Begroting 2026

November 2025

gemeente Peel en Maas

Inhoudsopgave: Pagina:

Algemeen

1. Inleiding **3**
2. Uitgangspunten begroting 2026 **4**
3. Kerngegevens en indicatoren **6**
4. Overzicht thema's, programma's en producten **12**

Financiële begroting 2026

5. Financiële positie Peel en Maas 2026 – 2029 **14**
a. Baten en lasten 2026 – 2029 14
b. Toelichting op financiële positie 15
c. Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien 19
d. Ombuigingsmaatregelen 20
e. Overhead en treasury 21
f. Investeringen en claims 2026 22
g. EMU saldo en geprognotiseerde balans 2026-2029 34

Beleidsbegroting 2026

6. Programmabeschrijvingen: **36**
1 Thema Ruimte **39**
1.1 Vitale leefomgeving 40
1.2 Beheer fysieke leefomgeving 44
2 Thema Sociaal domein **49**
2.1 Werk en inkomen 51
2.2 Zorg en ondersteuning 54
2.3 Jeugd en onderwijs 58
3 Thema Vitale gemeenschappen **63**
3.1 Gemeenschapsontwikkeling 65
3.2 Onderwijshuisvesting 69
3.3 Sport en bewegen 71
3.4 Kunst en cultuur 74
4 Thema Economie **78**
4.1 Economie 79
5 Thema Integrale veiligheid **82**
5.1 Integrale veiligheid 84
6 Thema Bestuur, communicatie en dienstverlening **90**
6.1 Bestuur, communicatie en dienstverlening 90

7. Paragrafen: **94**
A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 95
B. Onderhoud kapitaalgoederen 103
C. Financiering 110
D. Bedrijfsvoering 113
E. Verbonden partijen 114
F. Grondbeleid 132
G. Lokale heffingen 139
H. Demografische ontwikkelingen 146
I. Wet open overheid 147

Bijlagen:

A. Overzicht baten en lasten 2026 op productniveau 149
B. Overzicht structureel begrotingsevenwicht 2026 - 2029 150
C. Overzicht reserves en voorzieningen 2026 – 2029 155
D. Specificatie algemene uitkering 2026 162
E. Overzicht baten en lasten 2026 op taakveldniveau 164
F. Overzicht baten en lasten 2024 en 2025 165
G. Begrotingssubsidies 2026 166

1 Inleiding

De Kadernota 2026 vormt in financieel opzicht de basis voor deze begroting. We sluiten aan op de exploitatiesaldi uit die kadernota en geven aan waar deze zijn aangepast en geactualiseerd.

1.1 De opbouw van deze begroting

Financieel
In het eerste deel van de begroting staan de uitgangspunten, de kerngegevens, de indicatoren en een overzicht van de verwachte begrotingssaldi met toelichting. Hier staan ook de voorgestelde investeringen en claims.

Ons beleid
In het tweede deel van de begroting staan zes thema's die de kapstok vormen. De zes thema's zijn:

1. Ruimte
2. Sociaal Domein
3. Vitale Gemeenschappen
4. Economie
5. Integrale Veiligheid
6. Bestuur, Communicatie en Dienstverlening

Bij elk thema horen programma's. Deze beschrijven we aan de hand van vier vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat doen we om dit te bereiken?
- Wat gaat het kosten?
- Wat doen we nog meer?

Voor de antwoorden op deze vragen zijn de programmadoelen en de uitvoeringsafspraken het vertrekpunt. Deze vinden hun oorsprong in de kaderstellingen die door de raad zijn vastgesteld. Als er nieuwe ontwikkelingen zijn, stellen we de doelen en afspraken bij. Per programma zijn ook de investeringen, de claims en de verbonden partijen genoemd. Dit geeft per programma inzicht in de ontwikkellijn, de productielijn en de kosten.

Paragrafen
Overkoepelende onderwerpen zoals risico's, weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, lokale lasten, zijn in de paragrafen omschreven.

Bijlagen
De bijlagen vormen het laatste onderdeel van deze begroting.

2 Uitgangspunten begroting 2026

Deze begroting is gebaseerd op de uitgangspunten die zijn benoemd in de kadernota die afgelopen juli in uw raad werd behandeld. Verder zijn de onderstaande uitgangspunten van toepassing:

2.1.1 Overhead

Volgens de regelgeving BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is voorgeschreven dat overheadkosten niet worden doorbelast naar de producten in de begroting. De overhead blijft als apart onderdeel (taakveld) zichtbaar in de begroting. Alleen de overheadkosten die samenhangen met investeringen en projecten worden nog doorbelast. Er is een algemeen overheadtarief berekend op basis van de totale overheadkosten en het verwachte aantal 'productieve' uren in 2026. In de paragraaf Lokale heffingen staat de exacte berekening en een nadere toelichting.

2.1.2 Investeringen en kapitaallasten

De nota activabeleid is door de gemeenteraad vastgesteld en vormt het uitgangspunt voor de wijze waarop we investeringen activeren en kapitaallasten berekenen. De onderstaande uitgangspunten met betrekking tot de waardering en afschrijving van de gemeentelijke eigendommen worden in acht genomen:

- Voor het bepalen van de afschrijvingstermijnen gelden de volgende termijnen, tenzij anders is bepaald:

Onderdeel	Afschrijvingstermijn (in jaren)
Rioleringen	
Vrijvervalriolering en persleidingen	60
Gemalen renovatie	15
Drukriolering mechanisch/elektrisch	15
Milieu- en klimaatmaatregelen	60
Grondwatermaatregelen	60
Wegen	
Wegen; elementverhardingen (klinkers)	40
Wegen; asfalt	40
Wegen; beton	60
Parkeerplaatsen	40
Lichtmasten	50
Armaturen	25
Vervoermiddelen	
Vrachtauto's, tractoren en heftrucks	10
Kolkenzuigers	10
Vuilnisauto's	8
Pick-up's	6
Grasmaaiers	7
Wmo vervoersvoorzieningen	5
Gebouwen	
Nieuwbouw	40
Uitbreiding/renovatie/verbouwing	25
Kleedlokalen sportverenigingen	30
C.V. installaties	15
Beveiligingssystemen	8
Zonnepanelen	15
Warmtepompen	15
Overige elektrotechnische installaties	15
Machines. Apparaten en installaties	
Gladheidsbestrijdingsmiddelen	12
Bladvegers	8
Basis ICT	4
Hardware werkplekken/audiovisuele middelen	6
Kantoormeubilair	10

- Er wordt geactiveerd voor investeringen boven de € 25.000. Investeringen onder de € 25.000 worden ten laste van de exploitatie in het jaar van aanschaf gebracht. Indien externe richtlijnen anders voorschrijven, worden deze gevolgd.
- Voor nieuwe investeringen wordt in principe uitgegaan van een lineair afschrijvingssysteem.
- Bij de kapitaallasten wordt rekening gehouden met het moment van realisatie van de investeringen, zodat kapitaallasten naar rato worden opgenomen. In de begroting wordt voor het jaar van investering rekening gehouden met een bepaalde onderuitputting op basis van de verwachte datum van ingebruikname. Voor de bepaling van het rentepercentage in 2026 over de boekwaarde van de nieuwe investeringen is het rentepercentage gesteld op 1,00 %. Dat is gebaseerd op de (afgeronde) gemiddelde rentelasten.
- De vrije ruimte voor kapitaallasten van nieuwe investeringen bedraagt in principe jaarlijks € 500.000. Naast de investeringen, waarvan de kapitaallasten ten laste van de vrije begrotingsruimte komen, zijn er ook investeringen mogelijk waarvan de kapitaallasten worden gedekt uit bestaande budgetten, reserves en voorzieningen of via direct aan de investering verbonden inkomsten.
- Voor 'majeure' investeringsprojecten zijn aanvullende budgetten opgenomen als dekking voor kapitaallasten. Die budgetten zijn deels al ingezet ter dekking van investeringen.

2.1.3 Verwerking van de geactiveerde uren

Uit de capaciteitsplanningen van de verschillende teams komt naar voren dat een deel van de uren besteed wordt aan investeringen en projecten. Deze doorberekende uren en kosten hebben dus geen directe invloed op het begrotingssaldo. In 2026 wordt een bedrag van € 2.018.290 (14.461 uur) doorbelast naar investeringen en projecten.

2.1.4 Reserves en voorzieningen

In bijlage C wordt een meerjarig overzicht verstrekt van de aanwezige reserves en voorzieningen.

3. Kerngegevens en indicatoren

INWONERS PEEL EN MAAS per 1-1	*2020*	*2021*	*2022*	*2023*	*2024*	*2025*	*2026 (verwacht)*
Inwoners 0 – 3 jaar	**1.508**	**1.492**	**1.593**	**1.612**	**1.635**	**1.659**	**1.641**
Inwoners 4 – 16 jaar	**5.665**	**5.603**	**5.520**	**5.582**	**5.499**	**5.489**	**5.515**
inwoners 17-25 jaar	*4.330*	*4.373*	*4.434*	*4.555*	*4.561*	*4.570*	*4.517*
inwoners 26-40 jaar	*7.048*	*7.234*	*7.443*	*7.657*	*7.872*	*8.020*	*8.133*
inwoners 41 -64 jaar	*15.126*	*14.946*	*14.978*	*15.180*	*14.953*	*14.843*	*14.616*
Inwoners 17 - 64 jaar	**26.504**	**26.553**	**26.855**	**27.392**	**27.386**	**27.433**	**27.266**
Inwoners van 65 jaar en ouder	**9.753**	**10.013**	**10.310**	**10.699**	**11.035**	**11.335**	**11.528**
Inwoners totaal	**43.430**	**43.661**	**44.278**	**45.285**	**45.555**	**45.916**	**45.950**

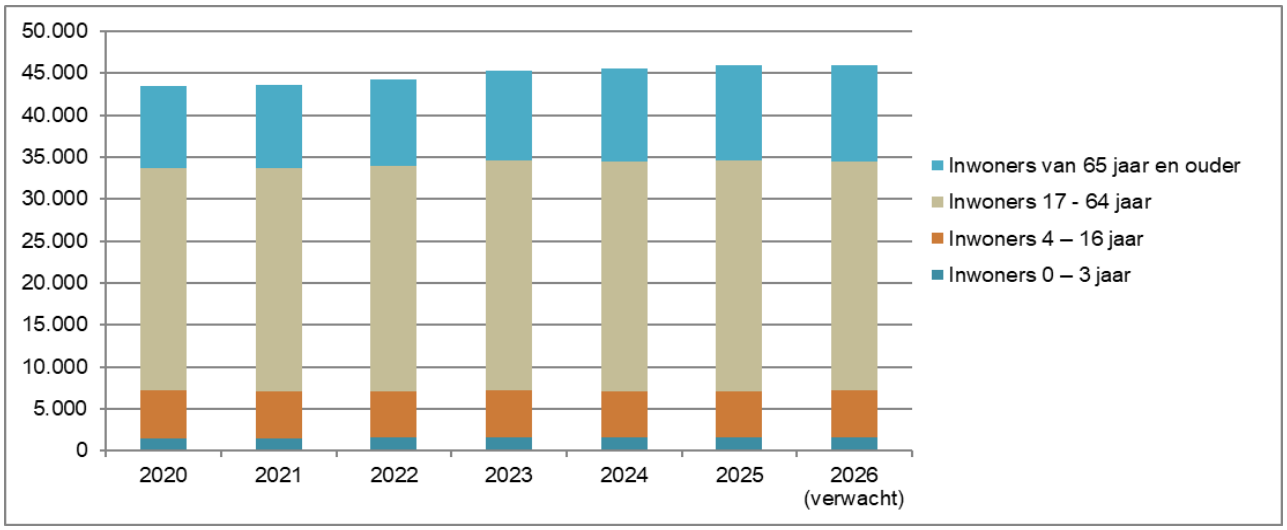

INWONERS PEEL EN MAAS per 1-1	*2020*	*2021*	*2022*	*2023*	*2024*	*2025*	*2026 (verwacht)*
INWONERS PER KERN							
Baarlo	6.510	6.484	6.465	6.517	6.441	6.456	6.445
Beringe	2.127	2.148	2.141	2.145	2.192	2.253	2.236
Egchel	1.290	1.329	1.433	1.533	1.535	1.509	1.496
Grashoek	1.650	1.656	1.649	1.699	1.690	1.679	1.672
Helden	6.210	6.245	6.292	6.398	6.461	6.452	6.446
Kessel	3.403	3.354	3.400	3.377	3.326	3.305	3.347
Kessel – Eik	808	802	802	810	846	876	846
Koningslust	1.235	1.253	1.255	1.251	1.246	1.239	1.263
Maasbree	6.512	6.626	6.855	7.249	7.554	7.626	7.596
Meijel	6.159	6.146	6.261	6.492	6.441	6.511	6.572
Panningen	7.526	7.618	7.725	7.814	7.823	8.010	8.031
Totaal inwoners	**43.430**	**43.661**	**44.278**	**45.285**	**45.555**	**45.916**	**45.950**

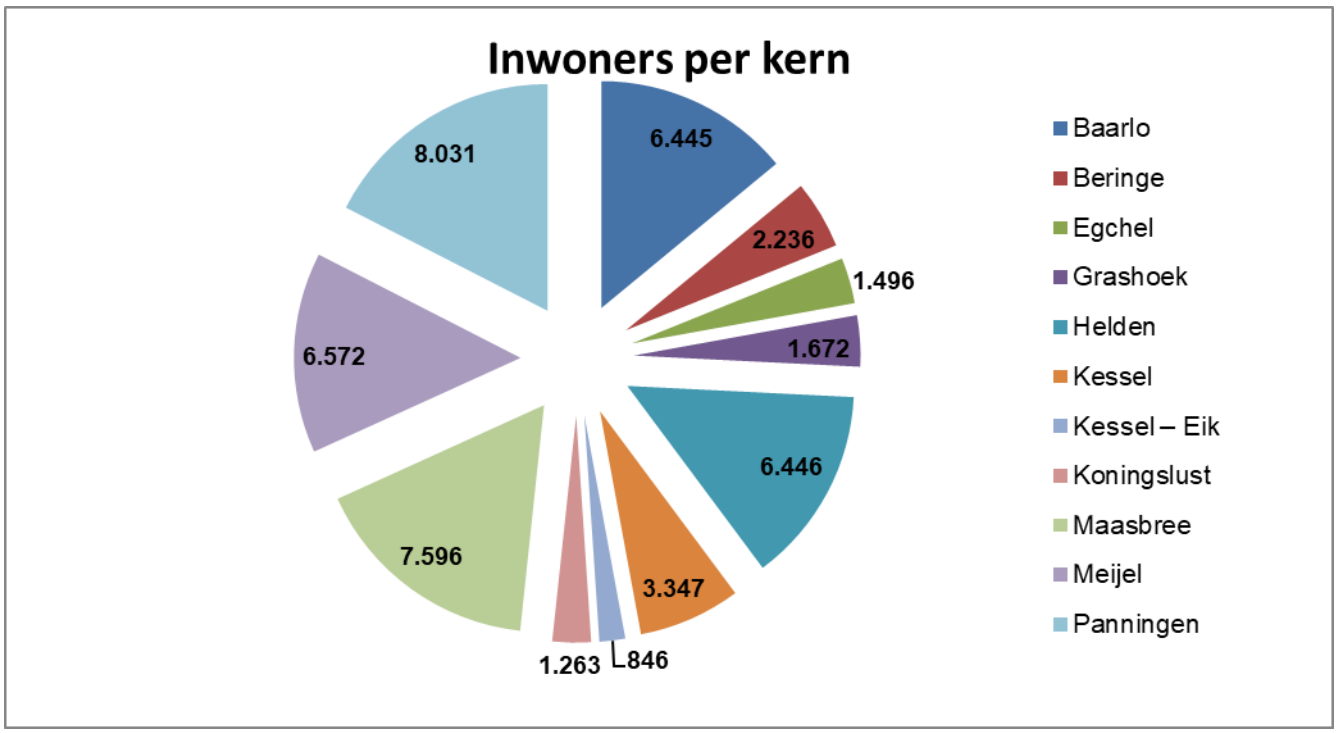

UITKERINGSGERECHTIGDEN per 1-1	*2020*	*2021*	*2022*	*2023*	*2024*	*2025*	*2026 (verwacht)*
WWB	315	305	327	337	357	409	420
BBZ I.o.	0	2	0	0	0	0	0
IOAW / IOAZ	59	56	40	38	31	24	17
WSW	275	220	193	182	172	163	153

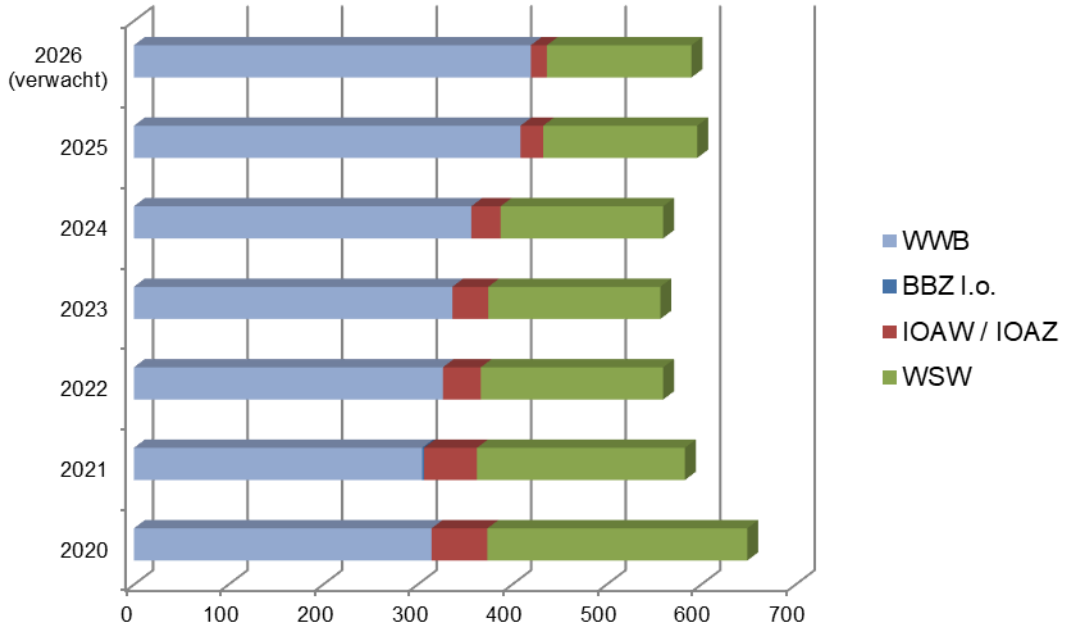

2.1.5 Indicatoren

Gemeenten zijn (op basis van het BBV) verplicht om in de begroting en jaarstukken een aantal voorgeschreven prestatie-indicatoren op te nemen. Die indicatoren worden door de gemeenten niet zelf gevuld maar op landelijk niveau op uniforme wijze verzameld en gevuld. Op die manier zijn voor elke gemeente de indicatoren op dezelfde wijze samengesteld en gedefinieerd en is een betere vergelijkbaarheid tussen gemeenten mogelijk.
De gegevens zijn toegankelijk via de website www.waarstaatjegemeente.nl .

Naast deze landelijk ter beschikking gestelde indicatoren zijn er nog vijf indicatoren die op basis van eigen gemeentelijke informatie moeten worden ingevuld.
Dat betreft:

- Formatie: Fte. per 1.000 inwoners (*toegestane formatie*)
- Bezetting: Fte. per 1.000 inwoners (*werkelijke bezetting*)
- Apparaatskosten: Kosten per inwoner
- Externe inhuur: Kosten als % van de totale loonsom + totale kosten externe inhuur
- Overhead: % van de totale kosten

Eigen indicatoren:

Indicator:	*Eenheid*	Peel en Maas		
		Begroting 2026	Begroting 2025	Jaarstukken 2024
Formatie	*FTE per 1.000 inwoners*	**8,01**	7,68	7,59
Bezetting	*FTE per 1.000 inwoners*	**8,01**	7,68	7,56
Apparaatskosten*	*Kosten per inwoner*	**€ 875,52**	€ 803,54	€ 756,22
Externe inhuur	*Kosten in euro's*	**€ 2.032.282**	€ 2.079.835	€ 3.117.049
Externe inhuur	*% van totale loonsom*	**5,75%**	6,38%	9,66%
Overhead	*% van de totale kosten*	**12,70%**	12,33%	10,31%

** Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.*

Landelijke indicatoren:

INDICATOR	Eenheid	PEEL EN MAAS					Gemiddelde van gemeenten met 25.000 - 50.000 inwoners	*Oorsprong cijfers begroting 2026*	*Toelichting indicator*
		BEGROTING 2022	BEGROTING 2023	BEGROTING 2024	BEGROTING 2025	BEGROTING 2026			
Woonlasten éénpersoons-huishouden	€	719	767	781	798,5	**826**	957	*2025*	*vlgns. berekeningen COELO*
Woonlasten meerpersoons-huishouden	€	769	817	831	848,5	**876**	1046	*2025*	*vlgns. berekeningen COELO*
WOZ-waarde woningen	x € 1.000	261	285	357	357	**381**	396	*2025*	
Nieuwgebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	9,2	12,4	7,8	7,3	**5,2**	7,3	*2024*	*Basisregistratie adressen en gebouwen*
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	38	42	42	43	**44**	118	*2023*	*Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.*
Hernieuwbare elektriciteit	%	10,5	20,4	32,2	55	**54,6**	49,3	*2022*	*Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.*
Winkeldiefstal	aantal per 1.000 inw.	0,7	0,5	0,8	0,6	**0,9**	1,3	*2024*	
Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inw.	2,1	1,9	2,4	3,2	**2,6**	3,1	*2024*	
Diefstal uit woning	aantal per 1.000 inw.	2,3	1,5	1,1	1,1	**1,6**	1,1	*2024*	
Vernieling en beschadiging	aantal per 1.000 inw.	5,8	3,8	4,1	4,4	**2,7**	4,1	*2024*	
Verwijzingen Halt	per 1.000 inw. 12-17 jr	6	3	6	8,5	**7**	9	*2024*	
Jongeren met delict voor rechter	%	1	1	0	1	**1**	1	*2023*	
Demografische druk	%	74,3	74,7	74,7	75,6	**76,9**	80,1	*2025*	*Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.*

INDICATOR	Eenheid	PEEL EN MAAS					Gemiddelde van gemeenten met 25.000 - 50.000 inwoners	*Oorsprong cijfers begroting 2026*	*Toelichting indicator*
		BEGROTING 2022	BEGROTING 2023	BEGROTING 2024	BEGROTING 2025	BEGROTING 2026			
Niet-sporters	%	46,6	48	48	44,5	**44,7**	44,7	*2024*	*Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder.*
Banen	per 1.000 inw 15-64 jr	663,6	670,2	682,4	687,6	**687,6**	738,4	*2023*	*Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.*
Vestigingen van bedrijven	per 1.000 inw 15-64 jr	148,6	155,2	161,5	167,5	**167,5**	174,2	*2023*	*Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.*
Netto arbeidsparticipatie	%	72,4	72,4	74,1	75,4	**75,3**	73,5	*2024*	*Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.*
Functiemenging	%	49,8	49,9	50,3	50,8	**50,8**	50,6	*2023*	*De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.*
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	173,4	152.6	152,6	138,3	**137,1**	232,1	*2024*	*Het aantal personen met een uitkering op grond van de Participatiewet.*
Lopende re-integratie-voorzieningen	per 10.000 inw 15-65 jr	268,9	268,9	237,4	222,2	**219,1**	207,1	*2024*	
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inwoners	540	540	490	500	**520**	711	*2024*	
% kinderen in uitkeringsgezin	%	3	3	3	3	**3**	4	*2022*	*Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.*
Werkeloze jongeren	%	1	1	1	1	**2**	1	*2023*	
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)	%	1,1	1	1	1,6	**1,7**	2	*2024*	*Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie*

INDICATOR	Eenheid	PEEL EN MAAS					Gemiddelde van gemeenten met 25.000 - 50.000 inwoners	*Oorsprong cijfers begroting 2026*	*Toelichting indicator*
		BEGROTING 2022	BEGROTING 2023	BEGROTING 2024	BEGROTING 2025	BEGROTING 2026			
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	1,9	1,1	2,1	6,1	**10,5**	5,6	*2024*	*Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.*
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	10	6	10	12,1	**16**	25	*2024*	*Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.*
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	9,3	11,4	11,2	11,5	**12,2**	13,9	*2024*	
Jongeren met jeugdreclassering	%	0,2	0,3	0,2	0,3	**0,3**	0,3	*2024*	
Jongeren met jeugdbescherming	%	1	1,1	1,1	1,1	**0,9**	1	*2024*	

4. Overzicht thema's / programma's / Producten

	Programma	Product
1	Vitale leefomgeving	
1.1	Vitale leefomgeving	
100		Beleidskader ruimtelijke ontwikkeling
101		Plattelandsontwikkeling
102		Ruimtelijke ontwikkeling kernen
103		Gronden
104		Uitvoering ruimtelijke ontwikkeling
105		Beleidskader wonen
106		Wonen - volkshuisvesting
107		Grondexploitatie wonen
108		Regionale omgevingsdienst
109		Integrale vergunningverlening
110		Toezicht fysieke leefomgeving
1.2	Beheer fysieke leefomgeving	
120		Beleidskader openbare ruimte
121		Afvalinzameling
122		Wegen
123		Wijk, natuur en landschap
124		Water en riolering
125		Verkeer, vervoer en ondergrondse infrastructuur
126		Openbare verlichting
2	Sociaal domein	
2.1	Werk en Inkomen	
212		Werk
213		Inkomen
214		Minima
2.2	Zorg en Ondersteuning	
222		Huishoudelijk werk
223		Woonvoorzieningen
224		Leef- en vervoersvoorzieningen
225		Wmo begeleiding
226		Uitvoeringsprogramma WWZ
227		Maatschappelijke opvang
228		Volksgezondheid
229		Bedrijfsvoering sociaal domein
2.3	Jeugd en Onderwijs	
231		Jeugdhulp
232		Jeugd en gezin
233		Onderwijs
3	Vitale gemeenschappen	
3.1	Gemeenschapsontwikkeling	
311		Beleidskader gemeenschapsontwikkeling
312		Samenlevingsopbouw
313		Gemeenschapsaccommodaties
314		Leerontwikkelroutes
3.2	Onderwijshuisvesting	
325		Onderwijshuisvesting
3.3	Sport en Bewegen	
331		Beleidskader Sport en bewegen
332		Sport en bewegen
333		Sportvoorzieningen en –accommodaties

	Programma	Product
3.4	Kunst en Cultuur	
341		Beleidskader kunst en cultuur
342		Cultuurstimulering
343		Cultuurbehoud
344		Culturele voorzieningen/accommodaties
4	**Economie**	
4.1	Economie	
411		Beleidskader economische ontwikkeling
412		Regionale economische samenwerking
421		Beleidskader bedrijven
422		Bedrijventerreinen
423		Platteland
424		Detailhandel
425		Grondexploitatie werklocaties
426		Ondernemersloket
427		Beleidskader toerisme en promotie
428		Recreatie en toerisme
429		Evenementen
5	**Integrale veiligheid**	
5.1	Integrale veiligheid	
510		Openbare orde en veiligheid
515		Brandweerdistrict Peel en Maas
520		Handhaving fysieke leefomgeving
6	**Bestuur, Communicatie en Dienstverlening**	
6.1	Bestuur, Communicatie en Dienstverlening	
611		Gemeenteraad
612		Burgemeester en wethouders
613		Ondernemingsraad
614		Rekenkamercommissie
615		Regionale bestuurlijke samenwerking
616		Verkiezingen
620		Burgerzaken
	Algemene dekkingsmiddelen en overige taakvelden	
711		Algemene dekkingsmiddelen
712		Mutaties reserves
713		Onvoorzien
714		Overhead
715		Treasury

5. Financiële positie Peel en Maas 2026-2029

A. Baten en lasten op programmaniveau 2026 – 2029*

Programma		2026		2027		2028		2029	
		LASTEN	BATEN	LASTEN	BATEN	LASTEN	BATEN	LASTEN	BATEN
1.1	Vitale leefomgeving	**9.368.840**	**1.344.134**	9.335.785	2.107.120	9.641.688	2.120.237	9.665.099	2.133.484
1.2	Beheer fysieke leefomgeving	**21.255.393**	**11.891.095**	21.952.377	12.322.379	22.173.067	12.610.200	22.638.040	12.806.652
2.1	Werk en inkomen	**19.871.469**	**10.030.000**	19.803.259	10.130.000	19.668.755	12.380.000	19.666.565	10.180.000
2.2	Zorg en ondersteuning	**17.484.856**	**2.326.500**	17.737.726	2.778.765	18.024.138	2.828.765	18.397.002	2.884.553
2.3	Jeugd en onderwijs	**20.327.721**	**548.187**	20.457.862	553.669	20.890.666	1.093.675	21.290.629	1.094.295
3.1	Gemeenschapsontwikkeling	**8.259.369**	**3.051.000**	5.922.996	951.000	5.829.692	951.000	5.907.453	952.010
3.2	Onderwijshuisvesting	**3.135.819**	**55.026**	3.122.029	55.577	3.122.597	56.133	3.121.643	56.694
3.3	Sport en bewegen	**4.459.776**	**1.395.880**	4.708.548	1.386.809	4.737.274	1.395.288	4.774.442	1.404.777
3.4	Kunst en cultuur	**3.891.725**	**251.233**	3.816.538	256.525	3.828.149	256.794	3.877.026	258.885
4.1	Economie	**2.055.297**	**236.975**	2.078.273	238.418	2.104.143	240.803	2.129.473	243.141
5.1	Integrale veiligheid	**5.510.497**	**249.317**	5.646.013	251.550	5.760.573	253.805	5.911.221	256.342
6.1	Bestuur, communicatie en dienstverlening	**5.862.517**	**1.234.057**	5.870.033	1.203.747	5.861.587	1.006.285	5.881.693	785.815
	Algemene Dekkingsmiddelen	**1.930.892**	**108.076.842**	2.431.840	108.957.764	3.342.204	108.902.925	4.552.417	112.234.024
	Overhead	**17.850.651**	**79.597**	17.720.247	80.393	17.996.012	81.197	18.217.359	82.009
	Treasury	**-218.970**	**49.111**	-322.204	49.111	-204.783	49.111	-232.716	49.111
	Onvoorzien	**400.000**	**0**	400.000	0	400.000	0	400.000	0
Resultaat voor bestemming		**141.445.851**	**140.818.954**	**140.681.322**	**141.322.827**	**143.175.760**	**144.226.218**	**146.197.346**	**145.421.792**
TOTAAL SALDO BATEN EN LASTEN		***-626.897***		***641.505***		***1.050.458***		***-775.554***	
Dotaties en onttrekkingen aan reserves		**2.759.645**	**4.138.099**	**2.751.353**	**2.603.794**	**2.946.518**	**2.515.675**	**642.455**	**1.874.443**
Resultaat baten lasten		**144.205.496**	**144.957.053**	**143.432.675**	**143.926.621**	**146.122.278**	**146.741.893**	**146.839.801**	**147.296.235**
GERAAMD RESULTAAT		**751.557**		**493.946**		**619.615**		**456.434**	

** Door afrondingsverschillen kunnen kleine afwijkingen ontstaan in de totaaltellingen.*

B. Toelichting financiële positie

De basis voor de Begroting 2026 vormt de Kadernota 2026. In de onderstaande tabel staat de aansluiting van de huidige begroting met de saldi uit de Kadernota 2026:

	2026	2027	2028	2029
Saldi kadernota 2025	**1.103.629**	**909.460**	**865.429**	**944.712**
Personeelskosten	-535.351	-419.316	-373.047	-310.250
Rente en afschrijving	82.621	174.283	286.507	28.895
Diverse producten (o.a. riolering en afval)	-123.196	-8.364	90.111	138.329
Dekking claim Buurtcollege	465.300	63.900	63.900	3.200
Aanvullende claims	-375.000	-379.606	-379.724	-384.615
Effecten 2e bijstellingsrapportage 2025	-89.180	-89.180	-89.180	-89.180
Algemene uitkering	222.734	242.769	155.619	125.343
Saldi Begroting 2026 - 2029	**751.557**	**493.946**	**619.615**	**456.434**

De afzonderlijke posten worden als volgt toegelicht:

Personeelskosten:
De financiële effecten van de actualisatie van de personeelskosten worden veroorzaakt door een tweetal posten:
- CAO; de nieuwe CAO gaat voor 2026 en 2027 uit van hogere salarisstijging dan geraamd.
- Personele uitbreidingen; in de afgelopen jaren is het takenpakket bij diverse teams (zoals Buitendienst, FIT en Communicatie en Dienstverlening) toegenomen maar is de personele bezetting vrijwel gelijk gebleven. Daardoor komt de dienstverlening onder druk te staan. Daarom is er in de begroting 2026 bij deze teams een uitbreiding van personeel opgenomen. Die uitbreiding is zoveel als mogelijk opgevangen binnen bestaande budgetten en het overige wordt nu ten laste van het begrotingssaldo gebracht. In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt dit nog nader toegelicht.

Rente en afschrijving:
De financieringsbehoefte van Peel en Maas is gestegen en zal ook toenemen als we meer gaan investeren en actieve grondexploitatie voeren. Dat betekent hogere rentekosten in de begroting vanaf 2026. Daar staat tegenover dat bepaalde investeringsprojecten wat later in gebruik worden genomen dan eerder geraamd en daardoor schuiven afschrijvingskosten naar latere jaren. In 2026 is bovendien eenmalig de stelpost majeure projecten deels afgeraamd omdat naar verwachting in dat jaar geen nieuwe kapitaallasten ten laste van die stelpost komen.

Diverse producten:
De actualisatie van alle onderdelen in de begroting (zoals afval, riolering, sociaal domein etc.) leidt tot positieve en negatieve bijstellingen. Per saldo zijn de effecten in 2026 en 2027 negatief maar leiden de bijstellingen in 2028 en 2029 tot een positief effect.

Dekking claim Buurtcollege:
In tegenstelling tot de Kadernota hebben we de claim m.b.t. de inrichtingskosten voor het Buurtcollege in de begroting 2026 ten laste van de algemene reserve gebracht. Daardoor ontstaat een positief effect op de begrotingssaldi.

Aanvullende claims:
In hoofdstuk 3 zijn de investeringen en claims opgenomen en ten opzichte van de Kadernota zijn daar wat nieuwe posten bijgekomen. De financiële gevolgen daarvan zijn als volgt:
- Waarderingsubsidies € 115.000
- Subsidieregeling dorpscommunicatie € 60.000
- Onderhoud openbaar groen € 200.000
- Digitale ontwikkeling en AI ten laste van reserve
- Versnelling wonen ten laste van reserve

Algemene uitkering:
Volgens de septembercirculaire 2025 blijkt het gemeentefonds de komende jaren minder hard te groeien dan eerder bij de meicirculaire aangegeven. Dat betreft een bijstelling op volumeniveau omdat de groei van het Bruto Binnenlands Product (BBP) lager wordt ingeschat en op een lagere compensatie voor loon-en prijsinflatie.
Tegenover het nadeel van de lagere groei van het gemeentefonds staat voor Peel en Maas een voordeel vanwege de actualisatie van de maatstaven waarop de het gemeentefonds wordt verdeeld. Die maatstaven worden periodiek geactualiseerd. Uit de laatste actualisatie blijken voor Peel en Maas hogere aantallen dan eerder geraamd en stijgt het gemeentelijke aandeel in het gemeentefonds.
Per saldo leidt dit tot een hogere algemene uitkering in de jaren 2026 tot en met 2029.

Mutaties algemene reserve:
De begroting bevat voor de jaren 2026 en 2027 een toevoeging van jaarlijks € 2.000.000 aan de algemene reserve. In de jaren vanaf 2028 is die toevoeging niet meer opgenomen.

Het verwachte verloop van de reserves is als volgt:

Indeling reserves	01-01-2026	01-01-2027	01-01-2028	01-01-2029	01-01-2030
Vrije reserves	23.758.792	23.742.909	25.132.461	26.722.048	26.722.369
bestemmingsreserve	32.356.215	30.768.380	29.526.120	28.367.107	27.134.525
risicoreserve	7.587.672	7.587.937	7.588.203	7.588.473	7.588.745
totaal	**63.702.679**	**62.099.225**	**62.246.784**	**62.677.627**	**61.445.638**

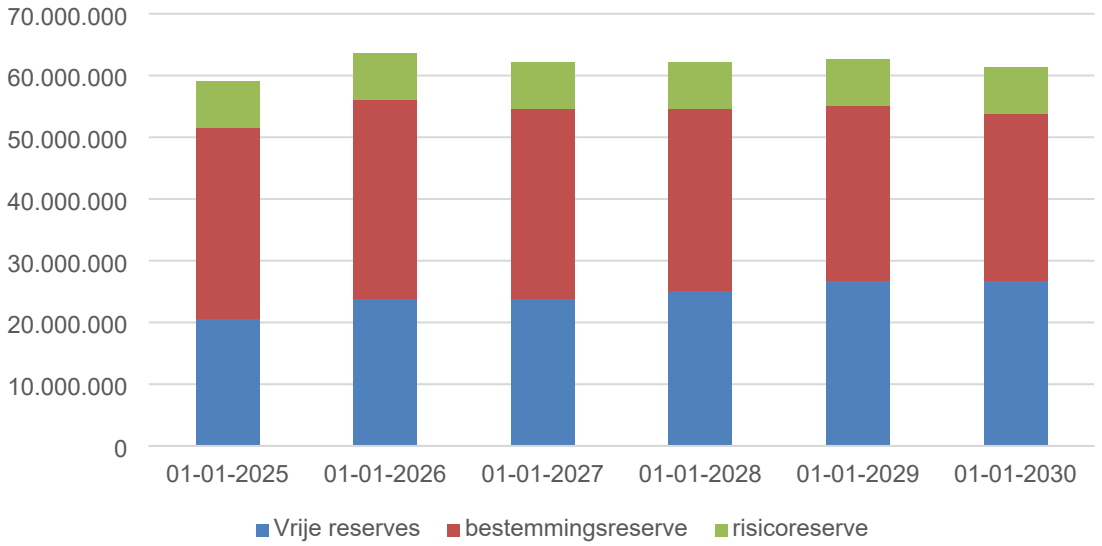

Reserves
Het resultaat van de begroting wordt mede bepaald door de verwachte toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. In 2026 zal naar verwachting € 4,1 miljoen worden onttrokken uit verschillende reserves. Die onttrekkingen hebben betrekking op posten waarvoor in het verleden via een raadsbesluit is aangegeven dat dekking via reserves plaats zal vinden en dekking van nieuwe claims die in deze begroting zijn opgenomen. In 2026 wordt circa € 2,8 miljoen toegevoegd aan de reserves.

De toevoegingen en onttrekkingen voor 2026 kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Mutaties reserves	2026		structureel / incidenteel	Toelichting reserves
	Lasten begroting	Baten begroting		
Reserve huisvestingsfonds	100.000		Incidenteel	Claim m.b.t. huisvestingsfonds
Reserve materialen OW	13.073		structureel	toevoeging t.b.v. dekking van kosten voor aanschaf materieel buitendienst
Reserve Herziening bestemmingsplannen	56.000		structureel	toevoeging t.b.v. dekking van kosten omgevingswet / bestemmingsplannen
		415.000	incidenteel	onttrekking ter dekking van kosten m.b.t. invoering omgevingswet
Reserve afval		168.255	Incidenteel	onttrekking reserve afval t.b.v. tariefegalisatie
Reserve onderwijshuisvesting		385.359	structureel	onttrekking ter dekking van kosten onderwijshuisvesting
	215.671		structureel	toevoeging aandeel onderwijshuisvesting in algemene uitkering
Reserve ontsluiting glastuinbouwgebieden		41.000	structureel	onttrekking ter dekking van kosten ontsluiting glastuinbouwgebieden Baarlo
	50.000		structureel	toevoeging t.b.v. dekking kosten ontsluiting glastuinbouwgebieden Baarlo
Reserve Schering en inslag		15.000	structureel	onttrekking ter dekking kapitaallasten plan Maasdal
Algemene reserve	2.000.000		incidenteel	toevoeging ter versterking vermogenspositie
		285.000	Incidenteel	Inzet algemene reserve ter egalisatie tarief afvalstoffenheffing
		494.000	incidenteel	Compensatie tijdelijke huisvesting Buurtcollege
		200.000	incidenteel	Dekking claim versnelling wonen
		150.000	incidenteel	Dekking claim digitale ontwikkeling
		465.300	incidenteel	Dekking claim inrichtingskosten Buurtcollege
		200.000	Incidenteel	Inzet algemene reserve ter cofinanciering regiodeal
Reserve dekking kapitaallasten		469.185	structureel	onttrekking ter dekking van kapitaallasten verschillende investeringen
Reserve uitgezette middelen		600.000	structureel	onttrekking ter dekking kapitaallasten verbouwing Huis van de Gemeente
Reserve ICT	110.000		structureel	toevoeging t.b.v. dekking kosten voor licenties en onderhoud ICT
		250.000	incidenteel	onttrekking ter dekking van (meer)kosten ICT inzake onderhoud en licenties
Verschillende reserves vaste compensatie	214.901		structureel	toevoeging vaste compensatie aan diverse reserves
Totaal lasten / baten	**2.759.645**	**4.138.099**		
Per saldo mutaties reserves 2026	**-1.378.454**			

De onderverdeling in structurele en incidentele mutaties in 2026 is als volgt:

Mutaties reserves	2026	
	Toevoeging	Onttrekking
mutaties incidenteel	2.100.000	2.627.555
mutaties structureel	659.645	1.510.544
mutaties totaal	**2.759.645**	**4.138.099**

** Toevoegingen = lasten begroting*

Onttrekkingen = opbrengsten begroting

Voor de jaren 2027 tot en met 2029 zijn de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves als volgt:

Mutaties reserves	2027		2028		2029	
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
mutaties incidenteel	2.100.000	1.053.900	2.300.000	1.105.900	0	478.200
mutaties structureel	651.353	1.549.894	646.518	1.409.775	642.455	1.396.243
mutaties totaal	**2.751.353**	**2.603.794**	**2.946.518**	**2.515.675**	**642.455**	**1.874.443**

** Toevoegingen = lasten begroting*

Onttrekkingen = opbrengsten begroting

Het totaaloverzicht van de reserves voor de periode 2026 – 2029 is opgenomen in bijlage C van deze begroting. Daarbij is ook de specificatie van de incidentele en structurele mutaties per reserve opgenomen.

Arbeidskosten 2026 – 2029

De berekening van de personeelskosten voor 2026 is gebaseerd op de werkelijk verwachte bezetting per 1-1-2026 volgens de geldende CAO. Dat leidt tot de volgende jaarlijkse arbeidskosten inclusief de kosten van (oud-)bestuurders:

	2026	2027	2028	2029
Arbeidskosten	35.440.248	35.772.791	36.397.387	37.023.305

Structurele begrotingssaldi

Als bijlage bij deze begroting is een overzicht opgenomen met incidentele baten en lasten (bijlage B). Voor een zuivere beoordeling van de financiële saldi zouden die incidentele baten en lasten zoveel mogelijk buiten beschouwing moeten blijven. Als de incidentele baten en lasten worden verrekend dan zijn de structurele begrotingssaldi voor de jaren 2026-2029 als volgt:

	2026	2027	2028	2029
Saldi begroting	751.557	493.946	619.615	456.434
Incidentele mutaties 2026-2029	2.075.245	2.298.500	348.500	666.270
Saldi structureel 2026-2029	**2.826.802**	**2.792.446**	**968.115**	**1.122.704**

C. Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Dit zijn voornamelijk baten die niet toegerekend (mogen) worden aan een specifiek programma en zijn als volgt gespecificeerd:

	2026		2027		2028		2029	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Lokale heffingen	452.489	10.740.325	459.422	10.979.818	461.073	11.225.296	465.684	11.449.622
Algemene uitkering	0	96.837.141	0	97.477.442	0	97.175.986	0	100.281.608
Dividenden / rente	16.761	499.376	16.767	500.504	16.773	501.643	16.778	502.794
Overige	1.461.642	0	1.955.651	0	2.864.358	0	4.069.954	0
Algemene dekkingsmiddelen	**1.930.892**	**108.076.842**	**2.431.840**	**108.957.764**	**3.342.204**	**108.902.925**	**4.552.417**	**112.234.024**

Post onvoorzien	**400.000**	**0**	**400.000**	**0**	**400.000**	**0**	**400.000**	**0**

Onderstaand worden de belangrijkste onderdelen nader toegelicht:

Lokale heffingen
Dit zijn vooral OZB-opbrengsten, verblijfsbelasting en forensenbelasting. BsGW voert voor Peel en Maas de taken voor de lokale heffingen uit. BsGW is beschreven in de paragraaf Verbonden partijen. Een specificatie van de tarieven staat in de paragraaf Lokale heffingen. Samen met BsGW is een prognose gemaakt en de tarieven zijn hierop afgestemd.

	2026		2027		2028		2029	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
OZB	365.103	9.572.687	368.281	9.812.004	371.964	10.057.304	375.684	10.258.450
Verblijfsbelasting	24.099	1.150.000	27.222	1.150.000	24.551	1.150.000	24.797	1.173.000
Overige kosten en opbrengsten	63.287	17.638	63.919	17.814	64.558	17.992	65.204	18.172
	452.489	**10.740.325**	**459.422**	**10.979.818**	**461.073**	**11.225.296**	**465.684**	**11.449.622**

Algemene uitkering
De algemene uitkering is gebaseerd op de septembercirculaire 2025 en alle mutaties die daaruit volgen. Als bijlage D is een specificatie van de algemene uitkering 2025 op basis van de septembercirculaire 2025 opgenomen.

In de algemene uitkering voor is ook een bedrag opgenomen ter compensatie van tekorten in de jeugdzorg. Het Rijk heeft toegezegd dat die compensatie structureel wordt uitgekeerd maar dat is nog niet opgenomen in alle jaren van de algemene uitkering. In 2026 en 2027 zijn de middelen onderdeel van de algemene uitkering. Vanaf 2028 echter (nog) niet en daarom hebben de provinciale toezichthouders besloten dat op basis van de toezegging enkele specifieke onderdelen mogen worden opgenomen. Volgens de richtlijnen van de provincie hebben we onderstaand bedragen taakstellend als lagere uitgaven opgenomen in de budgetten bij programma 2.3 Jeugd en onderwijs:

	2026		2027		2028		2029	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Beperking trajectduur	0	0	0	0	-141.045	0	-141.045	0
Eigen bijdrage jeugdzorg	0	0	0	0	0	539.392	0	539.392

Dividenden / renteopbrengsten
We ontvangen dividend van Enexis en de BNG omdat we aandeelhouder zijn. Ook is een lening verstrekt aan Enexis. De provincie Limburg beschrijft in haar richtlijnen voor de begroting welke bedragen aan dividend mogen worden opgenomen.

	2026
Dividend BNG	159.218
Rente/Dividend Enexis	340.158
	499.376

Overige algemene dekkingsmiddelen
Deze post bestaat voor 2026 o.a. uit:

- Kapitaallasten van nieuwe investeringen (regulier + aanvullend);
- Verwachte onderuitputting kapitaallasten;
- Algemene stelpost voor loon- en prijsindexatie;
- Stelpost aanvullende kapitaallasten;
- Budget voor de cofinanciering van projecten voor de regiodeal en investeringsagenda.

Onvoorzien
Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft een post onvoorzien voor, maar niet de omvang. Gemeenten bepalen zelf hoe groot deze post moet zijn. Deze post is om onvoorzienbare, onvermijdbare en onuitstelbare kosten op te vangen. De post onvoorzien bedraagt structureel € 400.000.

D. Ombuigingsmaatregelen

Vanwege de positieve begrotingssaldi voor 2026 – 2029 is het niet nodig om deze maatregelen te nemen.

E. Overhead en treasury

Overhead
Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat overheadkosten niet worden doorbelast naar de producten in de begroting. Alleen de overheadkosten voor investeringen en projecten worden doorbelast. Het overheadtarief is berekend op basis van de totale overheadkosten en het verwachte aantal 'productieve' uren in 2026. In de paragraaf Lokale heffingen staat de berekening en een toelichting. De overheadkosten 2026 van Peel en Maas zijn (per saldo) als volgt opgebouwd:

Overheadkosten 2026		
Kosten management	*betreft directie, MT*	3.316.794
Kosten advies & control	*betreft o.a. P&O, inkoop, juridisch control, P&C, financiële administratie, secretariaat en BsGW*	4.627.950
Kosten Faciliteiten, informatisering en automatisering	*incl. kapitaallasten en kosten voor licenties en onderhoud, telefonie*	7.664.808
Kosten huisvesting	*betreft kosten huis van de gemeente (netto kosten)*	1.511.572
Overige kosten overhead	*communicatie, algemene personeelskosten*	1.589.008
Bruto overheadkosten		**18.710.132**
Doorbelasting naar investeringen / projecten		-939.078
Overheadkosten t.l.v. begroting		**17.771.054**

Treasury
Naast de overheadkosten moeten ook de kosten met betrekking tot treasury apart worden opgenomen:

Treasury 2026	
Te betalen rente m.b.t. opgenomen geldleningen (saldo)	1.616.309
Afschrijvingskosten investeringen en projecten	9.515.853
Ontvangen rente m.b.t. verstrekte geldleningen	-89.289
Kosten treasury 2026 (per saldo)	**11.042.873**
Doorbelaste kapitaallasten naar producten	-11.342.527
Doorbelaste renteopbrengsten naar producten (bij projectfinanciering)	40.178
Doorbelaste kapitaallasten naar projecten grondexploitatie	-8.605
Saldo treasury	**-268.081**

Het saldo op dit taakveld is administratief en ontstaat doordat er meer kapitaallasten worden doorbelast op basis van rekenrente (1,00%) dan er daadwerkelijk aan kosten voor rente en afschrijving ontstaat.

F. Investeringen en claims 2026

Jaarlijks is bij de begroting een budget van € 500.000 aan kapitaallasten beschikbaar ter dekking van nieuwe investeringen. Diverse investeringen hebben een ‘eigen dekking’ zoals de investeringen die in het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) staan, en tellen niet mee in de € 500.000. De financiële effecten van de nieuwe investeringen en claims zijn opgenomen in de Begroting 2026 en verder.

Naast deze ruimte voor de investeringen is ook een stelpost opgenomen waarmee we de (kapitaal-) lasten voor de aanvullende/majeure investeringen kunnen dekken. Dat zijn veelal projecten die via een separaat raadsvoorstel worden voorgelegd. Als dekking voor de kapitaallasten bij die voorstellen kan de stelpost worden ingezet.

Als de stelpost niet (meer) toereikend is kan het begrotingssaldo worden ingezet als dekking. Op basis van eerdere raadsbesluiten wordt die stelpost al deels ingezet zodat het nog vrij te besteden deel lager is dan de oorspronkelijke bedragen.

Het verloop en de verwachte inzet van de stelpost is als volgt:

	2026	2027	2028	2029
Beschikbaar budget cf. begroting 2026	**1.150.000**	**1.600.000**	**1.900.000**	**2.300.000**
Ingezet t.b.v. project:				
Piuspark	153.000	153.000	153.000	153.000
Tijdelijke huisvesting Omnibus	54.000	54.000	53.000	0
Voorbereidingskrediet Buurtcollege	0	88.000	88.000	88.000
Sporthal De Heuf (aanschaf)	77.500	77.500	77.500	77.500
Sporthal De Heuf (verbouwing)	177.500	177.500	177.500	177.500
Herontwikkeling deelgebied postkantoor - Raadhuisplein	113.750	113.750	113.750	113.750
Voorbereidingskrediet Sporthal Maasbree	21.125	21.125	21.125	21.125
Inhuizing OBS De School in BS De Violier	32.000	32.000	32.000	32.000
Verplaatsing Molen Kessel	0	27.000	27.000	27.000
Huisvesting Buurtcollege Noodlokalen	0	0	0	0
Voorbereidingskrediet KC De Kemp	0	0	22.000	22.000
Realisatiekrediet KC De Riet (raadsvoorstel)	0	399.300	399.300	399.300
Realisatiekrediet huisvesting PEC'20	27.000	27.000	27.000	27.000
Vervanging Ledverlichting buitensportaccommodaties	38.000	38.000	38.000	38.000
Planuitw. en realisatie buitenruimte Maasbree	0	18.000	18.000	18.000
Incidenteel verlagen stelpost majeure projecten	450.000	0	0	0
Ingezet t.l.v. stelpost	**1.143.875**	**1.226.175**	**1.247.175**	**1.194.175**
Resteert als beschikbaar toekomstige projecten:	**6.125**	**373.825**	**652.825**	**1.105.825**

Aanvullende claims en investeringen
Ten opzichte van de investeringen en claims uit de Kadernota 2026 enkele nieuwe investeringen en claims opgenomen in deze begroting:
Nieuwe investeringen:

- Uitbreiding projectgebied afkoppelen Achter de Hoven/Op de Raam Maasbree
- Reconstructie wegvakken
- Upgrading voormalige postkantoorlocatie
- Raamkrediet strategische verwervingen

Nieuwe claims:

- Waarderingssubsidies
- Subsidieregeling dorpscommunicatie
- Onderhoud openbaar groen
- Digitale ontwikkelingen en AI
- Versnelling wonen

Toekomstige investeringen en claims:
In de begroting nemen we alleen de investeringen en claims op waarvan we concreet kunnen aangeven wat de kosten zullen zijn. Naast die posten zijn er ook nog ontwikkelingen gaande met betrekking tot investeringen en claims die nu nog onvoldoende concreet zijn maar in de (nabije) toekomst waarschijnlijk wel aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Investeringen Begroting 2026

nr	Betreft kern	Omschrijving van de investering	Afschrijvings-termijn	Bruto investering	Dekking*	Netto investering	Totaal kapitaal-lasten	Kapitaal-lasten gedekt* rente 1,00%	Kapitaal-lasten exploitatie rente 1,00%
		Vermindering gevolgen klimaatontwikkeling							
1	Baarlo	Afkoppelen en herinrichten Bong West	40	1.520.000	0	1.520.000	53.200	0	53.200
2a	Kessel	Karreweg-Noord en Waterweideweg afkoppelen en duurzaam veilig inrichten (wegen)	40	3.010.000	0	3.010.000	105.350	0	105.350
2b	Kessel	Karreweg-Noord afkoppelen en duurzaam veilig inrichten (riool)	60	710.000	710.000	0	18.933	18.933	0
3a	Meijel	Molenstraat afkoppelen en duurzaam veilig inrichten (wegen)	40	1.870.000	0	1.870.000	65.450	0	65.450
3b	Meijel	Molenstraat afkoppelen en duurzaam veilig inrichten (riolering)	60	1.720.000	1.720.000	0	45.867	45.867	0
4	Algemeen	KRW 2026	60	264.297	264.297	0	7.048	7.048	0
5	Algemeen	Groen-blauwe revolutie 2026	60	63.431	63.431	0	1.691	1.691	0
6	Algemeen	Bijdrage privaat afkoppelen 2026	60	52.859	52.859	0	1.410	1.410	0
7a	Maasbree	Uitbreiding projectgebied afkoppelen Achter de Hoven/ Op de Raam (riolering)	60	1.030.000	1.030.000	0	27.467	27.467	0
7b	Maasbree	Uitbreiding projectgebied afkoppelen Achter de Hoven/ Op de Raam (wegen)	40	1.030.000	0	1.030.000	36.050	0	36.050
		Bevordering verkeersveiligheid							
8	Panningen / Maasbree	Duurzaam veilig herinrichten van Loosteeg Panningen en Zandberg Maasbree	40	403.945	0	403.945	14.138	0	14.138
9	Algemeen	Verkeersveiligheidsmaatregelen 3e tranche	40	1.464.000	732.000	732.000	51.240	25.620	25.620
10	Algemeen	Renovatie wegkanten (graskanttegels)	40	1.000.000	0	1.000.000	35.000	0	35.000
11	Algemeen	Reconstructie wegvakken	40	500.000	0	500.000	17.500	0	17.500
12	Panningen	Upgrading voormalig postkantoorlocatie	40	200.000	0	200.000	7.000	0	7.000
		Overige infrastructurele werken							
13	Algemeen	Vervangen speeltoestellen 2026	20	150.000	0	150.000	9.000	0	9.000
		Riool en afvalwater beheer							
14	Algemeen	Renovatie vervanging vrijvervalriolering 2026	60	1.853.249	1.853.249	0	49.420	49.420	0
15	Algemeen	Renovatie hoofdgemalen 2026	15	320.328	320.328	0	24.558	24.558	0
16	Algemeen	Renovatie drukriolering 2026	15	262.182	262.182	0	20.101	20.101	0
17	Algemeen	Aanpassen wadi's en buffers 2026	60	37.002	37.002	0	987	987	0
		Bedrijfsvoering							
18	Algemeen	Aanschaf 2 extra (elektrische) voertuigen	7	220.000	0	220.000	33.629	0	33.629
19	Algemeen	Aanschaf 2 snelladers t.b.v. electrische voertuigen	7	30.000	0	30.000	4.586	0	4.586
20	Algemeen	Vervanging tractiemiddelen	7	418.000	418.000	0	63.894	63.894	0
21	Algemeen	Vervanging schakelborden ICT	10	250.000	0	250.000	27.500	0	27.500
22	Algemeen	Ophogen vervangingskrediet Basis ICT	4	1.250.000	900.000	350.000	91.000	0	91.000
		Sociaal domein							
23	Algemeen	Vervoersvoorzieningen Wmo	5	500.000	500.000	0	105.000	105.000	0
		Overige							
24	Algemeen	Raamkrediet strategische verwervingen	n.v.t.	4.200.000	4.200.000	0	0	0	0
	TOTAAL			**24.329.293**	**13.063.348**	**11.265.945**	**917.018**	**391.996**	**525.022**

** Investering en bijbehorende kapitaallasten kunnen (deels) worden gedekt uit GRP, bestaande begrotingsposten, reserves, voorzieningen, bijdragen derden etc*

Toelichting investeringen 2026

Vermindering gevolgen klimaatontwikkeling
De investeringen in deze rubriek hebben een relatie met programma 1.2 Beheer fysieke leefomgeving en dragen o.a. bij aan doelstelling 2. 'De openbare ruimte is van en voor iedereen, is veilig en toegankelijk en nodigt uit om te ontmoeten en te bewegen.' en 3. 'De openbare ruimte is klimaatbestendig'.

1. Afkoppelen en herinrichten Bong West (Baarlo)
Programma 1.2: beheer fysieke leefomgeving
Duurzaam veilig en klimaatadaptief herinrichten van de openbare ruimte. Voor het klimaatadaptief herinrichten van de openbare ruimte wordt een aandeel geleverd vanuit riolering. Met de nieuwe inrichting wordt het gemengde rioolstelsel ontlast en worden vuilwateroverstorten teruggebracht.

2a. Karreweg-Noord en Waterweideweg (Kessel) afkoppelen en duurzaam veilig inrichten (wegen)
Programma 1.2: beheer fysieke leefomgeving
Duurzaam veilig en klimaatadaptief herinrichten van de openbare ruimte.

2b. Karreweg-Noord (Kessel) afkoppelen en duurzaam veilig inrichten (riolering)
Programma 1.2: beheer fysieke leefomgeving / GRP 2022-2026
Voor het klimaatadaptief herinrichten van de openbare ruimte wordt een aandeel geleverd vanuit riolering. Met de nieuwe inrichting wordt het gemengde rioolstelsel ontlast en worden vuilwateroverstorten teruggebracht.

3a. Molenstraat (Meijel) afkoppelen en duurzaam veilig inrichten (wegen)
Programma 1.2: beheer fysieke leefomgeving
Duurzaam veilig en klimaatadaptief herinrichten van de openbare ruimte.

3b. Molenstraat (Meijel) afkoppelen en duurzaam veilig inrichten (riolering)
Programma 1.2: beheer fysieke leefomgeving / GRP 2022-2026
Voor het klimaatadaptief herinrichten van de openbare ruimte wordt een aandeel geleverd vanuit riolering. Met de nieuwe inrichting wordt het gemengde rioolstelsel ontlast en worden vuilwateroverstorten teruggebracht.

4. KRW 2026 (Kaderrichtlijn water)
Programma 1.2: beheer fysieke leefomgeving / GRP 2022-2026
De Kader Richtlijn Water (KRW) is een Europese richtlijn die voorschrijft dat de waterkwaliteit aan bepaalde eisen moet voldoen. Voor de komende jaren vraagt dit nog diverse investeringen. In ons Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP 2022-2026) is dit vertaald in concrete maatregelen. Tot en met 2026 is daar € 2.800.000 voor gereserveerd.

5. Groen-blauwe revolutie 2026
Programma 1.2: beheer fysieke leefomgeving / GRP 2022-2026
Samen met onze partners van Waterpanel Noord stimuleren we scholen om schoolpleinen af te koppelen en te vergroenen, de zogenaamde groen-blauwe revolutie.

6. Bijdrage privaat afkoppelen 2026
Programma 1.2: beheer fysieke leefomgeving / GRP 2022-2026
Deze investering is er om de huidige afkoppelregeling (Waterklaar) voor privaat terrein, zoals tuinen van woningen, voort te zetten.

7a + 7b Uitbreiding projectgebied afkoppelen Achter de Hoven
Programma 1.2: beheer fysieke leefomgeving / GRP 2022-2026
Na het beschikbaar stellen van kredieten in de begrotingsperiode 2019-2021 heeft er een scope-uitbreiding plaatsgevonden in het project: de straten Achter de Hoven en Op de Raam zijn aan het projectgebied toegevoegd. Hiervoor zijn geen extra middelen aangevraagd. Er is destijds aangekondigd dat we pas op een later tijdstip de extra middelen zouden aanvragen op basis van het reëel benodigde budget tot einde werk. Daarnaast zijn tijdens de werkzaamheden onvoorziene gebreken geconstateerd aan het bestaande riool welke zijn/worden meegenomen tijdens de uitvoering van het project.

Dit leidt tot een aanvullend benodigd budget van € 2.060.000, 50% voor wegen en 50% voor riolering. De ophoging van het krediet voor wegen met € 1.030.000 heeft jaarlijkse € 36.050 extra kapitaallasten tot gevolg. De ophoging van het krediet voor riolering met € 1.030.000 leidt ook tot jaarlijks extra kapitaallasten. Deze zullen worden meegenomen in de kostendekkende berekening van het nieuw op te stellen GRP 2027 – 2031.
Inmiddels is een aanvraag gedaan voor subsidie van € 350.000 in het kader van afkoppelen van hemelwater. Wanneer deze subsidie wordt toegekend zullen de kapitaallasten jaarlijks zo'n € 9.000 lager worden en zal dit via een bijstellingsrapportage worden gemeld.

Bevordering verkeersveiligheid
De investeringen in deze rubriek hebben een relatie met programma 1.2 Beheer fysieke leefomgeving en dragen o.a. bij aan doelstelling 1. 'Een kwalitatief goede, duurzaam ingerichte en onderhouden openbare ruimte die rekening houdt met de karakteristieke eigenschappen van (de kernen in) Peel en Maas en 2. 'De openbare ruimte is van en voor iedereen, is veilig en toegankelijk en nodigt uit om te ontmoeten en te bewegen'.

8. Duurzaam veilig herinrichten van Loosteeg (Panningen) en Zandberg (Maasbree)
Programma 1.2: beheer fysieke leefomgeving
We voeren verkeersveiligheidsmaatregelen uit volgens de maatregelen die zijn opgesteld in de 2e tranche van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) en uiterlijk in 2027 worden uitgevoerd. Er is reeds € 271.055 subsidie beschikbaar die we van het Rijk hebben ontvangen. De totale kosten zijn dus € 675.000.

9. Verkeersveiligheidsmaatregelen 3e tranche
Programma 1.2: beheer fysieke leefomgeving
Het landelijke Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) 2030 is voor Peel en Maas vertaald naar risicothema's en risicolocaties gericht op minimaliseren van verkeersonveiligheid. Het Rijk stelt in de SPV 3e tranche voor Peel en Maas een subsidieplafondbedrag beschikbaar van € 732.000 (max 50% rijksbijdrage), gericht op verkeersveiligheidsmaatregelen die in het laatste kwartaal 2025 wordt ingediend. Deze verkeersveiligheidsmaatregelen moeten worden uitgevoerd tussen 2026 en 2028 met een gemeentelijk projectbudget van € 732.000.

10. Renovatie wegkanten (graskanttegels)
Programma 1.2: beheer fysieke leefomgeving
Over een lengte van ongeveer 55 kilometer moeten op diverse wegen de wegkanten rigoureus worden gerenoveerd (o.a. grastegels vervangen en bermen verlagen) om de verkeersveiligheid te waarborgen en ter voorkoming van schade aan voertuigen. Tot en met 2029 zal bij de begroting een investering voor dit doel worden opgenomen om de noodzakelijke renovaties te kunnen uitvoeren.

11. Reconstructie wegvakken
Programma 1.2: beheer fysieke leefomgeving
Dit betreft grote reparatievakken en verkeersmaatregelen binnen onze gemeente. De huidige staat van diverse wegen brengt risico's met zich mee voor de verkeersveiligheid en doorstroming. Met deze middelen kunnen we urgente reconstructiewerkzaamheden uitvoeren en passende maatregelen treffen. Een tijdige aanpak voorkomt verdere schade en hogere kosten in de toekomst. Hiervoor is een structurele jaarlijkse investering van € 500.000 nodig (afschrijvingstermijn 40 jaar).

12. Upgrading voormalige postkantoorlocatie Panningen
Relatie met programma 4.1: Economie
In maart 2023 heeft de raad gekozen voor de 'variant zonder woningsloop' als gewenst ontwikkelscenario voor het deelgebied 'voormalig postkantoor-Raadhuisplein' in het centrum van Panningen. De raad heeft gevraagd deze variant uit te werken tot definitief ontwerp. Ook zijn een aantal denkrichtingen meegegeven, waaronder het zoeken naar extra parkeercapaciteit en het uitvoeren van verkeersonderzoeken en -proeven. Deze onderzoeken zijn uitgevoerd en de resultaten zijn gedeeld. Gebleken is dat een verdere uitwerking van de variant een nadere verdieping vraagt van wat nodig is voor een toekomstbestendig centrum. Deze uitwerking vraagt daarmee meer tijd.

In de tussentijd voldoet de huidige inrichting van de voormalige postkantoorlocatie niet aan de normen en wensen. De locatie is als tijdelijke parkeerlocatie ingericht. Een upgrading van deze locatie zorgt voor een eenduidige route op dit parkeerterrein, waarmee de verkeersveiligheid wordt verbeterd. Ook wordt de locatie groen ingericht en wordt de uitstraling van één van de entrees van het centrum van Panningen versterkt. De upgrading vormt geen belemmering voor toekomstige ontwikkelingen.
Daarom wordt voorgesteld om, vooruitlopend op de verdere uitwerking van de variant, het upgraden van deze locatie op te pakken.

Overige infrastructurele werken
De investeringen in deze rubriek hebben een relatie met programma 1.2 Beheer fysieke leefomgeving en dragen o.a. bij aan doelstelling: 1. 'Een kwalitatief goede, duurzaam ingerichte en onderhouden openbare ruimte die rekening houdt met de karakteristieke eigenschappen van (de kernen in) Peel en Maas' en 2. 'De openbare ruimte is van en voor iedereen, is veilig en toegankelijk en nodigt uit om te ontmoeten en te bewegen'

13. Vervangen speeltoestellen 2026
Programma 1.2: beheer fysieke leefomgeving
Het vervangen van speeltoestellen die technisch zijn afgeschreven. Conform besluit Begroting 2022 wordt hiervoor jaarlijks een krediet ter beschikking gesteld. Dit bedrag staat los van de € 400.000 die in 2022 beschikbaar is gesteld voor uitbreiding van speelvoorzieningen.

Riool en afvalwater beheer
Dit betreft investeringen aan het rioolstelsel. We volgen hierin we het Gemeentelijk Riolerings Plan 2022-2026. In dit plan zijn deze investeringen uitgebreid uitgewerkt. De investeringen in deze rubriek hebben een relatie met programma 1.2 Beheer fysieke leefomgeving en dragen o.a. bij aan doelstelling 1. 'Een kwalitatief goede, duurzaam ingerichte en onderhouden openbare ruimte die rekening houdt met de karakteristieke eigenschappen van (de kernen in) Peel en Maas' en 3. 'De openbare ruimte is klimaatbestendig'.

14. Renovatie vervanging vrijvervalriolering 2026
GRP 2022-2026
We verbeteren waar nodig het functioneren van de riolering. De komende jaren optimaliseren we het functioneren van het vrijvervalriool.

15. Renovatie hoofdgemalen 2026
GRP 2022-2026
Gemalen, drukriolering en IBA's (Individuele Behandeling van Afvalwater) vervangen of renoveren we als dat nodig is.

16. Renovatie drukriolering 2026
GRP 2022-2026
Gemalen, drukriolering en IBA's (Individuele Behandeling van Afvalwater) vervangen of renoveren we als dat nodig is.

17. Aanpassen wadi's en buffers 2026
GRP 2022-2026
Gedurende de planperiode van het huidige GRP willen we een aantal wadi's (= water afvoer drainage en infiltratie) en buffers voor wateropvang omvormen en beter inrichten voor het beheer.

Bedrijfsvoering
In deze rubriek zijn diverse investeringen opgenomen die verband houden met eigen bedrijfsvoering. Dat betreft o.a. bedrijfsmiddelen voor de buitendienst (programma 6.1)

18. Aanschaf twee extra (elektrische) voertuigen t.b.v. buitendienst
Programma 6.1: bestuur, communicatie en dienstverlening
Het huidige aantal lichte voertuigen (bestelbussen) bij team Buitendienst is onvoldoende om medewerkers efficiënt in te plannen voor de werkzaamheden. Afgelopen jaar en ook dit jaar hebben we gedurende meerdere maanden twee voertuigen moeten inhuren om medewerkers naar werklocaties te vervoeren. Ondanks optimalisatie van de planning blijft de noodzaak bestaan. De investering voor twee extra voertuigen bedraagt € 220.000.

19. Aanschaf twee snelladers t.b.v. elektrische voertuigen buitendienst
Programma 6.1: bestuur, communicatie en dienstverlening
Met de toename van het aantal elektrische voertuigen in ons wagenpark is een 30kW DC-snellader nodig. Deze snellader maakt het mogelijk om voertuigen tussentijds snel van nieuwe elektrische energie te voorzien. De investering bedraagt € 15.000.

20. Vervanging tractiemiddelen buitendienst
Programma 6.1: bestuur, communicatie en dienstverlening
Om te voldoen aan de vervangingsbehoefte van tractiemiddelen is een budget van € 418.000 nodig. Hiermee kunnen de tractiemiddelen bij de buitendienst tijdig worden vervangen. Dit draagt bij aan de continuïteit en efficiëntie van de bedrijfsvoering.

21. Vervanging schakelborden ICT
Programma 6.1: bestuur, communicatie en dienstverlening
Om de veiligheid van ons netwerk te waarborgen, moeten we bepaalde apparatuur vervangen. Deze nieuwe apparatuur zal zorgen voor een stabiele en veilige verbinding voor alle gemeentelijke diensten.

22. Ophogen vervangingskrediet Basis ICT
Programma 6.1: bestuur, communicatie en dienstverlening
Onze basis ICT-apparatuur, zoals netwerk, opslag en servers, wordt regelmatig vervangen. Door de groei van onze organisatie en uitbreiding van applicaties, moeten we het vervangingsbudget verhogen om ervoor te zorgen dat we blijven voldoen aan onze behoeften en een betrouwbare dienstverlening kunnen bieden.

Sociaal domein:
De investeringen in de rubriek sociaal domein hebben een relatie met programma 2.2 Zorg en ondersteuning en dragen o.a. bij aan doelstelling 1. 'Inwoners voeren zoveel mogelijk zelf de regie op hun leven en zijn zo zelfredzaam mogelijk' en 3. 'Inwoners krijgen de ondersteuning en opvang die nodig is'.

23. Vervoersvoorzieningen Wmo
Programma 2.2 Zorg en ondersteuning
Reguliere aanschaf van vervoersvoorzieningen in het kader van de Wmo die aan cliënten in bruikleen worden gegeven maar waarvan de gemeente eigenaar blijft. De kapitaallasten zijn gedekt binnen de bestaande budgetten in de begroting.

Overige
In deze rubriek zijn investeringen opgenomen die niet onder de overige onderdelen vallen

24. Raamkrediet strategische verwervingen
Programma 1.1 Vitale leefomgeving
Het college heeft op basis van de Gemeentewet de bevoegdheid tot doen van private rechtshandelingen als daarvoor budget door de gemeenteraad beschikbaar is gesteld. In praktijk betekent dit dat het college bevoegd is om grond en onroerend goed te verwerven in een grondexploitatie aangezien hier vanuit de grondexploitatieraming budget voor is. Om ook in situaties waar dat wenselijk is buiten de grondexploitatie om snel en adequaat te kunnen handelen wordt een raamkrediet gevraagd. Binnen dit raamkrediet kan het college strategische verwervingen doen waarbij de bepalingen van de nota grondbeleid Peel en Maas van toepassing zijn. Dat wil zeggen dat als het gaat om aankopen boven de € 750.000 of die substantieel boven de marktprijs worden aangekocht de gemeenteraad vooraf moet worden geïnformeerd. Aangezien het bij deze strategische verwervingen veelal aankoop van gronden betreft heeft dit verder geen directe financiële consequenties. Er hoeft immers niet over te worden afgeschreven omdat de waarde niet afneemt. Mochten er wel financiële consequenties zijn bij een aankoop dan wordt daarvoor in principe de reserve fonds strategische verwervingen ingezet.
Bij de begroting 2025 is een raamkrediet van € 5 miljoen vastgesteld waarvan in het jaar 2025 € 4,2 miljoen is ingezet. Een specificatie van de verwervingen in 2025 is opgenomen in de paragraaf grondbeleid. Om in 2026 weer een raamkrediet van € 5.000.000 beschikbaar te hebben vragen we om ophoging van het restantkrediet uit 2025 met € 4.200.000.

Claims Begroting 2026

Nr	Omschrijving van de claim	Betrekking op periode	Kosten 2026	Dekking*	Kosten 2027	Dekking*	Kosten 2028	Dekking*	Kosten 2029	Dekking*
1	Jaarplan Mobiliteit en Logistiek, Trendsportal	structureel	80.000	50.000	80.000	50.000	80.000	50.000	80.000	50.000
2	Huren opslagloods	structureel	80.000		80.000		80.000		80.000	
3	Kleding buitendienst	eenmalig	30.000							
4	Optimalisatie dienstverlening Burgerzaken	structureel	80.780		41.350		41.350		41.350	
5	Toezicht en handhaving landschappelijke inpassingsplannen	structureel	75.000		75.000		75.000		75.000	
6	Inrichtingskosten Buurtcollege	tijdelijk	465.300	465.300	63.900	63.900	63.900	63.900	3.200	3.200
7	Samenwerkingsverband NOVEX	structureel	20.000		20.000		20.000		20.000	
8	Digitale gegevensopslag (SAAS)	structureel	100.000		100.000		100.000		100.000	
9	Vernieuwing Geo-informatie Architectuur	structureel	45.000	15.000	45.000	15.000	25.000	15.000	25.000	15.000
10	Ophogen budget vervanging mobiele ICT apparaten	structureel	290.000	211.500	260.000	211.500	260.000	211.500	260.000	211.500
11	Waarderingsubsidies	structureel	115.000		115.000		115.000		115.000	
12	Subsidieregeling dorpscommunicatie	structureel	60.000		60.000		60.000		60.000	
13	Onderhoud openbaar groen	structureel	200.000		200.000		200.000		200.000	
14	Digitale ontwikkeling en AI	tijdelijk	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000	0	0
15	Versnelling wonen	tijdelijk	50.000	50.000	200.000	200.000	200.000	200.000	0	0
			1.841.080	**941.800**	**1.490.250**	**690.400**	**1.470.250**	**690.400**	**1.059.550**	**279.700**

**Dekking kan bestaan uit een bestaande begrotingspost, voorziening, reserve, bijdrage van derden etc.*

Toelichting claims 2026 – 2029

1. Jaarplan Mobiliteit en Logistiek, Trendsportal
Relatie met programma 1.2: Beheer fysieke leefomgeving
In regionaal samenwerkingsverband Regio Noord Limburg (R-NL) voeren wij projecten uit op het gebied van mobiliteit en logistiek. De projecten van het jaarplan 2026 dragen bij aan de programmadoelen van de regionale mobiliteitsvisie Trendsportal. Voor het uitvoeren van de projecten wordt ieder jaar een Jaarplan met projecten opgesteld. Gebaseerd op voorgaande jaarplannen is structureel een extra bijdrage benodigd van € 30.000 bovenop huidig beschikbare bijdrage van € 50.000 die als structurele claim in de kadernota 2025 was opgenomen.
Projecten die hiervoor worden uitgevoerd zijn o.a.;

- Verkeersactieve School
- De veilige Schoolomgeving
- Doelgroepenaanpak Gedragsbeïnvloeding Verkeersveiligheid
- De veilige schoolomgeving
- Groot verkeer? Veilig door de bebouwde kom
- Regionale uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid
- Regionale aanpak weginrichting
- Fietsstimulering (#Posifiets in Noord-Limburg)
- Kommee (uitvoering OV-ambassadeurs)
- Vervoersgelijkheid Doelgroepenaanpak duurzaam reizen
- Deelmobiliteit in Noord-Limburg? Natuurlijk!
- Autodelen in de buurt
- Uitrolstrategie Mobiliteitshubs Corridoraanpak
- Doelgroepenaanpak duurzaam reizen.

2. Huren opslagloods
Relatie met programma 6.1: Bestuur, communicatie en dienstverlening
Vanwege een tekort aan overkapte stallingsplaatsen op de huidige gemeentewerf voor het wagenpark en overige tractiemiddelen, evenals een tekort aan stallingsruimte bij andere dislocaties is er dringend behoefte aan extra opslagcapaciteit. We onderzoeken een toekomstbestendige oplossing. In afwachting van het onderzoek naar deze structurele oplossing is het noodzakelijk om een opslagloods te huren in de buurt van de gemeentewerf. Het huren van een loods is essentieel om te voorzien in de huidige en toekomstige stallings- en opslagbehoefte. Dit zal bijdragen aan de bescherming van het wagenpark en andere middelen. Dit vraagt (vooralsnog voor de komende 10 jaar) een budget van € 80.000 per jaar voor het huren van een opslagloods.

3. Kleding buitendienst
Relatie met programma 6.1: Bestuur, communicatie en dienstverlening
De nieuwe aanbesteding voor de bedrijfskleding staat gepland om dit jaar te starten. Het huidige jaarlijkse budget voor het vervangen van bedrijfskleding bedraagt € 30.000. Indien de aanbesteding resulteert in een andere kledinglijn, zullen er extra kosten ontstaan omdat alle medewerkers tegelijkertijd voorzien moeten worden van een nieuwe set kleding. De verwachting is dat dit een extra kostenpost van ongeveer € 30.000 met zich meebrengt, boven op het huidige jaarlijkse budget. Om deze kosten te dekken, willen we dit bedrag alvast opnemen als claim in de begroting van 2026.

4. Optimalisatie dienstverlening burgerzaken
Relatie met programma 6.1: Bestuur, communicatie en dienstverlening
In ons streven naar hogere klanttevredenheid, signaleren we dat een groot aantal processen binnen Burgerzaken vereenvoudigd kunnen worden. Dit vraagt om een versnelling op de digitalisering van de afdeling Burgerzaken. Hiervoor is het zaak een aantal e-diensten, softwaremodules en hardware aan te schaffen. Het doel is niet alleen dat de inwoner profiteert van vereenvoudigde aanvraagprocedures maar ook de medewerkers efficiënter te werk kunnen gaan door het verminderen van de briefpost, digitale betalingen mogelijk te maken en koppelingen tussen bestaande systemen te maken.

5. Toezicht en handhaving landschappelijke inpassingsplannen
Relatie met programma 1.1: Vitale leefomgeving
Een landschappelijk inpassingsplan is een belangrijk onderdeel en bijlage van een omgevings-vergunning of bestemmingsplanprocedure. Het is ook een sturende factor op een prettige leefomgeving en daarmee het goede leven in Peel en Maas. Een inpassingsplan is een wettelijke vereiste waarop de gemeente toezicht dient te houden en dient te handhaven. In 2024 hebben we extra inzet van 50 controles uitgevoerd met incidentele middelen. Het aantal te controleren locaties loopt echter in gelijke tred op. Om de achterstand niet verder op te laten lopen is uitbreiding van de capaciteit noodzakelijk. Deze uitbreiding is nodig bij VTHV voor het uitvoeren van het toezicht, handhaving en eventuele juridische trajecten, maar ook bij OR voor de inhoudelijke beoordeling van de toezichtrapportages. Doel is om jaarlijks minimaal 50 controles uit te kunnen voeren en de bijbehorende hercontroles, handhavings- en juridische trajecten.

6. Inrichtingskosten Buurtcollege
Relatie met programma 3.2: Onderwijshuisvesting
Op basis van leerlingenprognoses en modelverordeningen zijn budgetten bepaald voor de Eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair, conform Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO) voor het Buurtcollege. Deze budgetten zijn niet eerder opgenomen in het kredietvoorstel voor tijdelijke- en semipermanente huisvesting. Bij nieuwbouw wordt niet direct het volledige schoolgebouw ingericht. Dan wordt de inrichting gebaseerd op de bruto vloeroppervlakte voor het aantal leerlingen dat de school heeft. Met het budget, waar het Buurtcollege aanspraak op maakt als nieuw gestichte en groeiende school, kan onder andere los meubilair (tafels/stoelen), digitale schermen en/of andere onderwijs specifieke inboedel worden aangeschaft. Na aanschaf is het de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur om het mogelijk onderhoud en instandhouding te faciliteren. Vanuit de stichtingskostenbedragen vanuit nieuwbouw wordt de losse inrichting niet meegenomen.
Op basis van de landelijke modelverordeningen zijn de normbedragen bepaald en met de huidige leerlingenprognoses leidt dat in 2026 tot € 465.300 aan kosten en ontstaan ook de daaropvolgende jaren nog kosten. Dit moment is gebaseerd op de ingebruikname van de (semi)permanente huisvesting van het Buurtcollege. Het bedrag van de vergoeding voor onderwijsleerpakket en meubilair wordt bepaald aan de hand van het verschil tussen de al toegekende bedragen en de nieuw berekende vergoeding.
Het voorstel is deze incidentele kosten te dekken uit de algemene reserve.

7. Samenwerkingsverband NOVEX
Relatie met programma 1.1: Vitale leefomgeving
In het samenwerkingsverband NOVEX werken we -rijk en regio- samen aan een natuurlijke, ondernemende en leefbare Peel. Dit doen we vanuit een gezamenlijk kompas op de toekomst van het gebied, het Zich Ontwikkelend Perspectief 2050. Op basis van een Regionale Uitvoerings en Investeringsagenda zijn in NOVEX verband sleutelhema's benoemd, die een vliegwiel vormen voor de ontwikkeling van De Peel. Deze worden uitgewerkt tot concrete projecten en programma's en gefinancierd door rijk en regio gezamenlijk. Met bijpassende strategieën, experimenten en arrangementen: ruimtelijk, financieel, juridisch en innovatief. Met en voor de streek: samen aan het roer. Een belangrijke eerste stap is het oormerken van de 150 mln. aan bestaande budgetten bij provincies en waterschappen. Het Rijk is via het BOL uitgenodigd om een vergelijkbare stap te zetten en commitment hierop uit te spreken. Zodat de financiële samenwerking verder kan worden uitgewerkt en een begin kan worden gemaakt aan de uitvoer van de sleutelprojecten, waaronder: circulaire varkenshouderijen en hoogproductieve land- en tuinbouw.

8. Digitale toepassingen en gegevensopslag op afstand (SAAS)
Relatie met programma 6.1: Bestuur, communicatie en dienstverlening
Momenteel gebruiken we veel eigen versies van toepassingen in ons rekencentrum. We worden nu door de markt verplicht om over te stappen naar clouddiensten (SaaS). Hierdoor stijgen de kosten, omdat we nu moeten betalen voor het gebruik van deze diensten en de bijbehorende ondersteuning. Daarnaast moeten we nog steeds zelf zorgen voor veilige toegang voor onze gebruikers en ervoor zorgen dat deze diensten op een juiste wijze beschikbaar zijn voor iedereen.

9. Vervangen Geo-informatie architectuur
Relatie met programma 6.1: Bestuur, communicatie en dienstverlening
De GEO-informatie architectuur die we gebruiken dateert van 2012. Deze hebben we steeds bijgewerkt naar de laatst beschikbare versies. Deze is nu aan zijn einde van zijn levensduur gekomen en wordt niet langer meer ondersteund door de leverancier. Daarom is vervanging noodzakelijk zodat deze blijft voldoen.

10. Ophogen budget vervanging mobiele ICT-apparaten voor gebruikers
Relatie met programma 6.1: Bestuur, communicatie en dienstverlening
De mobiele apparaten die medewerkers gebruiken worden periodiek vervangen zodat we kunnen blijven vertrouwen op een juiste werking. Door de groei van onze organisatie moeten we het vervangingsbudget verhogen.

11. Waarderingssubsidies
Relatie met programma's 3.1 Gemeenschapsontwikkeling, 3.3. Sport en bewegen en 3.4 Kunst en Cultuur
Waarderingssubsidies zijn bedoeld voor verenigingen, stichtingen en vrijwilligersorganisaties die structureel bijdragen aan het sociale en culturele leven in de gemeente. Deze waarderingssubsidie erkent de maatschappelijke waarde van activiteiten in het kader van sport, muziek en cultuur. De uitvoeringsregeling subsidiëring van verenigingen, stichtingen en vrijwilligersorganisaties Peel en Maas is geactualiseerd waarbij er enkele aanpassingen hebben plaatsgevonden. In de geactualiseerde regeling ontvangt elke organisatie een vaste bijdrage en worden de bankkosten vergoed. In deze nieuwe regeling mogen ook buurtverenigingen een waarderingssubsidie aanvragen. De kosten volgens de nieuwe regeling komen € 115.000 hoger uit dan het huidige budget vanwege de vaste bedragen per organisatie, compensatie voor bankkosten en het opnemen van buurtverenigingen als subsidiabele organisaties.

12. Subsidieregeling dorpscommunicatie
Relatie met programma's: 3.1 Gemeenschapsontwikkeling en 6.1. Bestuur, communicatie en dienstverlening
In vrijwel elk dorp is er een initiatief, actief of in oprichting, op het gebied van dorpscommunicatie en informatievoorziening. De initiatiefnemers voorzien met hun medium de inwoners, ondernemers en organisaties in het dorp van nieuws en informatie en dragen op deze manier bij aan gemeenschapszin en -ontwikkeling. Het gaat bijvoorbeeld om een website, social media-kanalen, een digitale of fysieke nieuwsbrief of een fysiek blad, of een combinatie van deze kanalen. We willen -vooruitlopend op de kaderstelling van programma 6.1 Bestuur, communicatie en dienstverlening- deze initiatieven graag faciliteren en ondersteunen vanuit de verantwoordelijkheid die we als gemeente voelen voor het stimuleren van gemeenschapsontwikkeling en voor de informatievoorziening in Peel en Maas. Met een subsidieregeling kunnen we initiatiefnemers ontzorgen in hun kosten die samenhangen met deze dorpscommunicatie en informatievoorziening. In het eerste jaar van de regeling houden we een evaluatie met de initiatiefnemers om te beoordelen of de regeling aan de behoefte voldoet.
Het betreft een structurele claim van € 60.000 per jaar vanaf 2026.

13. Onderhoud openbaar groen
Relatie met programma 1.2. Beheer fysieke leefomgeving
De hoge inflatie houdt al enkele jaren aan. Het veranderende klimaat vraagt om andere keuzes qua aanleg en beheer, waarbij steeds vaker wordt gekozen voor de aanleg van beplanting in plaats van verhardingen of kort gemaaid gras. Ook onze inwoners vragen steeds vaker om hun omgeving te verfraaien met groen. Verder is het areaal afgelopen jaren toegenomen door de uitbreiding van woonwijken zoals Weidebos, Beukenhof en Dörper Tore. Ook het 7.319 bomenplan en de aanleg van extra speelvoorzieningen heeft ertoe geleid dat we meer areaal moeten onderhouden. We zien ook dat droogte en hitte leiden tot meer onderhoud aan bomen en planten. Een verhoging van het onderhoudsbudget openbare ruimte is daarom noodzakelijk om de openbare ruimte veilig te houden en te kunnen onderhouden op de door de gemeenteraad vastgestelde kwaliteitsniveaus. Totaal benodigd is € 200.000 waarvan het aandeel van de meerkosten m.b.t. inflatie € 100.000 is. Zonder deze extra middelen kan het kwaliteitsniveau van het openbaar groen niet overal op het huidige peil blijven.

14. Digitale ontwikkeling en AI

Relatie met programma 6.1: Bestuur, communicatie en dienstverlening

Ontwikkelingen in de data en kunstmatige intelligentie/ artificial intelligence (AI) volgen elkaar in snel tempo op. Het is van belang daar als gemeentelijke organisatie op aan te haken en deze ontwikkelingen te faciliteren. Voor de inzet van externe expertise en voor training en opleiding van medewerkers is een werkbudget nodig. Het gaat om een tijdelijk budget van € 150.000 gedurende drie jaar. Het voorstel is om deze middelen te onttrekken aan de algemene reserve.

15. Versnelling wonen

Relatie met programma 1.1 Vitale leefomgeving

Om in alle kernen te komen tot een woningmarkt in balans willen we intensiever gaan werken met gebiedsregie. Per kern worden alle maatschappelijke vraagstukken met een ruimtelijke impact in samenhang met elkaar in beeld gebracht en afgewogen. Hierdoor ontstaat beter inzicht in te maken ruimtelijke afwegingen en kan een ontwikkelstrategie per dorp worden bepaald ter ondersteuning van een gerichte, actieve grondpolitiek. In 2025 hebben we al goede ervaringen opgedaan met gebiedsregie, genoeg om in 2026 de werkzaamheden te verbreden naar extra gebieden.

Daarnaast is budget nodig voor versnellingsacties. Deze zijn gericht op: procesverbetering, klantbeleving, communicatie m.b.t. wonen, kansen verzilveren in realisatie van woningen en een dashboard Wonen. We stellen voor om voor het jaar 2026, bovenop de eerder begrote € 150.000 voor 2026, nu extra activiteitenbudget te creëren van € 50.000 en ook voor de volledige duur van de opgave (t/m 2028) een budget beschikbaar te stellen van € 200.000 per jaar. Als dekking voor deze kosten zetten we de algemene reserve in.

Hiermee sluiten wij aan op de unaniem ingebrachte en vastgestelde motie M70 d.d. 1 juli jongstleden waarin is gezegd dat de ambtelijke capaciteit geen belemmering mag zijn in de voortgang en versnelling van woningbouwprojecten.

G. EMU saldo en geprognotiseerde balans

De begroting van Peel en Maas is gebaseerd op het stelsel van baten en lasten. Dit betekent bijvoorbeeld dat kosten van investeringen niet volledig ten laste van het begrotingsjaar worden gebracht maar door kapitaallasten worden 'uitgesmeerd' over meerdere jaren. De Rijksoverheid werkt op basis van het kasstelsel en alle kosten komen daarbij volledig ten laste van het jaar van uitgave. Het gevolg daarvan is dat de begroting van de gemeente moet worden 'vertaald' naar het kasstelsel, om te kunnen bepalen in hoeverre gemeenten een tekort hebben in het kader van de EMU.
In de septembercirculaire 2025 is per gemeente aangegeven wat de individuele referentiewaarde is. Voor Peel en Maas geldt een waarde van € 6.667.000 als richtlijn voor een maximaal tekort. De werkelijk verwachte EMU-saldi blijven daar ruim onder.

Het EMU-overzicht voor Peel en Maas ziet er als volgt uit:

	EMU overzicht (bedragen x € 1.000)		**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
1	Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	+	4.445	-627	642	1.050
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	+	8.557	9.516	10.667	11.490
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	+	490	520	737	753
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-/-	11.000	11.000	11.000	11.000
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	+	0	0	0	0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), **voor zover niet op exploitatie verantwoord**	+	0	0	0	0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-/-	3.077	2.945	2.432	1.973
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties **niet op exploitatie verantwoord**	+	782	2.401	3.135	2.401
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	-/-	755	1.177	371	1.002
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten		0	0	0	0
11	Verkoop van effecten:					
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)		Nee	Nee	Nee	Nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?					
	Berekend EMU-saldo		**-558**	**-3.313**	**1.378**	**1.719**

Om het inzicht in de financiële positie van gemeenten te vergroten is in het BBV voorgeschreven dat in de begroting ook een geprognotiseerde balans voor het begrotingsjaar moet worden opgenomen. Die balans is gebaseerd op de werkelijke eindbalans 2024 en vervolgens zijn de individuele posten doorgerekend naar het boekjaar 2026 en verder. Dat betekent dat deze balans dus grotendeels is gebaseerd op ramingen. Daarom moet de balans met enige terughoudendheid worden gebruikt als het gaat om de informatiewaarde ervan.

Geprognotiseerde balans 2025 – 2028

Activa	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028	Passiva	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028
Immateriële vaste activa	5.509.190	5.230.866	4.956.370	4.686.641	Eigen vermogen	66.731.049	64.202.679	63.412.225	63.768.784
Materiële vaste activa	171.342.800	165.566.106	169.732.147	174.107.367	Voorzieningen	22.227.325	20.297.760	19.640.776	20.007.309
Financiële vaste activa	10.395.267	10.263.321	10.187.640	9.843.406	Vaste schulden	82.969.406	81.240.377	86.503.679	89.541.844
Totaal vaste activa	***187.247.257***	***181.060.293***	***184.876.157***	***188.637.414***	***Totaal vaste passiva***	***171.927.780***	***165.740.816***	***169.556.680***	***173.317.937***
Voorraden	474.229	474.229	474.229	474.229					
Uitzettingen met een rente-typische looptijd < 1 jaar	10.894.519	10.894.519	10.894.519	10.894.519	Netto vlottende schuld met rentetypische looptijd < 1 jaar	13.908.741	13.908.741	13.908.741	13.908.741
Liquide middelen	225.359	225.359	225.359	225.359					
Overlopende activa	4.117.071	4.117.071	4.117.071	4.117.071	Overlopende passiva	17.121.914	17.121.914	17.121.914	17.121.914
Totaal vlottende activa	***15.711.178***	***15.711.178***	***15.711.178***	***15.711.178***	***Totaal vlottende passiva***	***31.030.655***	***31.030.655***	***31.030.655***	***31.030.655***
Totaal activa	**202.958.435**	**196.771.471**	**200.587.335**	**204.348.592**	**Totaal passiva**	**202.958.435**	**196.771.471**	**200.587.335**	**204.348.592**

6. Programmabeschrijvingen

Leeswijzer:

De begroting 2026 is opgebouwd uit 6 thema's met 11 programma's. Bij de beschrijving van de programma's komen de drie 'W' vragen aan de orde:

1) Wat willen we bereiken?
2) Wat doen we ervoor in 2026?
3) Wat gaat het kosten?

De vraag 'Wat willen we bereiken?" betreft de doelen die in de kaderstellingen bij de betreffende programma's zijn bepaald en zijn de kaderstellende uitgangspunten benoemd. Bij programma 6.1 Bestuur, communicatie en dienstverlening moet de kaderstelling nog worden geactualiseerd en zijn dan ook nog geen kaderstellende uitgangspunten opgenomen in de beschrijving.

Bij de vraag 'Wat doen we ervoor in 2026?' zijn de activiteiten/uitvoeringsafspraken opgenomen waaraan in 2026 prioriteit wordt gegeven.

Verder hebben we het onderdeel 'Wat doen we verder nog binnen dit programma?' opgenomen. Daarin staat welke (min of meer) reguliere werkzaamheden allemaal worden verricht binnen een programma om een zo compleet mogelijk beeld te geven van hetgeen er allemaal gebeurt voor het budget dat per programma beschikbaar is.

Als onderdeel van "Wat mag het kosten?" is bij de betreffende programma's opgenomen welke investeringen en claims in 2026 worden voorgesteld in deze begroting.

Vastgesteld beleid

Per thema zijn door de gemeenteraad al verschillende kaderstellende besluiten genomen. Onderstaand is een overzicht opgenomen van de belangrijkste besluiten per thema:

Thema 1: ruimte

• Structuurvisie buitengebied	17 december 2008
• Bestemmingsplan buitengebied	5 november 2013
• Structuurvisie kernen en bedrijventerreinen	31 maart 2015
• Beleidsuitgangspunten permanente bewoning recreatieterreinen	14 april 2015
• Vaststelling structuurvisie wonen Noord-Limburg	19 april 2016
• Bestemmingsplan buitengebied 3de reparatieherziening	18 oktober 2016
• Uitgangspunten windenergie	15 maart 2017
• POL-uitwerking regionale energievisie	4 december 2018
• Verordening startersleningen	26 maart 2019
• Huisvesting arbeidsmigranten	16 april 2019
• POL-uitwerking regionale visie land- en tuinbouw Noord-Limburg en regionaal ruimtelijk kwaliteitskader	25 juni 2019
• Nota Bodembeheer Limburg Noord 2020-2029 / Bodemfunctie-klassenkaart en Bodemkwaliteitskaart Regio Limburg Noord	3 maart 2020
• Uitgangspunten Regionale EnergieStrategie (2020-018)	12 mei 2020
• Verordening startersleningen gemeente Peel en Maas aanpassen aan de verruimde mogelijkheden van de provincie (2020-034)	23 juni 2020
• Regionale woonvisie Noord-Limburg 2020-2024 (2020-047)	22 september 2020
• Regionale Energiestrategie - RES 1.0 (2021-028)	8 juni 2021
• Bodemkwaliteitskaart wegbermen gemeente Peel en Maas (2021-029)	8 juni 2021
• Waterketenplan Noord 2021 – 2025 en Gemeentelijk RioleringsPlan Peel en Maas 2022 – 2026	12 oktober 2021
• Participatiebeleid Omgevingswet Peel en Maas	9 november 2021
• Adviesrecht van de raad onder Omgevingswet	9 november 2021
• Subsidieverordening Investeringsagenda Regio Noord Limburg	21 december 2021
• Transitievisie Warmte	21 december 2021
• Verordening op de gemeentelijke adviescommissie ruimtelijke kwaliteit	22 februari 2022
• Omgevingsvisie Peel en Maas	5 juli 2022
• Invulling behoefte woonwagenstandplaatsen	13 december 2022
• Aanpassing beleid huisvesting arbeidsmigranten	10 oktober 2023
• Wegsleepverordening Peel en Maas	6 februari 2024
• Kaderstelling Ruimte 2024	17 april 2024
• Nieuwe achtervangovereenkomst Waarborgfonds sociale woningbouw	23 april 2024
• Nota grondbeleid Peel en Maas	27 juni 2024
• Intrekken kwaliteitskader buitengebied en Nota ruimtelijke kwaliteit	24 juni 2025

Thema 2 : sociaal domein

• Meerjarige pilot hulp bij het huishouden als werking van vitale gemeenschappen.	7 november 2017
• Aanpassing in beleidsnotitie pilot algemene voorziening hulp bij het huishouden	5 februari 2019
• Regionale samenwerking voor inwoners met complexe problematiek	21 december 2021
• Bekostiging leerlingenvervoer gemeente Peel en Maas	21 december 2021
• Regionaal beleidsplan jeugd 2022 e.v.	21 december 2021
• Dorpsvoorziening hulp bij het huishouden	21 december 2021
• Re-integratieverordening Participatiewet gemeente Peel en Maas Breed offensief	4 juli 2023
• Gemeentelijk toezicht op het openbaar primair onderwijs	6 juni 2023
• Kaderstelling Sociaal domein 2024	17 april 2024
• Actualiseren verordeningen Sociaal Domein	23 april 2024
• Intrekken strategische koers NLW	27 juni 2024
• Actualiseren verordeningen Maatschappelijke ondersteuning	17 december 2024
• BTW-vrijstelling Hulp bij het huishouden	17 december 2024

Thema 3: vitale gemeenschappen

• Hoofdlijnen van het subsidie en accommodatiebeleid	21 december 2010
• Bekostigingssystematiek buitensportaccommodaties	6 mei 2014
• Erfgoedverordening	30 september 2025
• Toekomstig zwemaanbod Peel en Maas	30 juni 2015
• Muziekonderwijs	29 september 2015
• Bibliotheek Maas en Peel	7 maart 2017
• Zelfsturing 3.0	4 december 2018
• Verlenging Pilot Zelfsturing 3.0	23 maart 2021
• Integraal huisvestingsplan (IHP) 2021-2026	8 juni 2021
• Kaderstelling Kunst en Cultuur – onderdeel Erfgoed	21 maart 2023
• Kaderstelling vitale gemeenschappen 2024	17 april 2024
• Actualiseren algemene subsidieverordening	17 december 2024
• Toekomst Kasteel de Keverberg	24 juni 2025

Thema 4: toekomstbestendige economie

• Structuurvisie kernen en bedrijventerreinen	14 april 2015
• Provinciaal omgevingsplan Limburg-uitwerking detailhandel	6 juni 2017
• POL-uitwerking werklocaties regionale visie bedrijventerreinen Noord-Limburg	6 juni 2017
• POL-uitwerking werklocaties regionale visie kantoren Noord-Limburg	6 juni 2017
• Regionaal beleid vrijetijdseconomie	19 december 2017
• Marktverordening	20 februari 2018
• Verordening winkeltijden	4 december 2018
• Evaluatie beleid huisvesting arbeidsmigranten short stay 2019	20 april 2021
• Kaderstelling Economie 2024	17 april 2024

Thema 5: integrale veiligheid

• Vaststelling Algemene Plaatselijke Verordening (APV) Peel en Maas 2024	24 september 2024
• Kaderstelling integrale veiligheid 2025	15 april 2025

Thema 6: bestuur, communicatie en dienstverlening

• Perspectievennota “Toekomst in beeld”	17 september 2008
• Missie en kernwaarden zelfsturing, duurzaamheid, diversiteit	22 juni 2010
• Kaderstelling bestuur, communicatie en dienstverlening	13 maart 2018
• Treasury-statuut	4 december 2018
• Archiefverordening	5 februari 2019
• Regiovisie Noord-Limburg 2040	12 mei 2020
• Advies aanwijzing Omroep P&M als lokale publieke media-instelling	30 september 2025
• Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid Peel en Maas	22 september 2020
• Verordening klankbordgesprekken burgemeester en raad Peel en Maas	8 juni 2021
• Gedragscode integriteit gemeenteraad Peel en Maas 2022	21 december 2021
• Verordening commissie bezwaarschriften en klachten Peel en Maas	5 juli 2022
• Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning	11 oktober 2022
• Financiële verordening en controleverordening	4 juli 2023
• Nota reserves en voorzieningen 2023	4 juli 2023
• Notitie Activabeleid	4 juli 2023

De bovenstaande lijst is niet limitatief.

Thema 1: Ruimte

Hieronder staat de gedeelde ambitie voor het thema Ruimte. Een ambitie van inwoners, ondernemers en organisaties die met ons willen werken aan een Peel en Maas waarin het goed leven is. Als gemeente onderschrijven wij deze ambitie van harte. Tussen aanhalingstekens zijn quotes opgenomen van deelnemers aan de ambitiegesprekken.

Gedeelde ambitie Ruimte

Peel en Maas is trots op de kwaliteiten die de leefomgeving vitaal maken en draagt dit uit. Hier wordt de ruimte beleefd en is deze ruimte toekomstbestendig. Door de veelheid aan opgaven en uitdagingen neemt de vraag naar ruimte nog steeds toe. In deze complexiteit worden toekomstbestendige keuzes gemaakt. Op die wijze worden de grote opgaven op het gebied van natuur, recreatie, wonen, industrie en landbouw aangepakt. Uitgangspunt bij de aanpak van de grote opgaven en bij nieuwe ontwikkelingen is dat deze ook daadwerkelijk bijdragen aan de landschappelijke waarden en kwaliteiten en aan vitale gemeenschappen. Gemeenschappen hebben de ruimte om zelf mee vorm en inhoud te geven aan de fysieke leefomgeving waarin inwoners, ondernemers en organisaties gezond wonen, werken en ondernemen.

“We zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de leefomgeving”

Ruimte

In Peel en Maas is ruimte voor een energietransitie die passend is bij de kwaliteiten die ons kenmerken. Hier is ruimte voor natuur en biodiversiteit die respectvol beleefd kan worden. Hier is ruimte voor een agrarische sector die zich verder ontwikkelt naar een sector die onderneemt met respect voor de omgeving waar hij onderdeel van uitmaakt.

“Kringloop-denken en energietransitie zijn belangrijk”

Identiteit van kernen en landschap

De woon- en klimaatopgave vragen, evenals in de afgelopen jaren, aandacht en zorg van de samenleving. De versterking van de identiteit van kernen en de kenmerkende waarden en kwaliteiten van de landschappen blijft hierbij een uitgangspunt. Woningen voor iedereen dragen bij aan de vitaliteit van gemeenschappen en kernen. Woningbouwprojecten dragen bij aan de identiteit van de kernen en een klimaatadaptieve inrichting van de openbare ruimte.

“Kleine kernen met eigen identiteit en leefbaarheid zijn de kracht van Peel en Maas”

Toekomstbestendige openbare ruimte

De openbare ruimte is toekomstbestendig ingericht. Er is ruimte voor ontmoeting, duurzame veranderingen op het gebied van mobiliteit, biodiversiteit, duurzaamheid en klimaat. Gebruikers hebben invloed op het ontwerp en het beheer van deze ruimte. Waarbij het niveau van beheer en onderhoud past bij de wijze waarop deze openbare ruimte gebruikt wordt. Zo ontstaat een leef-, werk- en vrijetijdsomgeving die van en voor iedereen is en waar inwoners actief gebruik van maken en zich mentaal eigenaar van voelen.

“Je fijn voelen in de eigen leefomgeving is belangrijk”

Transitie landelijk gebied

De transitie in het landelijk gebied geven ondernemers, inwoners en organisaties in samenspraak met elkaar vorm, waarbij de landschappelijke waarden bron van inspiratie vormen. Er is ruimte voor natuurinclusieve landbouw, nieuwe verdienmodellen, natuur, biodiversiteit en de reguliere land- en tuinbouw die zich verder ontwikkelt naar een toekomstbestendige sector die onderneemt met respect voor de omgeving waar hij onderdeel van uitmaakt. Er is ruimte voor ideeën en creativiteit van de inwoners en organisaties die hier wonen, werken en ondernemen.

“Probeer om te denken, het moet anders”

Economie en ecologie in balans

We gaan als Peel en Maas voor een gemeente waarin de ruimte duurzaam beleefd wordt. Waarin economie en ecologie met elkaar in balans zijn. Ten aanzien van het toekomstbestendig houden van onze ecologie vragen bodem- en waterkwaliteit de komende jaren onze gezamenlijke aandacht en inspanning.

“De stem van de natuur en unieke plekken moeten we meer laten horen”

Programma 1.1 Vitale leefomgeving

In Peel en Maas zijn we trots op de kwaliteiten die onze leefomgeving vitaal maken en dragen dit uit. De fysieke leefomgeving ondersteunt een vitale gemeenschap. Gemeenschappen wonen, werken en verblijven er aangenaam met elkaar en geven zelf mee inhoud aan de ontwikkelingen en behoeftes in hun omgeving. We stellen onszelf en elkaar bij nieuwe ontwikkelingen de vraag of deze ook daadwerkelijk bijdragen aan een vitale gemeenschap en het goede leven in Peel en Maas.

Ruimte is schaars. De vele opgaven die spelen, zoals woningbouw, landbouwtransitie, bedrijfsontwikkeling, natuurontwikkeling, energietransitie en klimaatadaptatie vragen om ruimte. Deze opgaven worden in onderlinge samenhang opgepakt waarbij kwaliteit en toekomstbestendigheid leidend zijn.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026?
1. Versterking van de ruimtelijke kwaliteit is het uitgangspunt, met extra aandacht voor natuurinclusiviteit. ***Kaderstellende uitgangspunten**:* *• Groen, water en biodiversiteit zijn belangrijk bij ruimtelijke ontwikkelingen in boven- en ondergrond. Bouwen wordt natuurinclusief, dat wil zeggen met ruimte voor waardevol groen en waterberging aan de oppervlakte;* *• We geven als gemeente het goede voorbeeld en gaan uit van natuurinclusiviteit bij (her)ontwikkelingslocaties, herinrichtingen, natuurlijk bermbeheer, gemeentelijke eigendommen, etc.;* *• Bij relevante fysieke veranderingen (publiek en privaat) kiezen we voor maatregelen die naast het versterken van biodiversiteit en het voorkomen van wateroverlast, droogte en hittestress ook bijdragen aan een gezondere en aantrekkelijkere leefomgeving;* *• We creëren een samenhangend netwerk van groenblauwe structuren (aders) tussen bijzondere natuurwaarden en in de bebouwde omgeving;*	1.1 We werken aan het actualiseren van de Omgevingsvisie Peel en Maas waarin de waarden en kwaliteiten van onze fysieke leefomgeving zijn opgenomen. Onze kernen krijgen hierin een prominentere rol. Onder andere de dorps-ontwikkelingsvisies en de eerste ervaringen met gebiedsgericht werken (o.a. in Kessel) geven hier input voor. Aanvullend maken we 2026 ruimte voor een participatieproces met onze gemeenschappen, medeoverheden en partners. We verwachten eind 2026 een ontwerp ter inzage te kunnen leggen. 1.2 Bij ruimtelijke ontwikkelingen, zoals woning-bouwinitiatieven, uitbreiding bedrijventerreinen en herinvulling van Vab's, hanteren wij het vastgestelde programma ruimtelijke kwaliteit om te beoordelen of de ontwikkeling in voldoende mate bijdraagt aan de versterking van de ruimtelijke kwaliteit. Waar dit verplicht of wenselijk is brengt de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (ARK) hierin een advies uit en vertalen we dit in een omgevingsvergunning en zien hierop toe. 1.3 In het kader van de uitvoering van het Nationaal Isolatieprogramma, realiseren we in 2026 14 alternatieve kraamverblijven voor beschermde vogel- en vleermuissoorten verspreid over de gemeente om woningen op korte termijn duurzaam en natuurvriendelijk te kunnen isoleren. Zo voldoen we aan de Wet Natuurbescherming (zie ook 5.2). 1.4 In het kader van de uitvoering van het Nationaal Isolatieprogramma, stellen we een soortenmanagementplan op voor de gebouwde omgeving van de gemeente om woningen op lange termijn duurzaam en natuurvriendelijk te kunnen isoleren. Zo voldoen we aan de Wet Natuurbescherming (zie ook 5.2.). 1.5. Er zal een nieuwe analyse intensieve vee-houderij worden opgesteld, waarin de actuele milieueffecten van deze sector weer in beeld worden gebracht.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026?
2. Bij ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving zijn vitale gemeenschappen een belangrijk uitgangspunt. ***Kaderstellende uitgangspunten**:* *•Binnen die globale ruimtelijke gemeentelijke kaders is ruimte voor de creativiteit en eigenaarschap van vitale gemeenschappen;* *• Bij ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving is communicatie en participatie essentieel om belangen, ideeën en creativiteit uit de gemeenschappen op tijd in de planvorming mee te nemen. Het voeren van "het goede gesprek" is hierbij een gedeelde verantwoordelijkheid van alle betrokken partijen;* *• We blijven hierover het gesprek voeren met onze samenwerkingspartners, zodat dit ook hún waarde wordt als ze met inwoners van Peel en Maas werken.*	2.1 Op basis van onze ervaringen in 2025 geven we in de komende jaren het omgevingsplan Peel en Maas meer vorm en inhoud. Hierin maken we een eerste stap naar planvorming die meer uitgaat van doelen en minder van regels. Hierdoor ontstaat binnen kaders meer ruimte voor de gemeenschap om mee inhoud te geven aan de fysieke leef-omgeving. In de komende jaren werken we, met de uiterlijke datum van eind 2031 in het achterhoofd, stap voor stap toe naar een vaststelling van een gebiedsdekkend omgevingsplan. Om ervaring op te doen met het omgevingsplan, wordt een eerste deelgebied van het omgevingsplan in 2026 voorgelegd aan de raad. 2.2 Bij het opstellen van de omgevingsvisie en het omgevingsplan betrekken we nadrukkelijk onze gemeenschappen en samenwerkingspartners om te komen tot werkbare kaders met voldoende ruimte voor creativiteit en eigenaarschap. Dit doen we onder andere door in 2026 verder vorm te geven aan gebiedsgericht werken en concrete stappen te zetten met het opstellen van een ruimtelijk ontwikkelingsperspectief (ROP) voor iedere kern. De ROP's geven richting aan de ontwikkelopgaven (bijv. wonen) in de kernen en vormen input voor de omgevingsvisie. 2.3 We gebruiken onder meer de Omgevingsvisie 2.0 om ons sociaaleconomisch profiel in relatie tot de gestage groei naar een gemeente van 50.000 inwoners verder in te kleuren. 2.4 Bij elke ruimtelijk ontwikkeling in de fysieke leefomgeving wijzen we initiatiefnemers op het voeren van het goede gesprek en de handreiking Participatie die onderdeel uitmaakt van het participatiebeleid. 2.5 We evalueren de wijze waarop invulling wordt gegeven aan participatie bij nieuwe initiatieven. We onderzoeken wat de ervaringen zijn met het nieuwe participatiebeleid onder de Omgevingswet en hoe de handreiking wordt gebruikt en ervaren. Op basis hiervan bepalen we of aanpassing van het participatiebeleid nodig is.
3. De economische ontwikkeling is onder-steunend aan vitale gemeenschappen, in balans met ruimtelijke waarden en stimuleert een gezonde arbeidsmarkt. ***Kaderstellende uitgangspunten**:* *•Ruimtelijk faciliteren we bedrijven, die geworteld zijn of zich willen wortelen in de samenleving, met bijzondere aandacht voor de agrarische sector, het MKB (industrie en retail) en recreatie en toerisme. Samen met ondernemers werken we aan de kwaliteit van de werklocaties. We zetten in op herstructurering boven uitbreiding. Als herstructurering onvoldoende mogelijkheden biedt, is uitbreiding mogelijk;*	3.1 Het college stelt kaders op voor het ontwikkelen van tijdelijke huisvesting van woonurgenten in leegstand agrarisch vastgoed in de kernrandzones. 3.2 We onderzoeken en benutten waar mogelijk de kansen die gebiedsprocessen zoals een NOVEX gebied de Peel (bijv. de impulsregeling en sleutelthema's) en het HWBP bieden voor transitie van met name de agrarische sector in het landelijke gebied.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026?
•We bieden mogelijkheden aan hergebruik van leegstaand agrarisch vastgoed voor recreatie/toerisme, bedrijvigheid en bij kernrandzones voor het ontwikkelen van tijdelijke huisvesting voor een mix van woonurgenten, met als streven dat de locatie na 15 jaar wordt omgezet naar natuur en groen of een andere geschikte bestemming.	
4. De fysieke leefomgeving draagt bij aan een gezond leven en is klimaatadaptief en klimaatbestendig. ***Kaderstellende uitgangspunten**:* *•Gezondheid en veiligheid zijn belangrijke afwegings-factoren bij ruimtelijke plannen;* *•We verbeteren het leefklimaat en Peel en Maas is in 2050 klimaatbestendig;* *•Bij ruimtelijke ontwikkelingen en bij nieuwe initiatieven worden klimaatadaptieve maatregelen toegepast. Bij herontwikkeling zoeken we actief en innovatief naar mogelijkheden om klimaatadaptieve maatregelen toe te passen.*	4.1 We voeren het project Grenzeloos meten 2.0 uit. Dit geeft ons inzicht in de lokale luchtkwaliteit en biedt handelingsperspectief. 4.2 Duurzaamheid en klimaatadaptief hadden al een prominente rol in de omgevingsvisie. Op basis van de bouwstenen gezondheid en veiligheid (opgesteld door de GGD en Veiligheidsregio) geven we nu ook deze thema's een prominentere rol in de omgevingsvisie 2.0.
5. Peel en Maas is energieneutraal in 2050 ***Kaderstellende uitgangspunten**:* *•Bij nieuwe ontwikkelingen streven we zoveel als mogelijk naar energieneutraal, zo wordt nieuwbouw zoveel als mogelijk energieneutraal en wordt uitbreiding van bedrijventerreinen zoveel als mogelijk energieneutraal uitgevoerd;* *•We realiseren schone en toekomstbestendige energie op een veilige manier, zodanig dat onze inwoners daar profijt van hebben;* *•We zetten primair in op het stimuleren van energiebesparing;* *•We geven ruimte aan duurzame grootschalige opwek waarbij zonnepanelen op daken van woningen/gebouwen geplaatst dienen te worden en er niet geïnvesteerd wordt in zonneweides op akkerbouwgronden.*	5.1 In 2026 wordt het Programma Duurzaamheid actief uitgedragen en waar nodig aangescherpt om in te kunnen blijven spelen op actualiteiten. 5.2 We werken met het Nationale isolatieprogramma om energiebesparing te stimuleren. 5.3 Er wordt een regionale energievisie vastgesteld. 5.4 We stimuleren, faciliteren en nemen deel aan energiegemeenschappen. Denk hierbij aan energiehubs op bedrijventerreinen en microwarmtenetten in de woonomgeving. 5.5 We stellen een Warmteprogramma vast waarin we keuzes verankeren m.b.t. de verduurzaming van de warmtevraag van de gebouwde omgeving. 5.6 We zetten in op energiebesparing bij inwoners en bedrijven door bewustwording en advies structureel weg te zetten bij het energieloket. 5.7 We zetten in op onderzoek en spelen in op actualiteiten binnen de energietransitie om zo een optimaal energielandschap voor Peel en Maas te ontwikkelen. Binnen de energietransitie is het van belang om ruimte te creëren om in te spelen op ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld onderzoeken naar de productie van groen gas, de ontwikkeling van parking-to-energy hubs en een waterstofnetwerk.
6. Gezonde, veilige, toegankelijke en slimme(re) (collectieve) mobiliteit is beschikbaar in Peel en Maas. ***Kaderstellende uitgangspunten**:* *• Een uitstekende bereikbaarheid én een goed functionerend en toegankelijk mobiliteitssysteem zijn belangrijk voor inwoners en bedrijven;*	6.1. We werken samen met Trendsportal en dragen bij aan regionale ontwikkelingen en projecten op het gebied van mobiliteitsbeleid. 6.2 We onderzoeken mogelijkheden voor het gebruik van deelmobiliteit.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026?
• Mobiliteit is daarbij geen doel op zich. Wel levert het een belangrijke bijdrage aan de economische, ruimtelijke, toeristische en sociaal maatschappelijke ontwikkelmogelijkheden.	
7. In Peel en Maas zijn per doelgroep voldoende betaalbare duurzame woningen beschikbaar. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** • *We stemmen de planvoorraad af op de behoefte, waarbij de kwaliteit leidend is;* • *We zetten ons in om ook zo veel mogelijk inwoners in de eigen kern te kunnen laten wonen. We voegen woningen toe in alle dorpen en spreiden de woningopgave evenwichtig. Dit doen we door inbreiden én uitbreiden, met een gemengd aanbod aan woningen die passen bij de behoefte. Met deze evenwichtige verdeling kunnen we, passend bij de aard en schaal van onze kernen, groeien. Hierdoor ondersteunen we maximaal de sociale cohesie, de bestaande voorzieningen en het verenigingsleven;* • *We bouwen daarnaast extra om de autonome groei vanuit de regio (onder andere Noord-Limburg en Zuidoost-Brabant) die nu al voelbaar is, deels op te vangen;* • *Voor inwoners met een zorgvraag combineren we wonen met zorgvoorzieningen op centrale en toegankelijke locaties;* • *We kiezen voor een duurzame ontwikkeling in bouwen en wonen;* • *We willen een duurzame ontwikkeling in bouwen en wonen: rekening houdend met energetische maatregelen en toekomstbestendigheid van woningen. We creëren een leefomgeving, die rekening houdt met het veranderende klimaat en daarnaast bijdraagt aan de gezondheid, biodiversiteit en veiligheid van de inwoners van Peel en Maas;* • *Iedere nieuwe woning is levensloopbestendig of anderszins toekomstbestendig;* • *Onze focus ligt op het continu ontwikkelen van woningbouwprojecten die passen bij de omvang en behoefte van iedere kern;* • *We bouwen ook gestapeld waar het passend is. Dit past bij het gemengde aanbod dat we nastreven en biedt de mogelijkheid om ook in te zetten op kwaliteit en een aantrekkelijke openbare ruimte met voldoende groen die ontmoeting, beweging en verbinding stimuleert;* • *We faciliteren de zoektocht naar passende woonruimte voor de diverse doelgroepen en stimuleren woningbouw die bijdraagt aan het zorgen voor elkaar. De toekomst laat zien dat de behoefte naar kleinere woningen groeit. We faciliteren de omvorming van vrijkomende goede gebouwen tot kleinere woonruimtes/hofjes waarmee we het zorgen voor elkaar vorm geven;* • *Er dient voldoende aandacht te zijn voor betaalbare woningen. De verdeling sociale huur en betaalbare koopwoningen kan per kern gedifferentieerd worden, waarbij de grotere kernen in dat geval meer sociale huur opvangen. De landelijke richtlijnen worden op gemeenteniveau ingevuld*.	7.1 We werken in 2026 verder aan het inlopen van het tekort aan woningen. Dit doen we o.a. door de inzet van een versnellingsteam wonen. Concreet evalueren we onder andere onze interne processen omtrent de ruimtelijke afweging van woningbouw-verzoeken en de vergunningverlening. Daarnaast focussen we in het kader van de gewenste versnelling meer op de locaties die in ons eigendom zijn danwel zetten we actief in op concrete verwerving. 7.2 We geven in 2026 vorm en inhoud aan de wettelijke verplichting om een volkshuisvestingsprogramma vast te stellen. 7.3 We maken prestatieafspraken met de woningcorporaties voor de realisatie van concrete projecten maar ook verduurzaming van de bestaande voorraad. We voeren daarbij ook het gesprek om circulariteit op te nemen in de prestatieafspraken en stellen hierop concrete en haalbare doelen. 7.4 In 2026 stellen we de (regionale) huisvestingsverordening vast waarin voorrangs-regelingen zijn opgenomen. 7.5 We evalueren frequent de afspraken die we met projectontwikkelaars zijn gemaakt over toewijzing van woningen speciale doelgroepen. 7.6 We geven voortgang aan woningbouwprojecten, zoals Giel Peetershof fase II en Kuukven. Daarnaast zetten we voor de woningbouwplannen Panningen Zuid, Meuleveld (Maasbree), Nelisveld (Beringe) en In de Pas Helden concrete vervolgstappen.

Wat doen we verder binnen dit programma?
• Advisering binnen ruimtelijke procedures. • Coördinatie, begeleiding en planning van project- en procesactiviteiten. • Actueel houden en monitoren van beleidsonderdelen huisvesting short-stay arbeidsmigranten. • Afhandeling van ruimtelijke procedures en projecten en reguliere werkzaamheden in het kader van vergunningverlening en toezicht. • (Strategische) aankoop en verkoop van gronden. • Grondexploitatie.

Wat mag het kosten?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2026		*2027*		*2028*		*2029*	
	Lasten	**Baten**	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1.1 Vitale leefomgeving	**9.368.840**	**1.344.134**	9.335.785	2.107.120	9.641.688	2.120.237	9.665.099	2.133.484

Welke claims en investeringen zijn er in 2026 met betrekking tot dit programma?

In hoofdstuk 5 worden alle investeringen en claims voor 2026 specifiek toegelicht.
Met betrekking tot programma 1.1 zijn de volgende specifieke investeringen en claims opgenomen:

Investering:

nr	Betreft kern	Omschrijving van de investering	Afschrijvings-termijn	Bruto investering	Kapitaal-lasten ten laste van exploitatie rente 1,00%
Programma 1.1					
24	Algemeen	Raamkrediet strategische verwervingen	n.v.t.	4.200.000	0

Claims:

Nr	Omschrijving van de claim	Betrekking op periode	Kosten 2026	Dekking*
Programma 1.1				
7	Samenwerkingsverband NOVEX	structureel	20.000	
5	Toezicht en handhaving landschappelijke inpassingsplannen	structureel	75.000	
15	Versnelling wonen	tijdelijk	50.000	50.000

Gerelateerde verbonden partijen:

Aan dit programma is de volgende verbonden partij gerelateerd:
- Gemeenschappelijke regeling RUD Limburg Noord (GR RUD LN)

In de paragraaf verbonden partijen (onderdeel 7-E) is meer informatie opgenomen over de specifieke verbonden partijen.

Programma 1.2 Beheer fysieke leefomgeving

De kwaliteit van de openbare ruimte is belangrijk voor ons welbevinden, kortom belangrijk voor het goede leven in Peel en Maas. Elk dorp heeft zijn eigen karakter, en het buitengebied is divers met landschappelijke kwaliteiten. We sluiten aan op ontwikkelingen in kernen en op de behoefte van inwoners, bedrijven en organisaties. Zo kan een leef-, werk- en vrijetijdsomgeving ontstaan die van en voor iedereen is en waar iedereen actief gebruik van maakt en zich mentaal eigenaar van voelt.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026 ?
1. Een kwalitatief goede, duurzaam ingerichte en onderhouden openbare ruimte die rekening houdt met de karakteristieke eigenschappen van (de kernen in) Peel en Maas. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• Belangrijke uitgangspunten bij de inrichting van de openbare ruimte zijn klimaat en toekomstbestendig, betaalbaar, veilig, bereikbaar, toegankelijk, gezond en sociaal;* *• Het niveau van beheer en onderhoud past bij de wijze waarop de openbare ruimte gebruikt wordt. We hanteren de landelijke standaard beeldkwaliteitsniveaus (A is het hoogste niveau en D het laagste niveau):* *Centrumgebieden en toeristische gebieden A* *Woongebieden B* *Bedrijventerreinen en buitengebied onderdeel wegen B* *Bedrijventerreinen en buitengebied overige onderdelen C*	1.1 Opgaves in de openbare ruimte komen voort uit het Gemeentelijk Rioleringsplan (2022-2026) en uit de onderhoudsopgaves van wegen, groen en/of verkeersveiligheid. Elk project wordt integraal benaderd en project-specifiek voorbereid. We betrekken buurtbewoners en stakeholders bij de voorbereiding, met als doel om toekomstbestendige keuzes te maken. In 2026 stellen we een nieuw Water Rioleringsplan op. 1.2 Werk in uitvoering 2026: meer dan 30 projecten in de Openbare Ruimte: dit varieert van kleine tot grote projecten. Voorbeelden zijn Laefplein Maasbree, Bernhardstraat e.o. Panningen, Mariaplein – Kesselseweg Helden, Lorbaan Grashoek. Maar ook projecten voor het klimaat- en toekomstbestendig herinrichten van wijken Achter de Hoven Maasbree, de Merwijck Kessel, Fuusstraat-’t Sittert en Koninginnenbuurt Baarlo. Daarnaast een aantal projecten waar de inrichting van de openbare ruimte een grote rol speelt in de voorbereiding, zoals herinrichting Piuspark Panningen, KC de Riet, herontwikkeling In de Pas en woongebied Kuukven Baarlo. 1.3 We pakken in de buitengebieden wateroverlast aan die wordt veroorzaakt door hevige regenval. We geven prioriteit aan bermen, sloten en duikers in het buitengebied van Meijel (afronding) en Beringe en Grashoek. Daarna volgen andere kernen.
2. De openbare ruimte is van en voor iedereen, is veilig en toegankelijk en nodigt uit om te ontmoeten en te bewegen. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• Bij de (her)inrichting van de openbare ruimte kiezen we voor maatregelen die bijdragen aan een gezonde en veilige leefomgeving;* *• We richten de openbare ruimte in zodat deze uitnodigt tot bewegen, spelen, ontmoeten en ontspannen;* *• De openbare ruimte is schoon, veilig en voor iedereen toegankelijk;* *• De openbare ruimte heeft een verkeersveilige infrastructuur waar we duurzame mobiliteit (fietsen, lopen, OV, deelvervoer) stimuleren en faciliteren.*	2.1 We spelen in op de behoefte van de buurten/dorpen bij voorzieningen in de openbare ruimte, we omarmen en faciliteren waar mogelijk initiatieven. Bij nieuwe projecten is robuuste inrichting met groene structuren (waar het kan) een voorwaarde zodat er ook letterlijk meer ruimte komt voor bewegen, spelen, ontmoeten en ontspannen. 2.2 We stimuleren scholen om schoolpleinen te vergroenen en hemelwater af te koppelen met o.a. het project de groen-blauwe revolutie. 2.3 We optimaliseren de hoogwaterevacuatie-route langs de Maas o.a. aan de Ondersteweg en Vergelt. Hierin nemen we mogelijkheden voor een optimale fietsverbinding mee en stemmen af met onderhoudsopgaves van andere overheden en nutsbedrijven.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026?
	2.4 We richten gebiedsontsluitingswegen en erftoegangswegen duurzaam veilig in. Dat doen we projectmatig en onderzoeken expliciet of we de max. snelheid terug te brengen van 50 naar 30 of van 80 naar 60 km/u. 2.5 We actualiseren de Parkeernota waarbij we rekening houden met initiatieven als deelmobiliteit. 2.6 We voeren verkeersveiligheidsmaatregelen uit met subsidiegelden Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV). 2.7 We stellen een uitvoeringsplan op voor stimulering fietsgebruik en langzaam verkeer. Denk hierbij aan voorbeelden als 'auto te gast', fietsparkeerplaatsen of snelfietspaden.
3. De openbare ruimte is klimaatbestendig. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• Door het nemen van maatregelen beperken we de gevolgen van wateroverlast en de nadelige gevolgen van extreme hitte, droogte en hevige regenval;* *• De openbare ruimte richten we duurzaam, groen en klimaat-adaptief in, daarbij zijn groen, water en biodiversiteit sturend;* *• We kiezen voor meer kwalitatief en kwantitatief groen, zodat een bijdrage wordt geleverd aan behoud en versterking van biodiversiteit en het voorkomen van hittestress;* *• We gaan uit van natuurinclusief bij (her)ontwikkelingslocaties, herinrichtingen, natuurlijk bermbeheer, gemeentelijke eigendommen, etc.;* *• We doen actief een beroep op de samenleving. Klimaat-verandering is een probleem dat iedereen raakt. De overheid kan dit niet alleen oplossen. Daarom gaan we nog meer samenwerken. Belanghebbenden (inwoners, bedrijven woningcorporaties, enz.) worden uitgenodigd om hun verantwoordelijkheid te nemen bij het uitvoeren van maatregelen bij elke ontwikkeling, hoe klein ook;* *• We investeren in landschap- en natuurontwikkeling;* *• Waardevolle landschapselementen houden we in stand en versterken we;* *• We creëren een samenhangend netwerk van groenblauwe structuren (aders) tussen bijzondere natuurwaarden en de bebouwde omgeving.*	3.1 We passen de Klimaatmeetlat (leidraad) toe voor onze eigen projecten en ontwikkelaars om daarmee de klimaatbestendige openbare ruimte zoveel mogelijk te waarborgen. 3.2 We stimuleren en faciliteren inwoners om tuinen te vergroenen. 3.3 We geven verder uitvoering aan het Bomenplan, met input van dorpen en bewoners. 3.4 Wij faciliteren erfbeplantingsprojecten, landschapspoorten en afkoppelen hemelwater met subsidies. 3.5 De lijst van waardevolle houtopstanden wordt geactualiseerd en uitgebreid onder andere met houtopstanden buiten de bebouwde kom (afronding voorjaar '26). 3.6 We brengen groene en blauwe structuren in kaart en onderzoeken waar er kansen liggen om deze verbindingen te maken en deze structureel te versterken (afronding medio '26). 3.7 We werken aan een meetlat voor duurzame keuzemomenten in aanbesteding.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026?
4. Afval is grondstof. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• We bieden service met afvalinzameling, de inzameling is doelmatig en doeltreffend;* *• We voldoen tenminste aan de landelijke VANG (Van Afval Naar Grondstof)-ambitie;* *• In ons doen en laten zetten we in op hergebruik en circulariteit van grondstoffen. We pionieren en benutten innovatieve kansen als aanbieder en inzamelaar van materiaalstromen;* *• Bij het opstellen en aanbesteden van projecten/plannen maken we duurzame keuzes.*	4.1 Afvalstoffenheffing is 100% kostendekkend. 4.2 Bij de uitvoering van de afvaltaken hanteren we waar mogelijk de 10-R ladder. De 10-R ladder helpt bij het minimaliseren van afval en dat materialen zoveel mogelijk worden hergebruikt of gerecycled. Beginnend met 'Refuse' (voorkomen/weigeren) en eindigend met 'Recover' (energie terugwinnen). We leggen nog meer nadruk op voorlichting en educatie en onderzoeken initiatieven zoals de plasklas om de luierafvalberg te beperken. 4.3 We optimaliseren de dienstverlening op het Milieupark met onder andere een nieuw toegangssysteem met als doel om bedrijfsafval en afvaltoerisme tegen te gaan. We onderzoeken om het principe 'de vervuiler betaalt' nadrukkelijker toe te passen. Het doel is om de hoeveelheid afval op het milieupark terug te brengen met minimaal 10% en zodoende ook kosten te besparen. 4.4 We versterken verbindingen met partners zoals HAL9 / ruilwinkel, Mens Ontwikkelbedrijf, Kringloopwinkel, Repairafé etc.

Wat doen we verder binnen dit programma?
• Opgaves in de openbare ruimte komen voort uit het Gemeentelijk Rioleringsplan (2022-2026). Zoals de uitbreiding van het grondwatermeetnet en het actualiseren van de klimaatstresstest light uit 2019. • Advisering over de openbare ruimte in brede zin bij alle projecten en omgevingsvergunningen over alle disciplines zoals water/riolering, groen, verkeer/wegen. • Beheer en toezicht van de openbare ruimte volgens de vastgestelde beeldniveaus. • Advisering over en uitvoering van ongediertebestrijding (plagen) en bestrijding van bijvoorbeeld ongewenste exoten en eikenprocessierups. • Nemen (tijdelijke) verkeersmaatregelen en verrichten tellingen en metingen. • We werken samen met partners aan bewustwording over afval, verkeersveiligheid, klimaat, biodiversiteit etc. Ook overleggen we met scholen en (verkeers-)ouders. • Begeleiden en inzet van mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt en integratieprojecten; • Gladheidsbestrijding. • Materialen uitleen bij evenementen. • Advisering van verenigingen bij het beheer en onderhoud van (sport-)accommodaties. • 24/7 calamiteitendienst bij storingen, incidenten en calamiteiten in de openbare ruimte. • Met de applicatie BuitenBeter reageren we op meldingen.

Wat mag het kosten?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2026		***2027***		***2028***		***2029***	
	Lasten	**Baten**	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1.2 Beheer fysieke leefomgeving	**21.255.393**	**11.891.095**	21.952.377	12.322.379	22.173.067	12.610.200	22.638.040	12.806.652

Welke claims en investeringen zijn er in 2026 met betrekking tot dit programma?

In hoofdstuk 5 worden alle investeringen en claims voor 2026 specifiek toegelicht. Met betrekking tot programma 1.2 gaat het om de volgende investeringen en claims:
Investeringen:

Investeringen Begroting 2026					
nr	Betreft kern	Omschrijving van de investering	Afschrijvings-termijn	Bruto investering	Kapitaal-lasten ten laste van exploitatie rente 1,00%
		Programma 1.2			
1	Baarlo	Afkoppelen en herinrichten Bong West	40	1.520.000	53.200
2a	Kessel	Karreweg-Noord en Waterweideweg afkoppelen en duurzaam veilig inrichten (wegen)	40	3.010.000	105.350
2b	Kessel	Karreweg-Noord afkoppelen en duurzaam veilig inrichten (riool)	60	710.000	0
3a	Meijel	Molenstraat afkoppelen en duurzaam veilig inrichten (wegen)	40	1.870.000	65.450
3b	Meijel	Molenstraat afkoppelen en duurzaam veilig inrichten (riolering)	60	1.720.000	0
4	Algemeen	KRW 2026	60	264.297	0
5	Algemeen	Groen-blauwe revolutie 2026	60	63.431	0
6	Algemeen	Bijdrage privaat afkoppelen 2026	60	52.859	0
7a	Maasbree	Uitbreiding projectgebied afkoppelen Achter de Hoven/ Op de Raam (riolering)	60	1.030.000	0
7b	Maasbree	Uitbreiding projectgebied afkoppelen Achter de Hoven/ Op de Raam (wegen)	40	1.030.000	36.050
8	Panningen / Maasbree	Duurzaam veilig herinrichten van Loosteeg Panningen en Zandberg Maasbree	40	403.945	14.138
9	Algemeen	Verkeersveiligheidsmaatregelen 3e tranche	40	1.464.000	25.620
10	Algemeen	Renovatie wegkanten (graskanttegels)	40	1.000.000	35.000
11	Algemeen	Reconstructie wegvakken	40	500.000	17.500
13	Algemeen	Vervangen speeltoestellen 2026	20	150.000	9.000
14	Algemeen	Renovatie vervanging vrijvervalriolering 2026	60	1.853.249	0
15	Algemeen	Renovatie hoofdgemalen 2026	15	320.328	0
16	Algemeen	Renovatie drukriolering 2026	15	262.182	0
17	Algemeen	Aanpassen wadi's en buffers 2026	60	37.002	0

Claims:

Nr	Omschrijving van de claim	Betrekking op periode	Kosten 2026	Dekking*
	Programma 1.2			
1	Jaarplan Mobiliteit en Logistiek, Trendsportal	structureel	80.000	50.000
13	Onderhoud openbaar groen	structureel	200.000	

Gerelateerde verbonden partijen:

Aan dit programma zijn de volgende verbonden partijen gerelateerd:

- Nazorg (bodemzorg) Limburg BV
- Maasveren Limburg - Noord
- Belastingsamenwerking gemeenten en waterschappen (BsGW)

In de paragraaf Verbonden partijen (onderdeel 7-E) is meer informatie opgenomen over de specifieke verbonden partijen.

Thema 2: Sociaal Domein

Inleiding

Hieronder staat de gedeelde ambitie voor het thema Sociaal Domein. Een ambitie van inwoners, ondernemers en organisaties die met ons willen werken aan een Peel en Maas waarin het goed leven is. Als gemeente onderschrijven wij deze ambitie van harte. Tussen aanhalingstekens zijn quotes opgenomen van deelnemers aan de ambitiegesprekken.

Gedeelde ambitie Sociaal Domein

De gemeenschap is krachtig, kijkt naar elkaar om en zet initiatieven op waar inwoners van jong tot oud die hulp nodig hebben terecht kunnen. Mensen vragen om hulp bij naasten of bij eenvoudig te vinden basisvoorzieningen die ondersteunend zijn aan en aanvullend zijn op de initiatieven onder regie van de gemeenschap. De meeste mensen ervaren een goede gezondheid, hebben regie over hun leven en lossen – jong en oud – zelf of met steun van de omgeving hun eigen problemen op. Samenredzaamheid van inwoners is een kostbaar goed en dat koesteren we.
Inwoners zijn onderdeel van een gemeenschap die steun en veiligheid biedt bij de uitdagingen van het leven. Uitdagingen zoals het toenemende aantal inwoners met mentale problemen, de steeds complexere zorgvragen van langer thuiswonende ouderen met dementie en het groeiend aantal inwoners met financiële problemen. Mede gezien deze en andere uitdagingen verdient zorg meer waardering.
“Ik kijk elke dag of de rolluiken bij mijn oudere overbuurman wel open zijn”

Een hoopvol toekomstperspectief voor onze kinderen

Het opvoeden en opgroeien van kinderen en jongeren is een collectieve én een individuele verantwoordelijkheid. Samen nemen we verantwoordelijkheid voor het opvoeden en opgroeien van onze kinderen, zodat steun vanuit de directe omgeving van gezinnen weer vanzelfsprekend is. Hobbels in het leven van kinderen, jongeren en ouders worden door hulpverleners niet gemedicaliseerd en geïndividualiseerd, maar benaderd vanuit de gezinssituatie, de maatschappelijke context en mogelijkheden. Professionele zorg is aanvullend op het waardevolle dat gemeenschappen zelf doen in het opvoeden en opgroeien van hun jeugd.
“Betrek jeugd op hun kwaliteiten en interesse. Start klein, laat een vonk ontstaan en geef het de ruimte”

Iedereen doet mee

We gaan voor een armoedevrij Peel en Maas, waar inwoners betrokken zijn bij elkaar en zich geen zorgen maken over hun bestaanszekerheid. Inwoners hebben voldoende ruimte om hun talenten te ontwikkelen. Onderwijs, ondernemers, maatschappelijke organisaties en overheid werken, ieder vanuit hun eigen rol, samen om iedereen naar vermogen en zo dichtbij mogelijk mee te laten doen.
Ze bouwen hierin voort op de traditie die is ontstaan vanuit ‘Wij Maken Werk van Werk’. Dit in de wetenschap dat de arbeidsmarkt, waar een groeiend aantal migranten deel van uitmaakt, van groot belang is voor de leefbaarheid en een regionale vitale economie.
“Mensen met bestaansonzekerheid hebben de behoefte om van betekenis te zijn”

Vitaal ouder worden

Oudere inwoners nemen verantwoordelijkheid om vitaal ouder te worden en zo lang mogelijk prettig en veilig thuis te wonen. Daar waar helpend maken ze gebruik van kansen die nieuwe (technische) ontwikkelingen bieden. In vitale gemeenschappen zorgen generaties voor elkaar en is iets voor je buren over hebben gewoon. Een mantelzorger wordt zowel door de gemeenschap als ook door de werkgever gezien en gesteund. Hiermee hebben ouderen een beter perspectief om langer zelfstandig thuis en, als het even kan, in het eigen dorp te blijven wonen.
“Een oudere is op zijn toekomst voorbereid”

Ontmoeten

In vitale gemeenschappen kennen mensen elkaar. Dat is een voorwaarde om signalen van eenzaamheid of verwaarlozing vroegtijdig en op een natuurlijke manier te herkennen. Er is aandacht voor de mensen die zich niet laten horen omdat ze dat niet kunnen. Daardoor worden ook zij gehoord. Nieuwkomers worden opgenomen in de gemeenschap. Er zijn plekken om elkaar te ontmoeten, zowel in de openbare ruimte als in gemeenschapsvoorzieningen. Jeugdigen hebben de ruimte om hier samen te komen en hun plek in de samenleving te vinden.

“Sociale controle, in de betekenis van omzien naar elkaar, zien we als positief begrip”

Anders samenwerken

Professionele zorg is aanvullend op gemeenschapszorg. Laagdrempelige, slim georganiseerde en kwalitatief goede zorg met oog voor de mens. Gericht op samenwerking in plaats van concurrentie. Professionals van zorgaanbieders, de gemeente, maatschappelijke partners en inwoners(collectieven) uit de gemeenschappen trekken samen op. Ze zijn zich ervan bewust dat ze alleen samen, en ieder vanuit een eigen verantwoordelijkheid, de juiste hulp en ondersteuning kunnen bieden dichtbij huis. Daarom werken partijen steeds meer gebiedsgericht met een kleinschalige uitvoering in ‘netwerken van mensen’ in plaats van ‘netwerken van organisaties’ en staat het vakmensschap van de professional voorop. In zoverre het marktconforme aanbesteden van dienstverlening hierbij belemmerend werkt, wordt dit vervangen door inkoop op basis van partnerschap.

“We hebben mensen nodig die helpen schotten weg te halen”

Programma: 2.1 Werk en inkomen

Wij willen een gemeente zijn waarin iedere inwoner de mogelijkheid heeft zich te ontwikkelen en een waardevolle bijdrage kan leveren aan de maatschappij. De meeste mensen lukt dat op eigen kracht. Als gemeente hebben we een bijzondere verantwoordelijkheid voor inwoners die ondersteuning nodig hebben om in de arbeidsmarkt of maatschappij te kunnen participeren. We dragen bij om de bestaanszekerheid van deze inwoners op het gebied van werk en inkomen te vergroten en schulden en armoede te voorkomen. Dit doen we vanuit het perspectief van uitkeringsonafhankelijkheid, bij voorkeur via betaald werk. Met de investering in menselijk kapitaal dragen we bij aan de vermindering van de krapte op de arbeidsmarkt, die door de vergrijzing en grotere zorgbehoefte ontstaat. In deze opgave staan we als gemeente gelukkig niet alleen. Lokale ondernemers nemen een grote verantwoordelijkheid in het creëren van kansen voor de inwoners. We maken gebruik van de mogelijkheden bij lokale en regionale maatschappelijke (zorg)organisaties. Samen zetten we ons in voor een inclusieve arbeidsmarkt.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026 ?
1. Iedereen werkt of neemt op andere wijze deel aan de gemeenschap. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• Er worden actieve maatregelen genomen om inwoners van Peel en Maas te ondersteunen bij het vinden van betaald werk;* *• De ondersteuningsinzet gericht op activering of re-integratie doen we in samenwerking met onze partners vanuit een gezamenlijk ervaren verantwoordelijkheid;* *• Er zijn voldoende beschutte werkplekken en dag-bestedingsplekken beschikbaar.*	1.1 We bereiden de start van een nieuw breed ontwikkelbedrijf voor met beoogde startdatum 1 januari 2027. 1.2 In aanloop van dit nieuwe ontwikkelbedrijf zetten we in op verdere professionalisering van HAL9 en op netwerkontwikkeling in samenwerking met NLW. 1.3 We zorgen voor passende ondersteuning en ontwikkeling van diverse doelgroepen zoals statushouders, mensen met beperkingen en, jongeren vanuit een nieuw breed ontwikkelbedrijf in samenwerking met ondernemers, onderwijs en andere partners. 1.4 We faciliteren het Taalpunt Peel en Maas vanaf 2026 meerjarig tot en met 2029. Zodat inwoners structureel kunnen werken aan de basisvaardig-heden 'taal, rekenen en digitale vaardigheden'. 1.5 We ondersteunen jongeren die uitvallen of dreigen uit te vallen uit het onderwijs handelend vanuit het wetsvoorstel 'Van school naar duurzaam werk'. 1.6 We organiseren participatie-aanbod voor de statushouders, verblijvend in de doorstroomvoor-ziening in Horst aan de Maas.
2. Er is bestaanszekerheid voor iedereen. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• We ondersteunen inwoners met (dreigende) financiële problemen om schulden te voorkomen en degene die door de opbouw van schulden niet in hun bestaanskosten kunnen voorzien;* *• De menselijke maat staat centraal, regels zijn ondersteunend;* *• We gaan uit van vertrouwen in de inwoner en werken in de geest van de wet;* *• We investeren in preventie, onder andere door vroegtijdige informatieverstrekking;* *• Huishoudens in armoede bieden we samenhangende ondersteuning op alle levensterreinen.*	2.1 De invoering van de participatiewet in balans is uitgesteld naar op zijn vroegst 1 januari 2026. We passen dan een aantal verordeningen en beleidsregels aan. 2.2 We stellen kaders (raad) en uitvoerings-beleid (college) vast voor toezicht en handhaving voor de P-wet, IOAW, IOAZ en Bbz. 2.3 We geven uitvoering aan de wetswijziging Wet SUWI. Deze wettelijke taak moet ervoor zorgen dat de gemeentelijke dienstverlening proactief inkomensondersteunende regelingen aanbiedt (inclusief toeslagen van de Belastingdienst). Dit om armoede te voorkomen en terug te dringen.

Wat doen we verder binnen dit programma?

Werk
Regio:

- We werken regionaal samen middels diverse werkgroepen zoals de regionale beleidsgroep Participatiewet en arbeidsmarkt, de werkgroep Wet educatie en beroepsonderwijs(WEB), en de werkgroep Basisvaardigheden.
- We spelen een actieve rol in de hervorming van de regionale arbeidsmarktstructuur.
- We participeren in het doorstroompunt om voortijdig schoolverlaters (VSV), leerlingen vanuit het VSO en jongeren die niet in beeld zijn, tijdig van de juiste ondersteuning te voorzien.
- We analyseren arbeidsmarktgegevens en stellen op basis daarvan prognoses op m.b.t. werkgelegenheid.

Lokaal:

- We organiseren jaarlijks een lokaal arbeidsmarktoverleg met de driehoek: Overheid, Ondernemers en Onderwijs.
- We organiseren jaarlijks een banenmarkt of een Meet to Match event.
- We ondersteunen het werkgeversplatform: “Wij maken Werk van Werk” en gaan m.n. nieuwe en jonge ondernemers bij dit platform betrekken.
- We faciliteren ondernemers in de begeleiding van onze cliënten door het opleiden van zgn “natuurlijke begeleiders”, inzetten van jobcoaches en trainingsteams.
- We ondersteunen Stichting Ontdeklab Peel en Maas.

Nieuw ontwikkelbedrijf P&M (integratie Hal 9 en NLW)

- We begeleiden en ondersteunen gedurende de transitiefase de NLW uitvoeringsorganisatie naar het nieuwe lokale brede ontwikkelbedrijf.
- We begeleiden bijstandsgerechtigden inwoners al dan niet met een arbeidsbeperking naar betaalde arbeid en vrijwilligerswerk als stappen op de participatieladder.
- We voldoen aan de taakstelling Beschut Werk en vullen deze plekken in de toekomst in als onderdeel van het brede ontwikkelbedrijf; bij zorgpartners en reguliere bedrijven.

Inkomen

- We verstrekken bijstandsuitkering, bijzondere bijstand, ondersteuning voor zelfstandigen.
- We voeren controles uit, zoals staat beschreven in de kwaliteitsborging Sociaal domein.
- We voeren debiteurenbeheer uit voor verstrekte leningen, borgsommen of kredieten uit bijzondere bijstand, Bbz.
- We ondersteunen de gedupeerden van de Kinderopvang Toeslagenaffaire.
- We voeren ondersteuningsmaatregelen uit voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen.
- We subsidiëren initiatieven rondom collectieve minimaregelingen: stichting Leergeld, Volwassenenfonds, Jeugdfonds Sport en Cultuur, Kleding- en Voedselbank en Stichting de Brug.
- We geven uitvoering aan de regeling alleenverdienersproblematiek.
- We ondersteunen het initiatief Dal Vrij Limburg van de Provincie Limburg en Arriva.

Schuldhulpverlening

- We blijven vroegsignalering van schulden door gezamenlijke afspraken met partners bevorderen mede in het licht van actuele ontwikkelingen.
- De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) voeren wij uit in samenwerking met netwerkpartners zoals Vorkmeer (Wegwijzer) en woningcorporaties (preventief én curatief). Voorbeelden hiervan is de samenwerking met de woningcorporaties bij het voorkomen van huisuitzetting door huisbezoeken van onze eigen schuldhulpverleners samen met maatschappelijk werk (Vorkmeer).
- We verstrekken saneringskredieten en ondersteunen via budgetbeheer.
- We vragen bij maatschappelijke begeleiding van statushouders meer aandacht voor het leren budgetteren.

Naleving en controle

- We geven voorlichting over op alle onderdelen van dit programma en werken de gemeentelijke website, folders en (digitale) dienstverlening bij indien nodig.
  Fraudebestrijding.

Wat mag het kosten?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2026		*2027*		*2028*		*2029*	
	Lasten	**Baten**	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
2.1 Werk en inkomen	**19.871.469**	**10.030.000**	19.803.259	10.130.000	19.668.755	12.380.000	19.666.565	10.180.000

Welke claims en investeringen zijn er in 2026 met betrekking tot dit programma?

In hoofdstuk 5 worden alle investeringen en claims voor 2026 specifiek toegelicht.
Met betrekking tot programma 2.1 zijn specifieke claims opgenomen:

Gerelateerde verbonden partijen

Aan dit programma zijn de volgende verbonden partijen gerelateerd:

- Werkvoorzieningschap Noord Limburg West (NLW)
- Modulair Gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Limburg Noord (MGR SDLN)

In de paragraaf Verbonden partijen (onderdeel 7-E) is meer informatie opgenomen over de specifieke verbonden partijen.

Programma 2.2 Zorg en Ondersteuning

Iedereen kan zo lang mogelijk thuis blijven wonen en deelnemen aan het dagelijkse leven.
Een goede gezondheid is daarbij belangrijk. Inwoners zijn in eerste instantie zelf aan zet om gezond en actief te leven en daarmee hun gezondheid en mentale weerbaarheid te bevorderen. Zo koersen we naar een gezonde generatie. Bij eventuele beperkingen gaat het er om hoe eenieder hiermee omgaat en vooral de mogelijkheden centraal zet. We omarmen daarom de beweging positieve gezondheid die uitgaat van mogelijkheden in plaats van beperkingen. Zingeving en sociale contacten spelen daarbij ook een grote rol. Ouderen anticiperen zoveel mogelijk zelf op het ouder worden.

Inwoners staan niet op zichzelf, ze maken onderdeel uit van een gemeenschap. Het samenleven van inwoners kenmerkt zich door het mee laten doen van iedereen en het omkijken naar elkaar, met specifieke aandacht voor mensen in een kwetsbare positie. Inwoners kunnen zo de kwaliteit van het eigen leven en elkaars leven bevorderen. Deze manier van leven in de gemeenschap helpt om zo lang mogelijk de regie over het eigen leven te voeren en om mee te doen. Gemeenschappen zijn daarbij actief om zelf voorzieningen op het gebied van welzijn, zorg en wonen op te zetten voor kwetsbare inwoners. Wij zijn daarin signalerend en faciliterend.

Waar nodig zetten wij ondersteuning of opvang in waarbij de inwoner en zijn hulpvraag centraal staan. We werken daarbij aan een integrale toegang en bieden de best passende ondersteuning of opvang voor onze inwoners. Professionals krijgen de ruimte om hiervoor het goede te doen. Ook is daarbij oog voor mantelzorgers. Daarnaast stimuleren we een betere samenwerking tussen professionals en vrijwilligers binnen en tussen verschillende domeinen.

Onze maatschappelijke partners maken zich met ons sterk voor de opgaves waarvoor we staan. Ontwikkelingen als vergrijzing en arbeidsmarkttekorten maken dat we moeten vernieuwen en samenwerken. We gaan uit van netwerksamenwerking en stimuleren andere werkwijzen die zich baseren op het mee blijven doen en zelfstandig functioneren.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026 ?
1. Inwoners voeren zoveel mogelijk zelf de regie op hun leven en zijn zo zelfredzaam mogelijk. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• We stimuleren een gezonde leefomgeving met een groene openbare ruimte die ontmoeting en beweging stimuleert;* *• We richten ons op (zo lang mogelijk) zelfstandig wonen. We dragen daar aan bij door tijdig bewustwording te stimuleren en doorstroming van (zorg)woningen te bevorderen.*	1.1 We geven een duurzaam vervolg aan de activiteiten en samenwerkingen in het kader van het jaar van de mentale gezondheid (2025). We zetten in 2026 in op het versterken van de netwerksamenwerking. En we blijven mogelijkheden bieden die gesprekken met inwoners en partners over mentale gezondheid aanjagen. Doel is het taboe te doorbreken en dat het gewoon is om hier met elkaar over te spreken. 1.2. We zetten actief in op bewustwording bij ouderen over passend wonen bijvoorbeeld door het Huis van Morgen. We werken daarbij o.a. samen met de woningbouwcorporaties om tot een samenhangend pakket instrumenten te komen om doorstroming te bevorderen. 1.3 We faciliteren pilots van netwerkpartners die inzetten op (herpakken van) eigen regie van inwoners. Binnen deze pilots worden inwoners kortdurend ondersteund bij bijvoorbeeld het benutten van kansen binnen hun eigen netwerk, de manier waarop ze (weer zelf) het huishouden verzorgen en de afstemming met andere professionals om te komen tot zonder of minder zorg en ondersteuning. 1.4 We spreken in een intentieverklaring met netwerkpartners af hoe we mensen met dementie en hun mantelzorgers kunnen ondersteunen om zoveel mogelijk eigen regie te houden.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026 ?
2. Gemeenschappen geven onder eigen regie vorm aan het zorgen voor elkaar. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *•Gemeenschappen kiezen hun eigen vorm(en) en (her)nemen zoveel mogelijk eigenaarschap;* *•We faciliteren en stimuleren collectieve- en dorpsvoorzieningen;* *•Daarbij hebben we oog voor de draagkracht en draaglast van de gemeenschap;* *• Aan regionale/landelijke (preventie) projecten nemen we alleen deel als dit van meerwaarde is voor de inwoners van Peel en Maas en aansluit op lokale initiatieven die voor ons leidend zijn* *.* *• We stimuleren de ontwikkeling en inzet van vrijwilligersbeleid.*	2.1. We onderzoeken met Baarlo en de zorgcoöperatie Peel en Maas hoe in Baarlo de huishoudelijke hulp onder regie van het dorp wordt ingezet. 2.2. We stellen met inbreng van gemeenschappen en netwerkpartners uitvoeringsbeleid vast waarin wordt vastgelegd wat de uitgangspunten zijn op het eigenaarschap en de koers van collectieve voorzieningen zoals de dorpsontmoetingen en hulp bij het huishouden. 2.3 We sluiten aan bij gemeenschapsinitiatieven die zich richten op het zorgen voor elkaar, normaliseren en samenwerking van netwerkpartners uit verschillende domeinen en volgen deze intensief. Voorbeelden zijn het inloopspreekuur Baarlo en Zorgzaam Dorp Meijel. 2.4 In aanvulling op het integraal Zorgakkoord (IZA) is het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) vastgesteld waarin de samenwerking tussen de eerstelijnszorg en sociaal domein centraal staat. Wij volgen dit regionaal en bevorderen lokale mogelijkheden, waaronder de in 2.3 genoemde initiatieven.
3. Inwoners krijgen de ondersteuning en opvang die nodig is. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• We doen een brede uitvraag, leveren maatwerk en hanteren een doelmatige insteek;* *• Bij het aangaan van contracten met zorgaanbieders gaan we uit van een duurzame samenwerking met oog voor lokale aanbieders die zorg dichtbij en op maat kunnen leveren;* *• Waar mogelijk stimuleren we de beweging van maatwerkvoorzieningen naar algemene en dorpsvoorzieningen;* *• Bij opvang en huisvesting van kwetsbare doelgroepen houden we oog voor de leefbaarheid in de omgeving en schakelen we met het veiligheidsdomein indien nodig;* *• We willen zowel kwantitatief als kwalitatief voldoende woonzorgplekken met 24-uurs toezicht. Dit geldt zowel voor ouderen als mensen met een beperking of ggz-problematiek;* *• Spreiding van woonzorgcentra voor ouderen over de zes grotere woonkernen;* *•We geven ruimte aan woonvormen die:* *a. het zorgen voor elkaar door de bewoners stimuleren en ondersteunen* *b. de uitstroom uit beschermd wonen bevorderen;* *• We stimuleren zelfredzaamheid en faciliteren ondersteuning die ertoe bijdragen dat mensen zoveel mogelijk hun eigen regie hebben.*	3.1 We stellen in het kader van GIA (Geweld in Afhankelijkheidsrelaties) de regionale visie ‘Samen voor veilig’ vast, inclusief programmaplan en voeren deze verder uit. In 2026 zetten we daarbij in op een sterk(er) lokaal team zodat signalen die duiden op GIA-casuïstiek (nog) beter herkend worden. 3.2 We herijken de regionale visie Meedoen en Wonen die begin 2027 wordt vastgesteld. We volgen in dit kader ook de regionale pilots voor alternatieve woonzorg-vormen voor kwetsbare jongvolwassenen. We brengen op basis hiervan de behoefte en mogelijkheden in Peel en Maas nader in beeld. 3.3 We nemen deel aan de regionale aanbesteding van trapliften waarvoor de gunning eind 2026 plaatsvindt. Verder start de voorbereiding voor de nieuwe regionale contractering van hulpmiddelen die in 2027 wordt gegund. 3.4 We stellen kaders (raad) en uitvoeringsbeleid (college) vast voor toezicht en handhaving voor Wmo in samenwerking met alle gemeenten in de regio Noord- en -Midden-Limburg. We nemen daarbij als uitgangspunt ‘stimulerend toezicht en handhaving’: we weten wat er speelt en de basis wordt gevormd door de relatie met en vertrouwen in onze netwerkpartners. 3.5 We stellen begin 2026 de regionale woonzorgvisie vast. Hierin worden regionaal afspraken gemaakt over (de verdeling van) woonzorgvoorzieningen. Dit levert ook input op voor het onderdeel wonen en zorg in het lokale volkshuisvestingsprogramma dat in 2026 wordt vastgesteld.

Wat doen we verder binnen dit programma?
Eigen regie inwoners • Gezondheidszorg (GGD) via GR Veiligheidsregio Limburg-Noord; • Deelname aan regionale project Stevig Staan gericht op valpreventie bij ouderen waarbij we de uitvoering in samenspraak met de gemeenschap doen; • Inzetten van ervaringsdeskundigen, o.a. voor gastlessen op scholen, bij dialoogsessies over mentale gezondheid, bij gesprekken met hulpvragers • **Gemeenschappen geven onder eigen regie vorm aan het zorgen voor elkaar** • Facilitering en subsidiëring van algemene voorzieningen zoals hulp bij huishouden (Zorgcoöperatie) dorpsinfoloketten, dorpsontmoetingen (inclusief Thoeshoes), dorpsvervoer, de Bonte Specht, inloop GGZ, Huis van Morgen, de Thoesvrijwilliger en Plattelandshoes; • In gesprek met Zorgcoöperatie Peel en Maas over ontwikkelingen hulp bij huishouden • Ondersteunen van (inwoner)initiatieven op gebied van wonen, zorg en welzijn; • In gesprek met gemeenschappen over thema's als mantelzorg, dementie en eenzaamheid; • **Inwoners krijgen de ondersteuning en opvang die nodig is** • Uitvoeren van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning door het voeren van gesprekken, afhandelen van meldingen en aanvragen, geven van informatie en advies etc.; • Brede ondersteuning aan jongvolwassenen via het integraal team jongvolwassenen; • In gesprek met zorgverzekeraar en zorgkantoor VGZ over doorstroming in de zorgketen, knelpunten in wetgeving en (nieuwe) WLZ-woonzorgvoorzieningen; • Regionaal inkopen van maatwerkvoorzieningen Wmo: • complexe, kort- en langdurende ondersteuning, ouderenondersteuning, Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Dit loopt via de MGR Limburg Noord. Hiervoor nemen we deel aan contractgesprekken met zorgaanbieders ter monitoring van geleverde ondersteuning en ontwikkeldoelen; • Regionale contractering van hulpmiddelen; monitoren uitvoering en contractgesprekken. • Regionale contractering van trapliften; monitoren uitvoering en contractgesprekken. • Regionaal inkopen van collectief vervoer via GR Omnibuzz; • Deelname aan regionale project Grip op onbegrip • Faciliteren van de regionale Etos-telling van daklozen in 2026 om meer zicht te krijgen op deze doelgroep • Advisering over beleid van en aanvragen voor (pré-)mantelzorgwoningen. • Aansturen van het lokale zorgnetwerk voor complexe (GGZ-)problematiek; • Aanpak van huiselijk geweld, waaronder ouderenmishandeling; • Samen met preventiemedewerkers van Vincent van Gogh bevorderen we de deskundigheid van medewerkers in het voorliggend veld en bieden we preventie-activiteiten voor (jong)volwassenen. • **Algemeen** • Bijdragen aan regionale programma Vitaal en Gezond (onderdeel van Gezondste Regio); • Handhaving op rechtmatig en doelmatig gebruik van zorg en ondersteuning en toezicht houden op kwaliteit en rechtmatigheid via regionale toezichthouders; • Periodiek overleg met belangengroepen (mantelzorgkring) en Adviesraad Sociaal Domein;

Wat mag het kosten?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2026		*2027*		*2028*		*2029*	
	Lasten	**Baten**	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
2.2 Zorg en ondersteuning	**17.484.856**	**2.326.500**	17.737.726	2.778.765	18.024.138	2.828.765	18.397.002	2.884.553

Welke claims en investeringen zijn er in 2026 met betrekking tot dit programma?

In hoofdstuk 5 worden alle investeringen en claims voor 2026 specifiek toegelicht.
Met betrekking tot programma 2.2 gaat het om de volgende investering:

nr	Betreft kern	Omschrijving van de investering	Afschrijvings-termijn	Bruto investering	Kapitaallasten ten laste van exploitatie rente 1,00%
		Programma 2.2			
23	Algemeen	Vervoersvoorzieningen Wmo	5	500.000	0

Gerelateerde verbonden partijen

Aan dit programma zijn de volgende verbonden partijen gerelateerd:

- Modulair Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg Noord (MGR SDLN)
- Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz
- Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN)

In de paragraaf Verbonden partijen (onderdeel 7-E) is meer informatie opgenomen over de specifieke verbonden partijen.

Programma: 2.3 Jeugd en onderwijs

Alle kinderen en jongeren groeien kansrijk, veilig en gezond op. We werken samen aan een hoopvol toekomstperspectief voor en met kinderen en jongeren, zodat zij in staat zijn een betekenisvol leven te leiden als lid van de gemeenschap en kansen te benutten. We bevorderen actief een omgeving waarin wordt samengewerkt aan een positief opvoedklimaat en aan een verbetering van de leefwereld. Ontmoetingen tussen ouders en jeugdigen en andere sociale relaties dragen bij aan een versterking van het opvoedkundige klimaat in gezinnen, dorpen, buurten, scholen en kinderopvang.
Opvoeden en opgroeien is primair een verantwoordelijkheid van ouders. Zij worden hierin gesteund door een betrokken vitale gemeenschap van informele en formele opvoeders. We geven daarom ruimte aan initiatieven en innovatie op dit gebied.
We gaan uit van het versterken van het dagelijks leven van gezinnen. Kleine tegenslagen en strubbelingen horen hierbij. Veel vraagstukken bij gezinnen gaan over deze 'normale' opvoed- en opgroeiproblemen. Juist door gezinnen te ondersteunen bij het omgaan met deze vragen, voorkomen we onnodig problematiseren en medicaliseren.
Kinderen en gezinnen kunnen met opvoed- en opgroeivragen terecht bij de gezinscoach. Zij bieden zelf hulp en werken samen met het informele netwerk van een gezin en met andere (specialistische) hulp- en zorgverleners. Indien nodig wordt tijdige, passende en kwalitatief goede (specialistische) ondersteuning op maat geboden. Wij bevorderen de veiligheid van de jeugdige in de opvoedsituatie waarin deze opgroeit.
We werken integraal en domein-overstijgend samen met partners op lokaal en regionaal niveau. Binnen het sociaal domein is de overgang van 18- naar 18+ geborgd in het integraal team jongvolwassenen.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026 ?
1. Kinderen en jongeren groeien veilig en gezond op. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• De focus ligt op eigen kracht en de inzet van een sociaal netwerk;* *• We zetten in op preventief werken en vroegsignalering op meerdere thema's, waaronder obesitas, verslavingsproblematiek en mentale klachten. We investeren ook in oplossingen op deze thema's;* *• We willen een omslag van problematiseren naar normaliseren;* *• We gaan uit van de brede benadering van Positieve Gezondheid, waarbij een betekenisvol leven met nadruk op veerkracht en eigen regie centraal staan;* *• We agenderen actief gezondheidsrisico's, waaronder alcohol en drugs, bij jongeren en ouders en kiezen voor een proactieve aanpak van de problematiek waarbij we netwerkpartners bij elkaar brengen en samenwerken bevorderen;* *• De basisvoorzieningen zijn aanvullend aan elkaar, stemmen hun aanbod op elkaar af, ontwikkelen dit met elkaar door en zorgen gezamenlijk voor een samenhangend aanbod;* *• Aan regionale/landelijke (preventie) projecten nemen we alleen deel als dit van meerwaarde is voor de inwoners van Peel en Maas en past bij de beweging naar vitale gemeenschappen.*	1.1 Vanuit het uitvoeringsbeleid opvoeden en opgroeien nemen we een aanjagende rol op de volgende acties: • We formuleren samen met basisvoorzieningen een gezamenlijke 'mindset' over een positief pedagogisch klimaat • We verkennen samen met basisvoorzieningen hoe we ouders meer kunnen verbinden • We stellen samen met partners een jaarplanning op om bewustwording op thema's zoals mentale gezondheid en middelengebruik integraal op te pakken

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026?
2. Gemeenschappen geven onder eigen regie vorm aan het opvoeden en opgroeien van hun jeugd. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• De pedagogische basisvoorzieningen dragen bij aan de vitaliteit van de gemeenschap vanuit de visie dat een sterke pedagogische gemeenschap van belang is voor het opvoeden en opgroeien van jeugdigen;* *• We gaan uit van inclusiviteit zodat elk kind zichzelf kan zijn, ongeacht zijn achtergrond of geaardheid;* *• Het is belangrijk dat kinderen ruimte hebben om te spelen, jongeren elkaar kunnen ontmoeten en ruimte hebben om samen te komen. Als gemeente stimuleren en faciliteren we initiatieven van en voor jongeren;* *• De basisvoorzieningen werken samen met en zijn ondersteunend aan de pedagogische gemeenschap.*	2.1 Samen met partners stimuleren en faciliteren we het creëren van ontmoetings-plekken voor en door jongeren. 2.2 We stimuleren het ontstaan van collectieve maatschappelijke voorzieningen voor jongeren zoals Popplaza
3. Kinderen, jongeren en gezinnen krijgen de hulp die nodig is. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• Hulp en bescherming vinden bij voorkeur in de eigen omgeving van het kind plaats, hebben (zoveel mogelijk) een tijdelijk en duurzaam karakter en zijn er op gericht om inwoners zo veel mogelijk zelf en met hun omgeving in staat te stellen om het gewone leven (weer) op te pakken;* *• We verwachten van jeugdhulpaanbieders dat ze zich richten op normaliseren, aansluiten bij het netwerk van het gezin en de gemeenschap en dat ze samenwerken met basisvoorzieningen in Peel en Maas;* *• Het jeugdhulplandschap in Noord-Limburg is in verschillende segmenten opgedeeld. Per segment zijn duidelijke doelstellingen beschreven en is goed in kaart gebracht hoe we op de juiste manier kunnen sturen. Dit alles met als doel om de juiste hulp tijdig op de juiste plek in te zetten volgens het uitgangspunt "één gezin, één plan, één regisseur".*	3.1 We implementeren de nieuwe regionale inkoop jeugd. 3.2 We geven uitvoering aan het Regionaal Beleidsplan Jeugd 2022 en verder, Toekomstscenario kind- en gezins-bescherming en de Hervormingsagenda jeugd waarbij 2026 in het teken staat van een Stevige Toegang. 3.3 We stellen kaders (raad) en uitvoerings-beleid (college) vast voor handhaving Jeugdwet in samenwerking met alle gemeenten in de regio Midden- en Noord Limburg 3.4 Vanuit het uitvoeringsbeleid opvoeden en opgroeien nemen we een aanjagende rol aan op de volgende acties: • We brengen samen met de basisvoorzieningen in kaart welke behoefte professionals hebben om goed aan te kunnen sluiten bij andere culturen en vervolgens bekijken we of en wat we daar gezamenlijk in kunnen ontwikkelen • We onderzoeken aan welke groepsgerichte voorzieningen behoefte is • We gaan samen met de basisvoorzieningen aan de slag met het thema "Daar waar het niet vanzelf gaat, daar waar ouders niet de vraag stellen"

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026?
4. Kinderen en jongeren krijgen gelijke kansen om op te groeien tot zelfstandige jongvolwassenen. ***Kaderstellende uitgangspunten*** *• Talentontwikkeling vindt naast thuis en in de buurt ook plaats op de kinderopvang, scholen, en culturele- en sportverenigingen, zowel fysiek als online;* *• Het bevorderen van kansengelijkheid richt zich op het tegengaan van onderwijsachterstanden door middel van Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE);* *• Het behalen van een maatschappelijke startkwalificatie (havo-, vwo-diploma of een mbo-diploma vanaf niveau 2) is van belang, want daarmee vergroten jongeren hun kansen op een baan en dus hun toekomstperspectief.*	4.1 Vanuit het uitvoeringsbeleid opvoeden en opgroeien nemen we een aanjagende rol aan op de volgende acties: • We verkennen met basisvoorzieningen hoe we alle kinderen beter in beeld kunnen krijgen, waarbij we ons richten op de kinderen van 0-4 jaar • We onderzoeken de meerwaarde en consequenties van kinderopvang/ peuterprogramma voor alle peuters en BSO voor een grotere groep 4.2 We implementeren de regionale afspraken die zijn gemaakt met de Samenwerkings-verbanden Onderwijs over de samenwerking op het gebied van jeugdhulp en onderwijs waaronder het afwegingskader.

Wat doen we verder in dit programma ?

Veilig en gezond opgroeien

- Faciliteren van een pedagogische samenleving.
- Stimuleren en faciliteren van ontmoeting.
- Stimuleren en faciliteren van talentontwikkeling en constructieve tijdsbesteding.
- Stimuleren en faciliteren van verbinden van ouders.
- Ondersteuning van goede basisvoorzieningen zoals kinderopvang, primair en middelbaar onderwijs, consultatiebureau, jeugd- en jongerenwerk en gezinscoach.
- Uitvoeren van het regionale project Kansrijke Start om de omstandigheden voor een kind in de eerste 1000 dagen zo optimaal mogelijk te maken.
- Uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van (preventieve) gezondheid.
- Inzetten op beschermende factoren en preventie van mentale gezondheid.
- Faciliteren van weerbaarheid van jeugdigen.
- Uitvoeren integrale aanpak alcohol- en drugsgebruik.
- Versterken van de samenwerking tussen en met de basisvoorzieningen.
- Ondersteunen van een bestuurlijk netwerk opvoeden en opgroeien Peel en Maas

Hulp voor jeugdigen en gezinnen

- Inzetten van gezinscoaches die zelf hulp en ondersteuning kunnen bieden aan gezinnen en die indien nodig andere beschikbare ondersteuning binnen het sociaal domein of gespecialiseerde hulp in kunnen zetten én faciliteren dat ouders regie voeren over de opvoeding van hun kind.
- Integrale hulp verlenen aan gezinnen.
- Actief ingrijpen als de veiligheid van het kind in het geding is.
- Uitvoeren meerjarenaanpak Geweld in Afhankelijkheid.
- Duurzaam verbeteren van het jeugdhulpstelsel, onder andere via Hendig. We zijn hierbij ook in dialoog met de jeugd zodat we weten wat er bij hen speelt en wat zij belangrijk vinden.
- Op het gebied van handhaving en toezicht vroegtijdig informeren van zorgaanbieders en jongeren en/of hun ouders over hun contractuele verplichtingen en rechten om fraude te voorkomen. Handhaving op rechtmatig en doelmatig gebruik van jeugdhulp en toezicht houden op rechtmatigheid via regionale toezichthouders.
- Met aanbieders en contractmanagement (MGR) voeren van contractgesprekken ter monitoring van de contracten en ontwikkelgesprekken over het realiseren van de ontwikkeldoelen.

Groeien naar zelfstandigheid

- Faciliteren van deelname aan kinderopvang door het aanbieden van een Peuterprogramma, Voorschoolse Educatie en kinderopvang op maat via een Sociaal Medische Indicatie.
- De uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van handhaving en toezicht van de kwaliteit van de kinderopvang.
- Inzetten van de leerplichtambtenaar om voortijdig schoolverlaten te voorkomen en schoolverzuim te minimaliseren.
- Uitvoeren van het leerlingenvervoer.
- Stimuleren van samenwerking, gezamenlijke visieontwikkeling, vernieuwing en uitvoering bij organisaties die zich bewegen op de terreinen van jeugd en onderwijs.
- Bevorderen dat kinderen en jongeren, met of zonder beperking of chronische ziekte, samen opgroeien in een inclusieve samenleving: samen spelen, samen naar school, samen sporten en gebruik maken van dezelfde voorzieningen.
- Afstemming met besturen en directeuren van de vier stichtingen van het Primair onderwijs (16 scholen) en het voortgezet onderwijs (2 scholen) binnen onze gemeente over gezamenlijke vraagstukken.
- Met het onderwijs afspraken maken over inzet van extra zorg, ondersteuning of hulpmiddelen.
- Begeleiden en afhandelen van binnenkomende verzoeken tot het stichten van nieuwe scholen.
- Faciliteren van (talent)ontwikkeling en ontplooiing van jeugdigen door onder andere verstrekken van waarderingssubsidies aan verenigingen en het faciliteren van initiatieven van jeugdigen.
- Zorgdragen voor het beschikbaar houden van het (lokale en regionale) onderwijs voor asielzoekerskinderen.

Wat mag het kosten?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2026		*2027*		*2028*		*2029*	
	Lasten	**Baten**	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
2.3 Jeugd en onderwijs	**20.327.721**	**548.187**	20.457.862	553.669	20.890.666	1.093.675	21.290.629	1.094.295

Welke claims en investeringen zijn er in 2026 met betrekking tot dit programma?

In hoofdstuk 5 worden alle investeringen en claims voor 2026 specifiek toegelicht. Met betrekking tot programma 2.3 zijn geen specifieke investeringen en/of claims opgenomen.

Gerelateerde verbonden partijen

Aan dit programma zijn de volgende verbonden partijen gerelateerd:

- Modulair Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg Noord (MGR SDLN)
- Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN)

In de paragraaf Verbonden partijen (onderdeel 7-E) is meer informatie opgenomen over de specifieke verbonden partijen.

Thema 3: Vitale Gemeenschappen

Inleiding

Hieronder staat de gedeelde ambitie voor het thema Vitale Gemeenschappen. Een ambitie van inwoners, ondernemers en organisaties die met ons willen werken aan een Peel en Maas waarin het goed leven is. Als gemeente onderschrijven wij deze ambitie van harte. Tussen aanhalingstekens zijn quotes opgenomen van deelnemers aan de ambitiegesprekken.

Gedeelde ambitie Vitale Gemeenschappen

Peel en Maas is een gemeente van gemeenschappen met veel gemeenschappelijke kenmerken, maar ook een eigen karakter. Ze wisselen initiatieven uit en zijn bereid om van elkaar te leren, elkaar te inspireren en elkaar te helpen.

"Kernen zijn verschillend. Hele actieve en meer laid back kernen.Dat wil niet zeggen dat er minder gemeenschapszin is"

Gemeenschapskracht

In gemeenschappen is er sprake van een gevoel van verbondenheid ofwel naoberschap. Daardoor kijken mensen naar elkaar om en helpt en zorgt iedereen voor elkaar. De kracht van nabijheid is daarbij het uitgangspunt en elkaar kennen is belangrijk. Deze verbondenheid is de basis om met elkaar de maatschappelijke opgaven en vraagstukken in een gemeenschap op te pakken. De gemeente en de maatschappelijke organisaties sluiten daarop aan en ondersteunen waar nodig en gevraagd.

Gemeenschappen nemen initiatieven op het gebied van gemeenschapszorg en maken het zorgen voor elkaar weer meer vanzelfsprekend. Zodat het, ook met het gegeven dat de beschikbaarheid van (professionele) zorg onder druk staat, goed leven blijft in Peel en Maas. Gemeenschappen zetten hun kracht ook in bij de uitdagingen op het gebied van duurzaamheid en veiligheid.

Er is een gedeeld verlangen naar een beeld dat iedere inwoner voor de gemeenschap in beweging wil komen en een nieuwe generatie kartrekkers op natuurlijke momenten de huidige generatie opvolgt. Daarom investeren we duurzaam in de kracht van de gemeenschap en behouden daarmee de gemeenschapszin van de generaties van de toekomst. Het gaat hierbij nadrukkelijk om gemeenschapszin waarbij ook individualiteit tot volle bloei kan komen, zowel binnen als buiten het dorp en de daar aanwezige verenigingen.

"We moeten het normaal blijven vinden dat we als inwoners op elkaar zijn aangewezen. Naoberschap bestaat nog, en moeten we koesteren"

Leefbaarheid en toekomstbestendige dorpsorganisatie

Gemeenschappen spannen zich in om de leefbaarheid hoog te houden met een bijpassend voorzieningenniveau. Verenigingen en vrijwilligersorganisaties die zich inzetten voor sport, cultuur en gemeenschap spelen daarbij een grote rol en dat is primair een verantwoordelijkheid voor de gemeenschap zelf.

Het bestaan van lopende én nieuwe inwonersinitiatieven wordt zoveel als mogelijk duurzaam verankerd in de wetenschap dat de continuïteit van verenigingen soms onder druk staat. Verenigingen kunnen dan vertrouwen op een gemeente die naast hen staat, vanuit een faciliterende rol en noodzakelijke procedures en regelgeving zo eenvoudig mogelijk maakt. Passende (professionele) ondersteuning, die werkt onder opdrachtgeverschap van vitale gemeenschappen, kan hierin helpend zijn.

Gemeenschappen dagen zichzelf uit en gaan op zoek naar creatieve en slimme manieren van (dorps)organisatie. Zij nemen wellicht afscheid van de traditionele en gesloten manier van verenigen en gaan op zoek naar 'nieuwe vormen'; meer open, verbinding zoekend en meegroeiend met de veranderende behoeften.

"Sommige dingen groeien uit de tijd, niet alles kan blijven bestaan. Dat vraagt om keuzes. Als je gesloten en traditioneel ergens inzit, werp je een drempel op"

Ruimte voor verschil

Er is een gedeeld verlangen naar een gemeenschap waar iedereen er mag zijn, die open staat voor álle inwoners en die iedereen opneemt. Waar mensen benaderd worden op basis van de mogelijkheden die ze hebben en ontmoetingen tussen inwoners met verschillende achtergronden vanzelfsprekend zijn.

“Samen met elkaar doen en maken we het”

Samenspel

Investeren in goede relaties tussen gemeenschap, maatschappelijke partners en gemeente, die bijdragen aan de leefbaarheid van de kernen, is essentieel. Dat vraagt om een gedeelde visie over de wijze waarop de maatschappelijke partijen werken aan de ondersteuning van gemeenschappen, en de focus niet leggen op het concurreren met elkaar. Dit vergt overeenstemming over ieders rol in het realiseren van die visie waarbij meerjarige verbintenissen zorgen voor continuïteit in de relaties. Het is van groot belang dat (maatschappelijke) partners en de gemeente zich op een juiste en waarderende manier tot de gemeenschap verhouden. In dat samenspel gaan deze partijen in gezamenlijkheid op zoek naar verdergaande deregulering en maken ze wat moeilijk is gemaakt weer gemakkelijker.

“Regels leveren nooit een droom op”

Programma: 3.1 Gemeenschapsontwikkeling

Wij zijn ervan overtuigd dat mensen het beste zélf en met elkaar bepalen hoe zij samenleven, wat zij belangrijk vinden en welke keuzes ze maken. Waar mensen elkaar kennen, zich verantwoordelijk voelen en met elkaar in gesprek gaan, ontstaan duurzame vitale gemeenschappen en initiatieven. Mensen van jong tot oud voelen zich met elkaar verbonden, zien naar elkaar om en doen naar vermogen mee. De diversiteit en kracht binnen gemeenschappen vormen het uitgangspunt, zelfsturing is de kernwaarde. Elke gemeenschap zingt daarbij zoals het gebekt is en heeft recht op een eigen tempo en ontwikkeling. Daar past een bescheiden overheid, bij die zich bewust is van haar eigen rol. We zijn betrouwbaar in de ondersteuning en in onze relaties met gemeenschappen. De maatschappelijke vraagstukken die vanuit de gemeenschappen komen, vinden we samen belangrijk. Daar waar we als overheid eigenaar zijn, nemen we regie en stemmen we af met inwoners. Kortom, we sluiten aan bij de waardevolle beweging van inwoners en gemeenschappen.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026 ?
1. Gemeenschappen ontwikkelen zich met de eigen ambities en in het eigen tempo. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• Gemeenschappen kunnen in hun proces om te komen tot toekomstbeelden, planvorming en realisatie, daar waar het eigenaarschap bij de gemeenschap ligt, rekenen op passende ondersteuning. Dit doen we onder andere door de structurele inzet van de welzijnsorganisatie, en op maat als andere expertise gevraagd wordt;* *• We waarderen verenigingen en (beheer)stichtingen middels subsidie;* *• We waarderen, ondersteunen en stimuleren vrijwilligers. Hun inzet is essentieel voor het welzijn van onze gemeente;* *• Er is ruimte en toekomstperspectief voor nieuwe vormen van verenigen. We hebben oog voor de uitdagingen en dilemma's van de bestaande verenigingen, ook als voortbestaan niet meer realistisch is;* *• In het samenspel tussen gemeenschap, (maatschappelijke) organisaties en gemeente is het van belang om scherp te zijn op eigenaarschap. We verwachten dat (maatschappelijke) organisaties zich aanvullend opstellen. Het kleurenschema en het model van de meervoudige overheid helpt ons bij de duiding en het gesprek erover met andere gemeentelijke programma's en gemeenschappen.*	1.1 We faciliteren gemeenschappen bij het maken van hun eigen, integrale toekomstbeelden. Hierin geven gemeenschappen zelf richting aan hun sociale, economische en fysieke leefomgeving. Daarbij is aandacht voor elkaars rollen en verantwoordelijkheden. In 2026 volgen we de ontwikkelingen in Grashoek en Meijel waar inwoners bezig zijn met een toekomstbeeld. We bieden ondersteuning waar nodig. 1.2 We stimuleren verbindingen tussen gemeenschappen die met eenzelfde thema bezig zijn (samen ontwikkelen) of zijn geweest (leren van elkaar). Actuele thema's van het gezamenlijk Dorpsoverleg voor 2026 zijn communicatie, wonen, zorgzame gemeenschappen, en jeugd. Vanuit het programma gemeenschapsontwikkeling haken we structureel aan en verbinden we op inhoud. 1.3 We waarderen het werk van vrijwilligersorganisaties en subsidiëren dat via de systematiek van de waarderingssubsidies voor verenigingen en stichtingen. Met ingang van 2026 werken we met een vernieuwde 4-jaarlijkse systematiek (2026-2029), die mede op basis van signalen van verenigingen en stichtingen tot stand is gekomen. 1.4 We merken een toenemende vraag om ondersteuning bij vrijwilligersorganisaties en verenigingen, onder andere bij het zoeken naar nieuwe vormen van organisatie en samenwerking. We faciliteren ondersteuningsvragen van inwoners, verenigingen en stichtingen die de leefbaarheid bevorderen. Zo hebben we in 2026 specifiek aandacht voor accommodatie-vraagstukken in Baarlo en het proces rond de Droom van Grashoek. 1.5 We leveren een actieve bijdrage aan de opzet en uitvoering van het gebiedsgericht werken, met specifieke focus op onderdelen die het samenspel met betrokken inwoners en gemeenschappen betreft.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026 ?
	1.6 In 2026 blijft het samenspel met gemeenschappen (eigenaarschap / rollen meervoudige overheid) een belangrijk focuspunt. We gaan hierover in gesprek met gemeenschappen, eigen organisatie en (maat-schappelijke) partners, aan de hand van nieuw uitvoeringsbeleid gemeenschapsontwikkeling.
2. Eigenaarschap van accommodaties ligt zo veel mogelijk bij gemeenschappen. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• Het eigenaarschap van maatschappelijke accommodaties, waaronder beheer en exploitatie, is in handen van verenigingen en stichtingen. De gemeente blijft proactief in gesprek over gezond beheer en exploitatie. Wanneer de draagkracht voor vrijwilligers bij beheer en exploitatie in het geding komen, denken we mee over een passend toekomstperspectief;* *• Bij dit eigenaarschap kunnen gemeenschapshuizen, MFA's, sociaal-culturele accommodaties, buiten-sportaccommodaties voor sporten met een bepaalde omvang en jeugd- en jongerenaccommodaties rekenen op een investeringssubsidie voor (ver)nieuwbouw of renovatie, als nut, noodzaak en toekomstbestendigheid ervan worden aangetoond.*	*2.1 Op verzoek ondersteunen wij de gemeenschappen, organisaties en verenigingen bij voorkomende accommodatievraagstukken.* *Specifiek voor 2026:* - *We denken mee met een initiatief van D'n Binger over verbeteringen aan hun accommodatie om de exploitatie te verbeteren.* - *We denken mee met stichtingsbestuur van de Engelbewaarder in Baarlo over toekomstbeeld en eigenaarsconstruct.* - *We zien toe op de uitpandige verbouwing van MFA Hoës van Bree waar een personenlift wordt gerealiseerd om de toegankelijkheid te vergroten.* - *We denken mee met MFA Hoës van Bree over het oplossen van het vochtprobleem in de zalen beneden.* *2.2 De actiepunten die voortkomen uit het nieuwe uitvoeringsbeleid maatschappelijke accommodaties worden uitgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn het actualiseren van de uitvoeringsregel accommodaties en het doorvertalen naar andere programma's.*
3. Iedereen heeft mogelijkheden om actief deel te nemen en een bijdrage te leveren aan gemeenschappen. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• Iedereen moet mogelijkheden krijgen om zich te ontwikkelen en mee te doen in Peel en Maas;* *• We faciliteren initiatieven, gericht op integratie van nieuwkomers die zich hier willen vestigen.*	3.1 We faciliteren taallessen voor arbeidsmigranten / internationale medewerkers in Peel en Maas om integratie te bevorderen door een gedeelte te financieren vanuit WEB-middelen (Wet Educatie en Beroepsonderwijs). 3.2 We investeren in relaties en netwerken, en dagen gemeenschappen en verenigingen uit om te verkennen welke rol zij kunnen spelen om mensen mee te laten doen waarvoor betaald werk niet haalbaar is. Bijvoorbeeld in combinatie met HAL9/ Breed ontwikkelbedrijf

Wat doen we verder binnen dit programma ?

Autonome ontwikkeling gemeenschappen

- We ondersteunen zelfsturende gemeenschappen in hun eigen ontwikkeling. Dit doen we door procesmatige begeleiding van initiatieven van gemeenschappen, buurten en inwoners, onder andere via Vorkmeer.
- We werken in alle kernen met een vaste kerncontactpersoon, die de relatie met de gemeenschap onderhoudt en ondersteuningsvragen doorgeleidt naar de juiste plek binnen of buiten de eigen de organisatie.
- We zien er op toe dat we als organisatie rolzuiver zijn. We zijn ons bewust van onze rol en we handelen daarnaar, in contact met gemeenschappen. Het schema van de meervoudige overheid helpt ons daarbij.
- We faciliteren en ondersteunen desgevraagd actieve inwoners die hun deskundigheid willen vergroten, en/of die zich inzetten om vrijwillige inspanning van andere inwoners te verhogen.
- We houden aandacht voor facilitering en monitoring van onderdelen die voortkomen uit eerdere toekomstbeelden en dorpsontwikkelingsvisies.

Maatschappelijke accommodaties

- Initiatieven voor renovatie en (ver)nieuwbouw van maatschappelijke accommodaties worden getoetst aan het geactualiseerde beleid.

Iedereen doet mee

- We dagen de gemeenschappen uit om een rol te pakken bij de integratie van nieuwkomers en wij faciliteren deze initiatieven daar waar nodig; we blijven actief in gesprek met gemeenschappen en hebben oog voor de draagkracht op het moment dat grotere groepen nieuwkomers in Peel en Maas landen.
- We voeren, samen met de woningbouwcorporaties, de wettelijke taakstelling huisvesting statushouders uit.
- We voeren de wettelijke taken van de Inburgeringswet 2021 uit zodat statushouders kunnen integreren en participeren.
- We hebben een rol in het integreren en participeren van overige nieuwkomers (arbeidsmigranten, asielzoekers en Oekraïners).
- We hebben oog voor draagkracht in de samenleving ten aanzien van participatie en integratie nieuwe inwoners.
- We faciliteren de Anti Discriminatie Voorziening Limburg om meldingen van discriminatie te registreren en af te handelen.
- We faciliteren Mondiaal Burgerschap, een vrijwilligersorganisatie die zich inzet voor bevordering van de interculturele dialoog in Peel en Maas.
- We werken regionaal samen met andere gemeentes om sociale integratie te bevorderen.
- We volgen de ontwikkelingen ten aanzien van op inclusie gerichte initiatieven

Wat mag het kosten?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2026		*2027*		*2028*		*2029*	
	Lasten	**Baten**	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
3.1 Gemeenschaps-ontwikkeling	**8.259.369**	**3.051.000**	5.922.996	951.000	5.829.692	951.000	5.907.453	952.010

Welke claims en investeringen zijn er in 2026 met betrekking tot dit programma?

In hoofdstuk 5 worden alle investeringen en claims voor 2026 specifiek toegelicht. M.b.t. programma 3.1 zijn de volgende specifieke claims opgenomen:

Claims Begroting 2026

Nr	Omschrijving van de claim	Betrekking op periode	Kosten 2026	Dekking*
	Programma 3.1			
11	Waarderingsubsidies	structureel	115.000	
12	Subsidieregeling dorpscommunicatie	structureel	60.000	

De claim m.b.t. de waarderingssubsidies heeft ook een relatie met de programma's 3.3 Sport en bewegen en 3.4 Kunst en cultuur.

Programma: 3.2 Onderwijshuisvesting

We geloven dat onderwijshuisvesting een belangrijke rol heeft binnen een gemeenschap en zorgen dan ook voor passende kwalitatieve huisvesting voor zowel primair onderwijs als voortgezet onderwijs. Naast de wettelijke verplichting die we als gemeente hebben voor huisvesting, zien we de fysieke locatie en het gebouw als middel om te komen tot een integrale samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang en waar mogelijk andere relevante maatschappelijke partners. Dit alles om het integraal aanbod van een doorlopende leerlijn van 0 tot 13 jaar fysiek mogelijk te maken voor primair onderwijs, en bredere koppelkansen mogelijk te maken voor het voortgezet onderwijs.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026?
1. Ontwikkeling van fysieke kindcentra waar het primair onderwijs en kind-gerelateerde partners zo optimaal mogelijk kunnen samenwerken. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• Bouwheerschap en eigenaarschap ligt bij de schoolbesturen;* *• We bouwen toekomstgericht op basis van prognoses en de bijbehorende onzekerheid (kwantiteit) waarbij het uitgangspunt is dat in elk dorp primair onderwijs is;* *• We bouwen flexibel om dubbelgebruik van de beschikbare ruimte mogelijk te maken, bijvoorbeeld onderwijs én buitenschoolse opvang (kwaliteit);* *• We bouwen flexibel om andersoortig gebruik in de toekomst mogelijk te maken;* *• We stimuleren en faciliteren initiatieven van betrokken maatschappelijke partijen. Het realiseren van kindcentra is sterk afhankelijk van de financiële situatie van de kind-gerelateerde partners. Hierin ondersteunen we door passende financiering mogelijk te maken zonder zelf als gemeente hierin te investeren;* *• Bij het stichten van nieuw- en verbouw staat het onderwijsconcept voorop. Daar waar nodig stimuleren, faciliteren en financieren we bovenwettelijke ambities met maatwerk.*	1.1 We geven uitvoering aan de afspraken en activiteiten die voortkomen uit het in 2021 vastgestelde Integraal Huisvestingsplan (IHP). In 2026 hebben we specifiek aandacht voor: - *Kindcentrum de Riet, Panningen* Oplevering van de nieuwbouw en sloop van de huidige twee onderwijsgebouwen. Gefaseerd wordt de openbare ruimte en infrastructuur aangelegd. Tijdens de uitvoering in 2026 is er extra aandacht voor veiligheid rondom de bouw en beschikbaarheid van veilige speellocaties voor de kinderen gedurende de werkzaamheden. - *Kindcentrum de Kemp, Egchel* Afronden van het definitief ontwerp om vervolgens te kunnen aanbesteden en te starten met de realisatie van de ver-/nieuwbouw. Zodra de werkzaamheden van de ver-/nieuwbouw start zullen de leerlingen intrek nemen in tijdelijke huisvesting. - *De Diamant en Omnibus, Baarlo* Besluitvorming over het voorkeursscenario voor beide onderwijsinstellingen in samenspraak met kinderopvang. Met het voorkeursscenario wordt voorbereidingskrediet aangevraagd om de planvorming verder uit te kunnen werken. - *De Liaan, Helden* Starten met de uitgangspunten voor de businesscase die als input dienen voor een scenariostudie hoe de toekomstige huisvesting voor de Liaan eruit komt te zien. 1.2 We ronden eind 2025 het herijkte Integraal Huisvesting Plan (IHP) af met een nieuwe doorkijk voor de komende 16 jaar. Dit geeft inzicht op het gebied van onderwijshuisvestingscenario's, leerlingenprognoses, duurzaamheid, bewegings-onderwijs en financiën. In het eerste kwartaal van 2026 volgt besluitvorming door de raad. 1.3 We voltooien de herinrichting van het bestaande schoolplein van de Violier en OKC De Wereld en de realisatie van het nieuw schoolplein, inclusief aangrenzende openbare ruimte. 1.4 We continueren de zorg voor onderwijs-huisvesting voor asielzoekerskinderen.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026?
2. Een goede, gezonde en stimulerende fysieke leeromgeving voor het voortgezet onderwijs. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• Bouwheerschap en eigenaarschap ligt bij de schoolbesturen;* *• We bouwen toekomstgericht op basis van prognoses en de bijbehorende onzekerheid (kwantiteit);* *• We moedigen samenwerking aan waar kan om al bestaande voorzieningen te delen (kwaliteit), zowel onderwijs als niet-onderwijs gerelateerd;* *• Bij het stichten van nieuw- en verbouw staat inpassing van het onderwijsconcept voorop. Daar waar nodig stimuleren, faciliteren en financieren we bovenwettelijke ambities met maatwerk;* *• We moedigen regionale samenwerking aan wanneer een koppelkans zich voordoet.*	2.1 Voor het Buurtcollege start de realisatie van de semipermanente huisvesting waarin het gehele Buurtcollege voor de lange termijn gevestigd zal zijn. Hiermee komt de meerdere locaties van tijdelijke huisvesting te vervallen en hebben de leerlingen weer huisvesting onder één dak. Een deel van het programma van het Buurtcollege is gevonden in het Bouwens. Beschikbare ruimte wordt gedeeld daar waar het kan.

Wat doen we verder binnen dit programma ?
• Nieuwe wet- en/of regelgeving met betrekking tot onderwijshuisvesting implementeren. • Bij nieuwe onderwijshuisvesting: het onttrekken van de onderwijsbestemming op het achterblijvende gebouw. • We behandelen tussentijdse aanvragen van schoolbesturen voor wijziging (tijdelijke) huisvesting.

Wat mag het kosten?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2026		***2027***		***2028***		***2029***	
	Lasten	**Baten**	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
3.2 Onderwijs-huisvesting	**3.135.819**	**55.026**	3.122.029	55.577	3.122.597	56.133	3.121.643	56.694

Welke claims en investeringen zijn er in 2026 met betrekking tot dit programma?

In hoofdstuk 5 worden alle investeringen en claims voor 2026 specifiek toegelicht. Met betrekking tot programma 3.2 zijn geen specifieke investeringen of claims opgenomen:

Programma: 3.3 Sport en Bewegen

(Aanvullend op de missie van programma 3.1 Gemeenschapsontwikkeling)
We geloven in de kracht van sport en bewegen. Deze kracht draagt bij aan de vitaliteit van gemeenschappen en aan het gezond ouder worden van onze inwoners. We zien sport en bewegen en bijbehorende accommodaties als een middel van en voor inwoners om samenhang, sportiviteit en gezondheid te bevorderen en de vitaliteit van inwoners en gemeenschappen te versterken. Het eigenaarschap van sport en bewegen ligt primair bij inwoners en gemeenschappen.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026?
1. Sport en bewegen, en de sport-accommodaties daarvoor, zijn zoveel mogelijk van de gemeenschappen zelf en zo optimaal mogelijk in gebruik. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• We hebben een faciliterende rol en stimuleren breedtesportverenigingen om sportaccommodaties in eigendom te hebben, te exploiteren en te beheren;* *• We hebben aandacht voor de toekomst-bestendigheid van accommodaties in de brede zin, waarbij we meedenken in de behoeften die door de ontwikkeling van de sporten zelf ontstaan en ook over de grenzen van dorpen heen kijken;* *• We juichen multifunctioneel gebruik toe, dit biedt vele kansen voor optimaal gebruik van de sportaccommodaties;* *• We streven naar een optimale bezettingsgraad en aanbod van de sportaccommodaties (die we zelf exploiteren) en handelen als er aanleiding is om dit te optimaliseren;* *• We streven naar een goed en passend aanbod van accommodaties voor de breedtesport zowel voor de binnensport als de buitensport. We juichen verenigingen en individuen die topsport willen beoefenen toe.*	1.1 Diverse accommodaties van de binnen- en buitensport komen in 2026 aan bod, variërend van verkennend onderzoek, besluitvorming voor voorbereidingskrediet of realisatiekrediet, tot aan uitvoering en afronding van project: • We ronden de renovatie van sport- en evenementencomplex de Heuf af. • Op basis van het definitief ontwerp starten we de aanbestedingsprocedure voor de sporthal in Maasbree, het terrein en de maatregelen met betrekking tot de verkeersveiligheid. We vragen een realisatiekrediet aan bij de raad. Na positief besluit kan gestart worden met de realisatie. • We leveren een raadsvoorstel op met de voorkeurslocatie en het voorbereidingskrediet voor een nieuwe binnensportaccommodatie Baarlo, mogelijk in combinatie met onderwijshuisvesting. Bij positief besluit wordt gestart met de definitieve planvormig. • Met Stichting Sporthallen Helden wordt het renovatieplan van de Piushallen verder voorbereid. We sorteren voor op aanvraag realisatiekrediet in 2026. • De benodigde aanpassingen aan de locatie van de fusieclub PEC’20 in Panningen-Noord worden afgerond. PEC’20 vestigt zich hier in de zomer van 2026 volledig. Daarna komt sportpark De Wietel in Egchel vrij voor herontwikkeling. • Op basis van het uitvoeringsbeleid maatschappelijke accommodaties en het uitvoeringsbeleid sport en bewegen stellen we de ‘uitvoeringsregeling buitensport’ op. • In het najaar van 2026 voeren we de vierjarige behoeftebepaling buitensport uit voor de jaren 2027-2030. • We bepalen vervolgstappen voor passende huisvesting voor Judoclub Helden op basis van het resultaat van een onafhankelijk onderzoek. • Op het Thyascomplex worden in samenspraak met stichting Thyas de noodzakelijke onderdelen gerenoveerd. • We starten met een verkenning over de toekomst de Waterlaot en zwemmen in Peel en Maas.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026?
2. Sporten en bewegen draagt bij aan de vitaliteit van de inwoners en van gemeenschappen. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• Gemeenschappen en inwoners geven zelf invulling aan het sportklimaat en het beweegaanbod. We ondersteunen de gemeenschap bij het verkennen van de toekomst van sport en bewegen in haar omgeving;* *• We bouwen samen met initiatieven uit de gemeenschap aan een openbare ruimte die uitnodigt om te sporten en te bewegen. We benutten de openbare ruimte zodat deze uitnodigt om te sporten en te bewegen. We verkennen kansen bij herinrichting en we bouwen samen met initiatieven uit de gemeenschap aan beweeg- en sportmogelijkheden in de openbare ruimte.*	2.1 In 2026 herijkt het Rijk de regels voor een nieuw sportakkoord. Op basis van deze herijking actualiseren we het lokaal sportakkoord samen met gemeenschappen, maatschappelijk partners en inwoners. De 'Brede regeling combinatiefunctionarissen" wordt ingezet ter ondersteuning en uitvoering van dit sportakkoord.
3. We hebben oog voor nieuwe vormen van aanbod en het organiseren van sport en bewegen die ontstaan. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• We steunen ook initiatieven die leiden tot nieuwe vormen van sport en bewegen;* *• We spelen in op veranderingen, afhankelijk van onze verantwoordelijkheid en rol.*	3.1 We voeren gesprekken met voetbal en tennis om hun beeld van de toekomst te verkennen en hoe recente ontwikkelingen en behoefte zoals de opkomst van padel en de behoefte voor kunstgras daar een plek in krijgen. We verwerken deze input in ons uitvoeringsbeleid.

Wat doen we verder binnen dit programma ?
• We exploiteren onze eigen, gemeentelijke binnensportaccommodaties: We dragen zorg voor het beheer, verhuur en/of onderhoud. • We bouwen samen met initiatieven uit de gemeenschap aan een openbare ruimte die uitnodigt om te sporten en te bewegen. • We onderhouden goede contacten met de sportverenigingen en beheersstichtingen zodat zij ons weten te vinden en zodat wij op de hoogte zijn van belangrijke ontwikkelingen. • We werken samen met de combinatiefunctionaris en andere lokale uitvoeringspartners bij het realiseren van doelen en ambities uit Lokaal Sportakkoord en GALA. Zij faciliteren de kernen, (sport)verenigingen en groepen inwoners om te sporten, te bewegen en aandacht te hebben voor een gezonde leefstijl. • We ondersteunen sport- en beweeginitiatieven vanuit de gemeenschap. Dit doen we door ambtelijke advisering, subsidie en indien nodig inzet van externe expertise. • We subsidiëren incidentele sportevenementen / initiatieven die passen binnen de uitvoeringsregeling Sport en Bewegen. • We subsidiëren topsport met de Topsportbijdrage. • Met maatschappelijk partners en gemeenschappen geven we uitvoering aan het lokale sportakkoord 2024-2026. Dit doen we door het verstrekken van subsidie aan aangesloten initiatieven, facilitering door inzet van de combinatiefunctionaris, en door regie te houden op de verantwoording van het sportakkoord.

Wat mag het kosten?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2026		***2027***		***2028***		***2029***	
	Lasten	**Baten**	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
3.3 Sport en bewegen	**4.459.776**	**1.395.880**	4.708.548	1.386.809	4.737.274	1.395.288	4.774.442	1.404.777

Welke claims en investeringen zijn er in 2026 met betrekking tot dit programma?

In hoofdstuk 5 worden alle investeringen en claims die voor 2026 geprioriteerd zijn specifiek toegelicht.
M.b.t. programma 3.3 zijn geen specifieke investeringen en/of claims opgenomen

Programma 3.4 Kunst en Cultuur

(Aanvullend op programma 3.1 Gemeenschapsontwikkeling)
Cultuur heeft een stimulerende werking op de ontwikkeling van mensen van alle leeftijden.
Daarom geloven we in de kracht van kunst- en cultuureducatie. De kracht die bijdraagt aan de verrijking van het leven en aan de geestelijke vitaliteit van de inwoners en de gemeenschap. Kunst en cultuur zet mensen aan het denken, over zichzelf en over de samenleving waarin ze leven. Door haar verbindende werking draagt het bij aan een beter begrip tussen culturen. Cultureel erfgoed is een cadeau uit het verleden dat waarde toevoegt aan ons dagelijks leven.
Daarnaast stimuleert erfgoed participatie en wordt het vaak in relatie tot landschap, natuur en natuurbeleving zichtbaar gemaakt. Onder erfgoed verstaan we niet alleen monumentale gebouwen, maar ook archieven, historische landschappen, archeologische terreinen, digitaal erfgoed, verhalen en tradities die we aan elkaar doorgeven. De gemeente heeft een bijzondere verantwoordelijkheid voor het behoud van erfgoed. Door rekening te houden met het behoud en eventueel herbestemming van cultureel erfgoed wordt ook het behoud van de ruimtelijke kwaliteit gewaarborgd, inclusief de leefbaarheid van de kernen. Daarnaast is erfgoed een belangrijke drager voor maatschappelijke thema's zoals leefbaarheid, jeugd en educatie.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026?
1. De gemeenschap draagt bij aan de culturele ontwikkeling van de mens. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** • *Culturele organisaties zijn zelf verantwoordelijk voor het aanbod. We stimuleren de integrale samenwerking tussen culturele organisaties die met elkaar initiatieven met en voor de inwoners realiseren;* • *We stimuleren en ondersteunen initiatieven die tot nieuwe vormen van cultuurbeleving komen en de bestaande, zolang er bij deze laatste categorie sprake is van een toekomstbestendig perspectief;* • *Het aanbod is toegankelijk, zichtbaar, betaalbaar en divers omdat dit sociale en economische verschillen tussen mensen verlaagt;* • *Culturele organisaties hebben aandacht voor mensen voor wie meedoen aan cultuur niet vanzelfsprekend is;* • *De kracht van cultuureducatie zetten we vooral in voor de culturele en creatieve ontwikkeling van het kind.*	1.1 We ondersteunen de doorontwikkeling van DOK6 om te komen tot een toekomstbestendig cultureel centrum. 1.2 We voeren gesprekken met regiogemeenten en met ondersteunen Omroep P&M in over de overgang naar een streekomroep, in lijn met de nieuwe Mediawet. Dat doen we met oog voor het behoud van lokale betrokkenheid en dienstverlening voor de inwoners van Peel en Maas. 1.3 We ondersteunen Museum Peel en Maas bij de professionalisering, het vergroten van zichtbaarheid en de samenwerking met erfgoed en onderwijspartners. 1.4 Op basis van een nieuw op te stellen meer-jarenplan werken we toe naar een nieuwe subsidie-verlening aan Bibliotheek Maas en Peel als laagdrempelige, verbindende plek met vijf vestigingen in onze gemeente. 1.5 We zorgen ervoor dat het nieuwe netwerk cultuurorganisaties Peel en Maas (Vonk) ondersteund wordt in het organiseren van cultuur educatieve en – participerende activiteiten.
2. Cultuur draagt bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor mensen en bedrijven. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *Lokaal en regionaal is het beleid gericht op het verbeteren van het productieklimaat, het verhogen van de zichtbaarheid en talentontwikkeling.*	2.1 We waarderen jongerencentra, omdat zij een broedplaats kunnen zijn voor culturele activiteiten. Hierop maken we het culturele veld op alert. 2.2 In 2026 maken we nieuwe afspraken met Stichting PopPlaza Peel en Maas, zodat we popcultuur op basis van behoefte kunnen blijven stimuleren.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026?
3. We werken actief samen met inwoners aan het behouden en beleefbaar maken van erfgoed. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• We faciliteren organisaties in het bereiken van hun doelstellingen op het gebied van erfgoed;* *• We stimuleren initiatieven en organisaties, die gericht zijn op het ontsluiten van en de beleving van de cultuur-historische waarden, zowel bovengronds, ondergronds als digitaal.*	3.1 We werken samen met lokale, provinciale en landelijke projectpartners, grondeigenaren en de gemeenschap om de grafheuvels in Baarlo beter zichtbaar en beleefbaar te maken. 3.2 We participeren in het Geopark-project, dat gericht is op het beleefbaar maken van de geologie van de Peelrandbreuk en het omliggende landschap, met als doel het verkrijgen van de Unesco-status.
4. Peel en Maas hecht grote waarde aan het beschermen van zijn erfgoed. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• We voldoen aan de wettelijke verplichtingen voor erfgoed, met de verordening Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit en de Erfgoedverordening Peel en Maas, passend in de Omgevingswet, en we verankeren ons beleid hierin;* *• We zijn een goede huisvader voor de monumenten in gemeentelijk eigendom. Noodzakelijke werkzaamheden richten zich eerst op onderhoud, en pas als het niet anders kan gaan we over naar het restaureren of vernieuwen van monumenten. Dit doen wij altijd op basis van een rapport van de Monumentenwacht;* *• We beschermen cultuurhistorisch waardevolle objecten via de erfgoedverordening. Aan deze verordening is een dynamische erfgoedlijst gekoppeld. Per object zijn door een externe erfgoeddeskundige redengevende beschrijvingen opgesteld waarin de erfgoedwaarden staan beschreven. Op basis van meerdere waarde-categorieën kan een object een hogere of lagere erfgoedwaarde ontvangen. De erfgoedverordening en de erfgoedlijst zijn een onderdeel van het omgevingsplan. Deze manier van beschermen staat in directe relatie tot de Omgevingswet, die vereist dat de gemeentelijke erfgoedwaardes compleet worden opgenomen in het omgevingsplan;* *• We ondersteunen en adviseren eigenaren waar nodig om het behoud en beheer van hun erfgoed te stimuleren. Eigenaren zijn zelf verantwoordelijk voor het behoud en beheer van hun erfgoed, maar kunnen wel rekenen op advisering van de gemeente, onder andere door in gesprek te gaan met de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit. Daarnaast verwijzen we eigenaren op verzoek naar wet- en regelgeving, subsidiemogelijkheden en bruikbare contacten;* *• We leggen monumentale en karakteristieke panden, historische wegen en landschappen en monumentale bomen en lanen systematisch vast op een digitale kaart en in het omgevingsplan;* *• We zien toe op de naleving van het behoud van het cultureel erfgoed zoals vastgelegd in de erfgoedverordening. We houden toezicht op mogelijke overtredingen.*	4.1 We wijzen gemeentelijke monumenten aan en beschermen en behouden bouwhistorische elementen. We ondersteunen eigenaren financieel bij het onderhoud van beschermd erfgoed. 4.2 We zijn intensief betrokken bij het bepalen van de richting waarin de organisatie van Kasteel De Keverberg zich ontwikkelt, en we zijn verantwoordelijk voor het groot onderhoud. We monitoren de voortgang en we sturen indien nodig bij. 4,3 We bepalen een nieuwe locatie voor de molen van Kessel en we voeren dan het plan uit om de molen te verplaatsen. Zo blijft de molen beleefbaar voor de gemeenschap en behoudt zij haar functie.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026?
5. Peel en Maas benut kansen op het gebied van erfgoed voor opgaves in verschillende programma's. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• We herstellen en versterken het erfgoed bij ruimtelijke ontwikkelingen met oog voor kwaliteit en hebben daarbij een gebiedsgerichte benadering om de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving te behouden en te versterken. Dit doen we onder andere door erfgoed te verankeren in het ruimtelijk kwaliteitsbeleid;* *• We grijpen de herinrichting van de openbare ruimte en landschappen aan om erfgoed zichtbaar en beleefbaar te maken.*	5.1 We stimuleren en faciliteren initiatieven met als doel herbestemming van kerkgebouwen en fungeren daarbij op verzoek als sparringpartner. In Maasbree, Baarlo en Egchel zijn er ontwikkelingen die op termijn zorgen voor (gedeeltelijke) herbestemming van de kerk. Het geven van status aan de kerkgebouwen maakt deel uit van de aanwijzing van gemeentelijke monumenten. 5.2 Bij gebiedsontwikkelingen laten we het aanwezige erfgoed in principe richtinggevend zijn bij het maken van plannen.

Wat doen we verder binnen dit programma?
1. Subsidies en financiële ondersteuning • We verlenen waarderingssubsidies aan culturele organisaties die structureel bijdragen aan cultuurparticipatie. • We stellen eenmalige subsidies beschikbaar voor innovatieve culturele activiteiten. • We ondersteunen initiatieven die gericht zijn op het ontwikkelen van nieuw cultuuraanbod. • We maken meerjarige subsidieafspraken met culturele voorzieningen als bijdragen in de exploitatie en om hun inzet op cultuureducatie en cultuurparticipatie te versterken. • We faciliteren combinatiefunctionarissen die verbinding leggen tussen scholen, verenigingen en cultuurinstellingen. • We ondersteunen kinderen uit gezinnen met beperkte financiële middelen, zodat zij kunnen deelnemen aan culturele activiteiten zoals muziek-, teken- of danslessen. **2. Ondersteuning en samenwerking** • We ondersteunen initiatiefnemers op ad-hoc basis bij de ontwikkeling van culturele projecten. • We voeren 'het goede gesprek' met initiatiefnemers. We stimuleren hen om hun plannen te bespreken met mogelijke samenwerkingspartners, hun omgeving en andere betrokkenen. Zo bevorderen we kwaliteit, samenhang en draagvlak. **3. Cultuureducatie en jeugd** • We ondersteunen programma's die bijdragen aan de culturele, muzikale en kunstzinnige ontwikkeling van kinderen, zowel binnen als buiten school. We hebben hiervoor meerdere subsidieregelingen. • We faciliteren activiteiten die gericht zijn op de coördinatie en uitvoering van cultuureducatie in het binnen- en buitenschoolse aanbod. **4. Erkenning en waardering** • We reiken jaarlijks de gemeentelijke Cultuurprijs Peel en Maas uit, als blijk van waardering voor bijzondere culturele bijdragen binnen onze gemeente. **5. Kunst in de openbare ruimte** • We beschermen en onderhouden kunstwerken in de openbare ruimte. **6. Erfgoedzorg en -ontwikkeling** • We adviseren, verbinden, faciliteren en ondersteunen – gevraagd en ongevraagd – organisaties en platforms die erfgoed inzetten om hun maatschappelijke doelen te bereiken. • We adviseren organisaties en particuliere eigenaren over het veiligstellen, behouden en benutten van erfgoed. • We ondersteunen Stichting PeelenMaasNet om ons cultureel erfgoed digitaal te bewaren en toegankelijk te maken. Zodat het collectieve geheugen van Peel en Maas behouden blijft. Daarbij stemmen we onze inzet af met de archiefafdeling van de gemeente om de kwaliteit en toegankelijkheid van het erfgoed te waarborgen. • We faciliteren de gemeenschap bij het onderhoud van kruisen en kapellen in de dorpen. • We dragen zorg voor monumenten in gemeentelijk eigendom, waaronder de molen in Kessel, de watermolen in Baarlo, Kasteel de Keverberg en de Ringoven.

Wat mag het kosten?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2026		*2027*		*2028*		*2029*	
	Lasten	**Baten**	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
3.4 Kunst en cultuur	**3.891.725**	**251.233**	3.816.538	256.525	3.828.149	256.794	3.877.026	258.885

Welke claims en investeringen zijn er in 2026 met betrekking tot dit programma?

In hoofdstuk 5 worden alle investeringen en claims voor 2026 specifiek toegelicht. Met betrekking tot programma 3.4 zijn geen specifieke claims of investeringen opgenomen.

Thema 4: Economie

Inleiding
Hieronder staat de gedeelde ambitie voor het thema Economie. Een ambitie van inwoners, ondernemers en organisaties die met ons willen werken aan een Peel en Maas waarin het goed leven is. Als gemeente onderschrijven wij deze ambitie van harte. Tussen aanhalingstekens zijn quotes opgenomen van deelnemers aan de ambitiegesprekken.

Gedeelde ambitie Economie
Peel en Maas heeft bloeiende economische sectoren, waaronder gezonde agrarische bedrijven, een sterke en innovatieve maakindustrie en MKB, aantrekkelijke toeristische ondernemingen en een florerend bovenregionaal winkelcentrum, omdat deze sectoren tijdig overgeschakeld zijn naar duurzaam en circulair ondernemen. Sectoren waarin ondernemers zorgen voor verrassende kruisbestuivingen en innovaties, door kennis met elkaar te delen en over grenzen heen met elkaar samen te werken. Deze toekomstbestendige economie zorgt voor brede welvaart en draagt bij aan het goede leven in Peel en Maas.

Agrarische sector
Ondernemers en overheid werken samen – ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid – aan de verduurzaming van de agrarische sector. Hierbij is oog voor de koppeling met andere sectoren en de bebouwde omgeving op het gebied van energie-uitwisseling. Zo zijn ook nieuwe teelten ontstaan, die bijdragen aan onze verdere verduurzamingsopgaven en nieuw perspectief bieden voor de agrarische sector.
“We hebben het altijd zo gedaan is een slecht argument”

Bedrijventerreinen
Onze bedrijventerreinen bieden voldoende perspectief voor lokale ondernemers om toekomstgericht te ondernemen. Hierbij staan innovatiekracht en kwaliteit voorop. Dit biedt ruimte om te werken aan verduurzaming van productieprocessen, circulariteit en het verminderen van de CO2-uitstoot.
“Ik hoop dat de consument kritisch blijft”

Regio
Peel en Maas is onderdeel van de Regio Noord-Limburg en levert een bijdrage aan de ontwikkeling van en innovatie in de lokale en regionale economie. Hier spelen thema’s als arbeidsmarkt, kennisontwikkeling, toerisme, natuuronderhoud en natuurontwikkeling een belangrijke rol.
“Zie arbeidsmigratie als kans, niet als bedreiging”

Diversiteit
De diversiteit van de kernen en landschappen maken van Peel en Maas tot een aantrekkelijk gebied. Een sterke toeristische en recreatieve sector is kenmerkend en wordt kracht bijgezet door een groot aantal evenementen, georganiseerd door en voor de gemeenschap.
“Kill your darlings, durf keuzes te maken”

Arbeidsmarkt
De lokale en regionale economie blijft behoefte houden aan voldoende en gekwalificeerde arbeidskrachten. Nieuwkomers en arbeidsmigranten maken hier onderdeel van uit. Ze zijn werkzaam in veel sectoren en op verschillende niveaus. Een deel van de arbeidsmigranten vestigt zich hier permanent en draagt daarmee bij aan de verjonging van de gemeente.
“Gevraagd: WO en HBO studenten om onkruid te wieden”

Innovatie
De voortdurende technische ontwikkelingen en innovaties blijven van invloed op de economie. De menselijke hand en menselijke maat maken wel nog altijd het verschil in Peel en Maas.
“Innoveer en durf op je bek te gaan”

Programma 4.1 Economie

We ondersteunen de transitie naar een circulaire, waardengedreven economie waarin kenniscirculatie het uitgangspunt is. Een toekomstbestendige economie zorgt voor welvaart en draagt bij aan het goede leven in Peel en Maas. Het kenmerkt zich door een solide economische structuur met verschillende economische dragers, zoals agrofood, maakindustrie, logistiek, vrijetijdseconomie en detailhandel.

Peel en Maas is een woon- en werkgemeente en staat niet op zichzelf. De gemeente maakt nadrukkelijk onderdeel uit van een regionale economie. Door aan te sluiten bij de kracht van de regio, leveren we een bijdrage aan de ontwikkeling van en innovatie in de lokale en regionale economie. Dit helpt ons om een krachtige gemeente en regio te zijn. De toerist en recreant weet onze gemeente goed te vinden, vanwege de aanwezige kwaliteiten in het buitengebied en de kernen. Uniek is de grote diversiteit aan landschappen, die elk hun eigen karakter en geschiedenis hebben. Dit heeft onder andere te maken met de ligging tussen de Peel en de Maas, waardoor er veel natuur en water is.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026?
1. Een lokaal bedrijfsleven dat gefundeerd is op kenniscirculatie en een diverse, duurzame en toekomstbestendige economische structuur. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• We faciliteren lokale bedrijven, die geworteld zijn in de samenleving, met bijzondere aandacht voor de agrarische sector, het MKB (industrie en retail) en recreatie en toerisme. Samen met ondernemers werken we aan de kwaliteit van de werklocaties.*	1.1 We werken in 2026 aan goede, vitale, goed bereikbare en duurzame werklocaties. Dit doen we onder andere door in 2026 voor de uitbreiding van de bedrijventerreinen in Panningen, Meijel en Maasbree te werken aan de definitieve ontwerpen en de omgevingsplanwijzigingen. Stikstof en energie-beschikbaarheid zijn bepalende factoren voor de verdere uitvoering. 1.2 Voor de nieuwe ontsluitingsweg van het bedrijventerrein in Maasbree wordt toegewerkt naar een raadsvoorstel inclusief kredietaanvraag. 1.3 In het kader van de transitie van het buitengebied blijven we inzetten op de herbestemming van leegstaand agrarisch vastgoed op basis van het VAB beleid. 1.4 We werken aan een sociaaleconomisch profiel in relatie tot de gestage groei naar een gemeente van 50.000 inwoners (zie ook programma 1.1.).
2. Regionale samenwerking versterkt de kennis-infrastructuur en innovatieve ontwikkelingen, waardoor onder andere de regionale arbeidsmarkt verbetert. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• Een goed georganiseerde samenwerking tussen overheid, onderwijs en ondernemers is een randvoorwaarde voor innovatie en versterking van de arbeidsmarkt;* *• De Brightlands Campus Greenport Venlo is een belangrijke factor voor het creëren van nieuwe verdienmodellen voor de transitie in het landelijk gebied;* *• We zetten ons in voor een uitnodigende en bindende strategie voor arbeidsmigranten.*	2.1 De regionale samenwerking op economisch gebied geven we ook in 2026 onder andere vorm door als overheid, ondernemers en onderwijs samen te werken via de multi-helix organisatie Crossroads Limburg. Binnen Crossroads Limburg werken we aan het toekomstbestendiger maken van onze bedrijven wat uiteindelijk bijdraagt aan de opgave naar een brede welvaart. Hierbij focussen we in de periode tot en met 2028 op opgaven: • Duurzaamheid • Human Capital • Gezondheid • Kennisdeling en innoveren

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026?
	2.2 Vanuit de Regiodeal werken we samen met de regiogemeenten aan een economisch aantrekkelijke en duurzame regio, passend binnen de regionale visie van Noord-Limburg als gezondste regio. De volgende thema's staan hierin centraal: 1. Doorontwikkelen kennis ecosysteem en duurzaam ondernemen; 2. Talent aantrekken, behouden en ontwikkelen; 3. Vitale gemeenschappen en positieve gezondheid 4. Veiligheid. Daarnaast stellen we vanuit de regio in vervolg op de geactualiseerde regiovisie een economisch profiel/economische visie op die input vormt voor onze eigen omgevingsvisie. 2.3 Via ons reguliere accountmanagement en bedrijfsbezoeken proberen we de aanhaking van ondernemers bij de Brightlands Campus Greenport Venlo (BCGV) te versterken. De samenwerking binnen de BCGV speelt een belangrijke rol in onze ambitie als gezondste regio en de transitie van het landelijk gebied.
3. Peel en Maas is een aantrekkelijke toeristisch-recreatieve bestemming waar toeristen en bewoners kwaliteiten en de gastvrijheid optimaal beleven. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• We bieden ruimte voor nieuwe locaties voor recreatie en toerisme, mits dit bijdraagt aan de diversiteit in het aanbod, dit niet leidt tot verdringing en leegstand elders en dit bijdraagt aan onze overkoepelende opgaves;* *• We zetten ons in voor het behouden, ontwikkelen en versterken van onze centra, zodat we deze aantrekkelijk houden en verder verbeteren voor inwoners en bezoekers;* *• We ondersteunen het bedrijfsleven bij de promotie van Peel en Maas, zowel lokaal als regionaal, als een aantrekkelijke groene toeristisch-recreatieve bestemming;* *• We zetten ons in voor het behouden en ontwikkelen van ons cultureel en archeologisch erfgoed en het gebruiken ervan als inspiratiebron voor nieuwe ontwikkelingen;* *• We ondersteunen de bedrijven op het gebied van recreatie en toerisme, onder andere via promotie en basisvoorzieningen zoals een goed wandel- en fietsnetwerk. Waar nodig bieden we ruimte aan passende uitbreidingen.*	3.1 Samen met de regio voeren we het uitvoeringsprogramma vrijetijdseconomie uit. Voor 2026 ligt de nadruk op de implementatie van een dataportaal waarin we toeristisch recreatieve data verzamelen. Op basis van deze data kunnen we beter sturen op beleidsontwikkeling voor de vrijetijds-economie. 3.2 We houden onze centra aantrekkelijk voor inwoners en toeristen door in 2026 de ondersteuning van en samenwerking met Centrummanagement Panningen en Retail management Peel en Maas voort te zetten. 3.3 We promoten, samen met het bedrijfsleven en lokale organisaties de regio Peel en Maas. Dat doen we onder meer samen via het uitvoeringsprogramma dat is opgesteld door en voor het toeristisch platform. 3.4 De ontwikkelvariant voor het deelgebied 'postkantoor-Raadhuisplein Panningen' vraagt een nadere verdieping naar wat nodig is voor een toekomstbestendig centrum. Deze verdiepingsslag voeren we uit in 2026. Vooruitlopend hierop gaan we aan de slag met de opwaardering van de voormalige postkantoorlocatie. We verbeteren de verkeersveiligheid en richten we de locatie groen in om zo de uitstraling van één van de entrees van het centrum van Panningen te versterken.

Wat doen we verder binnen dit programma?
• We onderhouden intensief contact met partijen zoals ondernemers, agrariërs, bewoners, dorpsnetwerken, regiogemeenten en belanghebbende partijen als het gaat over bijvoorbeeld lokale en regionale economische ontwikkelingen. Waar mogelijk leggen we nieuwe verbindingen en netwerken tussen en met deze partijen. • Om het imago van Peel en Maas voor bezoekers en de leefbaarheid voor inwoners te bevorderen organiseren we jaarlijks diverse kermissen en markten en faciliteren we evenementen van derden.

Wat mag het kosten?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2026		*2027*		*2028*		*2029*	
	Lasten	**Baten**	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
4.1 Economie	**2.055.297**	**236.975**	2.078.273	238.418	2.104.143	240.803	2.129.473	243.141

Welke claims en investeringen zijn er in 2026 met betrekking tot dit programma?

In hoofdstuk 5 worden alle investeringen en claims voor 2026 specifiek toegelicht. Met betrekking tot programma 4.1 is de volgende investering opgenomen:

nr	Betreft kern	Omschrijving van de investering	Afschrijvings-termijn	Bruto investering	Kapitaal-lasten ten laste van exploitatie rente 1,00%
		Programma 4.1			
12	Panningen	Upgrading voormalig postkantoorlocatie	40	200.000	7.000

Gerelateerde verbonden partijen

Aan dit programma is de volgende verbonden partij gerelateerd:

- Gemeente Helden Holding BV

In de paragraaf Verbonden partijen (onderdeel 7-E) is meer informatie opgenomen over de specifieke verbonden partijen.

Thema 5: Integrale veiligheid

Inleiding

Hieronder staat de gedeelde ambitie voor het thema Integrale veiligheid. Een ambitie van inwoners, ondernemers en organisaties die met ons willen werken aan een Peel en Maas waarin het goed en veilig leven is. Als gemeente onderschrijven wij deze ambitie van harte. Tussen aanhalingstekens zijn quotes opgenomen van deelnemers aan het ambitiegesprek.

Gedeelde ambitie Integrale Veiligheid

Peel en Maas is een plek waar je in vrijheid en veiligheid jezelf kan zijn. In deze gemeente van gemeenschappen zien mensen om naar elkaar en zijn zij betrokken bij elkaar. Er is ruimte voor ieders mening en er wordt respectvol met elkaar omgegaan. In Peel en Maas groeit jeugd veilig op, kunnen ondernemers veilig ondernemen en kunnen bezoekers van de horeca en evenementen veilig uitgaan. Hier beleven inwoners de ruimte en worden zij aangesproken wanneer dit te zeer ten koste gaat van de ruimte van andere inwoners. Hier nemen bedrijven en branches zelf verantwoordelijkheid voor het naleven van wet- en regelgeving in plaats van dat overheidsregulering hen hiertoe aanzet. Hier delen inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden de verantwoordelijkheid voor een veilig samenleven. Zij werken iedere dag weer – ieder vanuit een eigen verantwoordelijkheid – aan een veilige samenleving. Dit vanuit de overtuiging dat veiligheid het fundament is waarop vrijheid kan bestaan. Tegelijkertijd realiseren we ons dat 100 procent veiligheid een illusie is.

“We doen met elkaar al heel veel goed”

Toenemend gemeenschapseigenaarschap

Het waarborgen van veiligheid is altijd een klassieke overheidstaak geweest. Sterker nog; het waarborgen en handhaven van veiligheid in de samenleving is één van de belangrijkste redenen geweest voor het ontstaan van instituties als de overheid. Overheidsorganisaties blijven ook in de toekomst op dit terrein een belangrijke rol spelen. Maar, we zien meer en meer initiatieven vanuit de samenleving ontstaan die ervoor zorgen dat het ‘gemeenschapseigenaarschap’ op dit terrein toeneemt. Initiatieven die uitgaan van ‘omzien naar elkaar’ en ‘samenredzaamheid’ en die er daarmee voor zorgen dat Peel en Maas een veilige samenleving is.

“Zonder verbinding heeft het allemaal geen zin”

Een sterk netwerk

Alle professionele organisaties die een rol hebben in het zorgen voor een veilig Peel en Maas, werken als betrouwbare en proactieve partners met elkaar samen. Zij doen dit met respect voor de waardevolle initiatieven die inwoners, ondernemers en organisaties zelf ontplooien. Zij zorgen ervoor dat de vakmensen in de praktijk de ruimte krijgen om hun waardevolle werk te leveren en in staat zijn om met elkaar een sterk netwerk te vormen. De ligging van Peel en Maas noopt ons daarbij ook over de landsgrenzen heen te kijken.

“Vertrouwen en elkaar kennen is de basis”

Kennen en gekend worden is de basis. Niet allerlei gedetailleerde regels en protocollen, maar de onderlinge relaties en het professioneel gezonde verstand zijn hierbij leidend. ‘Verantwoordelijkheid’ en ‘lef’ zijn begrippen die onderdeel uitmaken van dit vakmanschap.

“Het is belangrijk om lef te hebben en om buiten de gebaande paden te denken en te handelen, om zo maatwerk te leveren”

Dat betekent ook dat professionals verder kijken dan alleen het eigen vakgebied. Samenwerking en afstemming tussen de verschillende domeinen, zoals die tussen zorg en veiligheid, zijn vanzelfsprekend. Omdat we alleen dan kunnen zorgen voor een sluitende aanpak en een stevig vangnet.

Weerbaar tegen ondermijning

Peel en Maas is weerbaar tegen ondermijning. In Peel en Maas benaderen we ondermijning als een maatschappelijk probleem, niet enkel als een veiligheidsprobleem. Inwoners, ondernemers en organisaties herkennen signalen van ondermijning en weten bij het herkennen van deze signalen wat te doen. Vanuit een stevige bestuurlijke aanpak zijn veiligheidspartners in staat en bereid om informatie met elkaar te delen, omdat een goede, gedeelde informatiepositie bijdraagt aan de bestrijding van ondermijning. De privacy van betrokkenen wordt hierbij niet uit het oog verloren.

“Ga als overheid eens praten met ondernemers, vaak weten de ondernemers echt wel ‘waar het niet klopt”

Robuust en wendbaar bij rampen en crises

In de gevallen dat wij geconfronteerd worden met rampen en crises, bijvoorbeeld bij hoogwater van de Maas, helpt het ontzettend dat het sociale weefsel van Peel en Maas sterk is en de lokale samenleving veerkrachtig is. Als we in Peel en Maas geconfronteerd worden met crises is de samenwerking tussen veiligheidspartners robuust. Veiligheidspartners zorgen ervoor dat inwoners in het geval van een ramp of crisis weten wat ze wél en niét behoren te doen.

Kaders die ruimte én houvast geven

Het vakmanschap van professionals vindt houvast in duidelijke (overheids)kaders. Duidelijke kaders die de professionals op de werkvloer ook de veiligheid geven die ze nodig hebben. Kaders die het onderliggende doel als uitgangspunt nemen en dit doel versterken in plaats van belemmeren. De gemeente en andere veiligheidspartners kijken hierbij kritisch naar regeldruk. Waar dit mogelijk is, wordt er gewerkt met doelregels. Tegen overtreding van regels en kaders treedt de gemeente daadkrachtig op. Goed uitleggen waarom de gemeente de dingen doet die ze doet en uitleg geven over het ‘hoe en waarom’ van kaders en regelgeving is dan ook van groot belang, omdat dit zorgt voor meer begrip voor het doen en laten van de overheid. De gemeente handhaaft regels op een transparante manier, zodat overtredingen worden beëindigd en inwoners kunnen vertrouwen op hun gemeentebestuur.

“*Niet vinken maar een risico-gestuurde aanpak*”

Programma: 5.1 Integrale veiligheid

Peel en Maas is een veilige gemeente. We leveren als gemeente graag onze bijdrage om dat zo te houden. Dat doen we door te investeren in de ontwikkeling van vitale gemeenschappen vanuit de overtuiging dat krachtige gemeenschappen vragen om minder veiligheidsinzet van overheden en professionele organisaties. We doen dit ook door op een bij Peel en Maas passende manier in te zetten op preventie. We denken goed na over de vraag waar we preventie wel of niet inzetten. We realiseren ons namelijk dat preventie er ook voor kan zorgen dat we inwoners onze 'overheidswaarden en -normen' opdringen en dat we hen daarmee de ruimte kunnen ontnemen om met eigen creativiteit en vanuit eigen waarden na te denken over maatschappelijke vraagstukken

Daarnaast werken we samen met inwoners en maatschappelijke en professionele veiligheidspartners aan een veilig Peel en Maas. Deze samenwerking vindt plaats vanuit de eigen verantwoordelijkheid die al deze samenwerkingspartners hebben. We vinden het belangrijk om hier scherp naar te kijken, omdat dit zorgt voor duidelijkheid in de samenwerking. Daarbij streven we naar optimale afstemming en samenwerking tussen de verschillende domeinen, zoals die van zorg en veiligheid. Bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte houden we ook rekening met veiligheidsvraagstukken.

Wij leveren als gemeente onze bijdrage door te handelen wanneer onveilig situaties zich voordoen. Wij voeren onze wettelijke taken op een duidelijke en rechtvaardige manier uit. We leggen uit waarom we bepaalde keuzes maken, omdat we denken dat inwoners daardoor beter het belang van regelgeving begrijpen en dit begrip leidt tot betere naleving. Overtredingen worden aangepakt met behulp van verschillende juridische maatregelen, in samenwerking met andere handhavingsorganisaties.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026?
1. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties voelen zich verantwoordelijk en mede-eigenaar van een veilige woon- en leefomgeving. ***Kaderstellende uitgangspunten**:* *• We stimuleren en faciliteren initiatieven uit de gemeenschap gericht op veiligheid waar nodig en mogelijk, passend bij ons (kaderstellend) beleid;* *• In samenspraak met andere veiligheidspartners informeren we inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties over veiligheidsvraagstukken en bieden daarbij een handelingsperspectief;* *• We houden nadrukkelijk rekening met het onderscheid tussen de professionele rollen, taken en verantwoordelijkheden van de overheid en die van inwoners, ondernemers en vrijwillige maatschappelijke organisaties;* *• Ons beleid en praktisch handelen baseren we mede op kwantitatieve data (denk aan politiedata), periodiek onderzoek (zoals de Veiligheidsmonitor) en kwalitatieve data (door goed te 'luisteren' in de gemeenschappen van Peel en Maas).*	1.1 We investeren in vitale gemeenschappen (zie ook programma 3.1) 1.2 Voor het buitengebied is er publiek-private samenwerking in de werkgroep Veilig Buitengebied, bestaande uit een vertegenwoordiging van inwoners en ondernemers uit het buitengebied, medewerkers van de gemeente en andere overheidspartners. 1.3 Vanwege de toegenomen dreiging van langdurige crises en rampen zoals langdurige stroomuitval werken we in regionaal verband, onder regie van de Veiligheidsregio Limburg-Noord, samen aan het vergroten van weerbaarheid van onze inwoners door onder andere publiekscampagnes. Ook gaan we in gesprek met inwoners en ondernemers over de verschillende crisis/ramp scenario's met als doel om met elkaar bewustwording te creëren over wat er op ons af kan komen en hoe we ons gezamenlijk daarop voorbereiden. 1.4 We monitoren trends en ontwikkelingen door bijvoorbeeld het periodiek analyseren van politiecijfers of data van andere veiligheidspartners. Inzichten die daaruit voortkomen helpen ons bij het bepalen van prioriteiten en het informeren van onze inwoners. 1.5 In 2026 stellen we een evenementenkalender op met een risicoanalyse op grond waarvan het toezicht in en rond uitgaansgelegenheden en evenementen wordt bepaald. Dit om overlast in de openbare ruimte te beperken. 1.6 Vanwege het stoppen van de huidige opvang voor zwerfdieren bereiden we in 2026 samen met gemeenten uit Midden-Limburg een regionale kwalitatieve opvang voor zwerfdieren voor zodat we kunnen blijven voldoen aan de wettelijke bepalingen.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026?
2. Een weerbaar Peel en Maas dat bestand is tegen ondermijning. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• We beschouwen ondermijning als een maatschappelijk probleem en niet enkel als een veiligheidsprobleem;* *• We geven zelf het goede voorbeeld. De bestuurlijke instrumenten die we hebben om ondermijning tegen te gaan zijn op orde en we borgen de bestuurlijke en ambtelijk integriteit;* *• Als richtlijn voor het zijn van een weerbare overheid hanteren we de zogenoemde "Limburgse Norm" ;* *• De veiligheid van bestuur, medewerkers en inwoners is een belangrijke randvoorwaarde;* *• Prioritaire doelgroep in de aanpak van ondermijnende criminaliteit is de jeugd. Jonge aanwas in de criminele wereld willen we zoveel mogelijk voorkomen. Zie ook programmadoel 5.*	2.1 In 2026 actualiseren we ons Bibob beleid waarbij het toepassingsbereik wordt uitgebreid naar overheidsopdrachten en subsidies. Bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar opdrachten in het zorgdomein. 2.2 We vergroten de maatschappelijke weerbaarheid door het organiseren van diverse activiteiten en projecten gericht op bewustwording en het bieden van handelingsperspectief. In 2026 wordt daarvoor de campagne "Kijk niet Weg" voortgezet. 2.3 In 2026 participeren we in een grensoverschrijdend (Duitsland-Nederland) project in Interreg verband, gericht op het verbeteren van de positie van arbeidsmigranten. Planning is dat dit project medio 2026 van start gaat.
3. Een Peel en Maas dat adequaat is voorbereid op rampen en crises. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• We leveren in samenwerking met Veiligheidsregio Limburg-Noord een kwalitatief uitstekende brandweerzorg en crisisbeheersing tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten;* *• We leggen in toenemende mate de nadruk op preventie. Dat betekent dat we bij ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving het aspect veiligheid nadrukkelijk aan de orde stellen;* *• Inwoners, ondernemers en organisaties zijn voldoende geïnformeerd over mogelijke risico's en beschikken over een handelingsperspectief wanneer er een ramp of crisis dreigt dan wel plaatsvindt;* *• Bij langdurende crises brengen we waar mogelijk de gemeentelijke taken terug in bestaande structuren.*	3.1 Naast het vergroten van de maatschappelijke weerbaarheid werken we aan het verbeteren van de eigen weerbaarheid en bedrijfscontinuïteit. We stellen daarvoor een continuïteitsplan op en houden dat actueel. We gaan daarbij uit van het scenario langdurige uitval van vitale infrastructuur. 3.2 We geven uitvoering aan de natuurbrandmanagement-plannen voor Heldense Bossen en de Groote Peel. In 2026 wordt de RIN (Risico Index Natuurbranden) voor de Heldense Bossen geactualiseerd. De RIN geeft inzicht in de kans op het ontstaan van een onbeheersbare brand en op de mogelijke impact van een brand.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026 ?
4. Een Peel en Maas waar een diversiteit aan meningen, inzichten en culturen naast elkaar kunnen bestaan. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• In Peel en Maas is geen ruimte voor racisme, discriminatie en extremisme;* *• Het voorkomen van de uitwassen van polarisatie zoals extremisme en radicalisering is een brede maatschappelijke verantwoordelijkheid;* *• We bevorderen een samenlevingsklimaat waarin een diversiteit van meningen, inzichten en culturen vreedzaam samen kunnen gaan;* *• We zoeken actief de verbinding in de gemeenschap. Dat doen we niet alleen naar aanleiding van een veiligheidsprobleem maar (juist) ook in de 'koude fase'. Vooral dan kunnen er bondgenootschappen ontstaan die gebaseerd zijn op vertrouwen.*	4.1 We investeren in vitale gemeenschappen (zie ook programma 3.1) 4.2 Signalen van radicalisering worden door veiligheids- en zorgpartners besproken op de regionale 'weegtafel radicalisering' waarna eventueel gepaste (integrale) interventies volgen. 4.3 We verkennen in 2026 of we samen met de politie de "bondgenotenmethodiek" kunnen gaan toepassen. Daarbij worden actief relaties gelegd met diverse "keyplayers' (bondgenoten) in de samenleving. 4.4 We zorgen ervoor dat onze inwoners melding kunnen maken van discriminatie bij het meldpunt *discriminatie.nl Limburg*. Vanuit het meldpunt wordt ondersteuning geboden en daar waar van toepassing interventies gepleegd.
5. Een Peel en Maas waar jongeren veilig opgroeien ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• Bij de aanpak van overlast doen we eerst een beroep op het oplossend vermogen van inwoners en lokale ketenpartners zelf, onze inzet als gemeente is daaropvolgend;* *• Prioritaire doelgroep zijn kinderen en jongeren waarbij signalen en/of risicofactoren wijzen op een verhoogde kans om af te glijden naar de criminaliteit en waar beschermende en/of versterkende factoren minder sterk aanwezig zijn;* *• Opvoeden en opgroeien is primair een verantwoordelijkheid van ouders. Bij jongeren die overlast veroorzaken of crimineel gedrag vertonen worden ouders nadrukkelijk op deze verantwoordelijkheid gewezen;* *• De nadruk ligt op preventieve acties en interventies in een zo vroeg mogelijk stadium, waarbij we zorgvuldig omgaan met het probleemoplossend vermogen van inwoners en gemeenschappen zelf. Daar waar nodig wordt (aanvullend of gelijktijdig) repressief opgetreden.*	5.1 We investeren in preventie door uitvoering te geven aan ons jeugdbeleid. (Programma 2.3) Bijzondere aandacht gaat uit naar het voorkomen van jonge aanwas; jeugdigen die het risico lopen om af te glijden in de criminele wereld. 5.2 In 2025 is de samenwerking met het Voorgezet Onderwijs geïntensiveerd en is samen met de politie een convenant Schoolveiligheid getekend. De uitvoering van de daarin gemaakte afspraken krijgt in 2026 verder zijn beslag. 5.3 Door middel van voorlichtingscampagnes worden jongeren (en hun ouders) gewezen op de risico's van bijvoorbeeld het dealen van drugs (instappen in de criminele wereld). Samen met een school voor voortgezet onderwijs in Peel en Maas wordt een voorlichtingsfilm gemaakt en ingezet.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026 ?
6. Een Peel en Maas waarin de afstemming en samenwerking tussen het zorg- en veiligheidsdomein vanzelfsprekend is. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• In de samenwerking tussen beide domeinen hebben kwetsbare inwoners die vanuit veiligheidsperspectief risico's lopen of een gevaar vormen voor andere inwoners onze aandacht;* *• De privacywetgeving wordt in de samenwerking tussen betrokken domeinen gerespecteerd, waarbij in de geest van de wetgeving gehandeld wordt;* *• Zorgpartners, politie, gemeente en andere relevante partijen delen informatie en stemmen hun acties op elkaar af;* *• Zorg- en veiligheidsprofessionals werken proactief samen om risicovolle situaties tijdig te identificeren en passende maatregelen te nemen.*	6.1 We investeren in preventie en de aanpak van complexe zorg- en veiligheidsproblematiek door uitvoering te geven aan het beleid sociaal domein (Programma 2.2 en 2.3). 6.2 We participeren in het regionaal programma Grip op Onbegrip. In dit programma wordt samengewerkt tussen gemeenten en andere (regionale) zorg- en veiligheidspartners. Binnen dit programma wordt onder andere gewerkt aan het ontwikkelen van 24/7 crisisinterventie en het inzetten van de ‘stabiliteitsaanpak’.
7. Een Peel en Maas waarin de fysieke leefomgeving gezond en veilig is. ***Kaderstellende uitgangspunten:*** *• De menselijke maat staat centraal, regels zijn ondersteunend;* *• We gaan uit van vertrouwen in de inwoner of ondernemer;* *• We pakken door wanneer dat nodig is. Bij de handhaving van regels geven we voorrang aan zaken die de grootste impact hebben op een gezonde en veilige fysieke leefomgeving;* *• We investeren in preventie, onder andere door vroegtijdige informatieverstrekking en communicatie over het belang van naleving voor een gezonde en veilige leefomgeving;* *• Bij het opstellen van regelgeving in het veiligheidsdomein hebben we nadrukkelijk oog voor de handhaafbaarheid hiervan.*	7.1 Om onze handhaving effectief en efficiënt in te zetten, actualiseren we in 2026 onze handhavingsstrategie op basis van een geüpdatete risico-impactmatrix. Hierdoor kunnen we onze inzet beter richten op situaties waarin de risico’s en de mogelijke impact op gezondheid en veiligheid het grootst zijn. We maken bewuste keuzes in capaciteit en prioritering, zodat we maximaal bijdragen aan een veilige en gezonde leefomgeving. Deze strategie helpt ons ook om transparant te zijn richting inwoners en ondernemers over waar en waarom we handhaven. .

Wat doen we verder binnen dit programma?
• Faciliteren en ondersteunen van Burgernet, WhatsApp-buurtpreventie. • Ondersteunen en faciliteren van concrete initiatieven van ondernemers voor het verbeteren van de veiligheid van industrieterreinen, winkelcentra en uitgaansgebieden waarbij we uitgaan van het perspectief van eigenaarschap bij de ondernemer. • Coördineren van en ondersteunen bij sociale calamiteiten en maatschappelijke onrust. • Adviseren over en mede uitvoeren van de Wet Tijdelijke huisverboden. • Adviseren over en mede uitvoeren van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz). • Bijdragen aan het voorkomen van mensenhandel. • Bieden van ondersteuning bij deurwaardersontruimingen bij particulieren. • Integraal optreden bij incidenten en veiligheidsproblematieken door middel van het toepassen van handhavingsinstrumenten en openbare orde bevoegdheden. • Waar nodig ontwikkelen van een gebiedsgerichte aanpak om high-impact crime een halt toe te roepen. • Bijdragen aan het voorkomen en aanpakken van vormen van woonoverlast. • Bijdragen aan een veilige publieke taak in het kader van de Limburgse Norm. • Ondersteuning van whatsapp buurtgroepen en buurtpreventie. • Risico-jongeren worden besproken aan integrale veiligheidstafels met zorg- en veiligheidspartners. Indien nodig vindt opschaling plaats naar zorg- en veiligheidshuis. • Hanglocaties worden samen met politie en jongerenwerk gemonitord en er volgt een afgestemde aanpak wanneer hangen overgaat in overlast. • In de aanpak van jeugdproblematiek en -overlast worden ouders nadrukkelijk aangesproken op hun verantwoordelijkheid en betrokken. • We vergroten de ambtelijke en bestuurlijke weerbaarheid tegen ondermijning door interne activiteiten gericht op bewustwording en het bieden van handelingsperspectief. • We zetten bestuursrechtelijke instrumenten in zoals de Wet Damocles (sluiting drugspanden) en de wet Bibob. • We pakken samen met onze veiligheidspartners signalen van ondermijnende criminaliteit op en plegen passende interventies door bijvoorbeeld het inzetten van het ACT interventie team. • We werken in de regio samen met andere gemeenten, de politie, de Nederlandse Arbeidsinspectie en andere zorg- en veiligheidspartners om misstanden op het terrein van arbeidsmigranten te voorkomen en/of aan te pakken. • Voor het buitengebied is er publiek-private samenwerking in de werkgroep Veilig Buitengebied, bestaande uit een vertegenwoordiging van inwoners en ondernemers uit het buitengebied, medewerkers van de gemeente en andere overheidspartners. • We bereiden de gemeentelijke organisatie voor op incidenten en rampen. Daarnaast leveren we de noodzakelijke capaciteit om regionale crisisfuncties binnen bevolkingszorg te bemensen. • Toezicht en handhaving wordt uitgevoerd op een gestructureerde manier: volgens landelijke (kwaliteit) richtlijnen, met een planning en regelmatig terugkerende controles. Waar het kan, doen we dit samen met andere partners. Daarbij kijken we vooral naar situaties die écht gevolgen hebben voor de gezondheid of veiligheid van mensen.

Wat mag het kosten?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2026		*2027*		*2028*		*2029*	
	Lasten	**Baten**	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
5.1 Integrale veiligheid	**5.510.497**	**249.317**	5.646.013	251.550	5.760.573	253.805	5.911.221	256.342

Welke claims en investeringen zijn er in 2026 m.b.t. dit programma?

In hoofdstuk 5 worden alle investeringen en claims voor 2025 specifiek toegelicht. Voor programma 5.1 zijn geen specifieke investeringen of claims opgenomen.

Gerelateerde verbonden partijen

Aan dit programma zijn de volgende verbonden partijen gerelateerd:

- Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN)
- Gemeenschappelijke regeling RUD Limburg Noord (GR RUD LN)

In de paragraaf Verbonden partijen (onderdeel 7-E) is meer informatie opgenomen over de specifieke verbonden partijen.

Thema 6: Bestuur, Communicatie en Dienstverlening

Programma: 6.1 Bestuur, Communicatie en Dienstverlening

Wij zijn een overheid die bijdraagt aan het goede leven. De kernwaarden diversiteit, duurzaamheid en zelfsturing blijven voor ons hierbij een waardevol kompas. We dragen bij door ons op een effectieve manier tot waardevolle bewegingen en initiatieven in de samenleving te verhouden en door op een uitstekende manier uitvoering te geven aan onze dienstverlening. Het concept van de meervoudige overheid helpt ons hierbij. Wij zijn duidelijk over deze drie rollen, zodat de buitenwereld weet wat ze van ons mogen verwachten. Daar waar wij beleid en regelgeving opstellen, hebben wij de ambitie om waar dit mogelijk is het doel centraal te stellen.

Wij zijn een consistente partner in de (EU)regio. Overeenkomstig de met de regio gemaakte afspraak doen we lokaal wat we lokaal kunnen en werken we regionaal samen waar dit een meerwaarde heeft.

We zijn een gemeente van gemeenschappen en willen ook zo gekend worden. Inwoners, ondernemers en instellingen bepalen zoveel als mogelijk zelf hoe, wanneer en waarvoor zij contact leggen met of ondersteuning vragen van de gemeente.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026?
1. Onze kernwaarden diversiteit, duurzaamheid en zelfsturing en thema-specifieke waarden, zorgen ervoor dat wij koersvast zijn in ons denken en doen.	1.1 In 2025 heeft de raad onze kernwaarden van een nieuwe, toekomstbestendige lading voorzien. Op basis van de behoefte die de raad eerder heeft geuit, vervolgen we het gesprek in de raad over de praktische betekenis en toepassing van onze kernwaarde zelfsturing. In de ambtelijke organisatie brengen we deze herijkte kernwaarden weer nadrukkelijk in gesprek. 1.2 De herijkte kernwaarden vormen – via de herijkte kaderstelling op het thema Bestuur, Communicatie en Dienstverlening – wezenlijke input voor de herijking van ons besturingskompas in 2026. 1.3 De zes kaderstellingen vertalen wij daar waar nodig door naar uitvoeringsbeleid voor alle begrotingsprogramma's. Eerder vastgesteld uitvoeringsbeleid actualiseren we waar nodig. 1.4 In 2026 vinden de Gemeenteraadsverkiezingen plaats. We onderzoeken welke gevolgen de uitkomsten van deze verkiezingen hebben voor het vastgestelde beleid. 1.5 We gebruiken het opstellen van de Omgevingsvisie 2.0 om ons sociaaleconomisch profiel zoals op hoofdlijnen al geduid in onze kaderstellingen verder in te kleuren. Dit doen we gelet op onze ambitie om gestaag te groeien naar een gemeente van 50.000 inwoners. (zie ook programma 1.1)
2. Wij zijn van meerwaarde als het gaat om het behouden en verder brengen van het goede leven.	2.1 Het werken met en in een meervoudige overheid geven we een plek in de inwerkprogramma's voor het nieuwe college en de nieuwe raad. Het maakt een vast onderdeel uit van structurele aandacht voor leren en ontwikkeling in onze ambtelijke organisatie. 2.2 Ook in 2026 zoeken we bewust het gesprek met inwoners en ondernemers die met ons bijdragen aan een Peel en Maas waarin het goed leven is. Een concreet voorbeeld van dit laatste vormen de jaarlijkse 'Samenspel-bijeenkomsten'; ook in 2026 vindt er een editie plaats. Het streven is om deze bijeenkomst te laten plaatsvinden in de periode na de gemeenteraadsverkiezing, zodat deze bijeenkomst dient als hernieuwde kennismaking met elkaar én met de manier waarop Peel en Maas als overheid in de wereld staat.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026?
3. Het goede leven, ook buiten de grenzen van de gemeente Peel en Maas.	3.1 Na de gemeenteraadsverkiezingen beoordelen we expliciet welke netwerksamenwerkingen ons helpen bij het realiseren van de ambities die staan opgenomen in de kaderstellingen en het coalitieakkoord, zodat we onze bestuurlijke en ambtelijke inzet gericht kunnen laten plaatsvinden. 3.2 Ten aanzien van de Regio Noord-Limburg vindt in 2026 Besluitvorming in het college plaats over de tweede projectenenvelop voor de Regio Deal Noord Limburg. Verder vindt, naar alle waarschijnlijkheid in de eerste maanden van 2026, raadsbesluit-vorming plaats over de Regiovisie en wordt deze visie vervolgens geconcretiseerd in een uitvoeringsprogramma.
4. Transparante en integere bestuurlijke besluitvorming.	4.1 We onderzoeken graag met college en raad hoe we de uitvoeringsafspraken die jaarlijks in de begroting staan opgenomen een meer centrale plek kunnen geven in – in ieder geval – het gesprek in de raad over de begroting, de bijstellingsrapportages en de jaarverantwoording. 4.2 Wij zorgen ieder jaar voor een reële, transparante en sluitende begroting met een gezonde reservepositie en een overzichtelijk en sluitend meerjarenperspectief. 4.3 In 2026 geven we verdere uitvoering aan diverse thema's van de Limburgse Norm. Dit doen we door: • Periodiek aandacht te besteden aan weerbaarheid; • Het thema integriteit en netwerkbewustzijn periodiek te bespreken; • Het bespreken, evalueren en daar waar nodig het aanpassen/implementeren van beleid en/of maatregelen ten behoeve van integriteitsvraagstukken en een Veilige Publieke Taak.
5. De gemeentelijke dienstverlening is van uitstekende kwaliteit.	5.1 We zetten volgende stappen in onze e-dienstverlening. Dat betekent dat we alle diensten die we volledig digitaal kunnen aanbieden zodanig inrichten dat een klant deze dienst eenvoudig, effectief, zo snel mogelijk en veilig kan afnemen. Afhankelijk van de soort dienst is persoonlijk contact minder vaak nodig, al blijft dit wel analoog en persoonlijk beschikbaar. Het zetten van volgende stappen in onze e-dienstverlening helpen ons ook om ons werk efficiënt te kunnen doen. 5.2 In lijn met het vorige punt werken we aan een klantportaal. Dat betekent dat we een portaal inrichten waar de klant zijn zaken kan zien, de voortgang kan volgen en op een veilige manier met ons kan communiceren en gegevens kan aanleveren. In 2025 zijn we gestart met de inrichting van een PIP voor het doorgeven van een verhuizing, in 2026 bouwen we dit verder uit voor al onze diensten. Hierbij hebben we ook oog voor de klant die niet digitaal met ons kan of wil communiceren. Dat betekent dat andere kanalen (telefoon, bezoek) open blijven. 5.3 We gebruiken data bij de doorontwikkeling van onze dienst-verlening. We gebruiken data namelijk voor een cyclisch proces van meten, duiden en waar nodig het bijstellen van onze processen en ons handelen. Hierbij voeren we een nulmeting uit in 2025.

Wat willen we bereiken?	Wat doen we ervoor in 2026?
	5.4 We blijven inzetten op de doorontwikkeling van onze communicatiekanalen, zoals de gemeentelijke website, social media en nieuwsbrieven. We stemmen onze communicatie af op onze doelgroep. Dat doen we door heldere taal toe te passen en ook door op zoek te gaan naar onderscheidende berichtgeving. We hebben daarnaast oog voor de initiatieven die er zijn op het gebied van dorpscommunicatie. We faciliteren en ondersteunen deze initiatieven waar nodig. Daar waar we dat nodig vinden, bekijken we of we aanvullend aan die waardevolle gemeenschapsinitiatieven als gemeente een stap naar voren kunnen zetten. 5.5 We volgen nauwgezet de ontwikkelingen ten aanzien van de vorming van een streekomroep en we spelen hier op in voor wat betreft onze gemeentelijke rol in dit proces. We stemmen hierover af met de 7 gemeenten in Streek 73, in Noord-Limburg. 5.6 We blijven investeren in communiceren in heldere taal, bijvoorbeeld in brieven, e-mails en ander klantcontact, dit doen we onder andere door het aanbieden van – hernieuwde – trainingen, coaching en online leertools voor medewerkers. 5.7 We zetten in op het versterken van onze dienstverlening door het verantwoord toepassen van kunstmatige intelligentie (AI) en datagedreven werken. Dit draagt bij aan een snellere en accuratere afhandeling van vragen, meldingen en aanvragen. 5.8 We werken planmatig aan de invoering van de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten. Deze wet heeft als doel om de weerbaarheid te verhogen van organisaties die essentiële diensten verlenen in Nederland. Het gaat om de weerbaarheid tegen allerlei door de natuur of door de mens veroorzaakte dreigingen, die deze diensten ernstig kunnen verstoren.

Wat doen we verder binnen dit programma?
• Basisregistratie Personen, Wet op de lijkbezorging, Burgerzaken en Burgerlijke stand. • Digitalisering. • Verkiezingen. • Klantcontactcentrum. • Wet open overheid. • E-dienstverlening. • Beheer, onderhoud en beveiliging van de IT-omgeving. • Organisatie en opslag van digitale en fysieke documenten. • Beheer en onderhoud van gemeentelijke gebouwen

Wat mag het kosten?

De baten en lasten van dit programma zijn als volgt:

	2026		*2027*		*2028*		*2029*	
	Lasten	**Baten**	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
6.1 Bestuur, communicatie en dienstverlening	**5.862.517**	**1.234.057**	5.870.033	1.203.747	5.861.587	1.006.285	5.881.693	785.815

Welke claims en investeringen zijn er in 2026 met betrekking tot dit programma?

In hoofdstuk 5 worden alle investeringen en claims voor 2026 specifiek toegelicht. Met betrekking tot programma 6.1. gaat het om de volgende investeringen en claims.

Investeringen:

Investeringen Begroting 2026					
nr	Betreft kern	Omschrijving van de investering	Afschrijvings-termijn	Bruto investering	Kapitaal-lasten ten laste van exploitatie rente 1,00%
		Programma 6.1 - Bedrijfsvoering			
18	Algemeen	Aanschaf 2 extra (elektrische) voertuigen	7	220.000	33.629
19	Algemeen	Aanschaf 2 snelladers t.b.v. electrische voertuigen	7	30.000	4.586
20	Algemeen	Vervanging tractiemiddelen	7	418.000	0
21	Algemeen	Vervanging schakelborden ICT	10	250.000	27.500
22	Algemeen	Ophogen vervangingskrediet Basis ICT	4	1.250.000	91.000

Claims:

Nr	Omschrijving van de claim	Betrekking op periode	Kosten 2026	Dekking*
	Programma 6.1 - Bedrijfsvoering			
2	Huren opslagloods	structureel	80.000	
3	Kleding buitendienst	eenmalig	30.000	
4	Optimalisatie dienstverlening Burgerzaken	structureel	80.780	
6	Inrichtingskosten Buurtcollege	tijdelijk	465.300	465.300
8	Digitale gegevensopslag (SAAS)	structureel	100.000	
9	Vernieuwing Geo-informatie Architectuur	structureel	45.000	15.000
10	Ophogen budget vervanging mobiele ICT apparaten	structureel	290.000	211.500
14	Digitale ontwikkeling en AI	tijdelijk	150.000	150.000

Deze investeringen en claims hebben niet altijd een directe samenhang met het onderdeel bestuur, communicatie en dienstverlening maar betreffen de eigen organisatie/ bedrijfsvoering en vallen daardoor binnen dit programma.

Gerelateerde verbonden partijen

Aan dit programma is de volgende verbonden partij gerelateerd:

- Belastingsamenwerking gemeenten en waterschappen (BsGW)

In de paragraaf Verbonden partijen (onderdeel 7-E) is meer informatie opgenomen over de specifieke verbonden partijen.

7. Paragrafen

Indeling paragrafen

In artikel 9 van het Besluit Begroting en Verantwoording is bepaald dat in de begroting en jaarstukken paragrafen moeten worden opgenomen. In die paragrafen worden beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Het doel van die paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting zijn opgenomen worden gebundeld in een kort overzicht zodat de raad voldoende inzicht krijgt. De paragrafen geven dus een dwarsdoorsnede van de begroting.

De paragrafen zijn:

A: Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing
Deze paragraaf geeft aan hoe robuust de financiële positie van de gemeente is door het weerstandsvermogen te bepalen. Dit gebeurt door de weerstandscapaciteit af te zetten tegen de aanwezige risico's. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken. In deze paragraaf worden verder enkele financiële kengetallen van de gemeente Peel en Maas berekend en vergeleken met landelijke normen om te bepalen in hoeverre er (financiële) risico's zijn of kunnen ontstaan.

B: Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen
Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de exploitatie gemoeid die in verschillende programma's voorkomt.

C: Paragraaf financiering
Deze paragraaf hangt samen met de Wet Fido en is een instrument voor het transparant maken, en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie.

D: Paragraaf bedrijfsvoering
Deze paragraaf geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens over de bedrijfsvoering.

E: Paragraaf verbonden partijen
In deze paragraaf worden de partijen waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft beschreven.

F: Paragraaf grondbeleid
Hier wordt de visie op het grondbeleid weergegeven in relatie tot de wijze waarop wordt getracht de doelstellingen zoals opgenomen in het programmaplan te realiseren.

G: Paragraaf lokale heffingen
De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van de gemeente en zijn daarom een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Een totaaloverzicht van deze lokale heffingen is daarom van belang voor de raad. In deze paragraaf is ook een onderdeel met betrekking tot de kostendekkendheid van de leges opgenomen. Daarin staat o.a. beschreven hoe de overhead is berekend en hoe de kostendekkendheid van de diverse leges is bepaald.

H: Paragraaf demografische ontwikkelingen
In deze paragraaf staat op hoofdlijnen beschreven hoe de gemeente Peel en Maas omgaat met de demografische ontwikkelingen.

I: Paragraaf Wet Open Overheid
Daarnaast dient de openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (Woo) in de begroting en jaarrekening te worden opgenomen via een afzonderlijke paragraaf, zoals de in artikelen 9 en 26 van het BBV genoemde paragrafen. Bij de eerstvolgende wijziging zal het BBV hierop worden aangepast.

7.A Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

1. Inleiding

Het weerstandsvermogen is het vermogen om onverwachte financiële risico's op te vangen om onze taken voort te zetten. Het weerstandsvermogen geeft aan hoe sterk onze financiële positie is. Dit doen we door de weerstandscapaciteit af te zetten tegen de aanwezige risico's. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover we beschikken om niet begrote kosten te dekken. Risico's zijn alle feiten en gebeurtenissen die ons weerhouden om de doelstellingen te halen. Inzicht in de risico's is belangrijk om de weerstandscapaciteit te bepalen.

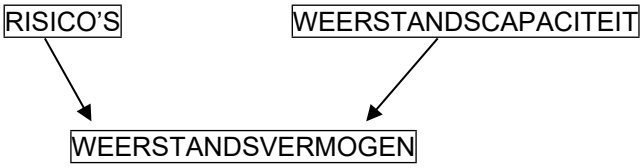

Om te beoordelen in hoeverre het weerstandsvermogen toereikend is maken we gebruik van de weerstandsratio.

$$\textbf{Weerstandsratio} = \frac{\textbf{Weerstandscapaciteit (= beschikbare weerstandscapaciteit)}}{\textbf{Gekwantificeerde risico's (= benodigde weerstandscapaciteit)}}$$

Er is een normtabel (ontwikkeld door Universiteit Twente) voor de waardering van de weerstandsratio.

Weerstandsratio	Waardering
> 2,0	Uitstekend
1,4 – 2,0	Ruim voldoende
1,0 – 1,4	Voldoende
0,8 – 1,0	Matig
0,6 – 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

We streven als gemeente Peel en Maas naar een weerstandsratio die groter dan 1 moet zijn. Bij de eindconclusie van deze paragraaf staat de berekening voor het begrotingsjaar 2025.

Wanneer de weerstandscapaciteit te laag is stellen we een plan op om de weerstandcapaciteit in de komende periode weer te verhogen.

In deze paragraaf worden de incidentele weerstandscapaciteit, structurele weerstandscapaciteit en de risico's nader toegelicht**.** Verder zijn in deze paragraaf (financiële) kengetallen opgenomen over onder andere schuldquota en solvabiliteit.

2. Incidentele weerstandscapaciteit

Incidentele weerstandscapaciteit vangt eenmalige tegenvallers op. Tot de incidentele weerstandscapaciteit horen de algemene reserve en de bestemmingsreserves die bedoeld zijn om specifieke risico's op te vangen.

Incidentele weerstandcapaciteit:	01-01-2026	01-01-2027	01-01-2028	01-01-2029	01-01-2030
Algemene reserve	**23.417.020**	**23.622.720**	**25.008.820**	**26.594.920**	**26.591.720**
Algemene risicoreserve	**5.561.261**	**5.561.261**	**5.561.261**	**5.561.261**	**5.561.261**
Reserve Sociaal domein	**26.411**	**26.676**	**26.942**	**27.212**	**27.484**
Totaal	**29.004.693**	**29.210.657**	**30.597.024**	**32.183.393**	**32.180.465**

De reserve risico's grondexploitatie behoort ook tot de weerstandscapaciteit maar wordt apart beoordeeld in de paragraaf grondbeleid (volgens de IFLO methode). De risico's met betrekking tot grondexploitatie zijn ook in die paragraaf opgenomen. In die paragraaf is aangetoond dat de weerstandscapaciteit met betrekking tot grondexploitatie een stuk hoger ligt dan de gekwantificeerde risico's.

De post onvoorzien bedraagt in 2026 € 400.000 en rekenen we tot de incidentele weerstandscapaciteit. Daarmee komt de totale incidentele weerstandscapaciteit voor 2026 uit op **€ 29.404.693**.

Stille reserves
Stille reserves zijn de meerwaarden van eigendommen (activa) die niet of tegen een te lage waarde gewaardeerd zijn maar direct verkoopbaar zijn indien wenselijk. Het betreft vooral de waarde van gronden, onroerende goederen/zaken (niet noodzakelijk voor de bedrijfsvoering), deelnemingen opgenomen in de balans tegen nominale waarden en dergelijke. In veel gevallen is de werkelijke waarde niet of moeilijk te bepalen omdat hiervoor geen markt aanwezig is. Hoe groot de waarde is van de nog in bezit zijnde gronden (onder andere bossen en restpercelen), onroerende zaken en deelnemingen, is niet exact aan te geven maar moet blijken uit concrete verkoopbesluiten.

3. Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit is dat deel van de weerstandscapaciteit dat gebruikt kan worden om onverwachte tegenvallers structureel op te vangen. Tot de structurele weerstandscapaciteit rekenen we de onbenutte belastingcapaciteit en eventuele ruimte op de begroting.

Onbenutte belastingcapaciteit
We bepalen jaarlijks de belastingtarieven. Tussen onze tarieven en de tarieven die door het Rijk als redelijk worden geacht zit ruimte. Die ruimte is de onbenutte belastingcapaciteit. De onbenutte belastingcapaciteit wordt bepaald aan de hand van de norm die het Rijk hanteert voor het bepalen van het artikel 12-status. Jaarlijks wordt deze norm (redelijk peil) vastgesteld in de meicirculaire over de algemene uitkering.
Deze norm bedraagt voor 2026: 0,1648%.

Voor de belastingen in Peel en Maas geldt:

a. Onroerendzaakbelasting
Om te monitoren hoe de lokale lasten zich ontwikkelen monitort de Rijksoverheid de (stijging) van die lasten. In de financiële kengetallen die in onderdeel 6 van deze paragraaf zijn opgenomen worden de lokale lasten van Peel en Maas vergeleken met de gemiddelde lasten (kengetal 'belastingcapaciteit'). Daaruit blijkt dat Peel en Maas onder het gemiddelde niveau van de Nederlandse gemeenten zit met de lokale lasten.

b. Rioolrecht
Met betrekking rioolrecht werken we met een Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP). Op basis van dat GRP worden de jaarlijkse tarieven voor rioolheffing bepaald zodat dit over de volledige looptijd kostendekkend is. In de afzonderlijke jaarschijven kan die kostendekkendheid afwijken maar over de gehele looptijd bezien is deze 100% kostendekkend.

c. Afvalstoffenheffing
Hierbij is het uitgangspunt maximaal 100% kostendekkendheid en de vervuiler betaalt.

d. Leges
Bij de leges geldt een maximale kostendekkendheid van 100%. Een hogere opbrengst is niet toegestaan. In de paragraaf lokale heffingen is de mate van kostendekkendheid van de verschillende soorten leges opgenomen.

e. Verblijfsbelasting
De opbrengst van de verblijfsbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. De onbenutte belastingcapaciteit op verblijfsbelasting wordt bepaald door de gemeenteraad omdat de tarieven ook door de gemeenteraad worden vastgesteld. Vanuit het Rijk zijn geen kaders voor de tarieven verblijfsbelasting.

f. Nieuwe belastingen
De gemeente Peel en Maas kan nog overgaan tot invoering van bepaalde nieuwe belastingen, zoals hondenbelasting, precariorechten en dergelijke. De onbenutte belastingcapaciteit voor deze mogelijke nieuwe belastingen worden bepaald door de gemeenteraad.

Ruimte in de begroting
De positieve begrotingssaldi behoren ook tot de structurele weerstandscapaciteit.

4. Risico's

4.1 Risicomanagement bij de gemeente Peel en Maas

Risicomanagement staat in het wettelijk kader van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De uitgangspunten voor het risicomanagement van de gemeente Peel en Maas zijn:

- Het inzichtelijk maken van de risico's die de gemeente loopt
- Risicobewustzijn van de organisatie stimuleren en vergroten
- Het maken van verantwoorde keuzes in het al dan niet aanvaarden van risico's
- Zorgdragen dat het optreden van risico's zo weinig mogelijk effect heeft op de uitvoering van bestaand beleid en voorzieningen
- Minimaliseren van de financiële, imago- en vertragingsgevolgen van ontstane risico's
- Het voldoen aan de wettelijke vereisten over het weerstandsvermogen uit het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De nota risicomanagement besteedt aandacht aan de taken en verantwoordelijkheden van de verschillende actoren in de organisatie op het gebied van risicomanagement. Om te zorgen voor implementatie en monitoring van het risicomanagementbeleid is het kernteam risicomanagement ingesteld. De structurele verankering van het risicomanagement is een meerjarig proces. Hierbij is steeds aandacht voor de in de nota opgenomen uitgangspunten/doelstellingen.

4.2 De belangrijkste risico's

Risico's ontstaan voornameljk door:

1. eigen beleid;
2. beleid van een hogere overheid;
3. samenwerking met andere gemeenten of instanties;
4. het doen/nalaten van derden;
5. niet te beïnvloeden (autonome) ontwikkelingen;
6. bedrijfsvoering.

4.2.1. Risico's voortvloeiende uit het eigen beleid

Het ontwikkelen en uitvoeren van (eigen) beleid van de gemeente betekent ook dat er risico's ontstaan op diverse gebieden. De belangrijkste risico's zijn:

- Grondexploitatie en projecten

Aan investeringsprojecten en grondexploitatie wordt jaarlijks kosten van personeel doorbelast. Afname of toename van de bouwactiviteiten en investeringen alsmede uitstel van de uitvoering van projecten heeft dus directe consequenties voor de exploitatiebegroting. Dit wordt gemonitord en indien nodig vindt bijstelling plaats. De risico's m.b.t. grondexploitatie worden specifiek afgedekt via de risicoreserve grondexploitatie en de verliesvoorzieningen voor specifieke grondexploitatieprojecten.

- Open eind regelingen Sociaal domein

In het sociaal domein bestaan de meeste open-einde regelingen die in financiële zin een belangrijk risico vormen. Meer specifiek gaat het hierbij om de volgende onderdelen:

Jeugdzorg, Wmo en participatie;
De door het Rijk gedecentraliseerde taken op het gebied van jeugdzorg en WMO-begeleiding betreffen grotendeels open-einde regelingen. De rijksbudgetten die samen met de taken naar de gemeenten zijn overgeheveld zijn onvoldoende om alle uitgaven te dekken wat de risico's nog groter maakt. Sinds de invoering in 2015 kende het sociaal domein in Peel en Maas tot 2022 jaarlijks relatief geringe tekorten (kleiner dan 5% van het budget). Vanaf 2022 zijn de uitgaven in het sociaal domein binnen de begroting gebleven. Er zijn diverse beheersmaatregelen getroffen zoals nauwe samenwerking met huisartsen over verwijzingen, zelf hulpverlenen door gezinscoaches, voorliggende voorzieningen zoals dorpsontmoetingen faciliteren waarmee we de uitgaven in de hand proberen te houden. Het feit blijft echter wel, dat het gaat om open einde regelingen waarbij een enkele casus grote financiële impact kan hebben. De kostenontwikkeling bij de aanbieders in het sociaal domein (m.n. personeelskosten) maakt ook dat de tarieven onder druk komen te staan. In regionaal verband kopen we de meest intensieve (en dure) vormen van jeugdhulp gezamenlijk in en worden de kosten via een vaste verdeelsleutel verdeeld.

Uitkeringen participatiewet – Werk en Inkomen
Voor Werk en inkomen geldt dat een overschot van de Rijksuitkering (BUIG) vrij besteedbaar is. Aan de andere kant komt een tekort (rijksmiddelen zijn lager dan uitgaven) voor eigen rekening. Indien er een tekort van meer dan 7,5% ontstaat kan, onder bepaalde voorwaarden, een beroep worden gedaan op een vangnetuitkering. Daarvoor moeten in het jaar zelf aantoonbaar maatregelen getroffen worden om het tekort te verminderen en daarover moet ook met de gemeenteraad zijn gecommuniceerd.

- ***Garantstellingen***
In het treasurystatuut is de mogelijkheid opgenomen dat de gemeente Peel en Maas zich garant stelt voor leningen aan derden. Als dat gaat om garantstellingen voor verenigingen en stichtingen wordt in samenwerking met de desbetreffende bank al kritisch bekeken of de vereniging/instelling in de toekomst aan de rente en aflossingsverplichtingen kan voldoen.
In indirecte zin staat de gemeente ook garant als 'achtervang'. Dat betreft specifiek de volgende situaties:
Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)
De gemeente staat via de WSW garant voor de geldleningen van de woningcorporaties Antares en Wonen Limburg. Als 'achtervanger' is de gemeente verplicht om renteloze leningen te verstrekken aan het waarborgfonds als dit in liquiditeitsproblemen komt door een te laag fondsvermogen. Gelet op de omvang van het Waarborgfonds Sociale woningbouw (WSW) wordt dit risico als zeer laag ingeschat.
Waarborgfonds Eigen Woningbouw (WEW)
De gemeente fungeert als achtervang bij Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW). Het WEW biedt via de Nationale Hypotheek Garantie (NHG) aan de geldgevers zekerheid voor het geval de hypotheekgever niet aan zijn financiële verplichtingen voldoet. Geldgevers kunnen het WEW aanspreken voor de restschuld bij gedwongen verkoop van de particuliere woningen. De achtervangfunctie van de gemeente geldt alleen voor hypotheken die tot 1 januari 2011 zijn afgesloten, daarna is sprake van 100% achtervang van het Rijk. Hierdoor neemt de achtervangpositie jaarlijks verder af. Gelet op de omvang van het WEW wordt het (financieel) risico als zeer laag ingeschat.

4.2.2 Risico's voortvloeiende uit het beleid van hogere overheid
De rijksoverheid, Europese unie en/of de provincie kunnen regelgeving aanpassen of wetten invoeren die voor gemeenten grote impact hebben. De gevolgen voor gemeenten kunnen financieel van aard zijn maar uiteraard ook organisatorisch grote invloed hebben. De gemeente Peel en Maas onderkent de volgende specifieke risico's m.b.t. het beleid van hogere overheden:

- Algemene uitkering uit het gemeentefonds (relatie met algemene dekkingsmiddelen)
Voor de verdeling van de algemene uitkering worden een aantal maatstaven gebruikt (zoals inwoneraantallen, aantal uitkeringsgerechtigden, aantal woningen etc.). Om de algemene uitkering te bepalen wordt een inschatting gemaakt van het verloop van de maatstaven. In werkelijkheid kunnen die maatstaven afwijken van de inschattingen.
De omvang van het gemeentefonds is gekoppeld aan de ontwikkeling van het Bruto Binnenlands product (BBP) waardoor minder grote schommelingen zullen ontstaan. Voorheen was de omvang van het gemeentefonds gekoppeld aan het niveau van de rijksuitgaven en was het verloop veel grilliger. In de jaren tot en met 2028 zou het gemeentefonds op die basis hoger zijn dan de BBP-systematiek en heeft het Rijk in die jaren compensatie toegezegd. Hoe de ontwikkelingen na 2028 zijn is nog onduidelijk.

- Rijksmiddelen en –beleid m.b.t. Jeugdzorg, WMO begeleiding en participatie
De rijksmiddelen voor het sociaal domein worden verdeeld op basis van objectieve modellen waardoor op termijn de inkomsten en uitgaven (meer) in evenwicht moeten komen en gemeenten meer zekerheid krijgen over de verwachte inkomsten. Er is extra compensatie toegekend om de tekorten bij de jeugdzorg af te dekken. Die extra middelen zijn vooralsnog tijdelijk en het rijk zet in op aanvullende maatregelen om de kosten te beperken (hervormingsagenda Jeugd, afschaffen abonnementstarief Wmo e.d.). In hoeverre die maatregelen ook daadwerkelijk effectief zijn is nog maar de vraag. Veel van de nu aangekondigde maatregelen uit de hervormingsagenda worden immers al lokaal of regionaal toegepast in Peel en Maas.

- Dwingende uitspraken m.b.t. PAS (Plan aanpak stikstof)
De Raad van State heeft uitspraak gedaan over het PAS. Vooraf toestemming geven voor activiteiten die schadelijk kunnen zijn voor beschermde natuurgebieden mag niet meer. Daardoor is het verlenen van vergunningen voor activiteiten, in de buurt van Natura2000 gebieden, waar stikstof bij vrijkomt lastiger. Dit kan ook voor ons gevolgen hebben omdat investeringen uitgesteld worden en opbrengsten voor bouwleges en vergunningverlening teruglopen. Mogelijk leidt dit ook tot stagnerende woningbouw wat ook consequenties kan hebben voor bijvoorbeeld de huisvesting van statushouders.

4.2.3. Risico's voortvloeiende uit de samenwerking met andere gemeenten en instanties
Samenwerking met andere partijen betekent dat er ook een risico ontstaat wanneer er bij de betreffende partners bijv. financiële of organisatorische problemen ontstaan. Bij de gemeente Peel en Maas geldt dat in het bijzonder bij de volgende situaties:

- Gemeenschappelijke regelingen (GR)
De gemeente kan worden geconfronteerd met financiële tegenvallers van gemeenschappelijke regelingen. Op basis van de regelingen en de bestaande financiële situatie van de GR kunnen deelnemende gemeenten moeten bijdragen om zo'n verlies / tekort af te dekken. Concrete voorbeelden van de risico's bij gemeenschappelijke regelingen zijn Veiligheidsregio/GGD, RUD en NLW.

- Samenwerkingsovereenkomsten
Op meerdere terreinen worden de taken van de gemeente uitgevoerd in samenwerking met anderen. Zo wordt er samengewerkt met de gemeenten in de regio op het gebied van belastingen, brandweer, vergunning toezicht en handhaving. Ook op het gebied van het sociaal domein doen we een aantal zaken samen met gemeenten in Noord en Midden Limburg.

- Lokale vrijheid versus regionale en landelijke afspraken
Er worden meer taken in regionaal verband uitgevoerd en dat gaat vaak ten koste van de lokale vrijheid om zaken op een 'Peel en Maas-manier' op te lossen. Hierin moet een balans gevonden tussen de lokale vrijheid en de efficiency van regionale uniformering.
Ook landelijke regelgeving is met enige regelmaat strijdig met de lokale uitgangspunten van Peel en Maas (zoals bijv. BTW-problematiek Zorgcoöperatie, BOSA-subsidies bij sportaccommodaties). De vraag daarbij is of we de lokale uitgangspunten gaan aanpassen of inzetten op aanpassing van de landelijke en regionale afspraken.

4.2.4. Risico's voortvloeiende uit het doen/ nalaten van derden
De gemeente Peel en Maas heeft tal van overeenkomsten afgesloten met derden. Wanneer deze partijen hun verplichtingen niet nakomen ontstaan en voor de gemeente mogelijk financiële gevolgen.

4.2.5. Risico's voortvloeiende uit voor de gemeente niet te beïnvloeden ontwikkelingen
Op veel zaken die gebeuren kan de gemeente geen of nauwelijks invloed uitoefenen. Dat zijn meestal autonome ontwikkelingen. De belangrijkste risico's zijn:
- ontwikkelingen grondexploitatie;
- renteontwikkeling;
- belastingen en heffingen;
- ontwikkelingen in andere bedrijfstakken.

Het effect van de loon- en prijsinflatie was de afgelopen periode erg groot. Door externe oorzaken stegen prijzen veel sneller dan was geraamd. Naast de reguliere indexering op productniveau nemen we in de begroting een algemene stelpost op om knelpunten als gevolg van inflatie in de exploitatie gericht te kunnen compenseren mocht dat nodig zijn.

4.2.6. Risico's voortvloeiende uit bedrijfsvoering

Binnen de eigen organisatie van de gemeente Peel en Maas ontstaan ook risico's in het dagelijkse werk dat wordt verzet. Een specifiek risico m.b.t. de bedrijfsvoering is het gebrek aan (goed gekwalificeerd) personeel. Zowel binnen de gemeentelijke organisatie als bij externe partijen is merkbaar dat het steeds vaker lastig is vacatures in te vullen met goed gekwalificeerd personeel. Dat kan de uitvoering van werkzaamheden en daarmee het bereiken van diverse uitvoeringsafspraken belemmeren. Bovendien verhoogt daardoor werkdruk op de huidige medewerkers waardoor risico op uitval groter wordt. Een beheersmaatregel daarvoor is de inzet van AI om (administratieve) werkzaamheden meer geautomatiseerd te laten uitvoeren. Daardoor ontstaat voor medewerkers ruimte die gebruikt kan worden om de meer complexe (maatwerk)taken uit te voeren. Een aandachtspunt bij het gebruik van AI is de balans tussen de 'menselijke maat' en de effectiviteit van uniforme werkwijzen. Verder is de vraag op welke manier we AI in de organisatie gaan inzetten en de risico's die daaraan vasthangen.

Verdere risico's m.b.t. bedrijfsvoering zijn:
- *Aansprakelijkheid*

Bedrijven en particulieren stellen de gemeente steeds vaker aansprakelijk. Wij zijn voor wettelijke aansprakelijkheid en bestuursaansprakelijkheid verzekerd. Bij beleidswijzigingen onderzoeken we de mogelijke risico's.
- *Onderhoud /investeringen*

De beheersplannen worden constant geoptimaliseerd. De onderhoudsniveaus bepalen het budget. De uitvoering stemmen we af op het budget. Veranderingen met financiële gevolgen hebben invloed op de reserves of de begroting.

5. Eindconclusie

Zoals beschreven in de Nota Risicomanagement inventariseren we periodiek de aanwezige risico's. De risico's worden getoetst, gekwantificeerd en waar nodig worden beheersmaatregelen ingezet. Die periodieke inventarisatie leidt zowel tot specifieke risicodossiers als tot actualisatie van de algemenere risico's die in de voorgaande paragrafen zijn beschreven. In de onderstaande tabel is aangegeven op welke wijze de belangrijkste risico's zoals die in deze paragraaf zijn opgenomen zijn gekwantificeerd.

Risico's	
ALGEMENE RISICO'S	
Risico's beleid hogere overheid en derden	
Algemene uitkering	1.200.000
Sociaal domein	360.000
Risico's autonome ontwikkelingen en bedrijfsvoering	
Exploitatie algemeen	1.600.000
SPECIFIEKE RISICO'S	
Specifieke risicodossiers	1.720.000
	4.880.000

Naast de specifiek benoemde reserves zijn er ook nog andere reserves die tot de weerstandscapaciteit behoren (zoals opgenomen in onderdeel 2 van deze paragraaf) en is de totale weerstandscapaciteit:
€ **29.404.693.**

De weerstandratio van de gemeente Peel en Maas bedraagt:

$$\textbf{Weerstandsratio} = \frac{\textbf{29.404.693}\ \text{(Weerstandscapaciteit)}}{\textbf{4.880.000}\ \text{(Gekwantificeerde risico's)}} = \textbf{6,03}$$

Daarmee valt het weerstandsvermogen van Peel en Maas in de categorie **uitstekend** (weerstandsratio van groter dan 2,0) en voldoet aan de gestelde norm >1.

6. Financiële kengetallen

Vanaf 2016 worden in de begroting en jaarstukken ook financiële kengetallen opgenomen die iets zeggen over de financiële situatie van de gemeente. De waarde van deze kengetallen kenmerkt zich vooral door het inzicht in het verloop gedurende een langere periode van werkelijke realisatiecijfers. De informatiewaarde van kengetallen die (ver) in de toekomst liggen is beperkt aangezien de cijfers waar de kengetallen op gebaseerd zijn opgebouwd worden uit prognoses en niet op werkelijke realisatie. Dat maakt vergelijking van kengetallen tussen gemeenten onderling ook lastig. Over 2018 tot en met 2020 zijn de kengetallen op basis van de werkelijke realisatie opgesteld. De opgenomen kengetallen zijn:

1. Netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekend voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend, is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (zie artikel 36, onderdelen b en c, van het BBV).

2. De solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 van het BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

3. Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (ingevolge artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een juiste waarde op de balans zijn opgenomen.

4. Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt nu het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage.

5. Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De uitkomst van de berekening van dit kengetal is voor het jaarverslag hetzelfde als bij de begroting. Het kengetal hoeft dus voor het opnemen in het jaarverslag niet opnieuw te worden berekend. Het toch opnieuw opnemen houdt verband met het feit dat de kengetallen gezamenlijk en in samenhang bezien inzicht geven in de financiële positie van de gemeente.
De definitie van het kengetal belastingcapaciteit is:
Woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t (het begrotingsjaar) ten opzichte van het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) uitgedrukt in een percentage.
De ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het COELO publiceert ieder jaar deze lasten in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde waarde in die gemeente.

Normering financiële kengetallen
Voor de beoordeling van de financiële positie van gemeenten is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans.
De kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit brengen tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt en welke mogelijkheid de gemeente heeft om de structurele baten op korte termijn te vergroten.
Hoe hoger de schuld, hoe hoger de **netto schuldquote**. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven.
De **solvabiliteitsratio** drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.
Het **kengetal grondexploitatie** geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten.
De relevantie van het kengetal **structurele exploitatieruimte** is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.
Voor de gemeenten wordt de **belastingcapaciteit** gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Naast de OZB wordt ook gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld (er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt).

Om een beeld te geven hoe de financiële positie van gemeenten zich ontwikkelt, zijn de gemeenten per kengetallen onderverdeeld naar 3 categorieën. In het algemeen is categorie A minder risicovol dan categorie B en B weer minder risicovol dan C.

De onderstaande normering van de kengetallen is opgesteld door het ministerie van BZK en wordt landelijk gebruikt:

NORMEN		CATEGORIE A	CATEGORIE B	CATEGORIE C
		Minst risicovol	*Gemiddeld risicovol*	*Meest risicovol*
1a	Netto schuld quote	< 90%	90% - 130%	> 130%
1b	Netto schuld quote excl. leningen	< 90%	90% - 130%	> 130%
2	Solvabiliteitsratio	>50%	20% - 50%	< 20%
3	Grondexploitatie	<20%	20% - 35%	> 35%
4	Structurele exploitatieruimte	>0%	0	<0%
5	Belastingcapaciteit	<95%	95% - 105%	>105%

Kengetallen Peel en Maas 2022 - 2029
De berekeningen van de kengetallen voor de gemeente Peel en Maas leidt tot de volgende uitkomsten waarbij al is aangegeven in welke risicocategorie deze vallen.

	2022 Realisatie	2023 Realisatie	2024 Realisatie	2025 Begroot	2026 Begroot	2027 Begroot	2028 Begroot	2029 Begroot
Netto schuld quote	73%	71%	72%	61%	**61%**	64%	64%	66%
Netto schuld quote excl. leningen	65%	63%	64%	53%	**53%**	56%	58%	60%
Solvabiliteitsratio	31%	32%	33%	32%	**33%**	32%	31%	31%
Grondexploitatie	2%	1%	0%	1%	**0%**	0%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	4%	6%	6%	2%	**3%**	2%	0%	2%
Belastingcapaciteit	91%	80%	78%	81%	**86%**	87%	88%	88%

De uitkomsten laten zien dat Peel en Maas voor 2026 alleen scores heeft in categorie A (minst risicovol) en B (gemiddeld risicovol) zit en nergens boven de normen uitkomt voor de meest risicovolle categorie (C).

7-B Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Door middel van de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen krijgt de raad inzicht in de stand van zaken voor het onderhoud van de kapitaalgoederen en daardoor de mogelijkheid om richting te geven aan onderhoud van de infrastructuur (wegen, water, riolering, civiele kunstwerken), voorzieningen (groen, verlichting, sportfaciliteiten) en gebouwen.

Onderhoud kapitaalgoederen openbare ruimte

Op 14 april 2024 heeft de Raad de herijkte Kaderstelling Ruimte vastgesteld. Op dit moment wordt het Uitvoeringsplan Openbare Ruimte geactualiseerd (vaststelling 3e kwartaal 2025). Dit uitvoeringsplan zet de basisinformatie en de doelregels ter onderbouwing van de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen van gemeente Peel en Maas op een rij. Het zijn gegevens zoals het areaal, de hoeveelheid te onderhouden openbare ruimte, de huidige kwaliteit daarvan, beschikbare middelen en berekende onderhoudskosten. In deze samenvatting gaat het vooral om de financiële consequenties. Er wordt ingegaan op zowel het technisch onderhoud als de verzorging en reiniging van de openbare ruimte. Beheer en onderhoud van de openbare ruime richt zich op het veilig en functioneel houden van de openbare ruimte en het gedurende lange termijn in stand houden. Om dit te bereiken worden maatregelen uitgevoerd, die zijn te splitsen in dagelijks en groot onderhoud en vervangingen (aan het eind van de levensduur).
In het uitvoeringsplan openbare ruimte 2025 zijn de financiële aspecten van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte niet opgenomen. Jaarlijks worden in de begroting in deze paragraaf de financiële middelen opgenomen die nodig zijn bij het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau. Deze benodigde financiële middelen worden afgezet tegen het beschikbare budget, eventuele afwijkingen worden verklaard.
De kosten voor water en riolering zijn opgenomen in het door de raad vastgestelde Gemeentelijk RioleringsPlan Peel en Maas 2022-2026. Water en riolering en afval hebben een eigen kostenstructuur en worden betaald uit de rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Riolering

Riolering wordt in tegenstelling tot voorheen opgenomen in het nieuwe Uitvoeringsplan Openbare Ruimte. Riolering is nodig voor de bescherming van de volksgezondheid, het milieu en het tegengaan van wateroverlast. De raad heeft op 12 oktober 2021 het Waterketenplan Noord 2021-2025 en Gemeentelijk RioleringsPlan Peel en Maas 2022-2026 vastgesteld. In dit wettelijk verplichte Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) beschrijven we hoe we werken in de (afval)waterketen. Daarmee geven we aan hoe wij als gemeente omgaan met de wettelijke zorgplichten voor stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater en grondwatermaatregelen. We geven hiermee ook richting aan de invulling van onze zorgplicht voor het veiligstellen van de drinkwatervoorziening. Ook gaan we in op de nieuwe ontwikkelingen die onze zorgplichten raken; klimaatverandering en de invoering van de Omgevingswet zijn van invloed op onze werkzaamheden. Dit wordt uitgewerkt in het Uitvoeringsplan. We werken samen binnen het Waterpanel Noord. De betrokken partners in de waterketen zijn de gemeenten van Waterpanel Noord, Waterschap Limburg (WL), Waterschapsbedrijf Limburg (WBL) en Waterleidingmaatschappij Limburg (WML). Samen vertegenwoordigen we alle schakels die nodig zijn om water te winnen en uiteindelijk na gebruik weer te lozen.
De totale vervangingswaarde van ons rioolstelsel bedraagt bijna 250 miljoen euro. Om ons stelsel ook in de toekomst goed te laten functioneren zijn voor de komende 80 jaar de verwachte uitgaven berekend. De bedragen voor vervangen en/of renovatie zijn opgenomen in de investeringen, net als die voor verbeter- en grondwatermaatregelen. Samen met de investeringen in het verleden bedragen de kapitaallasten gedurende de planperiode van dit GRP jaarlijks ongeveer € 2 miljoen. In de jaarlijkse exploitatiebegroting zijn de kosten voor regulier onderhoud riolering opgenomen (het dagelijks beheer).
Een voorziening groot onderhoud is er niet, onderhoud zit in de exploitatielasten. Er is wel een voorziening voor vervanging van riolen, persleidingen en (onderdelen van) gemalen en drukriolering. Daarbij lopen de kapitaallasten uit het verleden af wat ook zorgt voor een wisseling in jaarlijkse kosten. De voorziening functioneert dus als een voorziening voor tariefegalisatie, een artikel 44 lid 2 voorziening zoals in het GRP staat aangegeven. Daarnaast beschikt de gemeente over een bestemmingsreserve riolering (BBV-artikel 43 lid 1b), deze bevat gelden die het resultaat zijn van gerealiseerde efficiencyvoordelen of aanbestedingsresultaten. Het GRP gaat uit van kostendekkendheid in 80 jaar. Het product riolering is kostendekkend.

Voor water en riolering is in 2021 het regionale Waterketenplan Noord-Limburg 2021-2025 vastgesteld. Er komt een nieuw regionaal Waterketenplan in 2025/2026.
Het Gemeentelijke Rioleringsplan Peel en Maas 2022-2026 (GRP) loopt af in 2026.
In 2026/2027 komt er een nieuw Water- en Rioleringsprogramma onder de Omgevingsvisie.
Beide documenten zullen in het 4e kwartaal 2026 aan de raad ter besluitvorming worden voorgelegd.

Kaderstelling Ruimte
Het onderhoud van de kapitaalgoederen openbare ruimte maakt in de begroting deel uit van Thema 1 Ruimte van het programma 1.2 Beheer fysieke leefomgeving. De Kaderstelling Ruimte is op 14 april 2024 door de raad vastgesteld. In de kaderstelling wordt kort de missie beschreven hoe de kwaliteit van de openbare ruimte bij kan dragen aan het 'goede leven' in Peel en Maas. Vervolgens zijn programmadoelen en kaderstellende uitgangspunten geformuleerd. Jaarlijks worden daar in de begroting uitvoeringsafspraken over gemaakt

Areaal openbare ruimte
De gemeente Peel en Maas heeft ongeveer 750 km verharde wegen, 250 km voetpaden en bijna 200 km aan fietspaden. In het buitengebied ligt 290 km aan sloten die bij ons in beheer zijn (andere sloten zijn in beheer bij het Waterschap). Bijna 350 km vrijvervalriolering, ruim 1000 gemalen, 225 persleidingen en ruim 110 installaties voor Individuele Behandeling Afvalwater (IBA) in beheer via de gemeente bij het Waterschap. In de openbare ruimte staan 36.000 solitaire bomen, 11,6 ha bosplantsoen in bebouwde kom, 238 ha bos en houtwal buiten de bebouwde kom. 70 ha (ruig) gras in de bebouwde kom, 22 ha vaste planten, 38 km hagen. Bijna 10.000 lichtmasten, een kleine 900 bankjes en picknicksets, ruim 850 speeltoestellen, 100 plantenbakken en een kleine 800 prullenbakken. 40.000 containers en emmers en ruim 200 (ondergrondse) containers voor afvalinzameling.

Kwaliteit
De gemeente Peel en Maas heeft haar ambities voor de openbare ruimte vastgelegd met de kaderstelling Ruimte, programma 1.2. Beheer fysieke leefomgeving. Hoe we de openbare ruimte inrichten en beheren ligt vast in het Uitvoeringsplan Openbare Ruimte. We zorgen gebiedsgericht voor een kwalitatief goed ingerichte en onderhouden openbare ruimte. We maken daarbij onderscheid in de na te streven beeldkwaliteiten volgens de landelijke standaard voor beeldkwaliteitsniveaus: A is het hoogste onderhoudsniveau.

Gebieden	Niveau
Woongebieden	B
Centrumgebieden en toeristische gebieden	A
Bedrijventerreinen – wegen	B
Bedrijventerreinen – overige onderdelen	C
Buitengebied – wegen	B
Buitengebied – overige onderdelen	C

Het ontwerp en het onderhoud is gericht op een lange levensduur zonder dat onderdelen (op termijn) ontoelaatbare overlast en schade opleveren. Op basis van de ervaring en expertise van de beheerders voldoet de kwaliteit van de openbare ruimte in grote mate aan dit ambitieniveau. Wegen worden jaarlijks geïnspecteerd, bomen 3-jaarlijks en speeltoestellen worden 4 keer per jaar geïnspecteerd.

Voorzieningen
Voor verschillende onderhoudsgroepen beschikt de gemeente over een voorziening, waarin een jaarlijkse storting wordt gedaan. Hiermee anticiperen we op uitgaven voor groot onderhoud en worden fluctuerende uitgaven geëgaliseerd.

VOORZIENINGEN 2026 - 2029	Saldo 1-1-2026	Saldo 1-1-2027	Saldo 1-1-2028	Saldo 1-1-2029
Voorziening parkbos en kasteelterrein d'Erp Baarlo	93.569	101.949	19.165	35.748
Voorziening riolering	13.686.600	13.598.197	13.814.136	14.046.768
TOTAAL	13.780.169	13.700.146	13.833.301	14.082.516

Als bijlage C is een overzicht van de voorzieningen opgenomen waarin ook jaarlijkse toevoegingen en onttrekkingen zijn gespecificeerd.

Voorziening openbare verlichting
Inmiddels loopt het contract met de aannemer 2 jaar en hebben we een optie om dit met 2 keer een jaar te gaan verlengen. Het budget voor planmatige duurzame vervanging en reguliere vervanging is opgenomen in de jaarlijkse begroting onder het product openbare verlichting. Er wordt geen gebruik meer gemaakt van een voorziening.

Voorziening wegen
Gemeente Peel en Maas maakte gebruik van een voorziening wegen. In 2022 bedroeg de storting € 1.080.000 en vanaf 2023 € 1.180.000. Het doel van deze voorziening was egalisatie van kosten voor onderhoud wegen over de jaren heen. Omdat wij jaarlijks de voorziening helemaal leeg maakten voldeed deze niet aan de voorschriften. Daarom is, in samenspraak met onze accountant Deloitte, een stelselwijziging gedaan: vanaf 2022 worden de begrote kosten niet meer toegevoegd aan de voorziening maar aan de jaarlijkse uitgaven op het product wegen.

Voorziening speeltoestellen
Volgens het Uitvoeringsplan Openbare Ruimte worden speeltoestellen die technisch zijn afgeschreven, vervangen. We geven hiermee invulling aan de behoeften van ouders en kinderen om het buitenspelen en bewegen te bevorderen. Door planmatige vervanging houden we het totaal aan speelvoorzieningen op niveau en voldoen we aan de strenge veiligheidseisen. Er wordt geen gebruik meer gemaakt van een voorziening. Op de investeringenlijst wordt jaarlijks € 150.000 opgenomen, dit is het gemiddeld benodigde bedrag voor vervanging.

Uitvoeringsbudget beheer en onderhoud
In onderstaande tabel is per onderhoudsgroep een uitsplitsing gemaakt van de bedragen die beschikbaar zijn in de exploitatie en de onttrekking uit de voorziening. Dit is exclusief het beschikbare investeringsbudget van gemiddeld € 5,6 miljoen per jaar voor herinrichting/vervanging van met name verharding. De budgetten en bedragen die zijn opgenomen betreffen de budgetten 2025. In de Begroting 2026 zijn deze budgetten met 1% prijsinflatie geïndexeerd.

	beschikbaar in exploitatie	beschikbaar in voorziening	totaal beschikbaar in begroting
Groen	3.306.152	16.583	3.322.735
Reiniging	226.171	0	226.171
Spelen	117.080	0	117.080
Straatmeubilair	98.056	0	98.056
Totaal wijk, natuur en landschap	**3.747.459**	**16.583**	**3.764.042**
Openbare verlichting	900.849	0	900.849
Verharding	2.409.730	0	2.409.730
Civiele kunstwerken	79.266	0	79.266
Gladheidsbestrijding	90.209	0	90.209
Riolering	1.884.005	-376.036	1.507.969
TOTAAL	**9.111.518**	**-359.453**	**8.752.065**

Vergelijking middelen en kosten
Exploitatie
In onderstaande tabel is de vergelijking weergegeven tussen de beschikbare middelen in de begroting (exploitatie en voorzieningen) en de berekende onderhoudskosten. Deze bedragen zijn exclusief VAT (kosten voor Voorbereiding, Administratie en Toezicht van het beheer en onderhoud), dus alleen de uitvoeringskosten.

	Beschikbaar in begroting	Benodigd budget	*verschil*	%
Groen	3.322.735	*3.315.439*	7.296	0
Reiniging	226.171	*234.653*	-8.482	-4
Spelen	117.080	*111.989*	5.091	4
Straatmeubilair	98.056	*98.626*	-570	-1%
Totaal wijk, natuur en landschap	**3.764.042**	**3.760.707**	3.335	
Openbare verlichting	900.849	793.779	107.070	12
Verharding*	2.409.730	3.151.275	-741.545	-31
Civiele kunstwerken	79.266	101.053	-21.787	-27
Gladheidsbestrijding	90.209	101.651	-11.442	-13
Riolering	1.507.969	1.507.969	0	0
TOTAAL	**8.752.065**	**5.655.727**	3.096.338	

** Op de onderhoudskosten verharding ontstaat er een tekort op het beschikbaar budget. Dit tekort gaat de komende jaren voor een belangrijk deel opgevangen worden door een jaarlijkse investering op te nemen van € 1.500.000 voor het herstel van wegkanten en reconstructie wegvakken*

In de begroting 2026 is een claim opgenomen van € 200.000 voor groen. Dit bedrag is in bovenstaande tabel verwerkt. De hoge inflatie houdt al enkele jaren aan. Het veranderende klimaat vraagt om andere keuzes qua aanleg en beheer, waarbij steeds vaker wordt gekozen voor de aanleg van beplanting in plaats van verhardingen of kort gemaaid gras. Ook onze inwoners vragen steeds vaker om hun omgeving te verfraaien met groen. Verder is het areaal afgelopen jaren toegenomen door de uitbreiding van woonwijken zoals Weidebos, Beukenhof en Dörper Tore. Ook het 7.319 bomenplan en de aanleg van extra speelvoorzieningen heeft er toe geleid dat we meer areaal moeten onderhouden. We zien ook dat droogte en hitte leiden tot meer onderhoud aan bomen en planten.
Een verhoging van het onderhoudsbudget openbare ruimte is daarom noodzakelijk om de openbare ruimte veilig te houden en te kunnen onderhouden op de door de gemeenteraad vastgestelde kwaliteitsniveaus.
Totaal € 200.000 waarvan het aandeel van de meerkosten m.b.t. inflatie € 100.000 is.

Investeringen
Reconstructies worden gefinancierd via investeringen. Dit betreft vooral verharding maar hierin zit ook een gedeelte groen, verlichting, straatmeubilair en civiele kunstwerken. Het gemiddelde investeringsbudget over de afgelopen 10 jaar voor vervanging van verhardingen is ongeveer € 5,6 miljoen euro per jaar. In de begroting 2026 is hiervoor € 8,3 miljoen opgenomen. Dit betreft onder andere integrale aanpak van projecten in de openbare ruimte, in slimme combinatie met investeringen in riolering en verkeer- en vervoersprojecten.
Gemiddeld bestaan reconstructies uit de volgende onderdelen:

Verharding	84%
Groen	7%
Verlichting	0%
Straatmeubilair	1%
Civiele kunstwerken	8%
Totaal	100%

Daarnaast is in 2026 een investering voor speeltoestellen opgenomen van € 150.000.

In onderstaande tabel is de vergelijking weergegeven tussen gemiddeld beschikbare investeringsbudgetten openbare ruimte en de benodigde investeringsbedragen. Deze bedragen zijn inclusief VAT (kosten voor Voorbereiding, Administratie en Toezicht van het beheer en onderhoud).

	beschikbaar uit investeringen	benodigd uit investeringen	verschil
Groen	396.000	398.000	-2.000
Reiniging	0	0	0
Spelen	150.000	148.000	2.000
Straatmeubilair	57.000	60.000	-3.000
Openbare verlichting	0	0	0
Verharding	4.758.000	4.376.000	382.000
Civiele kunstwerken	653.000	302.000	351.000
Gladheidsbestrijding	0	0	0
Riolering *	0	0	0
TOTAAL	**6.014.000**	**5.284.000**	**730.000**

** De investeringen voor riolering zijn in bovenstaand overzicht niet opgenomen omdat de kapitaallasten voor deze investeringen worden gedekt uit de voorziening riolering.*

In de begroting 2026 is een extra investering opgenomen van € 500.000 voor reconstructie wegvakken en deze investering is in bovenstaande tabel verwerkt.
Het betreft grote reparatievakken en verkeersmaatregelen binnen onze gemeente. De huidige staat van diverse wegen brengt risico's met zich mee voor de verkeersveiligheid en doorstroming. Met deze middelen kunnen we urgente herstelwerkzaamheden uitvoeren en passende maatregelen treffen. Een tijdige aanpak voorkomt verdere schade en hogere kosten in de toekomst.

Conclusies:

- De openbare ruimte voldoet op dit moment aan het vastgestelde beeldkwaliteitsniveau. Er is voldoende budget voor het uitvoeren van het dagelijks en groot onderhoud voor alle producten. In de toekomst zal het budget voor reconstructies fors toenemen om aan het gewenste niveau te kunnen blijven voldoen. O.a. daartoe is de beschikbare ruimte voor nieuwe investeringen vanaf de begroting 2025 structureel verhoogd. De ruimte was voorheen gebaseerd op € 250.000 aan kapitaallasten en is vanaf 2025 structureel € 500.000.
- Er is een overschot op de exploitatie bij openbare verlichting. Met ingang van 1-1-2024 is het onderhoudscontract met de aannemer van openbare verlichting met 2 jaar verlengd. Inmiddels loopt dit 2 jaar en hebben we een optie om dit met 2 keer een jaar te gaan verlengen. Het budget voor planmatige duurzame vervanging en reguliere vervanging is opgenomen in de jaarlijkse begroting onder het product openbare verlichting. Er wordt geen gebruik meer gemaakt van een voorziening.
- Kenmerkend voor Peel en Maas is dat het een landschappelijke gemeente is. De dorpskernen worden verbonden met lange verbindingswegen en omringd door een ruim buitengebied met verbindingswegen. Voorheen heeft de focus van investeringen in de wegen veel gelegen op wegen binnen de bebouwde kom gekoppeld aan de GRP-opgaves. Nu de opgave voor het afkoppelen voor een groot deel gerealiseerd is, zal de focus zich deels gaan verplaatsen naar de wegen buiten de bebouwde kom. Dit heeft als gevolg dat de werkzaamheden (en kosten) niet meer gecombineerd en deels gedragen kunnen worden door riolering en de investeringsbedragen voor wegen hoger zijn.
- Op de onderhoudskosten en investeringen ontstaat er een tekort op het beschikbaar budget. Dit tekort gaat de komende jaren voor een belangrijk deel opgevangen worden door een jaarlijkse investering op te nemen van € 1.500.000 voor het herstel van wegkanten en reconstructie wegvakken. Daarmee kan het wegennet op het gewenste kwaliteitsniveau worden gehouden.
- Het tekort op civiele kunstwerken moet worden bezien op de lange termijn. Zo worden duikers en bruggen als investering opgenomen en één keer in de 60 á 80 jaar vervangen.
- De weersomstandigheden zijn moeilijk te voorspellen. Alle noodzakelijke werkzaamheden om gladheid te bestrijden zullen worden uitgevoerd.

Onderhoud gemeentelijke accommodaties

Eens in de vier jaar worden de onderhoudsplannen van de gemeentelijke accommodaties geactualiseerd. De ingangsdatum van de huidige meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) is het jaar 2023. Voor de berekening van de stortingen in de voorzieningen wordt uitgegaan van een looptijd van 20 jaren; dus tot en met het jaar 2042. De MJOP's zijn gespecificeerd per object en hierin zijn alle geplande onderhoudswerkzaamheden opgenomen.

Het onderhoud van de gemeentelijke accommodaties is erop gericht om een bepaalde functionaliteit in stand te houden. Uitgangspunt is de accommodaties zo effectief mogelijk in een dusdanige staat van onderhoud te houden dat er sprake is van een veilige, gezonde en bruikbare accommodatie, met daarbij als uitgangspunt het voorkomen van achterstallig onderhoud en calamiteiten en het behouden van een acceptabele visuele staat. In sommige gevallen is een hoger onderhoudsniveau gewenst en in andere gevallen is een wat lager onderhoudsniveau acceptabel. De kwaliteitsniveaus zijn gebaseerd op de NEN 2767 methodiek.

De uitwerking van de NEN 2767 methodiek gaat uit van zes verschillende kwaliteitsniveaus:

- Niveau 1: uitstekend, nieuwbouwkwaliteit en/of met nieuwbouw vergelijkbare kwaliteit;
- Niveau 2: goed, nieuwbouwkwaliteit met de eerste tekenen van feitelijke veroudering;
- Niveau 3: redelijk, het natuurlijke verouderingsproces is duidelijk op gang gekomen;
- Niveau 4: matig, het verouderingsproces heeft het bouwdeel of de accommodatie duidelijk in zijn greep;
- Niveau 5: slecht, het verouderingsproces is min of meer onomkeerbaar geworden c.q. heeft het bouwdeel/de accommodatie zeer duidelijk in zijn greep;
- Niveau 6: zeer slecht, een zodanig slechte toestand dat dit niet meer te classificeren is onder niveau 5.

In de praktijk gaan wij uit van een viertal kwaliteitsniveaus. Het gekozen niveau is afhankelijk van de accommodatie zelf en de toekomstsituatie van de accommodatie.

- Kwaliteitsniveau 2: hiermee is bewust gekozen deze bijzondere gebouwen in een goede staat te houden met mogelijk wel wat zichtbare veroudering; bijvoorbeeld het Huis van de Gemeente en DOK6;
- Kwaliteitsniveau 3: het merendeel van de gemeentelijke accommodaties wordt op dit niveau onderhouden. Dit is een gangbare en meest efficiënte onderhoudsbenadering voor bestaande accommodaties;
- Kwaliteitsniveau 4: het gaat hier om accommodaties die potentieel afgestoten kunnen worden. We zijn hier terughoudend met het doen van onderhoud, maar waken wel voor het behoud van veiligheid, gezondheid en bruikbaarheid;
- Kwaliteitsniveau 5: hierbij worden de onderhoudskosten teruggeschroefd vanwege het ontwikkelend karakter, waarmee een potentieel verval in niveau 5 acceptabel is. Het gaat hier specifiek om accommodaties die onder leegstandsbeheer vallen en/of aanstaande sloop van de gebouwen vanwege (toekomstige) ontwikkelingen.

In de MJOP's zijn de kosten opgenomen voor het jaarlijks onderhoud, het groot onderhoud en de investeringen. Voor het jaarlijks onderhoud zijn in de begroting jaarlijkse budgetten opgenomen. De kosten voor het groot onderhoud dekken we uit de daarvoor in het leven geroepen voorzieningen. Jaarlijks storten we een vast bedrag in deze voorzieningen om het groot onderhoud voor de komende 20 jaar te kunnen uitvoeren. Voor de investeringen wordt een nieuw krediet aangevraagd wanneer deze noodzakelijk zijn en hierop wordt afgeschreven.

Op basis van de onderhoudsplannen onderscheiden we de volgende voorzieningen:

- Binnensportaccommodaties
- Buitensportaccommodaties
- Sociaal culturele accommodaties
- Dok6
- Huis van de Gemeente
- Gemeentewerf
- Overige gemeentelijke accommodaties

Jaarlijks wordt er een bedrag van € 486.000 gestort in de voorziening groot onderhoud. Rekening houdend met de huidige stand van alle voorzieningen is dit bedrag op dit moment voldoende om het groot onderhoud zoals opgenomen in de MJOP's voor de komende 20 jaren te kunnen uitvoeren.

In onderstaand overzicht is het verloop van de onderhoudsvoorzieningen weergegeven voor de jaren 2026 tot en met 2029. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

	Binnensport-accommodaties	Buitensport-accommodaties	Sociaal -culturele accommodaties	DOK 6	Huis van de Gemeente	Gemeente-werf	Overige accommodaties
1-1-2026	**529.469**	**473.069**	**73.831**	**336.976**	**306.344**	**235.889**	**129.378**
Storting	100.000	130.000	35.000	67.000	86.000	58.000	10.000
Onttrekking	196.779	321.093	42.340	268.342	23.250	167.306	9.064
1-1-2027	**432.690**	**281.976**	**66.491**	**135.634**	**369.094**	**126.583**	**130.314**
Storting	100.000	130.000	35.000	67.000	86.000	58.000	10.000
Onttrekking	35.602	138.367	15.142	6.900	31.250	-	31.933
1-1-2028	**497.088**	**273.609**	**86.349**	**195.734**	**423.844**	**184.583**	**108.381**
Storting	100.000	130.000	35.000	67.000	86.000	58.000	10.000
Onttrekking	418.803	304.951	31.109	22.080	56.750	119.923	36.554
1-1-2029	**178.285**	**98.658**	**90.240**	**240.654**	**453.094**	**122.660**	**81.827**
Storting	100.000	130.000	35.000	67.000	86.000	58.000	10.000
Onttrekking	45.928	238.639	143.435	26.662	91.750	144.736	4.433
1-1-2030	**232.357**	**-9.981**	**-18.195**	**280.992**	**447.344**	**35.924**	**87.394**

Een voorziening mag niet negatief worden. Volgens het overzicht zouden een tweetal voorzieningen negatief eindigen op het eind van het jaar 2029; de voorziening buitensportaccommodaties en de voorziening sociale-culturele accommodaties. In 2026/2027 staat de volgende actualisatie van de MJOP's gepland. Dan zal bekeken worden of er een aanvullende storting nodig is of dat het totaalbedrag van alle voorzieningen voldoende is en dat er een overheveling moet plaatsvinden tussen de diverse voorzieningen om te voorkomen dat één of meerdere voorzieningen negatief wordt.

7-C Paragraaf Financiering

Inleiding
Treasury is het sturen en beheersen van het verantwoorden van en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Doelstellingen treasury
In het treasurystatuut heeft de gemeente zich als doel gesteld:
1. Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities.
2. Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's.
3. Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities.
4. Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido, respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut.

Risicobeheer
Met betrekking tot risicobeheer gelden de volgende algemene uitgangspunten:
1. De gemeente mag uitsluitend ten behoeve van de uitoefening van de "publieke taak" leningen aangaan, middelen uitzetten of garanties verlenen.
2. De gemeente kan middelen uitzetten uit hoofde van de treasuryfunctie als deze uitzettingen een prudent karakter hebben en niet zijn gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico. Het prudente karakter van deze uitzettingen wordt gewaarborgd met de richtlijnen en limieten van de Wet fido en het treasurystatuut.
3. Het gebruik van derivaten is toegestaan, maar deze worden uitsluitend toegepast ter beperking van financiële risico's. Voordat de derivatentransactie wordt afgesloten, wordt advies ingewonnen bij een onafhankelijke externe ter zake kundig adviseur.

Bestaande wetgeving
De Wet financiering decentrale overheden (fido) en de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo). Met de invoering Schatkistbankieren is de Wet financiering decentrale overheden aangepast en is een ministeriële regeling van kracht.

Invoering Schatkistbankieren voor decentrale overheden
De 'Wijzigingswet financiering decentrale overheden (Fido)' verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist. Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. Een decentrale overheid behoudt, op basis van de wet Fido, de mogelijkheid om leningen te verstrekken en uitzettingen te verrichten uit hoofde van de publieke taak. Deelname aan schatkistbankieren verandert daar niets aan.
Aan de hand van bankstanden en liquiditeitsprognoses wordt bepaald in hoeverre geldmiddelen nodig of overtollig zullen zijn. Aan de hand van deze prognoses worden de mogelijkheden van kasgeldleningen optimaal ingezet.

Algemene ontwikkelingen
De toegestane toe te rekenen rente aan de grondexploitatie moet gebaseerd zijn op de daadwerkelijke te betalen rente over het vreemd vermogen. Het is niet meer toegestaan om rente over het eigen vermogen toe te rekenen aan de grondexploitatie. Het rentepercentage voor de grondexploitatie waar in deze begroting mee gerekend is, bedraagt 1,00%.

Rentenotitie
In de notitie rente die is gemaakt door de commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) wordt ingegaan op de verwerking van de rentelasten en –baten in de begroting en jaarstukken. Doelstelling van deze notitie is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en de jaarstukken en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie).

Zowel de commissie BBV als de provincie Limburg adviseert om het onderstaand renteschema op te nemen in de paragraaf Financiering van zowel de begroting als de jaarstukken. Hiermee wordt inzicht gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Het renteomslagpercentage voor de berekening van de aan de programma's toe te rekenen rente is in 2026 1,00%.

Renteschema	
De externe rentelasten lange financiering	1.215.768
De externe rentelasten korte financiering	400.541
-/- Externe rentebaten	89.289
Saldo	**1.527.020**
-/- Rente doorberekend aan grondexploitatie	8.608
-/- Rente projectfinanciering	36.582
Rentebaat projectfinanciering	40.178
Aan taakvelden toe te rekenen rente	**1.522.008**
Rente eigen vermogen	-
Rente voorzieningen	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	**1.522.008**
De aan taakvelden toegerekende rente	1.826.685
Renteresultaat taakveld Treasury	**304.677**

Renterisico

Renterisico's worden beheerst door te voldoen aan de kasgeldlimiet en renterisiconorm. De kasgeldlimiet en de renterisiconorm hebben allebei als doel de lening portefeuille van decentrale overheden te behoeden voor een onverantwoord grote gevoeligheid voor rentefluctuaties. Ze stellen dus een grens aan de structuur van de leningen en niet aan de hoogte.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een instrument voor beheersing van risico's op korte termijn. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage van het totaal van de jaarbegroting en bedraagt 8,5%, ofwel voor 2026 afgerond € 11.203.000.
Als het financieringstekort deze limiet structureel overschrijdt dient tot consolidatie van deze "vlottende" schuld te worden overgegaan. We zijn dan verplicht om een langlopende geldlening af te sluiten.
De gemiddelde netto vlottende schuld in het 3e en 4e kwartaal van jaar t-2 (2023) en in het 1e en 2e kwartaal van jaar t-1 (2024), is als volgt.

Kasgeldlimiet	11.203.000
Gemiddelde netto vlottende schuld	
3e kwartaal 2024	5.102.975
4e kwartaal 2024	3.553.407
1e kwartaal 2025	17.583.537
2e kwartaal 2025	19.548.481

In het 1e en 2ee kwartaal 2025 was de gemiddelde netto vlottende schuld hoger dan de kasgeldlimiet. Er is hierover contact geweest met de Provincie. In het najaar van 2025 wordt een nieuwe langlopende geldlening afgesloten.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een instrument voor beheersing van risico's op lange termijn. De renterisiconorm geeft het maximumbedrag aan van het deel van de langlopende schuld waarover een renteaanpassing plaats kan vinden. Het doel is om spreiding aan te brengen in de rentetermijnen van de langlopende schuld en zo de invloed van een eventuele rentestijging niet te groot te laten zijn. Door binnen de renterisiconorm te blijven zal de invloed van een eventuele rentestijging op de exploitatie beperkt blijven. De renterisiconorm is vastgesteld op een percentage van 20% van het begrotingstotaal.

Voor 2026 bedraagt de renterisiconorm van de gemeente Peel en Maas: € 28.991.000 (afgerond).

Overzicht 'renterisico en -norm'	2026	2027	2028	2029
Renteherzieningen langlopende leningen o/g	1.225.701	0	404.154	16.260
Aflossingen	9.472.402	9.275.094	7.693.991	7.701.019
Totaal renterisico	**10.698.103**	**9.275.094**	**8.098.145**	**7.717.279**
Renterisiconorm	28.991.000			
Ruimte binnen renterisiconorm	**18.292.897**			

Verstrekte geldleningen

De gemeente Peel en Maas heeft uit hoofde van haar publieke taak onderstaande langlopende geldleningen verstrekt.

	Restantschulden ultimo jaar			
	2026	2027	2028	2029
Leningen aan woningbouwcorporatie	1.706.677	1.559.665	1.409.795	1.256.983
Leningen aan NLW	1.700.000	1.700.000	1.700.000	1.700.000
Leningen aan verenigingen en organisaties	1.820.618	1.735.577	1.650.355	1.538.278
Leningen aan deelnemingen	1.898.522	1.898.522	1.898.522	1.898.522
Totaal	**7.125.817**	**6.893.764**	**6.658.672**	**6.393.783**

Opgenomen geldleningen

De gemeente Peel en Maas heeft verschillende langlopende geldleningen opgenomen. Veruit de meeste leningen zijn afgesloten bij de BNG. De begrote rentekosten van de opgenomen geldleningen bedragen in 2026 € 1.215.768. Het gemiddelde rentetarief in 2026 bedraagt 1,71%.

De restantschulden zullen zich voor de bestaande lening portefeuille als volgt ontwikkelen:

	Restantschulden ultimo jaar			
	2026	2027	2028	2029
Opgenomen leningen	63.577.047	54.301.954	46.607.963	38.906.944

Koersrisico's

De gemeente beperkt de koersrisico's op uitzettingen uit hoofde van treasury, door uitsluitend de volgende producten te hanteren: rekening-courant, spaarrekening, daggeld, deposito's, obligatiefondsen en garantieproducten. Daarbij geldt altijd de hoofdsomgarantie.

Valutarisico's

Deze worden beperkt door transacties uitsluitend in euro's af te sluiten.

7-D Paragraaf bedrijfsvoering

Wij zijn een gemeente die bijdraagt aan het goede leven in Peel en Maas. Dat is de missie die de raad bekrachtigde met de vaststelling van de Kaderstelling op het thema 'Bestuur, Communicatie en Dienstverlening'. Om deze ambitie te realiseren is een organisatie met kwaliteiten nodig.
Dit houdt in dat:

- we een rolzuivere organisatie zijn die stoelt op waardevolle bewegingen in de samenleving en daar waar nodig op aanvult;
- we een gezonde, ontwikkelgerichte en dienstverlenende organisatie zijn die grip heeft op haar bedrijfsvoering en waarin leren een tweede natuur is;
- we een organisatie zijn die een sterk collectief vormt waarin medewerkers goed werk met elkaar leveren.

We zijn een organisatie die veel taken zelf uitvoert en groot belang hecht aan integraal werken en korte lijnen tussen beleid, uitvoering en bedrijfsvoering. Verantwoordelijkheden liggen laag in de organisatie. We zijn kritisch naar onze eigen organisatie en blijven zoeken naar kostenbesparing/efficiency zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit. Overigens moeten we als organisatie wel telkens de balans zoeken tussen enerzijds het zijn van een compacte wendbare organisatie en anderzijds de ambities en taken van onze gemeente.

Bedrijfsvoeringsmiddelen

Om de organisatie goed te laten functioneren zijn verschillende zaken van belang. Goede huisvesting, goede digitale ondersteuning, opleidingsmogelijkheden, etc.

We ondersteunen het hybride werken door zowel het werken in het Huis van de Gemeente als het thuiswerken op gepaste wijze te faciliteren. Het Huis van de Gemeente blijft de basis waarin onze medewerkers een solidaire werkgemeenschap vormen, en samen leren en ontwikkelen.

Onderstaand een overzicht van een aantal kostenposten in relatie tot bedrijfsvoering.

	2026	2027	2028	2029
Salariskosten	35.440.248	35.772.791	36.397.387	37.023.305
Inhuur personeel	2.032.282	2.073.458	2.001.757	2.021.370
Opleidingskosten	358.879	362.416	365.990	369.600
Huisvesting (incl. werf)	1.703.124	1.720.067	1.726.368	1.726.516
ICT kosten	3.686.760	3.477.392	3.555.980	3.583.421
Tractie	940.017	869.800	827.825	772.521
Kantoorbenodigdheden	125.256	126.508	127.773	129.051
Accountantskosten	105.711	106.768	107.836	108.914

Meer inzicht in de specifieke kosten voor bedrijfsvoering van de gemeente zijn opgenomen in hoofdstuk 3 bij de indicatoren en in hoofdstuk 5 bij de nadere specificatie van de overheadkosten.

Personeelskosten

Ten opzichte van de raming uit de begroting 2025 zijn de salariskosten voor 2026 gestegen (van € 33,1 miljoen naar € 35,4 miljoen). Dat is in financiële zin ook toegelicht in hoofdstuk 5, onderdeel B van deze begroting. Daar is aangegeven dat naast salarisstijgingen als gevolg van de nieuwe CAO bij enkele onderdelen van de gemeentelijke organisatie uitbreidingen noodzakelijk waren om het niveau van dienstverlening zowel extern als intern op peil te houden.
Qua bezetting gaat het om een uitbreiding van ca. 16 FTE naar 368 FTE in 2026. Het betreft met name uitbreidingen bij 'uitvoerende' teams zoals Buitendienst, Burgerzaken, VTHV en ICT. Dat is een logisch gevolg van de investeringen en projecten op het gebied van woningbouw en openbare ruimte die bijvoorbeeld leiden tot een groter te onderhouden areaal voor de medewerkers van de buitendienst, meer vergunningsaanvragen bij VTHV en meer vragen om ICT-ondersteuning.

7-E Paragraaf Verbonden partijen

Onder verbonden partijen verstaan we deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen waarin de gemeente een bestuurlijk belang heeft en een financieel belang en waarbij de participaties zijn gericht op de behartiging van het publieke belang.
De verbonden partijen worden volgens artikel 15 van het BBV onderverdeeld in:

- gemeenschappelijke regeling;
- vennootschappen en coöperaties;
- stichtingen en verenigingen en;
- overige verbonden partijen.

De gemeente Peel en Maas kent de volgende verbonden partijen:

Gemeenschappelijke regelingen
- Werkvoorzieningschap Noord-Limburg West (NLW)
- Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BSGW)
- Modulair Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg Noord (MGR SDLN)
- Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz
- Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN)
- Gemeenschappelijke Regeling RUD Limburg Noord (GR RUD LN)
- Maasveren Limburg-Noord
- Regionale Energie Strategie Noord- en Midden Limburg (RES-NML)

Vennootschappen en coöperaties
- Gemeente Helden Holding BV
- Nazorg (bodemzorg) Limburg BV

In het besturingskompas is opgenomen dat we als gemeente alleen effectief kunnen werken aan onze ambitie om bij te dragen aan het goede leven wanneer we dit samen doen met (groepen) inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere overheden. We werken dan als organisatie samen met andere organisaties.

De gemeente gaat niet over tot de oprichting van of de deelneming in een verbonden partij, tenzij op deze wijze een publiek belang wordt behartigd dat niet op een andere wijze tot stand kan worden gebracht. De voorkeur heeft de publiekrechtelijke organisatie, omdat deze meer accent op de democratische controle en verantwoording heeft dan een privaatrechtelijke organisatie. Het aangaan van een verbonden partij, is afhankelijk van de vraag of het doelmatig en doeltreffend is om de publieke belangen te dienen. De toetsingscriteria ten aanzien van het wel of niet aangaan van een samenwerking zijn als volgt:

- er dient sprake te zijn van een publiek belang;
- dit belang kan niet volledig door de gemeente zelf worden uitgevoerd;
- de taken in het kader van dit belang kunnen niet uitbesteed worden of door marktpartijen uitgevoerd worden.

Daarnaast zijn er enkele aanvullende uitgangspunten opgesteld:

- De gemeente gaat geen toekomstige 50-50 zeggenschapsverhoudingen aan met externe partners wanneer de gemeente garant staat voor eventuele tekorten.
- Wanneer een samenwerking wordt aangegaan worden op voorhand eenduidige en adequate formele afspraken gemaakt tussen betrokken partijen, met name over de rolverdeling, communicatie en informatievoorziening.
- Onnodige financiële verbondenheid van grootschalige projecten wordt vermeden.
- Bij grootschalige (regionale) evenementen wordt expliciet een afwikkelfase beschreven en in tijd weggezet.

De organisaties Enexis B.V. en aanverwante deelnemingen (voormalige Essent) en de BNG, waar de gemeente Peel en Maas weliswaar aandeelhouder is, zijn niet opgenomen omdat het bestuurlijk belang dat Peel en Maas heeft op basis van het aantal aandelen te verwaarlozen is. Het financiële belang met betrekking tot deze organisaties beperkt zich tot het bedrag van de aandelen. Op de dividendpolitiek van deze organisaties kan de gemeente Peel en Maas nagenoeg geen invloed uitoefenen gezien het gering aantal aandelen. Enexis B.V. en de BNG worden dan ook door de gemeente Peel en Maas niet gezien als een verbonden partij.

Op de volgende pagina’s wordt een nadere toelichting gegeven per verbonden partij.

Werkvoorzieningsschap Noord Limburg West (NLW)

Vestigingsplaats: Venray

Gemeentelijke visie: Het werkvoorzieningsschap moet op adequate en doelmatige wijze de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) verzorgen namens de gemeente Peel en Maas.

Doelstelling: De doelstelling van de organisatie is om samen met de andere deelnemers (gemeente Venray en Horst aan de Maas) WSW-geïndiceerden een passende (WSW) dienstbetrekking aan te bieden. ***(Gerelateerd aan thema 2 Sociaal domein)***

Reden deelneming: Uit efficiencyoogpunt is de deelneming aan de gemeenschappelijke regeling gunstiger dan het zelfstandig uitvoeren van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW).

Activiteiten / prestaties: Het werkvoorzieningsschap voert de volgende taken uit:
- Regiefunctie c.q. opdrachtgever voor de uitvoering WSW.
- Houder van de aandelen in de NLW groep NV en het uitoefenen van de zeggenschapsrechten in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Organisatie bestuurlijk belang: Werkvoorzieningsschap Noord Limburg West is een gemeen-schappelijke regeling die bestaat uit de gemeenten Horst aan de Maas, Peel en Maas en Venray.

Eigen – en vreemd vermogen De saldi van het eigen en vreemd vermogen van het Werkvoorzieningsschap Noord Limburg West bedragen:

	31-12-2023 Jaarrekening 2024	31-12-2024 Jaarrekening 2024
Eigen vermogen	67.000	61.000
Vreemd vermogen	5.340.000	5.419.000

	31-12-2025 Begroting 2026	31-12-2026 Begroting 2026
Eigen vermogen	39.000	39.000
Vreemd vermogen	5.448.000	5.391.000

Resultaat verbonden partij: Het verwachte exploitatieresultaat van de gemeenschappelijke regeling over 2026 bedraagt: € 0.

Gemeentelijk aandeel in de kosten: Naast de reguliere gemeentelijke bijdrage van betaalt Peel en Maas ook de rijkssubsidie WSW (onderdeel van de Participatiewet) door aan NLW. Aan NLW NV wordt jaarlijks een bijdrage in het (verwachte) exploitatietekort betaalt.
Voor het jaar 2026 betreft dat de volgende bedragen:

Reguliere bijdrage:	€ 148.000
Doorbetaling rijkssubsidie WSW:	€ 5.779.104
Bijdrage aan exploitatietekort NLW NV:	€ 550.000

Deze bijdragen zijn opgenomen bij programma 2.1 Werk en inkomen.

Risico's en weerstandspositie:

Het Werkvoorzieningsschap Noord Limburg West heeft een 100% deelneming in de NLW Groep NV. De waardering van die deelneming is gebaseerd op de omvang van het eigen vermogen + de stille reserves van de NLW Groep NV. Wanneer het eigen vermogen + de stille reserves van de NLW groep NV structureel lager blijken dan de deelneming bij het werkvoorzieningsschap dan zal afwaardering volgen. Het afwaarderen van de deelneming zal nadelige gevolgen voor de deelnemende gemeenten aan het werkvoorzieningsschap Horst aan de Maas, Venray en Peel en Maas.

Er is besloten dat het eigen vermogen van de NLW groep NV minimaal € 1 miljoen moet bedragen. Wanneer het eigen vermogen onder dat minimum dreigt te komen zullen de gemeenten Venray, Horst aan de Maas en Peel en Maas aanvullende bijdrages verstrekken Op dit moment is afwaardering van de deelneming niet nodig.

Met betrekking tot NLW NV geldt specifiek een risico dat de exploitatie-resultaten nadeliger zijn dan in de prognoses aangegeven. Daardoor zal mogelijk een aanvullende gemeentelijke bijdrage nodig zijn. Dit wordt altijd in relatie tot het benodigde weerstandsvermogen beoordeeld. In de bepaling van het gemeentelijk weerstandsvermogen wordt dit risico meegenomen.

Toekomstperspectief:

Vanuit de verantwoordelijkheid die de samenwerkende gemeenten hebben om voor én met de inwoners die een extra ondersteuningsbehoefte hebben een zinvolle werkplek te organiseren, zijn gelijktijdig twee opdrachten afgegeven: één voor de korte termijn en één voor de lange termijn. De korte termijn opdracht is een opdracht aan de directie van de NLW om rust en stabiliteit te brengen binnen het bedrijf. De opdracht heeft een doorlooptijd tot eind 2026.
De lange termijn opdracht is een opdracht van de wethouders "participatie" van de gemeenten Horst aan de Maas, Peel en Maas en Venray. De opdracht moet leiden tot een duurzaam beleid, toegespitst op onze inwoners en rekening houdende met lokale behoeften en regionale en landelijke ontwikkelingen.
De uitwerking van die opdracht resulteert in een voorstel om de NV en de gemeenschappelijke regeling te ontvlechten en op te heffen. De beoogde datum daarvoor is 1-1-2027 waarbij de daadwerkelijke formele opheffing waarschijnlijk nog een bepaalde periode in 2027 in beslag zal nemen. De financiële effecten van de ontvlechting zijn afgedekt middels een bijdrage door de drie schapsgemeenten.

Peel en Maas zal vanaf 2027 verder gaan met een eigen lokaal leerontwikkelbedrijf.
In de begroting van Peel en Maas zijn structureel de bijdragen gebaseerd op exploitatietekorten van € 1,9 miljoen meerjarig opgenomen.

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)

Vestigingsplaats: Roermond

Gemeentelijke visie: BsGW moet op adequate en doelmatige wijze de heffing en inning van de gemeentelijke belastingen (afvalstoffenheffing, rioolheffing, OZB en verblijfs- en forensenbelasting) verzorgen namens de gemeente Peel en Maas.

Doelstelling: BsGW behartigt als uitvoeringsorganisatie van de deelnemende gemeenten en waterschappen de zorg voor het volledig, tijdig, rechtmatig, juist en doelmatig heffen en innen van de lokale belastingen. BsGW werkt daarbij tegen de laagst mogelijke kosten, uitgaande van de beste prijs/ prestatie verhouding gekoppeld aan een optimaal niveau van dienstverlening.
BsGW heeft een relatie met programma 1.2 beheer leefomgeving en het onderdeel algemene dekkingsmiddelen (belastingen) uit de gemeentelijke begroting.

Reden deelneming: Uit efficiencyoogpunt is het heffen en innen van lokale belastingen via BsGW voordeliger dan het zelf uitvoeren van die taken.

Activiteiten/prestaties: BsGW verzorgt de heffing en inning van de lokale belastingen (afvalstoffenheffing, rioolheffing, OZB, verblijf- en forensenbelasting) namens de gemeente Peel en Maas.

Organisatie bestuurlijk belang: BsGW is een gemeenschappelijke regeling bestaande uit:
Waterschappen:
Waterschap Limburg
Gemeenten:

Venlo	Bergen
Nederweert	Roermond
Beek	Leudal
Nuth	Maasgouw
Echt-Susteren	Roerdalen
Peel en Maas	Stein
Brunssum	Heerlen
Landgraaf	Onderbanken
Simpelveld	Voerendaal
Maastricht	Sittard-Geleen
Weert	Eijsden-Margraten
Schinnen	Valkenburg aan de Geul
Meerssen	Vaals
Gulpen-Wittem	Beesel
Gennep	Kerkrade
Mook en Middelaar	

Eigen – en vreemd vermogen: De saldi van eigen en vreemd vermogen bedragen

	31-12-2023 Jaarrekening 2024	31-12-2024 Jaarrekening 2024
Eigen vermogen	-2.835.000	5.224.000
Vreemd vermogen	3.592.000	11.562.000

	31-12-2025 Begroting 2026	31-12-2026 Begroting 2026
Eigen vermogen	2.802.000	2.802.000
Vreemd vermogen	6.103.000	5.815.000

Resultaat verbonden partij: Het verwachte resultaat van BsGW over 2026 is € 0.

Gemeentelijk aandeel in de kosten:	Voor 2026 is de gemeentelijke bijdrage van Peel en Maas € 801.759 (excl. BTW). *Deze bijdrage wordt verdeeld over de programma's 1.2 (v.w.b. afval en riolering), algemene dekkingsmiddelen (v.w.b. OZB, WOZ en verblijfsbelasting) en overhead (v.w.b. bedrijfsvoering).*
Risico's en weerstandspositie:	In 2024 heeft het Algemeen Bestuur besloten dat deelnemers een aanvullende bijdrage doen om het weerstandsvermogen van BsGW aan te vullen. Er is € 5.932.000 bijgestort waardoor het weerstandsvermogen op het vereiste niveau komt. Door het positieve rekeningresultaat over 2024 is het weerstandsvermogen nog verder toegenomen.

Modulair gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg-Noord (MGR SDLN)

Vestigingsplaats: Venlo

Gemeentelijke visie: De MGR SDLN behartigt de belangen van de deelnemers ten aanzien van uitvoerende taken binnen het sociaal domein.
(Gerelateerd aan thema 2 Sociaal domein)

Doelstelling: Tot 2022 kende de MGR SDLN één module: 'Opdrachtgeven in het sociaal domein'. Daarbinnen worden de volgende taken uitgevoerd:
- initiële inkoop;
- contracteren (uitvoeren van inkooptrajecten);
- contractbeheer;
- leveranciersmanagement (monitoring);
- voorfinancieren bovenregionale functies.

Vanaf 2022 is een 2e module toegevoegd aan de MGR SDLN en dat betreft 'Beschermd wonen, Maatschappelijke opvang en bemoeizorg & preventie' waaraan ook de gemeenten uit Midden Limburg deelnemen. Binnen deze module administreert en bewaakt de MGR de regionale begroting voor Beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Reden deelneming: Voor de inkoop van bepaalde bovenlokale en bovenregionale diensten is regionale samenwerking verplicht. Voor de andere inkoop binnen het sociaal domein is er vooral efficiencywinst te behalen door de regionale samenwerking.

Organisatie bestuurlijk belang: Aan de MGR SDLN nemen de volgende gemeenten deel:
Module 1: Opdrachtgeven in het sociaal domein:
- Beesel
- Bergen
- Gennep
- Horst aan de Maas
- Peel en Maas
- Venlo
- Venray

Module 2: Beschermd wonen, Maatschappelijke opvang en Bemoeizorg & preventie
- Beesel
- Bergen
- Gennep
- Horst aan de Maas
- Peel en Maas
- Venlo
- Venray
- Roermond
- Leudal
- Maasgouw
- Echt – Susteren
- Roerdalen
- Nederweert
- Weert

Eigen – en vreemd vermogen:

De saldi van eigen en vreemd vermogen bedragen:

	31-12-2023 Jaarrekening 2024	31-12-2024 Jaarrekening 2024
Eigen vermogen	275.000	270.000
Vreemd vermogen	14.296.272	10.701.315

	31-12-2025 Begroting 2026	31-12-2026 Begroting 2026
Eigen vermogen	0	0
Vreemd vermogen	3.580.000	3.409.000

Resultaat verbonden partij:

Resultaat 2026
Het verwachte resultaat over 2026 is € 0.

Gemeentelijk aandeel:

Peel en Maas is één van de 7 deelnemende gemeenten in module 1. In module 2 nemen ook de gemeenten uit Midden Limburg deel en zijn in totaal 14 deelnemers. Er geldt een gewogen stemverhouding op basis van inwoneraantallen waarbij een gekwalificeerde meerderheid moet instemmen om tot een besluit te komen.

De totale gemeentelijke bijdrage van Peel en Maas voor 2026 bedraagt € 379.494 (exclusief BTW).
Deze bijdrage is opgenomen in programma 2.2 Zorg en ondersteuning.

Risico's en weerstandspositie:

Het eigen vermogen van de MGR is minimaal. Dat betekent dat eventuele tekorten ten laste komen van de deelnemers.

Toekomstperspectief:

In de begroting 2026 van de MGR wordt ervan uitgegaan dat gemeenteraden zullen instemmen met de aanpassingen aan de gemeenschappelijke regeling die in een separaat raadsvoorstel wordt voorgelegd. Dat betekent dat rekening is gehouden met de (volwaardige) toetreding van de Midden-Limburgse gemeenten tot module 1; het uitvoeren van kwaliteits- en rechtmatigheidstoezicht door de MGR; de aanpassingen van de verdeelsleutel voor de uitvoeringskosten van module 2 en het overschot op de regionale begroting BW/MO.
De taken die mee 'overkomen' vanwege de aansluiting van Midden Limburg (zoals business control en backoffice) worden opgepakt door de MGR en volledig betaald door de gemeenten die deze diensten afnemen. De totale uitvoeringskosten van de MGR zullen dus flink toenemen (met ruim € 1,5 miljoen) maar de bijdrage in de uitvoeringskosten van de Noord-Limburgse gemeenten zal daardoor niet stijgen.

Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz

Gemeentelijke visie + doelstelling:

Gemeenten organiseren gezamenlijk de aanpak van het doelgroepenvervoer in Limburg en hebben de ambitie om het doelgroepenvervoer toekomstbestendig te organiseren met een nadrukkelijke aansluiting op het openbaar vervoer.
De basis hiervan staat in twee, door alle gemeenten vastgestelde, regionale visies van Zuid-, Noord- en Midden-Limburg.
G*erelateerd aan programma 2.2 Zorg en ondersteuning.*

Organisatie bestuurlijk belang:

Aan de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz nemen 32 Limburgse gemeenten deel die allemaal een zetel hebben in het algemeen bestuur.

Eigen – en vreemd vermogen:

De saldi van eigen en vreemd vermogen bedragen

	31-12-2023 Jaarrekening 2023	31-12-2024 Jaarrekening 2024
Eigen vermogen	3.005.099	1.422.744
Vreemd vermogen	4.490.067	7.608.110

	31-12-2025 Begroting 2026	31-12-2026 Begroting 2026
Eigen vermogen	785.515	779.391
Vreemd vermogen	6.722.320	7.254.133

Resultaat verbonden partij:

Resultaat 2026
Het verwachte resultaat voor 2026 bedraagt € 0.

Gemeentelijk aandeel:

Naast de vervoerskosten dragen gemeenten volgens een verdeelsleutel bij aan de kosten voor planning, regie en bedrijfsvoering.
De gemeentelijke bijdrage van Peel en Maas bedraagt in 2026: € 678.893.
Opgenomen onder programma 2.2 Zorg en ondersteuning.

Risico's en weerstandspositie:

Op 31-12-2024 is het weerstandsvermogen volgens de jaarrekening 2024 van Omnibuzz boven de norm dat op basis van de risico-inventarisatie aanwezig moet zijn.

Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN)

Vestigingsplaats: Venlo

Gemeentelijke visie en doelstelling

De Veiligheidsregio is het samenwerkingsorgaan van en voor de gemeenten en heeft tot doel de belangen van de gemeenten en hun ingezetenen te behartigen op het gebied van :

a) de brandweerzorg;
b) de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen;
c) de rampenbestrijding en crisisbeheersing;
d) het bevorderen van de multidisciplinaire uitvoering van de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de bestrijding van zware ongevallen;
e) het bevorderen van een samenhangend integraal veiligheidsbeleid in de regio;
f) de publieke gezondheidszorg als bedoeld in de Wet publieke gezondheid (Wpg).

Gerelateerd aan programma 2.2 Zorg en ondersteuning.
Gerelateerd aan programma 5.1 Integrale veiligheid.

Reden deelneming: Uit efficiency overwegingen en vanwege bestuurlijke duidelijkheid is ervoor gekozen alle taken waarbij de gemeente wil of moet samenwerken met andere gemeenten onder te brengen bij één organisatie.

Organisatie bestuurlijk belang: Het aantal deelnemers aan de Veiligheidsregio Limburg-Noord bestaat uit 15 gemeenten. Het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van die gemeenten. Deze hebben ieder 1 stem.

Eigen- en vreemd vermogen: De saldi van eigen en vreemd vermogen bedragen:

	31-12-2023 Jaarrekening 2023	**31-12-2024** Jaarrekening 2024
Eigen vermogen	8.014.000	11.268.000
Vreemd vermogen	47.551.000	40.724.000

	31-12-2025 Begroting 2026	**31-12-2026** Begroting 2026
Eigen vermogen	5.271.000	5.326.000
Vreemd vermogen	48.649.000	48.749.000

Resultaat verbonden partij: Er bestaat geen winstoogmerk. Een eventueel positief saldo op de baten en lasten in enig jaar wordt in overleg met de deelnemende gemeenten bestemd of terugbetaald aan de gemeenten.

Gemeentelijk aandeel: De bijdrage in 2026 is € 5.872.000; voor Publieke gezondheid € 2.312.000, voor Brandweerzorg € 3.115.000 en voor Crisisbeheersing € 445.000.

Risico's en weerstandspositie: In de vergadering van het Algemeen Bestuur is op 4 juli 2025 de geactualiseerde nota risicobeheersing en weerstandsvermogen vastgesteld. De minimale hoogte van het weerstandsvermogen wordt vastgesteld op basis van de risico-inventarisatie. Als het weerstandsvermogen te veel afwijkt van de financiële risico's dan wordt dit aangepast bij het vaststellen van de jaarrekening.

Toekomstperspectief:

Het beleidsplan voor 2024-2027 is in de vergadering van het Algemeen bestuur van 22 maart 2024 vastgesteld. Het beleidsplan bevat de meerjarige strategische kaders voor VRLN in het algemeen en voor de drie programma's Publieke Gezondheid, Brandweerzorg en Crisisbeheersing in het bijzonder. Het beleidsplan bouwt voort op de visies 2030 van de genoemde programma's die, voorafgaand aan het opstellen van het beleidsplan, bestuurlijk zijn vastgesteld.

De Veiligheidsregio heeft aangegeven dat de taakuitvoering van met name het programma Gezondheid onder grote druk staat doordat het beroep dat op de Veiligheidsregio wordt gedaan op onderdelen harder groeit dan de financiering. Samen met de gemeenten is in 2024 gestart met een versterkingstraject: 'Toekomstbestendige GGD'. Voor dit traject is een versterkingsplan opgesteld: 'Samen borgen van Publieke Gezondheid in Noord- en Midden-Limburg'. Het Algemeen Bestuur heeft op 6 december 2024 ingestemd met dit versterkingsplan.
De uitgangspunten voor het versterkingstraject zijn:

- De GGD voert wettelijke taken naar behoren uit, dat wil zeggen volgens landelijke protocollen.
- De GGD gebruikt andere financieringsbronnen waar het kan en doet een beroep op gemeenten waar dat noodzakelijk is.
- De GGD streeft naar een gemeentelijke bijdrage die noodzakelijk is om de wettelijke taken op het gebied van publieke gezondheid naar behoren uit te voeren.
- De GGD wil een goede werkgever zijn voor haar medewerkers.

Gemeenschappelijke Regeling RUD Limburg-Noord (GR RUD LN)

Vestigingsplaats: Roermond

Gemeentelijke visie en doelstelling: De GR RUD LN is een innovatieve, slagvaardige en efficiënte organisatie, die bijdraagt aan de verbetering van de kwaliteit, gezondheid en veiligheid van de leefomgeving en aan de verbetering van de dienstverlening aan burgers en bedrijven. De deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid om:

1) de kwaliteit van dienstverlening aan burgers, bedrijven en belanghebbenden te verbeteren bij de uitvoering van VTH-taken;
2) de kwaliteit, veiligheid en gezondheid van de leefomgeving te verbeteren.

Reden deelneming: De Gemeenschappelijke Regeling Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord is per 1 januari 2018 van kracht. Het doel van deze regeling was en is om samen met de deelnemers

1) de kwaliteit van dienstverlening aan burgers, bedrijven en belanghebbenden te verbeteren bij de uitvoering van VTH-taken
2) de kwaliteit, veiligheid en gezondheid van de leefomgeving te verbeteren.

Organisatie bestuurlijk belang: Aan de GR RUD LN nemen de volgende partijen deel:

-Provincie Limburg

Gemeenten:

-Beesel
-Bergen
-Echt-Susteren
-Gennep
-Horst aan de Maas
-Leudal
-Maasgouw
-Mook en Middelaar
-Nederweert
-Peel en Maas
-Roerdalen
-Roermond
-Venlo
-Venray
-Weert

Eigen en vreemd vermogen: Het eigen en vreemd vermogen bedraagt:

	31-12-2023 Jaarrekening 2024	31-12-2024 Jaarrekening 2024
Eigen vermogen	721.000	1.038.000
Vreemd vermogen	1.673	2.075

	31-12-2025 Begroting 2026	31-12-2026 Begroting 2026
Eigen vermogen	716.000	716.000
Vreemd vermogen	2.089.000	2.104.000

Resultaat verbonden partij: Volgens de begroting 2026 is het resultaat € 0.

Gemeentelijk aandeel: De gemeentelijke bijdrage van Peel en Maas aan de GR RUD LN bedraagt in 2026: € 175.118.
Deze bijdrage is opgenomen onder programma 1.1 Vitale leefomgeving.

Risico's en weerstandspositie: Er is een uitgebreide risico-inventarisatie uitgevoerd met betrekking tot de GR RUD LN waaruit blijkt dat het niet noodzakelijk is om een eigen weerstandsvermogen op te bouwen.

Toekomstperspectief: Op 28 maart 2024 heeft het AB het plan van aanpak vastgesteld over de toekomt van de RUD LN als een robuuste omgevingsdienst. De uitvoering van dat plan heeft grote impact op de toekomstige begrotingen. Zowel wat betreft de incidentele kosten van het project om de organisatie te transformeren naar een robuuste variant als de structurele kosten wanneer dat project voltooid is.
In 2026 vindt die belangrijke transitie plaats, waarbij de huidige organisatie naar verwachting per 1 april 2026 zal overgaan in de nieuwe Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg (OD NML), passend binnen de landelijke robuustheidseisen. Het bedrijfsplan voor deze nieuwe Omgevingsdienst is in juni 2025 door het AB vastgesteld.
De financiële gevolgen van dit plan voor Peel en Maas zijn meegenomen in deze begroting.

Maasveren Limburg-Noord

Vestigingsplaats: Horst aan de Maas

Gemeentelijke visie en doelstelling

De Gemeenschappelijke Regeling Maasveren Limburg-Noord moet zorg dragen voor het beheer en de exploitatie van de Maasveren op het grondgebied van de deelnemende gemeenten.

In het kader van de Gemeenschappelijke Regeling Maasveren Limburg-Noord draagt de gemeente Horst aan de Maas als centrumgemeente, in opdracht van de deelnemers aan deze Regeling, er zorg voor dat de belangen van de Maasoever-gemeenten, elk voor zover het hun grondgebied betreft, worden behartigd op het gebied van onderhoud en vervanging van de vaartuigen Maasveren Limburg-Noord en het onderhoud en beheer van de veerstoepen.

Het uitgangspunt bij de exploitatie is:
- Handhaven van de continuïteit en kwaliteit van alle vijf Maasveren
- Zo ruim mogelijke vaartijden
- Zo laag mogelijke tarieven
- Borging van veiligheid

Gerelateerd aan programma 1.2 Beheer fysieke leefomgeving.

Reden deelneming: De continuïteit en kwaliteit van alle vijf maasveren te handhaven.

Organisatie bestuurlijk belang: De deelnemende gemeenten in de Gemeenschappelijke Regeling Maasveren Limburg-Noord zijn Horst aan de Maas, Venlo, Beesel en Peel en Maas. Er is tenminste eenmaal per jaar portefeuillehoudersoverleg. Dit overleg bestaat uit de verantwoordelijk portefeuillehouders Veren van de deelnemende gemeenten. Voorzitter van het overleg is de portefeuillehouder van de centrumgemeente Horst aan de Maas.
De gemeenteraden van de 4 deelnemers stellen jaarlijks vóór 1 juli, voorafgaand aan het jaar waarvoor deze geldt, de begroting vast.

Eigen en vreemd vermogen: Het eigen vermogen bedraagt:

	31-12-2023 **Jaarrekening 2024**	**31-12-2024** **Jaarrekening 2024**
Eigen vermogen	2.055.227	1.824.451

	31-12-2025 **Begroting 2026**	**31-12-2026** **Begroting 2026**
Eigen vermogen	1.807.479	1.919.960

Resultaat verbonden partij: Uitgangspunt is een kostendekkende exploitatie van de vijf maasveren gezamenlijk. Eventuele overschotten worden in de algemene reserve gestort, eventuele tekorten worden aan de algemene reserve onttrokken.
Het verwachte resultaat in 2026 is € 112.480. De exploitatie geschiedt op basis van de op 22 december 2022 overeengekomen Concessie-overeenkomst tussen de centrumgemeente Horst aan de Maas (namens de GR Maasveren Limburg-Noord) en Ton Paulus Veerbedrijf BV. Het is een overeenkomst voor 5 jaar voor de gezamenlijke exploitatie van de vijf veerverbindingen.
De veren blijven in eigendom van de centrumgemeente en worden door middel van een huurbepaling beschikbaar gesteld aan de exploitant, die ook verantwoordelijk is voor het onderhoud.

De exploitant betaalt € 320.433 per jaar aan de GR Maasveren voor concessie vergoeding en verhuur maasveren.
Hiermee worden naast de apparaatskosten van de centrumgemeente en het onderhoud aan de veerstoepen, ook de algemene reserve aangevuld welke gebruikt wordt voor de vervangingsinvesteringen in de komende jaren.

Gemeentelijk aandeel: Uitgangspunt is een kostendekkende exploitatie van de vijf Maasveren gezamenlijk. Eventuele overschotten worden in de algemene reserve gestort; eventuele tekorten worden aan de algemene reserve onttrokken.

Risico's en weerstandspositie: Als uit de exploitatie blijkt dat zich structurele tekorten zouden gaan voordoen, worden via wijzigingen in de exploitatie (tarieven, veertarieven, in het uiterste geval opheffen van veerverbinding(en)) maatregelen getroffen worden om de exploitatie tenminste kostendekkend te houden of te maken.
Als sprake is van kosten die de omvang van de reserve te boven gaan, zijn de deelnemers samen verantwoordelijk voor de dekking van de kosten met een evenredige verdeling op basis van inwoneraantal.

Toekomstperspectief: **Concessieovereenkomst**
Op 31 december 2022 liep de oude concessieovereenkomst af. Per 22 december 2022 is er een nieuwe concessieovereenkomst, voor de duur van 5 jaar, gesloten met de huidige exploitant.

Veerstoepen
In afspraak met de exploitant is gekozen om de damwanden buiten de drukke periode aan te brengen. De damwanden en gewapende betondek zijn in 2024 bij vijf veerstoepen aangelegd. De resterende twee veerstoepen zullen na de hoogwater periode in 2025 worden aangepakt. In de gewijzigde begroting 2025 is hiervoor een extra bedrag opgenomen. Door deze aanpak zijn zeven van de tien veerstoepen klaar voor de toekomst. De resterende veerstoepen vertonen vanwege hun ligging geen schade van het hoogwater. Voor deze veerstoepen is er geen noodzaak om werkzaamheden uit te voeren.

Nazorg (bodemzorg) Limburg BV

Vestigingsplaats: Maastricht

Gemeentelijke visie en doelstelling: De kerntaken van Nazorg Limburg BV zijn:
1) het beheren van grotere complexe voormalige stortplaatsen in Limburg
2) het renderend maken van het vermogen dat daarvoor beschikbaar is gesteld.

Er zijn voorzieningen aangebracht die ervoor zorgen dat mogelijk in deze locaties aanwezige verontreinigingen zich niet verspreiden naar de omgeving.

Nazorg Limburg BV is verantwoordelijk voor het in stand houden van deze voorzieningen.

Reden deelneming: Het beheren van de voormalige stortplaatsen in Limburg door één organisatie. Alle gemeente in de provincie Limburg zijn aandeelhouder. Nazorg Limburg zoekt duurzame oplossingen voor gesloten stortplaatsen. Ze zijn gespecialiseerd in het maken van risicoberekeningen, in monitoring en in risicobeheersing van dit soort locaties.
(Gerelateerd aan programma 1.2 Beheer fysieke leefomgeving)

Organisatie bestuurlijk belang: Geplaatst kapitaal bestaat uit 55.280 aandelen van € 0,45. Bij de gemeenten staan 27.640 aandelen uit. Ieder aandeel geeft recht op één stem. De gemeente Peel en Maas heeft 990 aandelen. Nazorg Limburg is een zelfstandige vennootschap en heeft alle gemeenten in de provincie Limburg als aandeelhouder.

Eigen- en vreemd vermogen: De saldi van eigen en vreemd vermogen bedragen:

	31-12-2023 Jaarrekening 2023	**31-12-2024** Jaarrekening 2024
Eigen vermogen	8.958.921	11.038.221
Vreemd vermogen	32.450.524	32.965.197

	31-12-2025 Concept begroting 2026	**31-12-2026** Concept begroting 026
Eigen vermogen	11.500.000	12.000.000
Vreemd vermogen	33.300.000	34.800.000

Resultaat verbonden partij: Het resultaat van de conceptbegroting 2026 is € 500.000; als gevolg van met name de opbrengsten van zonnepanelen en het rendement van de beleggingsportefeuille.

Gemeentelijk aandeel: Was € 0,25 per inwoner; voor 10 jaren tot en met 2021. Vanaf 2022 is er geen bijdrage meer verschuldigd.

Risico's en weerstandspositie:	In juni 2021 is het bestaande beleggingsstatuut in verband met de beleggingen in de zonneparken aangepast. Uitgangspunt is dat, conform wet Financiering Decentrale Overheden (Fido) tenminste 42% van de effectenportefeuille bestaat uit producten waarvan de hoofdsom is gegarandeerd.
Toekomstperspectief:	Nazorg Limburg is permanent op zoek naar mogelijkheden om gesloten stortplaatsen een maatschappelijk verantwoorde functie te geven. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de nieuwe activiteiten het beleid van de overheid ondersteunen.

Gemeente Helden Holding BV

Vestigingsplaats: Helden

Organisatie bestuurlijk belang: De gemeente Peel en Maas heeft via de gemeente Helden Holding BV 100% van de aandelen van “De Heldense Bossen BV” in bezit. De aandelen van de Holding staan voor een bedrag van € 862.182 op de balans van de gemeente.

Risico: Het risico voor Gemeente Helden Holding BV is minimaal gelet op:
1) de omvang van het eigen vermogen en
2) de resultaten van de dochteronderneming.

Eigen- en vreemd vermogen: De saldi van eigen en vreemd vermogen bedragen:

	31-12-2022 Jaarrekening 2022	**31-12-2023** Jaarrekening 2023
Eigen vermogen	1.810.017	1.944.770
Vreemd vermogen	1.650	1.650

Resultaat: Het netto resultaat na belastingen over 2023 is € 134.753 positief en is aan de overige reserve toegevoegd.

Toekomstperspectief: De gemeenteraad heeft besloten om de huidige eigendomsverhoudingen te handhaven en dus de camping niet te verkopen. In opdracht van de gemeenteraad zijn aanvullende doelstellingen voor de camping uitgewerkt.

Regionale Energie Strategie Noord- en Midden Limburg (RES-NML)

Vestigingsplaats: Venlo

Gemeentelijke visie Gemeente Peel en Maas wil middels de RES-NML streven naar een regionaal gedragen, betaalbare en haalbare energietransitie.

Doelstelling: De doelstelling van de centrumregeling is het maken en uitvoeren van regionale afspraken over duurzame energie, (niet-fossiele) warmtebronnen en energiebesparing. Die tezamen bijdragen aan het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen conform de afspraken uit het Nationaal Klimaatakkoord.

Reden deelneming: In de Kaderstelling Ruimte 2024-2035 is aangegeven dat gemeente Peel en Maas klimaat en energieneutraal is in 2050. Echter kunnen wij dit doel niet alleen bereiken en hebben we ervoor gekozen om middels de RES NML samen te werken met gemeenten in de regio.

Activiteiten / prestaties:

Thema	Activiteit
Grootschalige opwek	Zon- en windprojecten, zon-op-dak versnellings-programma
CO_2-reductie & besparing	Regionaal energiebesparingsprogramma, coaching, energieloket
Warmtetransitie	Onderzoek naar alternatieve warmtebronnen, structureel uitvoeringsplan
Governance & samenwerking	Regionaal programmabureau, structurele samenwerking vanaf 2023
Kennisdeling & participatie	Community of Practice, regionale bijeenkomsten en platformmondialisatie
Monitoring	Voortgangsrapportage, aansluiting op NP RES
Lokale projecten	Zonnecarports, waterstof sessies, lokale betrokkenheid aan RES

Organisatie bestuurlijk belang: Gemeenschappelijke regeling Centrumregeling Regionale Energie Strategie Noord- en Midden Limburg bestaat uit de gemeenten Mook en Middelaar, Bergen, Gennep, Venray, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Beesel, Roermond, Weert, Nederweert, Echt-Susteren, Maasgouw, Roerdalen, Leudal en Venlo, het dagelijks bestuur van het Waterschap Limburg en het college van gedeputeerde staten van de provincie Limburg,

Eigen – en vreemd vermogen

	01-01-2025	31-12-2025
Eigen vermogen	0	0
Vreemd vermogen	0	0

Resultaat verbonden partij: Het verwachte exploitatieresultaat van de gemeenschappelijke regeling over 2025 bedraagt € 0. In 2025 wordt ongeveer €2,5 miljoen aan kosten verwacht.

Gemeentelijk aandeel in de kosten: De gemeente Peel en Maas draagt jaarlijks een vast bedrag van € 2,60 per inwoner bij aan de RES NML. Deze bijdrage is opgenomen onder programma 1.1. Vitale leefomgeving.

Toekomstperspectief: Op dit moment focust de RES NML zich op de energietransitie. Voor de toekomst wordt echter onderzocht of dit werkveld uitgebreid kan worden met thema's zoals de circulaire economie, aangezien er binnen projecten vaak sprake van overlap is tussen deze twee onderwerpen.

7-F Paragraaf grondbeleid

Algemeen

Met het grondbeleid oefenen we invloed uit op het gebruik van gronden. Dit is wenselijk omdat het bijdraagt aan het bereiken van de doelstellingen voor volkshuisvesting, infrastructuur, werkgelegenheid, milieu en financiën.

Hoofdlijnen voor kaderstelling vastgoed- en grondbeleid

In 2024 is het grondbeleid geactualiseerd middels de nieuwe nota grondbeleid gemeente Peel en Maas 2024, vastgesteld door de gemeenteraad op 27 juni 2024. Daarnaast zijn de moties verwerkt bij het vaststellen van de kadernota 2026. Hoofdlijnen zijn:

- De gemeente kiest voor een situationeel/actiever grondbeleid voor woningbouw en een actief grondbeleid voor industrieterreinen;
- Voor de ontwikkeling van de gebieden met een passief grondbeleid worden zoveel mogelijk anterieure overeenkomsten aangegaan, waarbij de gemeente de kaders vaststelt;
- De gemeente bedingt steeds dat zij een beslissende stem heeft betreffende het bouwprogramma, stedenbouwkundige plannen en beeldkwaliteit;
- De gemeente wil maatschappelijk gewenst en efficiënt ruimtegebruik bewerkstelligen waarbij gestreefd wordt naar een optimale prijs/kwaliteitsverhouding;
- De gemeente heeft een jaarlijks budget van € 5 miljoen beschikbaar voor strategische verwervingen
- De gemeente hanteert marktconforme grondprijzen;
- De gemeente wil via haar grondbeleid ervoor zorgen dat voldoende geld beschikbaar komt voor de realisatie van publieke doelstellingen en gemeenschapsvoorzieningen en eventuele (in financiële zin) negatieve resultaten op bepaalde locaties opvangen door positieve resultaten elders;
- De gemeente heeft niet als primaire taak om vastgoedeigenaar te zijn. Zij zal daarom, daar waar mogelijk en wenselijk, haar vastgoed vervreemden;
- Het vastgoed dat in eigendom blijft bij de gemeente wordt tegen commerciële prijzen beheerd. Waar dit qua gebruikers niet mogelijk is zal dit aan de gebruikers worden gecompenseerd;
- De gemeente zorgt voor voldoende weerstandsvermogen specifiek voor de grondexploitaties.

Grond- en vastgoedbeleid

Binnen de hiervoor genoemde hoofdlijnen van het grond- en vastgoedbeleid kan het college nadere regels stellen die de uitvoering van de kaders verduidelijken. Ten aanzien van het grondprijzenbeleid herziet het college jaarlijks de grondprijzen.

Nieuwe wet- en regelgeving

Besluit begroting en verantwoording Provincies en gemeenten (BBV)
In het kader van het BBV is er vooralsnog geen aangepaste regelgeving te verwachten.

Plankostenscan
Met ingang van de omgevingswet is ook de plankostenscan geactualiseerd. Per 1 januari 2024 is de “Regeling plankostenscan” opgenomen in hoofdstuk 13 van de omgevingswet. Er zijn 2 rekenmodellen beschikbaar voor de plankostenscan, respectievelijk een model voor het kostenverhaal mét en een model voor kostenverhaal zonder tijdvak. De modellen kunnen worden gebruikt voor het berekenen van de plankosten bij een wijziging omgevingsplan en omgevingsvergunningen voor buitenplanse omgevingsplanactiviteiten.

Omgevingswet
De omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden.

Grondexploitatie

In de toelichting op lopende projecten (plannen die door de gemeenteraad zijn vastgesteld) over de grondexploitatie worden voor het totaal van de in exploitatie zijnde complexen aangegeven:

A. De boekwaarde aan het begin van het begrotingsjaar;
B. De vermeerderingen (uitgaven en kosten) in het begrotingsjaar;
C. De verminderingen (verkopen en/of subsidies) in het begrotingsjaar;
D. De boekwaarde aan het einde van het begrotingsjaar;
E. De geraamde nog te maken kosten en een onderbouwing hiervan;
F. De geraamde opbrengsten en een onderbouwing hiervan;
G. Het geraamde eindresultaat;
H. Een uiteenzetting van de wijze waarop eventuele nadelige resultaten worden opgevangen;
I. Van de nog niet in exploitatie genomen gronden wordt de gemiddelde boekwaarde per m² vermeld.

De actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie

In de tabel grondexploitaties staan de resultaten van de diverse grondexploitaties die bijgewerkt zijn tot en met de (voorgestelde) wijzigingen in de 1e bijstellingsrapportage 2024. De berekeningen van de grondexploitaties zijn gemaakt op basis van aannames en onderhevig aan grote onzekerheden. Hierdoor kunnen de resultaten van de grondexploitaties ieder jaar afwijken zonder dat de inhoud van het project wijzigt. Het resultaat is daarom geen hard cijfer omdat dit veelal in de toekomst ligt. De gepresenteerde resultaten zijn de te verwachten uiteindelijke resultaten waarbij géén rekening is gehouden met reeds tussentijds genomen POC-winsten en tussentijdse toevoegingen aan reserves, dit conform de regels van het BBV.
(POC= Percentage Off Completion)

Geraamde winstneming

In 2026 verwachten we één project af te sluiten.
Verder verwachten de volgende winsten en verliezen:

- 2026: verwachte winst € 2.950.083 en verwachte verliezen ten laste van voorziening € 0
- 2027: verwachte winst € 24.595 en verwachte verliezen ten laste van voorziening € 10.745
- 2028: verwachte winst € 0 en verwachte verliezen ten laste van voorziening € 0
- 2029: verwachte winst € 839.153 en verwachte verliezen ten laste van voorziening € 0

Voor verliesgevende exploitaties is een voorziening gevormd.
De verwachte winsten zijn inclusief de in de loop der jaren al tussentijdse genomen en nog te nemen POC-winsten voor het af te sluiten project.

Reserves en risico's

Grondbeleid gaat gepaard met grote financiële kansen en risico's. Uitgangspunt van het grondbeleid is dat de risico's afgedekt moeten kunnen worden. Hierbij geldt dat de reserves voor grondzaken groot genoeg moeten zijn om de grondexploitatie op reguliere wijze te laten functioneren als er onvoorzien een jaar lang bijvoorbeeld geen grond wordt verkocht of als er onverwachte tegenvallers ontstaan.

Toekomst reserves:
De aanwezige middelen in reserves (reserve risico's grondexploitatie, reserve herstructureringsfonds, reserve infrastructurele werken, reserve kwaliteitsfonds, reserve huisvestingsfonds) blijven behouden voor ruimtelijke opgaven. Bijvoorbeeld: herstructureringsopgave van woningbouw in de kernen, herinrichting van het landelijke gebied, opgave sociale woningbouw en mogelijke uitbreidingen van bedrijventerreinen.

Omvang weerstandvermogen (reserve en voorziening)

Het weerstandsvermogen dat benodigd is voor de grondexploitaties wordt als volgt bepaald:

1. De IFLO-norm (Inspectie Financiën Lagere Overheden). De IFLO-norm relateert de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit aan de boekwaarden van (nog) in exploitatie te nemen complexen en de te maken kosten.
2. Verschil tussen de POC winsten en de bijbehorende boekwaarden van deze grondexploitaties.

IFLO-norm
De norm bedraagt:

- 10% van de boekwaarden van de exploitaties plus
- 10% van (nog) te maken kosten in de exploitaties.

De IFLO-norm houdt rekening met de toekomstige verplichtingen bij een lopende exploitatie.

Het verwachte verloop van de IFLO norm is:

Stand per 1-1:	Boekwaarde	10 % van de BW	Nog te maken kosten	10 % van de nog te maken kosten	Benodigd weerstandsvermogen
2026	-2.254.366	225.437	9.501.040	950.104	1.175.541
2027	-1.779.559	177.956	6.556.020	655.602	833.558
2028	-4.026.740	402.674	4.124.015	412.402	815.076
2029	-3.612.931	361.293	2.150.588	215.059	576.352
2030	-2.359.091	235.909	958.611	95.861	331.770

Aanvullend op de IFLO norm wordt nog als weerstandsvermogen meegenomen het verschil tussen de boekwaarden van de grondexploitaties en de genomen POC winsten van deze grondexploitaties.

Boekwaarde versus POC winsten
Het verschil tussen boekwaarden en genomen POC winsten van deze grondexploitaties is voor het laatst bepaald bij de jaarrekening 2024.

Plan	Totale POC-winst	Aandeel POC-winst in reserve grex	Boekwaarde **per 31-12-2024**	Verschil boekwaarde versus **POC-winst**
In den Bosch	2.810.000	1.437.770	3.298.106	1.860.336
Industrieterrein Panningen fase 1,2,3 geconsolideerd	630.000	223.820	-390.146	-613.966
stand per 31-12-2024	**3.440.000**	**1.661.590**	**2.907.959**	**1.246.370**

Het benodigde weerstandsvermogen op basis van IFLO en POC-winsten bedraagt € 2.421.911
(IFLO: € 1.175.541 + POC: € 1.246.370)

Weerstandscapaciteit:

Voorziening verliezen grondexploitaties per 1-1-2026	€	3.895.030	
Reserve risico's grondexploitatie per 1-1-2026	€	2.000.000	*+
Weerstandscapaciteit per 1-1-2026	€	5.895.030	
Verwachte winsten 2025	€	0	
Verwachte verliezen 2025	€	1.019.323	-
Verwachte weerstandscapaciteit begin 2026	**€**	**4.875.707**	

**de reserve risico's grondexploitatie is per 1.1.2025 groter dan de toegevoegde POC-winst van de winstgevende projecten (€ 1.661.590) en de geclaimde aanwendingen reserve grondexploitatie (€ 516.917) per die datum. De verwachting is (uiteraard) dat de POC-winsten grotendeels definitief gaan worden en dat de reserve grondexploitatie zowel de geclaimde aanwendingen, alsook het risico van minder winst kan opvangen.*

De aanwezige weerstandscapaciteit van € 4.875.707 is hiermee ruim voldoende om aan het benodigde weerstandsvermogen € 2.421.911 te voldoen.

Grondbank

In de grondbank Peel en Maas zitten onroerende zaken waar nog geen definitieve ontwikkeling voor plaatsvindt. De grondbank is als volgt samengesteld:

Overzicht boekwaarde grondbank Peel en Maas	waarde in €		oppervlakte m²	waarde per m²
Praktijkruimte JF Kennedylaan 94 opgave B&U Panningen	223.000,00	bedrijfspand	630,00	353,97
Totaal waarde bedrijfspanden	**223.000,00**			
Geliberaliseerde pacht (vm gemeente Helden)	1.203.449,50	grond	722.848	1,66
Reguliere verpachtingen (vm gemeente Helden)	897.056,13	grond	1.025.207	0,88
Perceel H 979	99.975,00	grond	19.975	5,01
Perceel H 197, 198 en 199	182.005,00	grond	36.401	5,00
Perceel M 130 pachtvrij gemaakt	162.721,25	grond	46.710	3,48
Giel Peetershof fase 2b	675.413,04	grond	21.495	31,42
Perceel G 4872 en 5045 (vm basisschool Panningen-zuid)	180.553,37	grond	7.324	24,65
Terrein Loosteeg voormalig Gourmetsalades Panningen	62.192,00	grond	11.960	5,20
Perceel V 292	21.913,60	grond	3.424	6,40
Perceel W 847	51.072,00	grond	8.512	6,00
Gronden LOG	541.525,35	grond	69.082	7,84
Perceel D 2144	189.533,30	grond	32.510	5,83
Perceel vm postkantoorlocatie	421.459,62	grond	1.472	286,32
Perceel W 253	104.982,00	grond	17.497	6,00
Perceel D 5139	23.649,16	grond	9.621	2,46
Perceel H 718 en 3452	500.000,00	grond	34.075	14,67
Perceel M 129	341.025,00	grond	45.470	7,50
Perceel G 7902	91.091,22	grond	2.565	35,51
Perceel G 5754, 49+41	120.701,47	grond	3.410	35,40
Regulier verpachtingen Kessel	43.337,88	grond	49.529	0,88
Perceel F 226	102.425,00	grond	6.025	17,00
Geliberaliseerde pacht Meijel	28.808,56	grond	54.136	0,532
Reguliere verpachtingen Meijel	81.740,76	grond	93.418	0,875
Kavelruil Meijel D 260	53.900,00	grond	15.400	3,50
Kavelruil Meijel akte 24-5-2019 D 397	51.687,00	grond	8.270	6,25
Kavelruil Meijel akte 24-5-2019 D 398	39.375,00	grond	6.300	6,25
Kavelruil Meijel akte 24-5-2019 D 1457	88.563,00	grond	14.170	6,25
Kavelruil Meijel akte 24-5-2019 D1458	90.063,00	grond	14.410	6,25
Kavel F 15	83.905,99	grond	3.610	23,24
Kavel F 8 en F 11	187.774,63	grond	12.340	15,22
R 253 nabij uitbreiding De Schor te Maasbree	41.492,43	grond	47.227	0,88
R 586 achter Rena nabij De Schor te Maasbree	1.563,86	grond	1.780	0,88
V 328 Rinkesfort te Maasbree (toek.natuurontw.)	2.635,72	grond	3.000	0,88
R 287 nabij uitbreiding De Schor te Maasbree	5.280,23	grond	6.010	0,88
Percelen R 286 en R 342 nabij De Schor	41.536,25	grond	23.734	1,75
Reguliere verpachtingen Maasbree/Baarlo	114.998,63	grond	131.427	0,88
Grondexploitatie Meuleveld 2e fase	423.454,09	grond	30.008	14,11
Grond nabij Kuukven fase 5	41.632,50	grond	5.551	7,50
R 386 en R 453 nabij de Schor/bruidsmodezaak	60.022,50	grond	8.003	7,50
Perceel K 3426 Meuleveld	155.975,00	grond	3.670	42,50
Perceel K 3135 Meuleveld	48.247,50	grond	919	52,50
Perceel K 3429 Meuleveld	50.662,50	grond	965	52,50
Perceel M 1052ged, 1055ged, 1056, 1057, 1060 nabij Kuukven5	105.970,00	grond	10.456	10,13
Perceel R 1018 (80% van koopsom, 20% volgt in 2026)	193.300,00	grond	9.665	20,00
Totale waarde gronden	**8.008.670,02**		**2.679.581**	**2,99**

Totale waarde grondbank 31-12-2025	**€ 8.231.670**

De (verpachte) gronden zijn gewaardeerd tegen aanschafwaarde of lagere marktwaarde.
De gemiddelde boekwaarde van de totale gronden in de grondbank bedraagt (afgerond) € 2,99 per m2.

De gemeente is voornemens om ook in de resterende maanden van 2025 en in het jaar 2026 strategische percelen aan te kopen. Hiermee is nog geen rekening gehouden in bovenstaand overzicht.
De strategische verwervingen die in 2025 zijn gedaan bedragen ca. € 4,2 miljoen en zijn als volgt te specificeren:

Strategische verwervingen 2025:

M.b.t. de Schor	€	2.050.000
M.b.t. Hummerenweg	€	585.000
M.b.t. Bergweg	€	1.120.000
M.b.t. De Kievit	€	150.000
M.b.t. Meuleveld	€	295.000

Overzicht grondexploitaties

Het overzicht laat het verloop van de grondexploitaties zien tot en met de wijzigingen in de 1e bijstellingsrapportage 2025.

project	BW 1-1-2026	2026 vermeerd.	2026 vermind.	BW 1-1-2027	2027 vermeerd.	2027 vermind.	BW 1-1-2028
Actieve projecten							
Dorpshart Grashoek	**-75.252**						
Herontwikkeling vm VMBO locatie	**-944.071**						
In den Bosch Maasbree	**3.010.611**	60.528	-	**2.950.083**			
In de Pas	**-347.323**	76.729	503.700	**79.648**	91.349	956	**-10.745**
Nelisveld	**-283.498**	256.148	359.250	**-180.396**	154.259	359.250	**24.595**
Industrieterrein Panningen fase 1,2,3	**-929.275**	965.397	-	**-1.894.672**	571.553	1.277.351	**-1.188.873**
Heierhof-Kuukven fase 3,4,5	**-1.480.491**	977.047	971.782	**-1.485.756**	1.034.310	989.797	**-1.530.269**
Giel Peetershof fase 2a	**-1.205.068**	609.172	565.772	**-1.248.467**	580.534	507.553	**-1.321.448**
	-2.254.366	2.945.021	2.400.504	**-1.779.559**	2.432.005	3.134.907	**-4.026.740**

(verwachte) winstnames	**0**	**2.950.083**	**24.595**
(verwachte) verliesnames	**-1.019.323**	**0**	**-10.745**

***Vermeerderingen**: Uitgaven en kosten die de grondkosten bij een grondexploitatie verhogen. Bijvoorbeeld aanlegkosten wegen of rentelasten.*
***Verminderingen:** Inkomsten die de grondkosten bij een grondexploitatie verlagen. Bijvoorbeeld verkopen van grond of ontvangen subsidies.*

project	BW 1-1-2028	2028 vermeerd.	2028 vermind.	BW 1-1-2029	2029 vermeerd.	2029 vermind.	BW 1-1-2030
Actieve projecten							
Dorpshart Grashoek							
Herontwikkeling vm VMBO locatie							
In den Bosch Maasbree							
In de Pas	**-10.745**						
Nelisveld	**24.595**						
Industrieterrein Panningen fase 1,2,3	**-1.188.873**	304.994	1.302.898	**-190.969**	298.835	1.328.956	**839.153**
Heierhof-Kuukven fase 3,4,5	**-1.530.269**	1.006.032	1.098.188	**-1.438.113**	869.336	1.116.861	**-1.190.589**
Giel Peetershof fase 2a	**-1.321.448**	662.400	-	**-1.983.849**	23.806	-	**-2.007.655**
	-4.026.740	1.973.427	2.401.086	**-3.612.931**	1.191.977	2.445.817	**-2.359.091**

(verwachte) winstnames	**24.595**	**0**	**839.153**
(verwachte) verliesnames	**-10.745**	**0**	**0**

***Vermeerderingen**: Uitgaven en kosten die de grondkosten bij een grondexploitatie verhogen. Bijvoorbeeld aanlegkosten wegen of rentelasten.*
***Verminderingen:** Inkomsten die de grondkosten bij een grondexploitatie verlagen. Bijvoorbeeld verkopen van grond of ontvangen subsidies.*

7–G Paragraaf Lokale heffingen

In deze paragraaf geven we inzicht in de omvang van de lokale heffingen die Peel en Maas haar inwoners oplegt. Onder lokale heffingen worden de OZB en de afvalstoffen- en rioolheffing verstaan. In deze paragraaf komen ook de verblijfsbelasting, leges en grafrechten aan bod maar voor de gemiddelde lokale lastendruk van de inwoner van Peel en Maas spelen deze geen rol.

Algemeen/visie:

Voor riolering en afval zijn de tarieven gebaseerd op het uitgangspunt van kostendekkendheid. Voor riolering geldt dat op basis van het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) over een periode van 80 jaar de kostendekkendheid is bepaald.
Voor de OZB-opbrengsten is vanaf 2026 een opbrengststijging opgenomen van 2,0% (conform de uitgangspunten in de Kadernota 2026). Dit betreft de stijging exclusief de areaaluitbreiding. De opbrengsten uit de OZB zijn algemene opbrengsten die vrij inzetbaar zijn. Bij bepaling van de OZB-tarieven wordt naast de opbrengststijging ook rekening gehouden met de gemiddelde waardeontwikkeling in Peel en Maas waardoor op individueel niveau een andere lastenontwikkeling kan ontstaan.
De totale opbrengst aan lokale heffingen voor 2026 is als volgt verdeeld:

Lokale heffingen	Baten 2026	Onderdeel begroting
Opbrengst afvalstoffenheffing	4.576.250	Programma 1.2 beheer vitale leefomgeving
Opbrengst rioolheffing	6.511.045	Programma 1.2 beheer vitale leefomgeving
OZB	9.572.687	Algemene dekkingsmiddelen
Verblijfsbelasting	1.150.000	Algemene dekkingsmiddelen

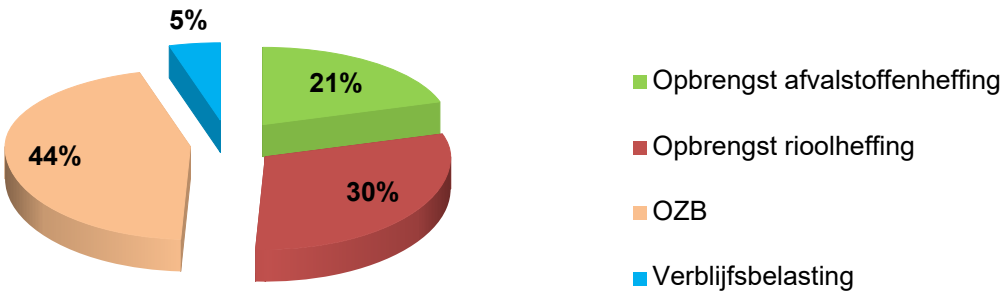

Meerjarig gelden de volgende opbrengsten:

Lokale heffingen	2026	2027	2028	2029
Opbrengst afvalstoffenheffing	4.576.250	4.857.125	4.990.883	5.030.603
Opbrengst rioolheffing	6.511.045	6.641.266	6.774.091	6.909.573
OZB	9.572.687	9.812.004	10.057.304	10.258.450
Verblijfsbelasting	1.150.000	1.150.000	1.150.000	1.173.000

Afvalstoffenheffing

De uitgaven voor huishoudelijk afval stijgen in 2026 vanwege hogere indexatie van personeels- en inzamelkosten en hogere verwerkingskosten van het aangeleverde afval. Omdat we streven naar een kostendekkendheid van 100% op het product afval zou dat betekenen dat de tarieven € 33 moeten stijgen. Om die stijging meer geleidelijk te laten verlopen wordt er voor gekozen om in 2026 de algemene reserve en de reserve egalisatie afval aan te wenden en daarmee een deel van de benodigde stijging te compenseren. Daarmee houden we de stijging van de lokale lasten beperkt en stijgen we toch in drie jaar tijd naar een (nu voorzien) kostendekkend tarief in 2028.
De tariefstijging voor 2026 kan op deze manier beperkt blijven tot € 10 waardoor het tarief afvalstoffenheffing voor een meerpersoonshuishouden uitkomt op € 260.

Rioolheffing

Gemeenten hebben op grond van de Omgevingswet (Ow) een zorgplicht voor de inzameling van stedelijk afvalwater en een zorgplicht voor hemel en grondwater. Op grond van de Ow artikel 2.16 lid 1a-3 is elke gemeente verantwoordelijk voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater dat vrijkomt van de in de gemeente gelegen percelen. Alle percelen binnen de bebouwde kom zijn daarom aangesloten op (vrijverval) riolering. Buiten de bebouwde kom zijn alle percelen aangesloten op vrijvervalriolering, drukriolering, IBA's of een geoorloofd alternatief.
Proceswater en bedrijfsafvalwater wordt soms met een maatwerkafspraak ook ingezameld. Vanuit Ow artikel 2.16 lid 1-a1 zijn gemeenten verplicht om zorg te dragen voor een doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater, maar alleen als degene die zich ervan wil ontdoen niet redelijkerwijs het water zelf kan verwerken op het eigen perceel, door het in de bodem of in het oppervlaktewater te brengen. Ow Artikel 2.16 lid 1-a2 bepaald dat de gemeente de zorg heeft om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Dit doet de gemeente door maatregelen te treffen in het openbaar gemeentelijke gebied voor zover deze doelmatig zijn en niet tot de zorg van de (grondwater)beheerder of de provincie behoort.

GRP

Het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) geeft op hoofdlijnen weer hoe de gemeente haar waterzorgplichten invult. Met de Wet gemeentelijke watertaken hebben de gemeenten ook een extra instrument gekregen ter realisatie van de zorgplichten met betrekking tot hemel- en grondwater in de vorm van de gemeentelijke verordening. In de kostendekkingsparagraaf van het GRP staat onderbouwd welke kosten zij hiervoor meeneemt in de rioolheffing. De rioolheffing vindt haar wettelijke grondslag in artikel 228a Gemeentewet.
In de raadsvergadering van 12 oktober 2021 is het Waterketenplan Noord 2021-2025 en Gemeentelijk Rioleringsplan Peel en Maas 2022-2026 vastgesteld.
In verband met kostenontwikkelingen (onder andere energie, rentestand) is in het voorjaar van 2024 de kostendekkende berekening herijkt.
De totale vervangingswaarde van ons rioolstelsel bedraagt bijna € 250 miljoen. Om ons stelsel ook in de toekomst goed te laten functioneren zijn voor de komende 80 jaar de verwachte uitgaven berekend. De bedragen voor vervangen en/of renovatie zijn opgenomen in de investeringen, net als die voor verbeter- en grondwatermaatregelen. Samen met de investeringen in het verleden bedragen de kapitaallasten gedurende de planperiode van dit GRP jaarlijks ongeveer € 2 miljoen. Voor de exploitatie (het dagelijks beheer) is een jaarlijks bedrag van ongeveer € 2,5 miljoen nodig. Al deze kosten worden gedekt via de rioolheffing, welke geheven wordt volgens de "Verordening rioolheffing Peel en Maas".
Onze gemeente maakt gebruik van een egalisatievoorziening om ongewenste schommelingen in de rioolheffing te voorkomen (BBV art. 43, lid 2). Dit leidt tot een gelijkmatige verdeling van de lasten voor de burger, over een aantal begrotingsjaren. Daarnaast werken we met een bestemmingsreserve riolering. Deze reserve is bestemd voor overschotten op de exploitatie riolering als gevolg van efficiencyvoordelen en aanbestedingsresultaten.
De rioolheffing is een vast tarief, dat per perceel van de eigenaren wordt geheven. Het tarief voor 2026 bedraagt € 318,60. Voor de looptijd van het GRP moet dit bedrag jaarlijks worden geïndexeerd met 1,4%. Het GRP gaat uit van kostendekkendheid in 80 jaar. Het product riolering is kostendekkend.
Het Gemeentelijke Rioleringsplan Peel en Maas 2022-2026 (GRP) loopt af in 2026. In 2026/2027 komt er een nieuw Water- en Rioleringsprogramma onder de Omgevingsvisie. Beide documenten zullen in het 4e kwartaal 2026 aan de raad ter besluitvorming worden voorgelegd.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

De grondslagen voor de tarieven van de onroerendezaakbelastingen worden jaarlijks aangepast aan de marktontwikkeling. De waarden voor 2026 worden vastgesteld op basis van de situatie op 1 januari 2025. Deze WOZ-waarde is nu nog niet bekend. De tarieven worden in december 2025 aan de gemeenteraad voorgelegd met het uitgangspunt dat de OZB-opbrengst in 2026 met 2,0% mag stijgen ten opzichte van 2025, exclusief de areaaluitbreiding als gevolg van nieuwbouw en/of verbouw.

OPBRENGST OZB	2026	2027	2028	2029
OZB Woningen - eigenaar	5.580.756	5.720.275	5.863.282	5.980.548
OZB Niet woningen - eigenaar	2.394.761	2.454.630	2.515.996	2.566.316
OZB Niet woningen - gebruiker	1.597.170	1.637.099	1.678.026	1.711.587
	9.572.687	**9.812.004**	**10.057.304**	**10.258.450**

Verblijfsbelasting

Na de tariefsverhoging voor toeristische overnachtingen in 2024 blijft het tarief voor de verblijfsbelasting het komende jaar ongewijzigd op € 1,30 per persoon per overnachting. De ontwikkelingen bij camping de Berckt en de noodopvang voor asielzoekers in Maasbree hebben een nadelig effect op de opbrengst verblijfsbelasting maar bijstelling van de prognose is niet noodzakelijk omdat de werkelijke opbrengsten vaak hoger blijken dan de begroting.

Kwijtschelding

Voor mensen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de geheven belasting. Bij de afvalstoffenheffing houden we rekening met kwijtscheldingen. De drempel om voor kwijtschelding in aanmerking te komen wordt landelijk bepaald.

Lokale lastendruk

In de onderstaande tabel wordt de gemiddelde lastendruk van de inwoners van Peel en Maas voor de komende jaren weergegeven. Voor OZB is rekening gehouden met een stijging van 2,0 % in 2026 en voor de daaropvolgende jaren. De tarieven voor rioolheffing zijn gebaseerd op het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) 2022-2026. Het tarief voor afvalstoffenheffing stijgt in 2026 met € 10.

Lokale lastendruk voor een gemiddeld huishouden* in Peel en Maas						
	2024	*2025*	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
OZB	*315,61*	*322,05*	328,49	335,06	341,76	348,60
Riolering	*288,62*	*303,60*	318,60	323,16	332,27	342,24
Afval	*240,00*	*250,00*	260,00	280,00	285,00	290,00
	844,23	***875,65***	**907,09**	**938,22**	**959,03**	**980,84**
stijging in euro's		***31,42***	**31,44**	**31,13**	**20,81**	**21,80**
stijging in %		***3,72%***	**3,59%**	**3,43%**	**2,22%**	**2,27%**

* **gemiddeld huishouden**: meerpersoonhuishouden met eigen woning met gemiddelde WOZ waarde o.b.v. gegevens COELO

Om aansluiting te houden met de landelijke benchmarks (zoals COELO) hebben we de gemiddelde WOZ-waarde van een woning aangepast. Om de vergelijkbaarheid met voorgaande jaren te behouden is die waarde ook met terugwerkende kracht voor eerdere jaren toegepast. De relatieve wijziging in de lokale lasten blijft daardoor nagenoeg gelijk.

In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van de lokale lastendruk vanaf 2015 weergegeven voor een gemiddeld huishouden in Peel en Maas:

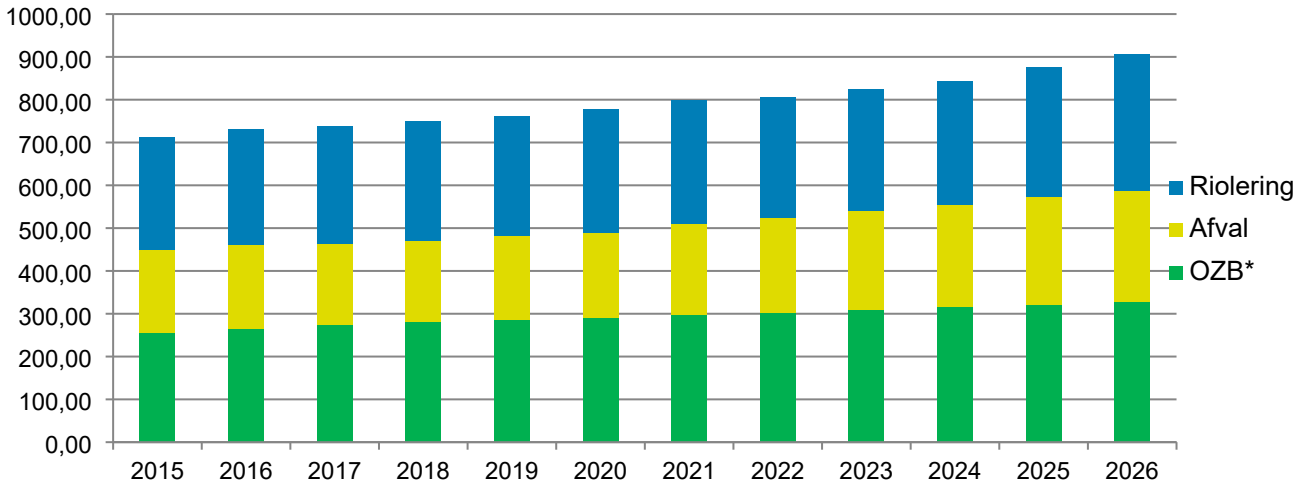

** Om aansluiting te houden met de landelijke benchmarks (zoals COELO) hebben we de gemiddelde WOZ-waarde van een woning aangepast. Om de vergelijkbaarheid met voorgaande jaren te behouden is die waarde ook met terug-werkende kracht voor eerdere jaren toegepast. De relatieve wijziging in de lokale lasten blijft daardoor nagenoeg gelijk.*

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing, rioolrecht en overige leges

De tarieven voor afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges mogen maximaal kostendekkend zijn. Dat wil zeggen dat we geen 'winst' mogen maken op de heffingen en leges.
Als gevolg van het BBV is het niet meer mogelijk om uit de begroting te herleiden wat de totale kosten zijn die samenhangen met bijvoorbeeld afval of riolering. Voorheen was BTW de enige component die niet rechtstreeks was terug te vinden in de begroting. Daar komt de component overhead bij.
Overhead staat apart in de begroting als en is niet doorverdeeld naar de andere programma's en producten. Daardoor zijn de kosten in de begroting voor afval en riolering niet de volledige kosten die gebruikt worden voor het bepalen van de kostendekkendheid.

Overhead

Op het taakveld overhead zijn alle kosten verzameld die onder de overhead vallen. Dat betreft:

- Huisvesting Huis van de Gemeente
- Management en directie
- ICT
- Financiële administratie
- Facilitaire zaken
- Bestuurssecretariaat
- P&O
- Juridische zaken (algemeen)
- Inkoop (algemeen)
- Bezwaarschriftencommissie
- P&C

Voorheen werden deze kosten verzameld op een kostenplaats en dan doorverdeeld naar de 'directe' producten in de begroting op basis van een opslag op het uurtarief van de betreffende teams. Met ingang van de begroting 2017 is die doorverdeling niet meer toegestaan en blijven de overheadkosten 'hangen' als een aparte rubriek (taakveld) in de begroting. De overheadkosten die samenhangen met investeringen en projecten mogen wel nog worden doorbelast maar alle overige overhead staat als totaalbedrag apart in de begroting. In de begroting 2026 bedraagt de totale overhead € 18,7 miljoen waarvan een bedrag van € 940.000 wordt doorbelast naar investeringen en projecten.

Om te bepalen welk deel van de overhead (extracomptabel) mag worden toegerekend aan de producten afval en riolering is de volgende systematiek gehanteerd:
Het totaalbedrag aan overhead (afgerond € 18,7 miljoen) is gedeeld door het aantal 'productieve uren'. Dat is dezelfde systematiek die ook in voorgaande jaren is toegepast. Om te komen tot het aantal 'productieve uren' is het aantal FTE genomen van de teams die aan producten werken die rechtstreeks in de begroting zijn opgenomen. Dat zijn de teams zoals VTHV, Omgevingsontwikkeling en Openbare ruimte.

Daaruit volgt een aantal FTE van 205,80. Per FTE gaan we uit van gemiddeld 1.400 productieve uren per jaar zodat er in totaal (205,80 x 1.400) 288.120 productieve uren voor 2026 zijn geraamd. De opslag voor overheadkosten wordt berekend op **€ 64,94** per uur. (€ 18,7 miljoen / 288.120 uur).

Dit bedrag per uur is gebruikt om de overhead te bepalen die kan worden toegerekend aan investeringen en projecten en wordt eveneens gebruikt voor de (extracomptabele) bepaling van de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges.

Afvalstoffenheffing

Het merendeel van de kosten voor afvalstoffenheffing is in de begroting opgenomen op het product/taakveld afval (121: afvalinzameling). De rechtstreekse uitgaven op dit product bedragen € 4.628.965. Ook een 1/3 deel van de kosten voor straatreiniging mag worden toegerekend aan afval (€ 27.016). Er is een bedrag van € 4.648.250 geraamd als opbrengsten voor reinigingsrecht en afvalstoffenheffing. De verwachte kwijt-schelding bedraagt € 72.000.
In de rechtstreekse uitgaven op product 121 is een aantal componenten niet opgenomen die wel onderdeel uitmaken van de kostendekkendheid. Aan overheadkosten wordt € 540.665 toegerekend aan afval. Dit bedrag is gelijk aan de overhead die ook in voorgaande jaren is toebedeeld aan afval. Sinds we de afvalinzameling uitvoeren met eigen personeel is het aantal eigen uren voor afval toegenomen. Als elk uur wordt belast met een overheadopslag leidt dat tot een onevenredig groot aandeel overhead voor afval en daarom kiezen we voor een vast bedrag.
Verder is er nog de BTW component over de uitgaven die voor de kostendekkendheid aan de kosten moet worden toegerekend. Het bedrag aan BTW bedraagt € 522.858.

Bij de opbrengsten worden ook de bedragen meegenomen die we ontvangen als vergoedingen van Verpact (voorheen Nedvang) onder andere voor PMD, glas en oud papier. In 2026 bedraagt deze opbrengst naar verwachting € 675.000 en dat is minder dan voorgaande jaren. Het overzicht voor de bepaling van de kostendekkendheid afvalstoffenheffing is als volgt:

Onderdelen kostendekkendheid afval	Uitgaven	Opbrengsten
Uitgaven product afval rechtstreeks (product. 121)	€ 4.628.965	
Uitgaven m.b.t. straatreiniging (1/3e deel)	€ 27.016	
Overheadkosten afval	€ 540.665	
BTW-kosten m.b.t. afval	€ 522.858	
Rechtstreekste opbrengsten m.b.t. afval (product 121) zoals: - vergoedingen Verpact, - opbrengsten milieupark		€ 675.000
Inzet algemene reserve / reserve afval		€ 468.255
Opbrengst reinigingsrecht en afvalstoffenheffing		€ 4.648.250
Kwijtschelding afvalstoffenheffing		-/- € 72.000
	€ 5.719.505	**€ 5.719.505**

De kostendekkendheid voor afval in 2026 is **100 %**.

Rioolheffing

Met betrekking tot riolering zijn de uitgaven en opbrengsten in de begroting gegroepeerd op product 124 Water en riolering. Voor de bepaling van de kostendekkendheid moeten echter ook nog de kosten met betrekking tot overhead en BTW worden meegenomen. De bepaling van de overheadkosten gebeurt door middel van een overheadopslag per uur dat wordt gewerkt aan riolering door de eigen medewerkers.
De overheadopslag bedraagt € 64,94 en in totaal wordt 10.630 uur gewerkt aan het product water en riolering in 2026. Dat leidt tot een overheadopslag van € 690.312 (10.630 uur x € 64,94). Het bedrag aan BTW (inclusief investeringen riolering) dat nog voor de bepaling van de kostendekkendheid moet worden toegerekend aan water en riolering is (afgerond) € 927.135.
Het overzicht voor de bepaling van de kostendekkendheid rioolheffing is als volgt:

Onderdelen kostendekkendheid riolering*	Uitgaven	Opbrengsten
Uitgaven product riolering rechtstreeks (product 124)	€ 4.893.598	
Overheadkosten riolering	€ 690.312	
BTW-kosten m.b.t. riolering	€ 927.135	
Rechtstreekste opbrengsten riolering (product 124)		€ 0
Opbrengst rioolheffing		€ 6.511.045
Kwijtschelding rioolheffing		€ 0
	€ 6.511.045	**€ 6.511.045**

De kostendekkendheid voor rioolrecht in 2026 is **100,00%***.

** In de raadsvergadering van 12 oktober 2021 is het Waterketenplan Noord 2021-2025 en Gemeentelijk Rioleringsplan Peel en Maas 2022-2026 vastgesteld. Dit Gemeentelijk Rioleringsplan gaat uit van een kostendekkende berekening in 80 jaar. Uit de BBV-notitie uit november 2014 volgt dat de voorziening riolering zoals wij die berekenen, een voorziening BBV 44 lid 2 is, van derden verkregen middelen met een specifiek doel, namelijk de bekostiging van de gemeentelijke watertaken ex GW 288a. Die taken willen we bekostigen met een heffing die niet elk jaar fluctueert, en dan zijn er dus jaren dat er geld over is en jaren dat er geld tekort is. Dit wordt onder andere veroorzaakt doordat de kapitaallasten uit het verleden aflopen hetgeen zorgt voor een wisseling in jaarlijkse kosten. De voorziening functioneert dus als een voorziening voor tariefegalisatie, een 44 lid 2 voorziening. De heffingsinkomsten zijn van derden verkregen middelen met een specifiek doel. De berekening van de voorziening sluit aan het einde (na 80 jaar) op 0. Er wordt dus kostendekkend gewerkt.*

Leges

Om te bepalen in hoeverre de leges die worden geheven op basis van de legesverordening kostendekkend zijn, moet een andere systematiek worden toegepast dan bij de afvalstoffen- en rioolheffing. De uitgaven en opbrengsten moeten per onderdeel worden bepaald en die gegevens zijn niet rechtstreeks uit de begroting te herleiden. De kostendekkendheid wordt per hoofdstuk (zoals ook in de legesverordening beschreven) bepaald. Hoofdstuk 1 gaat over leges/producten die betrekking hebben op de algemene dienstverlening zoals de burgerlijke stand en reisdocumenten. Hoofdstuk 2 betreft de dienstverlening en besluiten in kader van de. Omgevingswet en omvat producten zoals omgevingsvergunningen. Tenslotte gaat hoofdstuk 3 over dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn en bevat producten zoals horeca- en exploitatievergunningen.
In Peel en Maas bepalen we de kostendekkendheid van deze leges op productniveau. Per product is bepaald wat de kosten zijn. Daarbij worden uiteraard de externe kosten meegenomen (zoals af te dragen rijksleges bij rijbewijzen en paspoorten) maar ook de kosten van de eigen medewerkers.
Om die kosten te bepalen zijn normtijden opgesteld die aangeven hoeveel tijd gemiddeld nodig is voor het aanvragen, opstellen en verstrekken van een bepaald product. Die normtijden zijn in 2025 geactualiseerd. Om de kosten van de eigen medewerkers te bepalen wordt het uurtarief gebruikt van het betreffende team of cluster. In dat uurtarief zijn de salariskosten en overige directe personeelskosten van het team of cluster verrekend. Daar wordt dan de overheadtoeslag voor 2026 (€ 64,94) nog bij opgeteld om te komen tot een totaal uurtarief. Dat uurtarief wordt afgezet tegen de normtijd per product om de kosten te bepalen voor de eigen medewerkers. In de kosten wordt bovendien nog rekening gehouden met een BTW-component op verschillende soorten (overhead)kosten. Op die manier wordt de kostprijs van een product bepaald.

Naar aanleiding van toezeggingen aan de gemeenteraad is in het eerste kwartaal van 2025 een evaluatie naar de leges uitgevoerd. De belangrijkste aanbevelingen uit deze evaluatie betreffende de kostendekkendheid van de leges zijn:

- Zoveel mogelijk het principe ‘de aanvrager betaalt’ toe te passen en daarom te streven naar een algeheel kostendekkendheidspercentage van circa 75%
- De wijze van indexatie legestarieven aan te passen naar een gecombineerde indexatie van Loonvoet sector overheid (50%) en Prijs Bruto binnenlands product (50%) die meer in lijn is met de kostenontwikkeling leges waardoor het kostendekkendheidspercentage minder zal fluctueren.
- Aanscherping kostentoerekening door waar mogelijk te rekenen met uurtarieven op clusterniveau in plaats van afdelingsniveau.

De tarieven voor de producten worden vastgesteld in de Legesverordening. De Legesverordening voor 2026 wordt pas in december vastgesteld maar voor de bepaling van de kostendekkendheid is wel al uitgegaan van de verwachte aantallen en tarieven voor 2026 en de hierboven uit de evaluatie afkomstige uitgangspunten voor indexatie en kostentoerekening. Het effect van de nieuwe indexatie op de geraamde opbrengsten is ca. € 15.000.

Producten	Kosten 2026	Opbrengsten 2026	Kostendekkendheid 2026
Hoofdstuk 1: Algemene dienstverlening	€ 1.227.341	€ 961.229	78,32%
Hoofdstuk 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving	€ 844.548	€ 560.722	66,39%
Hoofdstuk 3: Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	€ 78.871	€ 45.210	58,75%
TOTAAL	**€ 2.148.760**	**€ 1.567.161**	**72,39%**

Grafrechten

Met betrekking tot begraafplaatsen en grafrechten zijn de uitgaven en opbrengsten in de begroting gegroepeerd op product 620 Burgerzaken. Voor de bepaling van de kostendekkendheid moeten echter ook nog de kosten met betrekking tot overhead worden meegenomen. De bepaling van de overheadkosten gebeurt door middel van een overheadopslag per uur dat wordt gewerkt aan de begraafplaatsen in Meijel en Helden door de eigen medewerkers. De overheadopslag bedraagt € 64,94 en in totaal wordt 500 uur gewerkt aan de begraafplaatsen in 2026. Dat leidt tot een overheadopslag van € 32.470 (500 uur x € 64,94).

Het overzicht voor de bepaling van de kostendekkendheid is als volgt:

Onderdelen kostendekkendheid begraafplaatsen	Uitgaven	Opbrengsten
Uitgaven product begraafplaatsen	€ 50.183	
Overhead	€ 32.470	
Opbrengsten begraafplaatsen		€ 52.702
	€ 82.653	**€ 52.702**

De kostendekkendheid voor grafrechten in 2026 is: **63,76%.**

7-H Paragraaf Demografische ontwikkelingen

In 2019 heeft het CBS haar prognosecijfers bekend gemaakt van de bevolkingsontwikkeling van Peel en Maas tot 2050. Daaruit blijkt dat de verwachting is dat de bevolking de komende jaren groeit naar 45.000 inwoners in 2050. Volgens deze cijfers is de verwachting dat het aantal 65-plussers in 2040 een hoogtepunt bereikt (31% van de bevolking).

Het aantal potentiële werknemers, leeftijdsgroep van 20 tot 65 jaar daalt van 26.040 in 2010 naar 21.500 in 2040 ofwel een afname van ruim 17%. Vervolgens verwacht het CBS dat deze groep van potentiële werknemers weer stijgt.

Algemene tendensen zoals groei aantal ouderen door dubbele vergrijzing, afname aantal potentiële werkenden en afname aantal jeugdigen zijn aan de orde. Zaken als migratie spelen echter ook een rol. Juist in Noord Limburg is het economisch perspectief van de voormalige anticipeerregio's in vergelijking met andere regio's sterk. Dit verklaart waarschijnlijk voor een belangrijk deel het feit dat het aantal inwoners in Noord-Limburg vooralsnog niet daalt en dat het CBS verwacht dat het aantal inwoners van Peel en Maas zal groeien.

Als regio Noord-Limburg is een programma vastgesteld dat zich richt op sterke kanten van de regio om die voor de toekomst nog beter te positioneren. De projecten zijn voor een belangrijk deel ook gericht op het bijsturen van de consequenties van de demografische ontwikkeling.

7-I Paragraaf Open Overheid

De Wet open overheid (hierna: Woo) heeft op 1 mei 2022 de Wet openbaarheid van bestuur vervangen. De Woo is een belangrijke stap naar het transparanter maken van het handelen van de overheid. De Woo regelt het recht van burgers op publieke informatie van de overheid. Daartoe kent de wet een aantal elementen: a. Alle bestuursorganen zijn verplicht om overheidsinformatie openbaar te maken, zowel uit eigen beweging (actieve openbaarmaking) als op verzoek (passieve openbaarmaking). b. Er worden een of meer contactpersonen benoemd om vragen van burgers te beantwoorden over de beschikbaarheid van publieke informatie. c. De Woo vergt van bestuursorganen dat er maatregelen worden getroffen om de duurzame toegankelijkheid van digitale documenten te borgen. d. In de begroting en jaarverslag wordt er in een openbaarheidsparagraaf aandacht besteed aan de manier waarop de Woo wordt uitgevoerd.

De Woo bepaalt, dat bestuursorganen jaarlijks in de begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de Woo en in de verantwoording verslag doen van de uitvoering van de wet, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. Hiermee wordt beoogd om een impuls te geven aan de actieve openbaarheid, door voor te schrijven dat bestuursorganen in hun begroting en verantwoordingsverslag aan moeten geven hoe zij rekening houden met de bepalingen uit de Woo.

De gemeente Peel en Maas en de Wet open overheid
Binnen de gemeente Peel en Maas volgen we het stappenplan dat landelijk wordt bepaald. We hebben we een Woo coördinator, die ieder Woo verzoek coördineert en zorgt voor een juiste afhandeling in samenspraak met de vakambtenaar. Daarnaast is er een projectgroep operationeel. We hebben met behulp van een extern bureau in kaart gebracht wat onze uitgangssituatie is, die wij hebben met betrekking tot het actief openbaar maken van documenten. Stap voor stap wordt de wet ingevoerd en zijn er steeds meer informatie categorieën en dus ook documenten die we als gemeente actief openbaar ontsluiten.

Door de invoering van de Wet Open Overheid worden gemeenten diverse nieuwe verplichtingen opgelegd die ook extra kosten tot gevolg hebben. De implementatie is uitgesmeerd over diverse jaren. Ter compensatie van die kosten zijn aan de algemene uitkering (incidentele en structurele) middelen toegevoegd. Voor de uitvoering ontvangen we structureel een budget op jaarbasis van zo’n € 120.000.

Bijlagen:

A. Overzicht baten en lasten 2026-2029 op productniveau

B. Overzicht structureel begrotingsevenwicht 2026 – 2029

C. Overzicht reserves en voorzieningen 2026 – 2029

D. Specificatie algemene uitkering o.b.v. septembercirculaire 2025

E. Begroting 2026 op taakveldniveau

F. Overzicht baten en lasten 2024 en (begroting) 2025

G. Overzicht begrotingssubsidies 2026

Bijlage A: baten en lasten 2026-2029 op productniveau

		2026		2027		2028		2029	
	Totaal Product	uitgaven	inkomsten	uitgaven	inkomsten	uitgaven	inkomsten	uitgaven	inkomsten
100	Beleidskader ruimtelijke ontwikkeling	2.731.240	0	2.131.981	750.000	2.145.245	750.000	1.967.412	750.000
103	Gronden	310.812	380.870	314.399	384.678	317.908	388.525	321.343	392.410
104	Uitvoering ruimtelijke ontwikkeling	1.306.615	280.278	1.372.954	283.080	1.390.075	285.911	1.408.170	288.770
105	Beleidskader wonen	262.910	0	292.672	0	297.611	0	302.233	0
106	Wonen-volkshuisvesting	125.205	50.231	123.182	50.279	123.772	50.327	124.598	50.375
107	Grondexploitatie wonen	764.383	0	779.824	0	794.206	0	807.531	0
108	Regionale omgevingsdienst	1.273.916	0	1.676.818	0	1.879.733	0	1.982.732	0
109	Integrale vergunningverlening	1.628.574	632.755	1.660.978	639.083	1.693.022	645.474	1.730.647	651.929
110	Toezicht fysieke omgeving	965.185	0	982.978	0	1.000.117	0	1.020.433	0
120	Beleidskader openbare ruimte	119.658	0	121.026	0	122.384	0	123.741	0
121	Afvalinzameling	4.628.965	5.251.250	4.778.929	5.552.125	4.826.305	5.705.883	4.869.691	5.765.603
122	Wegen	5.465.504	13.445	5.916.738	13.579	6.060.362	13.715	6.347.617	13.852
123	Wijk natuur en landschap	4.236.767	115.355	4.260.850	115.409	4.286.990	116.511	4.334.394	117.624
124	Water en riolering	4.893.598	6.511.045	4.940.850	6.641.266	4.925.467	6.774.091	4.996.711	6.909.573
125	Verkeer en vervoer, ondergrondse infrastructuur	636.343	0	651.922	0	659.415	0	663.081	0
126	Openbare verlichting	1.274.558	0	1.282.062	0	1.292.145	0	1.302.806	0
212	Werk	9.078.239	0	8.804.139	0	8.496.162	2.200.000	8.367.190	0
213	Inkomen	9.054.314	9.965.000	9.215.160	10.065.000	9.355.958	10.115.000	9.444.960	10.115.000
214	Minima	1.738.916	65.000	1.783.960	65.000	1.816.635	65.000	1.854.414	65.000
222	Huishoudelijk werk	7.284.218	151.500	7.336.184	203.015	7.397.136	203.015	7.570.604	205.045
223	Woonvoorzieningen	600.735	0	604.316	0	607.839	0	611.421	0
224	Leef en vervoersvoorzieningen	1.641.604	75.000	1.718.294	75.750	1.785.671	75.750	1.811.031	76.508
225	WMO Begeleiding	6.569.004	2.100.000	6.708.228	2.500.000	6.847.018	2.550.000	7.000.061	2.603.000
229	Bedrijfsvoering sociaal domein	645.023	0	649.470	0	654.899	0	660.385	0
226	Uitvoeringsprogramma WWZ	435.448	0	419.102	0	425.992	0	432.807	0
227	Maatschappelijke opvang	219.255	0	215.665	0	217.730	0	221.471	0
228	Volksgezondheid	89.569	0	86.467	0	87.853	0	89.224	0
231	Jeugdhulp	14.907.863	0	15.278.271	0	15.618.547	539.392	15.968.038	539.392
232	Jeugd en gezin	2.569.632	8.710	2.706.717	8.797	2.759.335	8.885	2.830.309	8.974
233	Onderwijs	2.850.226	539.477	2.472.874	544.872	2.512.784	545.398	2.492.282	545.929
312	Samenlevingsopbouw	7.362.256	3.035.000	5.028.845	935.000	4.938.536	935.000	5.015.074	935.850
313	Gemeenschapsaccommodaties	455.314	16.000	451.953	16.000	448.557	16.000	445.354	16.160
314	Leerontwikkelroutes	441.799	0	442.197	0	442.599	0	447.025	0
325	Onderwijshuisvesting	3.135.819	55.026	3.122.029	55.577	3.122.597	56.133	3.121.643	56.694
331	Sport en bewegen	1.584.789	454.822	1.828.248	458.670	1.833.909	461.778	1.848.890	464.918
332	Sportvoorzieningen en accommodaties	1.954.254	275.325	1.961.452	279.291	1.965.470	281.160	1.980.720	283.972
333	Brede SPUK (sport en preventie	920.733	665.733	918.848	648.848	937.895	652.350	944.832	655.887
341	Cultuurstimulering	2.508.559	71.597	2.416.290	71.863	2.426.086	72.132	2.468.029	72.403
342	Cultuurbehoud	442.362	2.636	443.637	2.662	445.683	2.662	447.468	2.662
343	Culturele voorzieningen en accommodaties	940.803	177.000	956.610	182.000	956.380	182.000	961.529	183.820
411	Beleidskader economische ontwikkeling	195.678	0	198.316	0	200.804	0	203.393	0
412	Regionale economische samenwerking	397.258	0	400.230	0	403.233	0	407.265	0
423	Platteland	9.908	0	10.007	0	10.107	0	10.208	0
424	Detailhandel	135.983	87.476	137.213	88.351	138.455	89.235	139.710	90.127
426	Ondernemersloket	538.475	0	549.392	0	559.557	0	568.971	0
427	Recreatie en toerisme	407.607	0	408.701	0	412.727	0	416.049	0
428	Evenementen	370.388	149.499	374.414	150.067	379.260	151.568	383.877	153.013
510	Openbare orde en veiligheid	898.087	26.000	911.647	26.000	925.363	26.000	941.479	26.260
515	Brandweerdistrict Peel en Maas	3.783.708	223.317	3.893.700	225.550	3.982.205	227.805	4.102.160	230.082
520	Handhaving fysieke leefomgeving	828.702	0	840.666	0	853.005	0	867.582	0
611	Raad	1.189.988	0	1.207.496	0	1.225.885	0	1.244.543	0
612	College B&W	1.168.160	0	1.185.097	0	1.197.891	0	1.210.828	0
613	Ondernemingsraad	45.029	0	44.305	0	44.953	0	45.557	0
614	Rekenkamer	146.088	0	148.189	0	150.318	0	152.475	0
615	Regionale bestuurlijke samenwerking	247.539	0	250.014	0	252.515	0	255.040	0
616	Verkiezingen	166.579	0	168.707	0	170.757	0	172.792	0
620	Burgerzaken	2.899.134	1.234.057	2.866.225	1.203.747	2.819.268	1.006.285	2.800.457	785.815
710	Belastingen	452.489	10.740.325	459.422	10.979.818	461.073	11.225.296	465.684	11.449.622
711	Algemene dekkingsmiddelen	1.478.403	97.336.517	1.972.418	97.977.946	2.881.131	97.677.629	4.086.733	100.784.402
712	Dotaties en onttrekkingen aan reserves	2.759.645	4.138.099	2.751.353	2.603.794	2.946.518	2.515.675	642.455	1.874.443
713	Onvoorzien	400.000	0	400.000	0	400.000	0	400.000	0
714	Overhead	17.850.651	79.597	17.720.247	80.393	17.996.012	81.197	18.217.359	82.009
715	Treasury	-218.970	49.111	-322.204	49.111	-204.783	49.111	-232.716	49.111
		144.205.496	144.957.053	143.432.675	143.926.621	146.122.278	146.741.893	146.839.801	147.296.235
		751.557		493.946		619.615		456.434	

Bijlage B: overzicht structureel begrotingsevenwicht

De incidentele mutaties uit de begroting 2025 en het meerjarenoverzicht zijn als volgt:
Posten zijn als incidenteel aangemerkt als:

- naar aard incidenteel kunnen worden beschouwd
- minimaal € 50.000 bedragen
- maximaal in 3 van de 4 jaar voorkomen of
- slechts in de jaren 2026 t/m 2029 voorkomen

		INCIDENTELE MUTATIES							
		2025		2026		2027		2028	
Product	Omschrijving	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
100	**Beleidskader ruimtelijke ontwikkeling**								
	Kosten m.b.t. Omgevingswet	415.000		415.000		415.000		415.000	
	Claim, versnelling wonen	200.000		200.000		200.000		0	
212	**Werk**								
	Afwikkeling ontvlechting NLW		0		0		2.200.000		0
233	**Onderwijs**								
	Inrichtingskosten Buurtcollege Agora	465.300		63.900		63.900		3.200	
312	**Samenlevingsopbouw**								
	Opvang vluchtelingen Oekraïne	2.100.000		0		0		0	
	compensatie vluchtelingen Oekraïne		2.100.000		0		0		0
	Kosten doorstroomlocatie statushouders	400.000		150.000		0		0	
323	**Onderwijshuisvesting**								
	Tijdelijke huisvesting Buurtcollege	494.000		0		0		0	
620	**Burgerzaken**								
	Kosten experiment tijdelijke adressen	65.000		0		0		0	
	Subsidie experiment tijdelijke adressen		115.000		0		0		0
711	**Algemene dekkingsmiddelen**								
	Frictiebudget indexatie / inflatie	0		0		200.000		600.000	
	Cofinanciering regiodeal	200.000		200.000		200.000		0	
	Werkgroep digitale ontwikkeling en AI	150.000		150.000		150.000		0	
943	**Kostenplaats ICT**								
	Incidentele onderhoudskosten ICT	328.500		73.500		125.500		126.270	
712	**Mutaties aan reserves**								
	Dekking tariefsegalisatie afval		453.255		0		0		0
	Dekking kosten omgevingswet		415.000		415.000		415.000		415.000
	Dekking kosten versnelling wonen		200.000		200.000		200.000		0
	Dekking tijdelijke huisvesting Buurtcollege		494.000		0		0		0
	Dekking inrichtingskosten Buurtcollege		465.300		63.900		63.900		3.200
	Dekking incidenteel onderhoud ICT		250.000		25.000		77.000		60.000
	Dekking bijdrage regiodeal		200.000		200.000		200.000		0
	Dekking werkgroep digitale ontw. en AI		150.000		150.000		150.000		0
	Toevoeging aan reserve huisvestingsfonds	100.000		100.000		100.000		0	
	Toevoegen bijdrage ontvlechting NLW	0		0		2.200.000		0	
	Toevoeging algemene reserve	2.000.000		2.000.000		0		0	
	TOTAAL per jaar	**6.917.800**	**4.842.555**	**3.352.400**	**1.053.900**	**3.654.400**	**3.305.900**	**1.144.470**	**478.200**
	Per saldo incidentele lasten -/- baten	**2.075.245**		**2.298.500**		**348.500**		**666.270**	

Kosten m.b.t. omgevingswet	De invoering van de Omgevingswet en bijbehorende regelgeving zorgt voor extra kosten. Mede door uitstel van bepaalde wetgeving lopen bepaalde kosten langer door dan eerder geraamd. De dekking van deze kosten komt uit de daarvoor ingestelde reserve.
Dekking kosten Omgevingswet	
Claim, versnelling wonen	Er worden versnellingsacties ingezet om wooninitiatieven sneller gerealiseerd te krijgen. Daarvoor is een tijdelijk budget nodig dat wordt gedekt uit de algemene reserve (zie ook claims)
Dekking claim versnelling wonen	
Bijdrage ontvlechting NLW	Het regionale sociale werkvoorzieningsbedrijf NLW wordt afgebouwd en zal naar verwachting in 2027 volledig worden beëindigd. In 2025 is een budget beschikbaar gesteld om de ontvlechting te financieren. Naar verwachting volgt bij de definitieve liquidatie een overschot wat wordt verdeeld over de deelnemende gemeenten. Die bijdrage zal worden (terug)gestort in de algemene reserve.
Toevoegen bijdrage ontvlechting NLW	
Inrichtingskosten Buurtcollege Agora	De inrichting van het nieuwe Buurtcollege komt ten laste van de gemeente. Op basis van leerlingenpognoses zijn deze tijdelijke kosten opgenomen. De dekking komt uit de algemene reserve (zie ook claims)
Dekking inrichtingskosten Buurtcollege	
Opvang vluchtelingen Oekraïne	De kosten die samenhangen met de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne worden gecompeseerd door een uitkering van het Rijk gebaseerd op normbedragen. In 2026 verwachten we dat kosten en opbrengsten nagenoeg gelijk zullen zijn.
compensatie vluchtelingen Oekraïne	
Kosten doorstroomlocatie statushouders	Opvangkosten van bewoners van de doorstroomlocatie voor statushouders die langer dan één jaar verblijven komen ten laste van de gemeente. De verwachting is dat de bewoners binnen twee jaar allemaal een reguliere woonplek hebben gevonden.
Tijdelijke huisvesting Buurtcollege	De kosten voor de tijdelijke huisvesting van het Buurtcollege (in afwachting van de nieuwe locatie) worden gedekt uit de algemene reserve.
Dekking tijdelijke huisvesting Buurtcollege	
Kosten experiment tijdelijke adressen	Peel en Maas neemt deel aan een experiment van BZK m.b.t. tijdelijke verblijfsadressen. Kosten en opbrengsten van dit tijdelijke experiment zijn opgenomen in de begroting 2026
Subsidie experiment tijdelijke adressen	
Frictiebudget indexatie / inflatie	Naast de reguliere indexatie op productniveau is voor 2028 en 2029 nog een algemene stelpost beschikbaar die kan worden ingezet op de onderdelen waar de inflatie hoger is dan verwacht.
Cofinanciering regiodeal	Als gemeentelijke bijdrage aan de Regiodeal 2025-2028 wordt een jaarlijkse bijdrage van € 17 per inwoner gevraagd. Daartoe is een claim in de begroting 2025 opgenomen. Dekking vindt plaats via een onttrekking aan de algemene reserve
dekking bijdrage regiodeal	
Werkgroep digitale ontwikkeling en AI	Om de gemeentelijke organisatie gereed te maken en te houden de ontwikkelingen in de data en kunstmatige intelligentie/ artificial intelligence (AI) te gaan toepassen wordt een werkgroep ingesteld. Voor de externe kosten die hiermee samenhangen is een tijdelijk budget nodig dat wordt gedekt uit de algemene reserve (zie ook claims).
Dekking werkgroep digitale ontwikkeling en AI	

Incidentele onderhoudskosten ICT	De reguliere onderhoudskosten voor hard- en software ICT vertoont fluctueert jaarlijks doordat er periodiek 'groot onderhoud' nodig is voor bepaalde hard- en/of software. Om die pieken in de kosten te egaliseren wordt de reserve ICT ingezet.
dekking incidenteel onderhoud ICT	
dekking tariefegalisatie afval	Om de tarieven afvalstoffenheffing geleidelijk te laten stijgen tot het vereiste niveau voor 100% kostendekkendheid wordt in de jaren 2025 en 2026 een onttrekking aan de algemene reserve gedaan.
Toevoeging reserve huisvestingsfonds	In de begroting 2025 is een claim opgenomen om tot en met 2028 jaarlijks € 100.000 toe te voegen aan de reserve huisvestingsfonds.
Toevoeging algemene reserve	Om de financiële positie van Peel en Maas robuust te houden en voorbereid te zijn op incidentele financiële tegenvallers wordt een toevoeging gedaan aan de algemene reserve voor zover het begrotingssaldo daar ruimte toe biedt.

BEGROTINGS-EVENWICHT	Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029		
	Totaal	waarvan incidenteel	structureel	Totaal	waarvan incidenteel	structureel	Totaal	waarvan incidenteel	structureel	Totaal	waarvan incidenteel	structureel
Lasten programma's												
1.1	9.368.840	615.000	8.753.840	9.335.785	615.000	8.720.785	9.641.688	615.000	9.026.688	9.665.099	415.000	9.250.099
1.2	21.255.393		21.255.393	21.952.377		21.952.377	22.173.067		22.173.067	22.638.040		22.638.040
2.1	19.871.469		19.871.469	19.803.259		19.803.259	19.668.755		19.668.755	19.666.565		19.666.565
2.2	17.484.856		17.484.856	17.737.726		17.737.726	18.024.138		18.024.138	18.397.002		18.397.002
2.3	20.327.721	465.300	19.862.421	20.457.862	63.900	20.393.962	20.890.666	63.900	20.826.766	21.290.629	3.200	21.287.429
3.1	8.259.369	2.500.000	5.759.369	5.922.996	150.000	5.772.996	5.829.692		5.829.692	5.907.453		5.907.453
3.2	3.135.819	494.000	2.641.819	3.122.029		3.122.029	3.122.597		3.122.597	3.121.643		3.121.643
3.3	4.459.776		4.459.776	4.708.548		4.708.548	4.737.274		4.737.274	4.774.442		4.774.442
3.4	3.891.725		3.891.725	3.816.538		3.816.538	3.828.149		3.828.149	3.877.026		3.877.026
4.1	2.055.297		2.055.297	2.078.273		2.078.273	2.104.143		2.104.143	2.129.473		2.129.473
5.1	5.510.497		5.510.497	5.646.013		5.646.013	5.760.573		5.760.573	5.911.221		5.911.221
6.1	5.862.517	393.500	5.469.017	5.870.033	73.500	5.796.533	5.861.587	125.500	5.736.087	5.881.693	126.270	5.755.423
TOTAAL LASTEN PROGRAMMA'S	**121.483.279**	**4.467.800**	**117.015.479**	**120.451.439**	**902.400**	**119.549.039**	**121.642.328**	**804.400**	**120.837.928**	**123.260.286**	**544.470**	**122.715.816**
Baten programma's												
1.1	1.344.134		1.344.134	2.107.120		2.107.120	2.120.237		2.120.237	2.133.484		2.133.484
1.2	11.891.095		11.891.095	12.322.379		12.322.379	12.610.200		12.610.200	12.806.652		12.806.652
2.1	10.030.000		10.030.000	10.130.000		10.130.000	12.380.000	2.200.000	10.180.000	10.180.000		10.180.000
2.2	2.326.500		2.326.500	2.778.765		2.778.765	2.828.765		2.828.765	2.884.553		2.884.553
2.3	548.187		548.187	553.669		553.669	1.093.675		1.093.675	1.094.295		1.094.295
3.1	3.051.000	2.100.000	951.000	951.000		951.000	951.000		951.000	952.010		952.010
3.2	55.026	0	55.026	55.577		55.577	56.133		56.133	56.694		56.694
3.3	1.395.880		1.395.880	1.386.809		1.386.809	1.395.288		1.395.288	1.404.777		1.404.777
3.4	251.233		251.233	256.525		256.525	256.794		256.794	258.885		258.885
4.1	236.975		236.975	238.418		238.418	240.803		240.803	243.141		243.141
5.1	249.317		249.317	251.550		251.550	253.805		253.805	256.342		256.342
6.1	1.234.057	115.000	1.119.057	1.203.747		1.203.747	1.006.285		1.006.285	785.815		785.815
TOTAAL BATEN PROGRAMMA'S	**32.613.404**	**2.215.000**	**30.398.404**	**32.235.559**	**0**	**32.235.559**	**35.192.985**	**2.200.000**	**32.992.985**	**33.056.648**	**0**	**33.056.648**
SALDO PROGRAMMA'S	**-88.869.875**	**-2.252.800**	**-86.617.075**	**-88.215.880**	**-902.400**	**-87.313.480**	**-86.449.343**	**1.395.600**	**-87.844.943**	**-90.203.638**	**-544.470**	**-89.659.168**

BEGROTINGS-EVENWICHT	Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029		
	Totaal	waarvan incidenteel	structureel	Totaal	waarvan incidenteel	structureel	Totaal	waarvan incidenteel	structureel	Totaal	waarvan incidenteel	structureel
SALDO PROGRAMMA'S	**-88.869.875**	**-2.252.800**	**-86.617.075**	**-88.215.880**	**-902.400**	**-87.313.480**	**-86.449.343**	**1.395.600**	**-87.844.943**	**-90.203.638**	**-544.470**	**-89.659.168**
Lasten diverse												
Alg. dekkingsmiddelen	1.930.892	350.000	1.580.892	2.431.840	350.000	2.081.840	3.342.204	550.000	2.792.204	4.552.417	600.000	3.952.417
Overhead	17.850.651		17.850.651	17.720.247		17.720.247	17.996.012		17.996.012	18.217.359		18.217.359
Treasury	-218.970		-218.970	-322.204		-322.204	-204.783		-204.783	-232.716		-232.716
Onvoorzien	400.000		400.000	400.000		400.000	400.000		400.000	400.000		400.000
VPB	0		0	0		0	0		0	0		0
TOTAAL LASTEN DIVERSE	**19.962.572**	**350.000**	**19.612.572**	**20.229.883**	**350.000**	**19.879.883**	**21.533.432**	**550.000**	**20.983.432**	**22.937.060**	**600.000**	**22.337.060**
Baten diverse												
Alg. dekkingsmiddelen	108.076.842		108.076.842	108.957.764		108.957.764	108.902.925		108.902.925	112.234.024		112.234.024
Overhead	79.597		79.597	80.393		80.393	81.197		81.197	82.009		82.009
Treasury	49.111		49.111	49.111		49.111	49.111		49.111	49.111		49.111
Onvoorzien	0		0	0		0	0		0	0		0
VPB	0		0	0		0	0		0	0		0
TOTAAL BATEN DIVERSE	**108.205.550**	**0**	**108.205.550**	**109.087.268**	**0**	**109.087.268**	**109.033.233**	**0**	**109.033.233**	**112.365.144**	**0**	**112.365.144**
SALDO DIVERSE	**88.242.978**	**-350.000**	**88.592.978**	**88.857.385**	**-350.000**	**89.207.385**	**87.499.801**	**-550.000**	**88.049.801**	**89.428.084**	**-600.000**	**90.028.084**
PROGRAMMA'S en DIVERSE	**-626.897**	**-2.602.800**	**1.975.903**	**641.505**	**-1.252.400**	**1.893.905**	**1.050.458**	**845.600**	**204.858**	**-775.554**	**-1.144.470**	**368.916**
Mutaties reserves												
Stortingen in reserves	2.759.645	2.100.000	659.645	2.751.353	2.100.000	651.353	2.946.518	2.300.000	646.518	642.455	0	642.455
Onttrek. aan reserves	4.138.099	2.627.555	1.510.544	2.603.794	1.053.900	1.549.894	2.515.675	1.105.900	1.409.775	1.874.443	478.200	1.396.243
SALDO RESERVES	**1.378.454**	**527.555**	**850.899**	**-147.559**	**-1.046.100**	**898.541**	**-430.843**	**-1.194.100**	**763.257**	**1.231.988**	**478.200**	**753.788**
GERAAMD RESULTAAT	**751.557**	**-2.075.245**	**2.826.802**	**493.946**	**-2.298.500**	**2.792.446**	**619.615**	**-348.500**	**968.115**	**456.434**	**-666.270**	**1.122.704**
TOTAAL STRUCT. LASTEN	**137.287.696**			**140.080.275**			**142.467.878**			**145.695.331**		
TOTAAL STRUCT. BATEN	**140.114.498**			**142.872.721**			**143.435.993**			**146.818.035**		
BATEN - LASTEN	**2.826.802**			**2.792.446**			**968.115**			**1.122.704**		

Bijlage C: overzicht reserves en voorzieningen

Op de volgende pagina's wordt een totaaloverzicht gepresenteerd van het verwachte verloop van de reserves en voorzieningen van Peel en Maas voor zover deze mutaties nu bekend zijn.

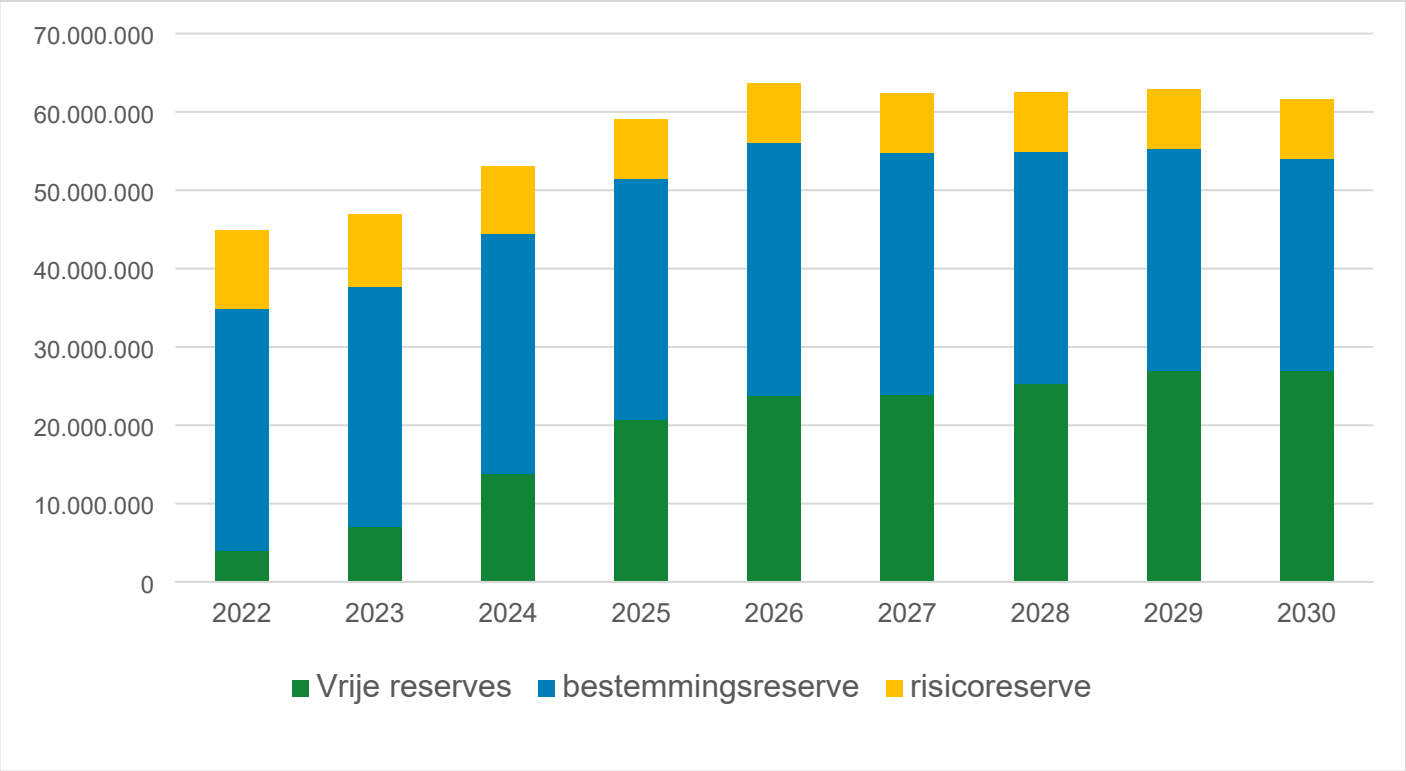

Indeling reserves	01-01-2025	01-01-2026	01-01-2027	01-01-2028	01-01-2029	01-01-2030
Vrije reserves	20.686.408	23.758.792	23.967.909	25.357.461	26.947.048	26.947.369
bestemmingsreserve	30.806.781	32.356.215	30.768.380	29.526.120	28.367.107	27.134.525
risicoreserve	7.587.411	7.587.672	7.587.937	7.588.203	7.588.473	7.588.745
totaal	**59.080.600**	**63.702.679**	**62.324.225**	**62.471.784**	**62.902.627**	**61.670.638**

Omschrijving	Saldo 01-01-2026	toevoegingen vast	toevoegingen overige	onttrekkingen	Saldo 01-01-2027	toevoegingen vast	toevoegingen overige	onttrekkingen	Saldo 01-01-2028
Reserve parkeerfonds	**29.017**	290			**29.307**	293			**29.601**
Reserve Wowezo Baarlo	**30.000**	0			**30.000**	0			**30.000**
Reserve fonds infrastructurele werken	**2.017.093**	17.058		0	**2.034.151**	17.228		0	**2.051.379**
Reserve herstructureringsfonds	**2.168.104**	21.681		0	**2.189.785**	21.898		0	**2.211.683**
Reserve risico's grondexploitatie	**2.000.000**	0			**2.000.000**	0			**2.000.000**
Reserve riolering	**0**	0		0	**0**	0		0	**0**
Reserve overkluizing Bosbeek Baarlo	**59.750**	597			**60.347**	603			**60.951**
Reserve materieel openbare werken	**313.253**	3.133	13.073		**329.459**	3.295	13.073		**345.827**
Reserve egalisatie afval	**427.033**	4.270		168.255	**263.048**	2.630			**265.678**
Reserve fonds strategische grondverwervingen	**744.601**	0			**744.601**	0			**744.601**
Reserve huisvestingsfonds	**1.314.776**	0	100.000		**1.414.776**	0	100.000		**1.514.776**
Reserve kwaliteitsfonds ruimtelijke ontwikkeling	**201.868**	2.019			**203.887**	2.039			**205.926**
Reserve concessie openbaar vervoer	**80.638**	806			**81.444**	814			**82.259**
Reserve herziening bestemmingsplannen	**1.471.869**	14.719	56.000	415.000	**1.127.588**	13.826	56.000	415.000	**782.414**
Reserve thema 1	**55.392**	554			**55.946**	559			**56.506**
Reserve thema 2	**71.662**	717		0	**72.379**	724		0	**73.103**
Reserve sociaal domein	**26.411**	264		0	**26.676**	267		0	**26.942**
Reserve onderwijshuisvesting	**5.991.503**	59.915	215.671	385.359	**5.881.730**	58.817	215.671	381.588	**5.774.630**
Reserve voorzieningen voor jeugd	**60.986**	610			**61.596**	616			**62.212**
Reserve kunst en cultuur	**74.793**	748			**75.541**	755			**76.297**
Reserve thema 3	**51.005**	510			**51.515**	515			**52.030**
Reserve schering en inslag	**243.070**	3.915		15.000	**231.985**	3.804		15.000	**220.789**
Reserve ontsluiting glastuinbouwgebieden	**463.887**	4.639	50.000	41.000	**477.526**	4.775	50.000	41.000	**491.301**
Reserve thema 4	**62.207**	622			**62.829**	628			**63.457**
Reserve thema 5	**51.005**	510			**51.515**	515			**52.030**
Reserve thema 6	**50.500**	505			**51.005**	510			**51.515**
Algemene reserve	**23.417.020**	0	2.000.000	1.794.300	**23.622.720**	0	2.000.000	613.900	**25.008.820**
Algemene risicoreserve	**5.561.261**	0			**5.561.261**	0			**5.561.261**
Reserve ICT	**429.262**	4.293	110.000	250.000	**293.554**	2.936	110.000	25.000	**381.490**
Reserve dekking kapitaallasten	**7.252.660**	72.527		469.185	**6.856.001**	68.560		512.306	**6.412.255**
Reserve uitgezette middelen	**8.982.053**	0		600.000	**8.382.053**	0		600.000	**7.782.053**
Reserve strategische investeringen	**0**	0		0	**0**	0			**0**
Totaal reserves	**63.702.679**	**214.901**	**2.544.744**	**4.138.099**	**62.324.225**	**206.609**	**2.544.744**	**2.603.794**	**62.471.784**

Omschrijving	Saldo 01-01-2028	toevoegingen vast	toevoegingen overige	onttrekkingen	Saldo 01-01-2029	toevoegingen vast	toevoegingen overige	onttrekkingen	Saldo 01-01-2030
Reserve parkeerfonds	**29.601**	296			**29.897**	299			**30.196**
Reserve Wowezo Baarlo	**30.000**	0			**30.000**	0			**30.000**
Reserve fonds infrastructurele werken	**2.051.379**	17.401		0	**2.068.780**	17.401		0	**2.086.181**
Reserve herstructureringsfonds	**2.211.683**	22.117		0	**2.233.799**	22.338		0	**2.256.137**
Reserve risico's grondexploitatie	**2.000.000**	0			**2.000.000**	0			**2.000.000**
Reserve riolering	**0**	0		0	**0**	0		0	**0**
Reserve overkluizing Bosbeek Baarlo	**60.951**	610			**61.560**	616			**62.176**
Reserve materieel openbare werken	**345.827**	3.458	13.073		**362.358**	3.624	13.073		**379.054**
Reserve egalisatie afval	**265.678**	2.657			**268.335**	2.683			**271.019**
Reserve fonds strategische grondverwervingen	**744.601**	0			**744.601**	0			**744.601**
Reserve huisvestingsfonds	**1.514.776**	0	100.000		**1.614.776**	0	0		**1.614.776**
Reserve kwaliteitsfonds ruimtelijke ontwikkeling	**205.926**	2.059			**207.985**	2.080			**210.065**
Reserve concessie openbaar vervoer	**82.259**	823			**83.081**	831			**83.912**
Reserve herziening bestemmingsplannen	**782.414**	12.924	56.000	415.000	**436.338**	12.013	56.000	415.000	**89.351**
Reserve thema 1	**56.506**	565			**57.071**	571			**57.642**
Reserve thema 2	**73.103**	731		0	**73.834**	738		0	**74.572**
Reserve sociaal domein	**26.942**	269		0	**27.212**	272		0	**27.484**
Reserve onderwijshuisvesting	**5.774.630**	57.746	215.671	377.842	**5.670.206**	56.702	215.671	374.117	**5.568.462**
Reserve voorzieningen voor jeugd	**62.212**	622			**62.834**	628			**63.462**
Reserve kunst en cultuur	**76.297**	763			**77.060**	771			**77.830**
Reserve thema 3	**52.030**	520			**52.551**	526			**53.076**
Reserve schering en inslag	**220.789**	3.692		15.000	**209.481**	3.692		15.000	**198.173**
Reserve ontsluiting glastuinbouwgebieden	**491.301**	4.913	50.000	41.000	**505.214**	5.052	50.000	41.000	**519.266**
Reserve thema 4	**63.457**	635			**64.092**	641			**64.732**
Reserve thema 5	**52.030**	520			**52.551**	526			**53.076**
Reserve thema 6	**51.515**	515			**52.030**	520			**52.551**
Algemene reserve	**25.008.820**	0	2.200.000	613.900	**26.594.920**	0	0	3.200	**26.591.720**
Algemene risicoreserve	**5.561.261**	0			**5.561.261**	0			**5.561.261**
Reserve ICT	**381.490**	3.815	110.000	77.000	**418.305**	4.183	110.000	60.000	**472.488**
Reserve dekking kapitaallasten	**6.412.255**	64.123		375.933	**6.100.445**	61.004		366.126	**5.795.323**
Reserve uitgezette middelen	**7.782.053**	0		600.000	**7.182.053**	0		600.000	**6.582.053**
Reserve strategische investeringen	**0**	0			**0**	0			**0**
Totaal reserves	**62.471.784**	**201.774**	**2.744.744**	**2.515.675**	**62.902.627**	**197.710**	**444.744**	**1.874.443**	**61.670.638**

INCIDENTEEL / STRUCTUREEL:

Mutaties reserves	2026		2027		2028		2029		structureel / incidenteel	Toelichting reserves
	Lasten begroting	Baten begroting	Lasten begroting	Baten begroting	Lasten begroting	Baten begroting	Lasten begroting	Baten begroting		
Reserve huisvestingsfonds	100.000		100.000		100.000		0		Incidenteel	*Claim m.b.t. huisvestingsfonds*
Reserve materialen OW	13.073		13.073		13.073		13.073		structureel	*toevoeging t.b.v. dekking van kosten voor aanschaf materieel buitendienst*
Reserve Herziening bestemmingsplannen	56.000		56.000		56.000		56.000		structureel	*toevoeging t.b.v. dekking van kosten omgevingswet / bestemmingsplannen*
		415.000		415.000		415.000		415.000	incidenteel	*onttrekking ter dekking van kosten m.b.t. invoering omgevingswet*
Reserve afval		168.255		0		0		0	Incidenteel	*onttrekking reserve afval t.b.v tariefsegalisatie*
Reserve onderwijshuisvesting		385.359		381.588		377.842		374.117	structureel	*onttrekking ter dekking van kosten onderwijshuisvesting*
	215.671		215.671		215.671		215.671		structureel	*toevoeging aandeel onderwijshuisvesting in algemene uitkering*
Reserve ontsluiting glastuinbouwgebieden		41.000		41.000		41.000		41.000	structureel	*onttrekking ter dekking van kosten ontsluiting glastuinbouwgebieden Baarlo*
	50.000		50.000		50.000		50.000		structureel	*toevoeging t.b.v. dekking kosten ontsluiting glastuinbouwgebieden Baarlo*
Reserve Schering en inslag		15.000		15.000		15.000		15.000	structureel	*onttrekking ter dekking kapitaallasten plan Maasdal*
Algemene reserve	2.000.000		2.000.000		0		0		incidenteel	*toevoeging ter versterking vermogenspositie*
	0		0		2.200.000		0		Incidenteel	*verwachte bijdrage ná liquidiatie NLW*
		285.000		0		0		0	Incidenteel	*Inzet algemene reserve ter egalisatie tarief afvalstoffenheffing*
		494.000		0		0		0	incidenteel	*Compensatie tijdelijke huisvesting Buurtcollege*
		200.000		200.000		200.000		0	incidenteel	*Dekking claim versnelling wonen*
		150.000		150.000		150.000		0	incidenteel	*Dekking claim digitale ontwikkeling*
		465.300		63.900		63.900		3.200	incidenteel	*Dekking claim inrichtingskosten Buurtcollege*
		200.000		200.000		200.000		0	Incidenteel	*Inzet algemene reserve ter cofinanciering regiodeal*
Reserve dekking kapitaallasten		469.185		512.306		375.933		366.126	structureel	*onttrekking ter dekking van kapitaallasten verschillende investeringen*
Reserve uitgezette middelen		600.000		600.000		600.000		600.000	structureel	*onttrekking ter dekking kapitaallasten verbouwing Huis van de Gemeente*
Reserve ICT	110.000		110.000		110.000		110.000		structureel	*toevoeging t.b.v. dekking kosten voor licenties en onderhoud ICT*
		250.000		25.000		77.000		60.000	incidenteel	*onttrekking ter dekking van (meer)kosten ICT inzake onderhoud en licenties*
Verschillende reserves vaste compensatie	214.901		206.609		201.774		197.711		structureel	*toevoeging vaste compensatie aan diverse reserves*
Totaal lasten / baten	**2.759.645**	**4.138.099**	**2.751.353**	**2.603.794**	**2.946.518**	**2.515.675**	**642.455**	**1.874.443**		
Per saldo mutaties reserves 2026-2029	**-1.378.454**		**147.559**		**430.843**		**-1.231.988**			

Verloop voorzieningen

VOORZIENINGEN 2026 - 2029	Saldo	mutaties 2026		Saldo	mutaties 2027		Saldo
	1-1-2026	dotaties	onttrekkingen	1-1-2027	dotaties	onttrekkingen	1-1-2028
Voorziening verliezen grondexploitaties	3.895.030	*0*	*0*	3.895.030	*0*	*0*	3.895.030
Voorziening dubieuze (belasting) debiteuren	1.025.739	*0*	*0*	1.025.739	*0*	*0*	1.025.739
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's én gepubliceerd als correctie op activa	**4.920.769**	*0*	*0*	**4.920.769**	*0*	*0*	**4.920.769**
Voorziening pensioen wethouders	1.803.539	*8.075*	*0*	1.811.614	*8.150*	*0*	1.819.764
Voorziening spaar- en bovenwettelijk verlof	2.556.611	*0*	*0*	2.556.611	*0*	*0*	2.556.611
Voorziening kosten afgesloten grondexploitaties	42.022	*0*	*41.202*	820	*0*		820
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	**4.402.172**	*8.075*	*41.202*	**4.369.045**	*8.150*	*0*	**4.377.195**
Voorziening onderhoud binnensportaccommodaties	529.469	*100.000*	*196.779*	432.690	*100.000*	*35.602*	497.088
Voorziening onderhoud buitensport accommodaties	473.069	*130.000*	*321.093*	281.976	*130.000*	*138.367*	273.609
Voorziening onderhoud cultuurobjecten	30.463	*9.492*	*10.152*	29.803	*9.492*	*12.070*	27.225
Voorziening onderhoud sociaal culturele accommodaties	73.831	*35.000*	*42.340*	66.491	*35.000*	*15.142*	86.349
Voorziening sociaal culturele accommodaties inzake Dok 6	336.976	*67.000*	*268.342*	135.634	*67.000*	*6.900*	195.734
Voorziening onderhoud overige gemeentelijke gebouwen	129.378	*10.000*	*9.064*	130.314	*10.000*	*31.933*	108.381
Voorziening onderhoud gemeentewerf	235.889	*58.000*	*167.306*	126.583	*58.000*	*0*	184.583
Voorziening onderhoud Huis van de gemeente	306.344	*86.000*	*23.250*	369.094	*86.000*	*31.250*	423.844
Voorziening parkbos en kasteelterrein D'Erp Baarlo	93.569	*16.583*	*8.203*	101.949	*16.583*	*99.367*	19.165
Voorzieningen ter egalisering van kosten	**2.208.988**	*512.075*	*1.046.529*	**1.674.534**	*512.075*	*370.631*	**1.815.978**
Voorziening riolering	13.686.600	*0*	*88.403*	13.598.197	*215.939*	*0*	13.814.136
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	**13.686.600**	*0*	*88.403*	**13.598.197**	*215.939*	*0*	**13.814.136**
Totaal	**25.218.529**	*520.150*	*1.176.134*	**24.562.545**	*736.164*	*370.631*	**24.928.078**

VOORZIENINGEN 2026 - 2029	Saldo	mutaties 2028		Saldo	mutaties 2029		Saldo
	1-1-2028	dotaties	onttrekkingen	1-1-2029	dotaties	onttrekkingen	1-1-2030
Voorziening verliezen grondexploitaties	3.895.030	*0*	*0*	3.895.030	*0*	*0*	3.895.030
Voorziening dubieuze (belasting) debiteuren	1.025.739	*0*	*0*	1.025.739	*0*	*0*	1.025.739
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's én gepubliceerd als correctie op activa	**4.920.769**	*0*	*0*	**4.920.769**	*0*	*0*	**4.920.769**
Voorziening pensioen wethouders	1.819.764	*8.000*	*0*	1.827.764	*8.000*	*0*	1.835.764
Voorziening spaar- en bovenwettelijk verlof	2.556.611	*0*	*0*	2.556.611	*0*	*0*	2.556.611
Voorziening kosten afgesloten grondexploitaties	820	*0*	*0*	820	*0*	*0*	820
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	**4.377.195**	*8.000*	*0*	**4.385.195**	*8.000*	*0*	**4.393.195**
Voorziening onderhoud binnensportaccommodaties	497.088	*100.000*	*418.803*	178.285	*100.000*	*45.928*	232.357
Voorziening onderhoud buitensport accommodaties	273.609	*130.000*	*304.951*	98.658	*130.000*	*238.639*	-9.981
Voorziening onderhoud cultuurobjecten	27.225	*9.492*	*12.070*	24.647	*9.492*	*5.000*	29.139
Voorziening onderhoud sociaal culturele accommodaties	86.349	*35.000*	*31.109*	90.240	*35.000*	*143.435*	-18.195
Voorziening sociaal culturele accommodaties inzake Dok 6	195.734	*67.000*	*22.080*	240.654	*67.000*	*26.662*	280.992
Voorziening onderhoud overige gemeentelijke gebouwen	108.381	*10.000*	*36.554*	81.827	*10.000*	*4.433*	87.394
Voorziening onderhoud gemeentewerf	184.583	*58.000*	*119.923*	122.660	*58.000*	*144.736*	35.924
Voorziening onderhoud Huis van de gemeente	423.844	*86.000*	*56.750*	453.094	*86.000*	*91.750*	447.344
Voorziening parkbos en kasteelterrein D'Erp Baarlo	19.165	*16.583*		35.748	*16.583*	*0*	52.331
Voorzieningen ter egalisering van kosten	**1.815.978**	*512.075*	*1.002.240*	**1.325.813**	*512.075*	*700.583*	**1.137.305**
Voorziening riolering	13.814.136	*232.632*	*0*	14.046.768	*0*	*0*	14.046.768
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	**13.814.136**	*232.632*	*0*	**14.046.768**	*0*	*0*	**14.046.768**
Totaal	**24.928.078**	*752.707*	*1.002.240*	**24.678.545**	*520.075*	*700.583*	**24.498.037**

Bijlage D: specificatie algemene uitkering 2025

Specificatie algemene uitkering 2026	
Gemeente:	Peel en Maas
Circulaire:	Septembercirculaire 2025
Jaar:	2026
Uitkeringsfactor:	Lopende prijzen

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven

Maatstaf	Berekende Aantallen	Gewicht / %	Uitkering
1g-2 OZB-waarde niet-woningen eigenaren	8.193.892,00	-0,3145	-2.576.979,03
1h-2 OZB-waarde niet-woningen gebruikers	8.066.611,00	-0,2393	-1.930.340,01
1a OZB-waarde woningen eigenaren	67.870.688,00	-0,0862	-5.850.453,31
Subtotaal			**-10.357.772,35**

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Gewicht	Bedrag in basis
8a-3 Bijstandsontvangers	392,33	5.128,80	2.012.199,20
2 Inwoners	46.200,00	374,97	17.323.614,00
7c-5 Huishoudens met laag inkomen boven drempel	3.660,73	3.977,39	14.560.164,15
12b-2 Inwoners met een migratieachtergrond	2.050,00	386,29	791.894,50
3c Eenpersoonshuishoudens	6.600,00	171,17	1.129.722,00
8b Loonkostensubsidie	150	5.128,80	769.320,00
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar	7.700,00	587,67	4.525.059,00
8f-2 Doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	335	1.037,46	347.549,10
5d-2 Inwoners 75+ met drempel	2.303,00	1.362,20	3.137.146,60
7m-2 Laag opleidingsniveau met drempel	6.240,00	271,53	1.694.347,20
14a-2 Lokale centrumfunctie (max 20km)	42.200,00	10,86	458.292,00
14b-2 Regionale centrumfunctie (max 60km)	19.800,00	159,95	3.167.010,00
14c-2 Landelijke centrumfunctie	13.900,00	45,41	631.199,00
15e Leerlingen VO	1.252,00	384,9	481.894,80
15d Leerlingen (V)SO	193,76	528,66	102.433,16
15h-3 Onderwijsachterstand	895	150,84	135.001,80
38 Bedrijfsvestigingen	5.800,00	134,78	781.724,00
27a Oppervlak historische kernen basisbedrag	5	33.745,44	168.727,20
36 Kernen	19	115.260,83	2.189.955,77
36a Kernen met 500 of meer adressen	6	75.166,66	450.999,96
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	1.893,00	31,4	59.440,20
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	5.420,30	13,42	72.740,48
32b-2 Omgevingsadressendichtheid	12.166,86	84,75	1.031.141,39
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	235	2.935,95	689.948,25
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	298	10.743,51	3.201.565,98
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	235	7.892,32	1.854.695,20
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	298	6.807,82	2.028.730,36
19 Oppervlakte binnenwater	209	126,1	26.354,90
16 Oppervlakte land	15.926,00	39	621.114,00
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	15.926,00	25,72	409.616,72
24b-2 Woonruimten	20.380,00	11,6	236.408,00
25b-2 Woonruimten * bodemfactor woonkernen	20.380,00	52,99	1.079.936,20
39 Vast bedrag	1	979.230,12	979.230,12
Subtotaal			**67.149.175,23**

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)

Uitkeringsfactor	1,49
Subtotaal (B x C (=uf))	**100.052.271,10**

Specificatie algemene uitkering 2026

Gemeente:	Peel en Maas
Circulaire:	Septembercirculaire 2025
Jaar:	2026
Uitkeringsfactor:	Lopende prijzen

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
56g Suppletie-uitkering nieuw verdeelstelsel 2023	-1.572.617,00	-1.572.617,00
Subtotaal		**-1.572.617,00**

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	147.874,00	147.874,00
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	69.244,00	69.244,00
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	120.776,00	120.776,00
260 Participatie (IU)	6.454.393,00	6.454.393,00
274 Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	23.819,00	23.819,00
280 Impulsgelden Weerbaar Bestuur/Veilig wonen (DU)	7.062,00	7.062,00
350 Bibliotheekmiddelen (DU)	134.325,00	134.325,00
393 Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (DU)	11.414,00	11.414,00
421 Extra capaciteit BOA's (DU)	36.463,00	36.463,00
428 Wet kwaliteitsborging bouw (DU)	28.587,00	28.587,00
435 Antidiscriminatie voorzieningen (DU)	6.344,00	6.344,00
441 Wet betaalbare huur (DU)	33.087,00	33.087,00
475 Register Externe Veiligheidsrisico's (DU)	2.485,00	2.485,00
478 Impulsbudget sociale infrastructuur (DU)	235.703,00	235.703,00
487 Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (DU)	1.363.866,00	1.363.866,00
492 Overheidsbrede Dienstverlening (DU)	39.817,00	39.817,00
Subtotaal		**8.715.259,00**

Totaal uitkering 2026:	**96.837.140,75**

Bijlage E: Begroting 2025 op taakveldniveau

Taakvelden		2026		2027		2028		2029	
		uitgaven	inkomsten	uitgaven	inkomsten	uitgaven	inkomsten	uitgaven	inkomsten
Totaal 0.1	Bestuur	2.796.804	0	2.835.101	0	2.871.562	0	2.908.444	0
Totaal 0.10	Mutaties reserves	2.759.645	4.138.099	2.751.353	2.603.794	2.946.518	2.515.675	642.455	1.874.443
Totaal 0.2	Burgerzaken	3.015.530	1.181.355	2.982.893	1.150.518	2.937.631	952.524	2.920.613	731.517
Totaal 0.4	Overhead	17.850.651	79.597	17.720.248	80.393	17.996.013	81.197	18.217.364	82.009
Totaal 0.5	Treasury	-202.209	548.487	-305.438	549.615	-188.011	550.754	-215.938	551.905
Totaal 0.61	OZB woningen	412.851	5.580.756	416.506	5.720.275	420.670	5.863.282	424.878	5.980.548
Totaal 0.62	OZB niet-woningen	0	3.991.931	0	4.091.729	0	4.194.022	0	4.277.903
Totaal 0.64	Belastingen overig	15.539	17.638	15.694	17.814	15.851	17.992	16.010	18.172
Totaal 0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gen	0	96.837.141	0	97.477.442	0	97.175.986	0	100.281.608
Totaal 0.8	Overige baten en lasten	2.613.199	0	2.849.597	0	3.883.973	0	4.926.388	0
Totaal 1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.783.707	223.317	3.893.701	225.550	3.982.204	227.805	4.102.157	230.082
Totaal 1.2	Openbare orde en veiligheid	898.087	26.000	911.647	26.000	925.363	26.000	941.479	26.260
Totaal 2.1	Verkeer en vervoer	7.493.278	123.445	7.966.887	123.579	8.128.139	124.815	8.428.870	126.063
Totaal 3.1	Economische ontwikkeling	592.936	0	598.546	0	604.037	0	610.658	0
Totaal 3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	754.840	133.975	768.075	135.315	780.557	136.669	792.287	138.035
Totaal 3.4	Economische promotie	731.620	1.253.000	738.873	1.253.103	744.100	1.254.134	751.324	1.278.105
Totaal 4.2	Onderwijshuisvesting	2.914.651	55.026	2.898.648	55.577	2.896.982	56.133	2.893.772	56.694
Totaal 4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.136.394	604.477	2.761.254	609.872	2.803.398	610.398	2.785.805	611.579
Totaal 5.1	Sportbeleid en activering	2.134.112	727.388	2.391.653	730.099	2.412.807	733.480	2.431.133	736.895
Totaal 5.2	Sportaccommodaties	1.946.255	275.325	1.953.372	279.291	1.957.309	281.160	1.972.476	283.972
Totaal 5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurpa	1.878.559	192.716	1.886.900	197.973	1.895.684	198.233	1.915.197	200.215
Totaal 5.4	Musea	78.986	10.000	79.656	10.000	80.333	10.000	81.016	10.100
Totaal 5.5	Cultureel erfgoed	450.778	3.517	451.986	3.552	454.137	3.561	456.238	3.570
Totaal 5.6	Media	1.483.401	45.000	1.397.996	45.000	1.397.996	45.000	1.424.576	45.000
Totaal 5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.366.924	5.355	3.396.295	5.409	3.429.153	5.411	3.481.956	5.413
Totaal 6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	10.563.349	3.183.292	8.227.592	1.375.390	8.167.932	1.376.739	8.278.628	1.381.462
Totaal 6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	958.222	0	961.412	0	973.404	0	985.596	0
Totaal 6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	2.798.144	8.710	2.819.932	8.797	2.861.751	8.885	2.904.067	8.974
Totaal 6.3	Inkomensregelingen	11.108.230	10.030.000	11.321.120	10.130.000	11.502.593	10.180.000	11.642.374	10.180.000
Totaal 6.4	WSW en beschutwerk	14.355.125	75.000	14.128.698	75.750	13.855.064	2.275.750	13.853.108	76.508
Totaal 6.5	Arbeidsparticipatie	1.476.930	0	1.493.059	0	1.521.438	0	1.551.025	0
Totaal 6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	1.673.523	0	1.732.992	0	1.785.670	0	1.810.071	0
Totaal 6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	815.000	151.500	825.000	203.015	835.000	203.015	845.000	205.045
Totaal 6.712	Begeleiding (WMO)	505.000	0	537.000	0	570.250	0	593.506	0
Totaal 6.713	Dagbesteding (WMO)	65.000	0	73.000	0	78.000	0	82.000	0
Totaal 6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	3.180.000	2.100.000	3.243.000	2.200.000	3.305.000	2.250.000	3.392.000	2.300.000
Totaal 6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	8.500.000	0	8.776.000	0	8.913.830	539.392	9.110.402	539.392
Totaal 6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	1.130.000	0	1.149.000	0	1.168.000	0	1.187.000	0
Totaal 6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	1.400.000	0	1.450.000	0	1.500.000	0	1.550.000	0
Totaal 6.791	PGB WMO	180.000	0	180.000	0	180.000	0	180.000	0
Totaal 6.792	PGB Jeugd	75.000	0	75.000	0	75.000	0	75.000	0
Totaal 6.811	Beschermd wonen (WMO)	219.255	0	215.665	0	217.730	0	221.471	0
Totaal 6.821	Jeugdbescherming	1.800.000	0	1.800.000	0	1.900.000	0	1.950.000	0
Totaal 7.1	Volksgezondheid	2.604.818	195.875	2.739.022	188.029	2.791.961	189.909	2.863.295	191.808
Totaal 7.2	Riolering	5.186.806	6.511.045	5.238.469	6.641.266	5.227.340	6.774.091	5.302.763	6.909.574
Totaal 7.3	Afval	4.628.967	5.251.250	4.778.930	5.552.125	4.826.307	5.705.883	4.869.690	5.765.603
Totaal 7.4	Milieubeheer	587.040	0	579.573	0	570.050	0	562.821	0
Totaal 7.5	Begraafplaatsen en crematoria	50.184	52.702	52.039	53.229	52.395	53.761	52.637	54.299
Totaal 8.1	Ruimte en leefomgeving	4.030.236	280.278	3.497.159	1.033.080	3.527.398	1.035.911	3.367.526	1.038.769
Totaal 8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.075.195	380.870	1.094.222	384.678	1.112.115	388.525	1.128.874	392.409
Totaal 8.3	Wonen en bouwen	5.084.491	682.986	5.577.294	689.362	5.847.259	695.801	6.028.223	702.304
Eindtotaal		**144.957.053**	**144.957.053**	**143.926.621**	**143.926.621**	**146.741.893**	**146.741.893**	**147.296.235**	**147.296.235**

Bijlage F: Baten en lasten 2024 en 2025

Ter informatie en vergelijking zijn onderstaand de baten en lasten opgenomen volgens de jaarstukken 2024 en de begroting 2025.

Programma		2024		2025	
		cf. jaarstukken		cf. Begroting	
		LASTEN	BATEN	LASTEN	BATEN
1.1	Vitale leefomgeving	10.421.003	3.856.991	7.289.197	2.088.971
1.2	Beheer vitale leefomgeving	18.656.479	11.469.881	19.694.107	11.439.118
2.1	Werk en inkomen	20.335.973	10.641.946	19.076.965	9.326.206
2.2	Zorg en ondersteuning	16.984.703	3.866.447	16.691.902	2.226.500
2.3	Jeugd en onderwijs	18.472.310	827.633	18.244.712	547.585
3.1	Gemeenschapsontwikkeling	7.395.690	4.026.067	5.466.877	951.000
3.2	Onderwijshuisvesting	2.360.861	59.135	2.260.352	54.481
3.3	Sport en bewegen	3.929.358	1.440.062	4.901.421	1.348.321
3.4	Kunst en cultuur	3.258.887	245.361	3.560.972	246.969
4.1	Economie	2.054.425	461.891	2.073.038	262.460
5.1	Integrale veiligheid	5.311.908	301.317	5.465.214	238.229
6.1	Bestuur, communicatie en dienstverlening	5.038.560	1.63.785	5.000.172	915.956
	Algemene Dekkingsmiddelen			1.461.491	101.534.212
	Overhead	17.420.010	99.830.189	15.531.293	78.809
	Treasury			-353.602	49.111
	Onvoorzien			400.000	0
Resultaat voor bestemming		**131.460.167**	**138.090.705**	**126.764.110**	**131.307.928**
TOTAAL SALDO BATEN EN LASTEN		***6.630.538***		***4.543.818***	
Dotaties en onttrekkingen aan reserves		6.653.620	7.673.531	5.225.366	2.443.368
Resultaat baten lasten		**138.113.878**	**145.764.236**	**131.989.476**	**133.751.296**
(GERAAMD) RESULTAAT		**7.650.449**		**1.761.820**	

Bijlage G: Overzicht begrotingssubsidies 2026

Onder de uitgaven bij de diverse programma's in de begroting van Peel en Maas zijn subsidies opgenomen die we aanmerken als begrotingssubsidies. Deze subsidies vallen onder conform artikel 4:23, derde lid, onder c, van de Awb en dienen expliciet benoemd te worden in de begroting.

Het betreft de volgende subsidies voor 2026:

Programma	Subsidie	Bedrag
2.2	Zorgcoöperatie Peel en Maas	6.400.000
3.1	Vorkmeer	2.175.128
3.3	Sporthallen Helden	158.000
3.3	Zwembad Helden - Laco	332.000
3.3	Zwembad Helden - SBW	52.000
3.3	Gezonde leefstijl	265.139
3.4	Bibliotheek Maas en Peel	1.212.000

Postbus 7088
5980 AB Panningen
Wilhelminaplein 1
5981 CC Panningen
T 077 306 6666
E info@peelenmaas.nl
www.peelenmaas.nl

gemeente
Peel en Maas